ו' אדר ב' תשמ"ד 14.3.84 שנה 48 מיספר 2428 המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

המישטרה חושדת: האמריקאים גייסו אותו לפיצוץ הר־הבית ועזרו לו לברוח מהארץ

החשוד מס' 1

ראיון מיוחד עם אחי החשוד שימעון ברדה

„אחי נפגש עם הרבי מלובאביץ'!"

„עד שתגיעו תהיה עוגה!"

„אני כבר לא נבהלת מאורחים המודיעים לי בערב שהם מגיעים בעוד חצי שעה ומצפים ממני לאירוח מושלם.
הבעיה הזו, השבח לעלית, נפתרה. איך שאני סוגרת את הטלפון אני ניגשת לארון שם מחכות לי תמיד - העוגות של עלית: עוגת שיש, עוגת צימוקים, עוגת שוקולד או עוגה אנגלית. אני צריכה רק לבחור.

ההוראות פשוטות וכתובות על האריזה. מערבבים עם ½ כוס מים ושתי ביצים (עוגה אנגלית) מכניסים לתנור וכעבור כ-35 דקות יש עוגה (ההצלחה שלה בטוחה) נפלאה!

מי אמר שמסובך לאפות עוגות?..."

„סליחה רגע, האורחים כבר מצלצלים בדלת..."

חדש

עוגה אנגלית - כולל תבנית!

לאפיה קלה ומהירה. הצלחה בטוחה!

עוגת עלית

את אפית

עלית

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

ההתחמקות לא תציל

אח שכול באוזני ראש־הממשלה,
יצחק שמיר.

אדוני ראש־הממשלה, יש לי הרושם שהינך מנותק כליל מריגשותיו של ציבור גדול המתנגד למילחמה זו — החל משלביה הנוכחיים או הראשוניים.

אני נמנה עם השוללים מילחמה זו מכל וכל, ואני משוכנע שאחי ז"ל נפל לשווא באיזור עין־זחלתא שבלבנון, ביום השנה לפרוץ המילחמה הזו, ששמה — "שלום הגליל" — אינו מתאים לה.

אדוני ראש־הממשלה, האם אתה ושריך חשבתם אי־פעם על החיים הצעירים שנקטעו במילחמה? האם אתם מבינים משמעותם של שכול ויתמות? האם באמת ובתמים אתם אבלים על יקירינו שנפלו במילחמה זו, שאתם יזמתם? לאור התנהגותכם ואטימות ליבכם נראה לי שהתשובות לשאלותיי הן שליליות.

אדוני ראש־הממשלה, רבותיי השרים, השולחים את חיילינו להילחם ולהרג במילחמה לא לנו, ובליבכם אומרים: ישחקו הנערים לפנינו — זאת עליכם לדעת: יבוא היום והצדק האנושי ימצה עימכם את הדין, והתבצרותכם בליש־כותיכם והתחמקותכם מהציבור המתנגד למילחמה לא ימנעו מהצדק ומהמוסר לעשות את שלהם, כדברי המשורר הלאומי שלנו חיים־נחמן ביאליק: נקמת דם ילד קטן עוד לא ברא השטן.

אהוד שפיגל אחיו של יואב ז"ל,
שנפל בעין־זחלתא שבלבנון

● ● ●

פושעי המילחמה - לדין

ישראל בעיקבות ארגנטינה.

נתבשרנו בימים אלה שהגנראל לאופולדו גאלטיירי וכמה מעוזריו יועמדו לדין על ניהול מילחמה כושלת. דומני שהאסון שהמיט גאלטיירי ומרעיו על ארגנטינה הוא כאין וכאפס מול האסונות שהמיטה על המדינה ממשלת אריידור־בגין.

מחדלי ממשלת בגין כוללים ניהול כושל של מילחמת־לבנון (או רעיון כושל בעצם ייזום המילחמה), הפניית משאבי־ענק לשיחור בוחרים ויצירת אינפלציה דוהרת, ושימוש בצבא למטרות בחירות, על־ידי הפצצת הכור הגרעיני העיראקי ערב הבחירות לכנסת העשירית. גם מעללים נוספים, כפרשת האנרגיה של מרידור אסור שיישתכחו.

אין לנו בסיס מישפטי להעמיד האחראים למחדלים לפני בית־דין רגיל. אני מציעה להקים בית־דין ציבורי בראשות אישים בלתי־תלויים. זכות לסניגורים ולקטיגורים להציג את עמדתם.

עפרה שטיין, קריית־אונו

● ● ●

בחזרה לימי־הביניים

ועוד בענייני דת, מדינה וחמייניזם:

לאחרונה אנו עדים לתופעות של כפיה דתית בלתי־נסבלת.

לחץ גורמים דתיים לאי־פתיחת מקומות בילוי בפתח־תיקווה הוא רק אחת מתופעות הכפיה.

מלבד חוקים חומייניסטיים שנחקקו בשל לחצים קואליציוניים — כמו חוק־ההפלות, חוק־הארכיאולוגיה ועוד חוקים שיחזירו את ישראל לימי־הביניים — פועלים גורמים דתיים בדרכי אימים ואלימות.

אנו, חברי תנועת המחנות העולים בנווה־מגן, כחלק מהרוב החילוני בארץ, רוצים שיכבדו אותנו ויתנו לנו לחיות את חיינו כרצוננו, ממש כשם שאנו מכבדים את הדתיים.

בברכת "עלה נעלה",
המחנות העולים, נווה־מגן

● *הכותבים ישמחו לקבל תגובות, לפי הכתובת: סוקולוב 50, רמת־השרון.*

● ● ●

צינזור המשיח בתיאטרון חיפה הוא מאורע היסטורי סימלי, של כניעת החילונים לדתיים באופן טוטאלי. הדתיים הטביעו את החותמת נכנע על ישבנם של החילונים, ובצדק גמור. כי אם החילונים נכנעו כל־כך יפה, מגיעה להם חותמת כזו על התחת — כמו החותמת כשר על בשר באיטליז.

אם חילוניים במאה ה־20 נכנעים לצו שמישהו נתן בזמן המבול, וממשיכים לחתוך לבניהם את העורלה, לקבוע מזוזות בפתח בתיהם ולנהל טיקסי בר־מיצווה, בטלית ובתפילין - אז מגיעה להם חותמת־הכניעה.

ירחמיאל פוטסדם, חולון

● ● ●

סקס בנוסח בני־ברק

סוף־סוף גם לנו יש סופרת גזענית.

מאז אלפיים שנות גלות לא קמה לנו סופרת

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

לקבל את פני המשיח

בכלא חזר בתשובה. באמריקה התקשר עם אידגונים יהודיים קיצוניים. במישטרה מאמינים כי אידגונים אלה הטילו על שימעון ברדה את משימת הפיגוע בהר־הבית. החשוד נעלם, אך אחיו משה מספר ל"העולם הזה" על ילדותו והסתבכויותיו של שימעון, על קשריו עם הרבי מלובאביץ ועל רצונו לחזות בבוא המשיח.

14

כתבת השער האחורי:

לשיגעון — ובחזרה

"לקיתי בהתמוטטות־עצבים!" מגלה הזמר יזהר כהן ועורך חשבון־נפש. השבוע ערך מסיבת יום־הולדת (33) ואמר להעולם הזה: "יצאתי מהגיהי־נום. זוהי מסיבת־הניצחון שלי, אחרי יותר משני־תיים של סבל לא־יתואר!"

16

המולדת עוזרת לעסקים: בחסות רפול ופסוקים מהתנ"ך מוכרים ליהודים תמימים בעולם את אדמות הגליל

מיכאל דקל, גאולה כהן ואורי פורת בין המברכים חברה המתרימה יהודים טובים ותמימים בחיל לטובת עסקי קרקעות שעוד אינן כלל ברשותה.

10

נסיגה־לא־נסיגה

ביומה ה־1000 של המילחמה ברור מעל לכל ספק: סידור־הביטחון הטוב ביותר הוא הנסיגה. אולם בממש־לה דנים על נסיגה חלקית, שתנציח כיבוש דרום־לבנון.

7

נפש ח"כ הומיה

ח"כ סינחס גולדשטיין מצא דרך מקורית להתפרסם: הוא הציע להגן על התיקווה בחוק מיוחד. בלי שהתכוון לכך, הוא עורר ויכוח ישן על ההימנון, שמילותיו מיועדות ליהודים בלבד.

8

מר כדורגל

"כדורגל זה מישחק גברי!" קובע אורי מלמיליאן, כוכב הכדורגל של בית"ר ירושלים. בראיון מיוחד הוא מספר על ילדותו בשכונת ממילא, על חייו ככדורגלן ועל יחסיו עם אוהדי קבוצתו.

57

הבנות של יפהפיות

שנות ה־50

מסיבת הבת־מיצווה של **ליזה דוידזון**, בתו של בימאי הסרט **אסקימו לימון**.

34

חופשה בעין־כרם

נציג אש"ף באו"ם, לביב זהדי טרזי, העניק בניו־יורק ראיון לענת סרגוסטי, דיבר על געגועיו לירושלים ואמר: "אני רוצה לבלות חופשה בעין־כרם!"

12

לא עקר ישראל

הזונה לא הסגירה את המרגלים, הבן־עשה מעשים מגונים בפילגש אביו, האב עשה מה שעשה עם האלמנה וחיתן אותה עם בנו — סיפורים עסיסיים במדור הרכילות העתיק ביותר.

38

בכובע־גרב

בפעם הראשונה נערך מיסדר־זיהוי שמשתתפיו עטו גרבי־ניילון על פניהם. העד, שהתקשה לזהות במיסדר את תוקפו, הסביר: "ההבדל בין ראש עם גרב וראש בלי גרב זה הגרב. הגרב משנה את הפנים."

37

בחזרה לאונס

הוא אנס מתוך סקרנות, אבל צעירה אחת לא נכנעה – ונשכה את לשונו. עכשיו, אחרי שלוש שנות־מאסר, הוא נעצר שוב, כחשוד באר־בעה מיקרי אונס נוספים.

29

בית הזונות

הנאשם ברצח הפרוצה גר בדירה מוזרה, עם שתי זונות, סרסוריהן, נערה תימהונית והתינוק שלה. מדוע הוא רצח אותה?

54

מהקיבוץ לאוסקר

בגיל 15 ברחתי מן הבית לישראל ועבדתי בקיבוץ." היום, בגיל 27, דברה וינגר היא אחת הכוכבות המבוקשות ביותר בהוליווד ומועמדת לאוסקר. על הדרך מן הקיבוץ לאוסקר היא מספרת בראיון בלעדי לעדנה פיינרו.

45

המדורים הקבועים:

מיכתבים 3
קו"א יקר 5
תשקיף 6
במדינה 7
הנדון – התימחוניים 18
תמחורים 19
אנשים – איך נפל טומי לפיד 21
כלונים 25
יומן אישי – בדרך לעין חרוד
מה הם אומרים – אברהם שריר, דב שילנסקי, וורן רובינס, גבי מוצניק, נחום היימן ויהודה ברקן 26
שידור – העצני במקום פאפו 30
תמליץ – לשידורי רדיו וטלוויזיה 31
חלון ראווה – כיסוי לראש 32
לילות ישראל 34
נמר של נייר – עמוס קינן, אחרון מגד, אורי־צבי גרינברג, המרגל ריילי וקתדרה 40
עולם קטן – ארצות־הברית, דרום־אפריקה וצפון־אירלנד 43
קולנוע – דברה וינגר וג'יימס ברוקס 45
זה וגם זה 48
מוסיקה 50
הווי 51
אנשים בעולם 52
תשבץ 56
אתה והשקל 61
ספורט 62
הוריזקום – דגים 63
ריחל מריחלת על כל העולם – דרינג דרינג לניצה מעוז 64
זה היה העולם הזה שהיה – השבוע לפני 25 שנה 66

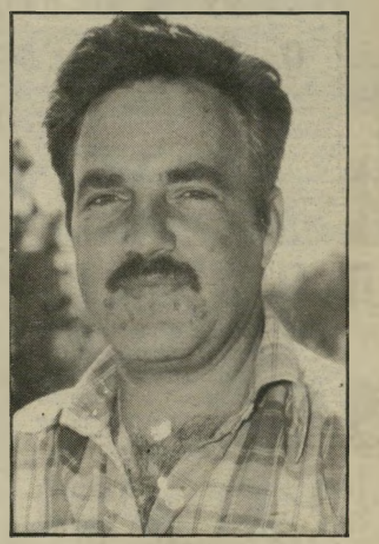
(המשך מעמוד 3)

כיוכבד סקס מבני־ברק, המתיימרת להציג את ספרות הילדים ב„מיטבה" — נקייה עד טהורה, המיועדת לינוקות דתיים עד חרדיים, עם תיקווה לחדור ולעשות נפשות גם אצל דרדקי־החילוניים.

מידגם זעיר של עושרה הנפשי, אוצר רימוייה ותפיסת־עולמה היהודית, ניתן לדלות בנקל:

● „כל הערבים הם בעלי־ידיים עבות ושעירות... פיהם מעוות בכעס ועיניהם בורקות בזעם, תמיד בזעם ושינאה... צחנה נורפת מגופם והם מאזינים למוסיקה צרחנית ומעצבנת."

● „כתפי־הסבלים הלבושים בבגדים בלויים ומזוהמים — וכל אלה ממלאים את החלל צחנה."

קורא יהב
ידיים עבות ושעירות

● „הבתים הערביים: מדרגות אפלות ומלוכלכות, תיבות־דואר מוזנחות."

● „כל הערבים הם רעים... לא איכפת לי מדמו של ערבי."

אלה הם חלק מאימרות־הכנף של הסופרת, הטוענת כי תפיסת־עולמם של סופרים חילונים היא „זבל אפיקורסי, מעוות, שיש לשרוף אותו."

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

להפוך את הכבישים לשדות

הצעות מהפכניות, שיפתרו את בעיות התחבורה והחקלאות.

כותבים הרבה, ובצדק, על הנזק העצום שגורמות מכוניות — בתאונות־דרכים, בביזבוז אנרגיה ובזיהום הסביבה. יותר מכך: צי המכוניות גדל במהירות, והתשתית אינה מדביקה את הצרכים.

שתי הצעות יפתרו את כל הבעיות במכה אחת:

● חשמליות — ישמשו לתחבורה בתוך הערים;

● רחפות — ישמשו לתחבורה בינעירונית.

נכון שזה דורש השקעות כבדות, אולם החיסכון בנזקים יחזיר את ההשקעה במהירות: יהיו פחות תאונות, פחות זיהום אוויר, ואת הכבישים אפשר יהיה לחרוש ולהפוך לקרקע מעובדת.

עמי ליבנה, עין חרוד, מאוחד

● ● ●

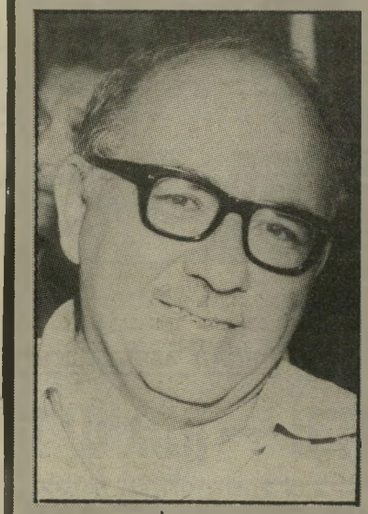
הוא ילך בשדות

דרישה לשר־הפנים, שר־הדתות ושר־הבריאות:

זו צוואתי: אני מורה לכם לראוג לשריפת גווייתי ופיזור אפרי בשדות, ולחילופין, קבורת גווייתי בבית־קברות כללי, שבו ייקברו בריות על־פי נוהגי חייהם, ללא כפיה וללא אחידות מחייבת.

ישעיהו־תומא שי־ק, תל־אביב

בן־ישראל אינו מועמד

דובר סולר
להד"ם

דובר ההסתדרות מכחיש ידיעה במדור „תשקיף" („העולם הזה 7.3.84).

בידיעה תחת הכותרת „משל חזתר תחת קיסר" נאמר, באילו „רוחם משל מעורד עתה את חבר הוועדה המרכזת, גדעון בן־ישראל, שיציג את מועמדותו לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות".

לידיעה זו — והפרשנות המתלווה אליה, שמגמתה לסכסך בין אישים בהסתדרות — הגני להגיב על דעת הנוגעים כדבר. חד וחלק: להד"ם!

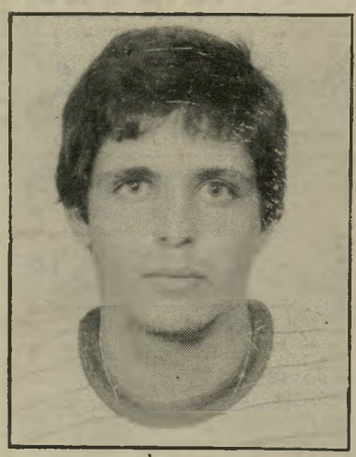
שמואל סולר,
דובר ההסתדרות, תל־אביב

● *הדובר הקפיד לשלוח העתקים ממיכתבו זה לירוחם משל, לישראל קיסר ולגדעון בן־ישראל.*

כמה שורות באוזני חוגים רחיים. למען ידעו שגם למת — ולא חשוב בן איזו דת הוא — מגיעה המנוחה:

אתם שקוראים בתשובה לחזור, / אתם שאומרים את הצדק לדרוף. / היכן תואר המידות / כאשר מתעללים בגוויות?

מעפר באנו, לעפר נשוב / זה מה שבתנ"ך כתוב. / ולא מצאתי את הפסוק / שמרשה להתעלל ולחבוט בגוף.

קורא גולן
„לא מצאתי את הפסוק"

אז מה, תצומו ביום הכיפורים — / אבל על זה לא יסלח אלוהים. / לכן, בקשו סליחה, בקשו מחילה / גם משלך של אשה נוצריה, / כי אין להתעלל בכבוד הגוויה.

איל גולן, רמת־גן

● ● ●

הניצנוץ המפריע

מסביב זועקים הצבעים והנייר היקר. ובאמצע?

טוב עושה העולם הזה שאינו עובר לנייר כרומו היקר והרע (הניצנוץ מפריע לקריאה שקטה), כפי שעשו כמה שבועונים צעקניים, אלא נשאר בנייר הישן הזול והטוב.

הדה ששה, רמת־גן

● ● ●

על חסידים ועצמות

המשל מתקופת הצאר, הנמשל מהשבוע שעבר.

פעם פנה חסיד אל רבו בשאלה: „בני עומד להתגייס בצבא הצאר, ושם יאכילוהו בכשר חזיר רחמנא־ליצלן. מה לעשות?" חשב הרבי ופסק: „אין מה לעשות, הרי זה עניין של פיקוח־נפש, כי אחרת הבן ימית את עצמו מרעב, חס־וחלילה. יאכל נא בנך בשר־הפיגולים, אבל בל ימצוץ את העצמות..."

לצערי הרב, הסידרה על יעקב לוינסון ז"ל היתה לא רק אכילת בשר־פיגולים, אלא גם מציצת העצמות — ובתיאבון רב.

אינני מאשים את העיתונות, ובתוכה את העולם הזה. במיקרה הטראגי הזה, אבל לפעמים היה נדמה לי שאינכם זוכרים שהמדובר באיש חי, אב לילדים, בעל רגשות אנושיים.

יוסף קנובלר, לוד

● ● ●

התנדבות בלי שם

במדור „לילות ישראל" („העולם הזה" 7.3.84) נשמט שמה של רקדנית־הבטן.

רקדנית סימון
תועלת פירסומית

לציפי מנשה שלום!

בכתבה היפה שלך, תחת הכותרת „טיסה בשמי הילטון", שילבת צילומים שלי בריקוד־בטן.

הופעתי בארוע זה היתה בהתנדבות, כתרומה למיפעל היפה של אייבי נתן, אך קיוויתי שלפחות אפיק את התועלת הפירסומית מהכיסוי העיתונאי לאירוע.

להפתעתי, לא הוזכר שמי בכתבה, בזמן שכל יתר האמנים הוזכרו בשמותיהם.

ברי סימון, תל־אביב

● *עם הרקדנית – הסליחה.*

● ● ●

עזרה למשוטטים

דבר אוהבי החיות:

עזרה לפצועים ומשוטטים, אבידות ומציאות, וטרינר, עיקורים, פנסיון. להשיג כלבים וחתולים.

צער־בעלי־חיים בישראל, תל־אביב, סלמה 30. טל 03-827621.

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במכונת־כתיבה. שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

בנקאות כמו בסרטים

המיכתב הבא שלחתי אישית לכל המכותבים. בחודש ספטמבר 1983, בטרם הפרשה — ואיש לא הזיז אצבע כדי לוודא מה כוונתי. לוא היטו אוזן או, היו מעלים דברים שקיבלו בינתיים חשיבות בלתי־רגילה. הודות למי ולמה צמחה בתוך בנק הפועלים מעצמה כזו שקוראים לה ביקורת פנימית? והיכן היתה המעצמה הזו כאשר בוצעו פעולות בלתי־תקינות? מדוע לא שואלים כלל היכן היתה הביקורת בכל הנוגע מעלה־מעלה?

כי למטה היא פעלה וגם פעלה. למשל, כאשר הביג בוס נעלב לפני כמה שנים מ„חוצפת" יו"ר הוועד הארצי של עובדי בנק הפועלים. על צורת ניהול המו"מ על חידוש הסכמי־עבודה, ועל שלא קיבל את הדין שיש רק אחד בבנק היודע מה טוב לעובדים ופקד לסלקו — ירד עליו המבקר מטעם. חיפש. עד שסיפק העילה להתפטרותו.

לכבוד
ירוחם משל, מוכ"ל ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י,
ישראל קיסר, מ"מ מוכ"ל ההסתדרות,
דני רוזולי, מזכיר חברת־העובדים,
חברים יקרים:

אנא קחו לעצמכם שעה קלה של פנאי. צאו וראו כיצד מבזבזים סכומי־עתק בבנק הפועלים כדי להשביע שיגעונות הגדולה של מבקר שאפתני, ששכח מי היה ומניין צמח ומי העלה אותו.

הבנק רכש עבור יחידת הביקורת אגף בקומה העליונה של דיזנגוף־סנטר היוקרתי.

אם תעיינו במקום, כמו עיניכם. תווכחו שהמבקר המשתולל כפה על הנהלת הבנק שיבנו לו סוויטה שאין לאף מנהל אחר בבנק. או כפי שהתגדר המבקר - עשו לו „קבינט כמו בסרטים".

יש שם ריהוט, ציוד, חדר התייעצות מפואר, ציפויים, נברשות. בארים ומה לא. הכל לפי האופנה האחרונה... באמריקה, תאמינו יש מה לראות וכדאי לכם.

כמה זה עולה, והאם זה הולם בנק של פועלים?

מי שרואה מה נעשה שם, בימים טרופים אלה, יבין בנקל שביזבוז כזה יכול להביך לא רק הנהלת הבנק. אלא גם אתכם ואת ההסתדרות כולה. כי „ורושי טובה" למוסדות ההסתדרות לא חסרים כיום.

אנא העשו משהו בעניין, בטרם פורענות.

חזק ואמץ
אלמוני

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי ביתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציסי מנשה ♦ עורכת דפוס: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רסי זכרוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

קול קורא

ההסכם הישראלי־לבנוני, שנחתם ב־7 במאי בשנה שעברה, שבק חיים לכל חי (ראה יומן אישי). מעניין לקרוא מה כתב העולם הזה (11.5.83) עם חתימתו.

השבוע היו הרבה מאוד חכמים רטרו־אקטיביים. אין העולם הזה נמנה עימם. וכך כתב העולם הזה אז:

„אין חתימתו של אמין אל־ג'מייל שווה הרבה. אין הוא שולט אלא בכיירות־רבתי, וגם זה רק בחסדי האמריקאים. זוהי נקודת־המפתח: החתימה של נשיא־לבנון שווה כקליפת־השום.

„ההבטחה של ממשלת־לבנון להיכנס בעוד חצי שנה למשא־ומתן על גבולות פתוחים, תיירות ומיסחר, אינה אלא מישאלה חסודה. בלבנון, חצי־שנה הוא נצח, וגם נביא אינו יכול לדעת מי ישלטו אז, מה יהיו יחסי־הכוחות ואיך יפעל האיזון הפנימי.

„הוא הדין לגבי הכוחות שיתפסו את דרום־לבנון."

„קשר בית־המיקדש" („העולם הזה" 11.1.84)
„זהו הטירוף הגדול מכל..."

על הרקע הכללי כתב העולם הזה באותה כתבה:

„הערות הלבנוניות רצחו זו את זו לפני שבאו הפלסטינים והן המשיכו בכך אחרי שבאו. הן רצחו זו את זו לפני שבאו הישראלים, המשיכו בכך אחרי שבאו, וימשיכו אחרי שיסתלקו."

קשה לומר כי אלה היו דיברי־נבואה. אין אנחנו נביאים. בסך הכל אנחנו מנסים לנתח את המציאות באופן אובייקטיבי. מבלי להשתתף בשטיפת־המוח הכללית. מה שאמרנו אז היה צריך להיות ברור לכל בר־דעת, המכיר את המציאות הלבנונית.

העובדה שממשלת־ישראל הקדישה מאמץ כה רב להשגת ההסכם הזה, והאמינה שהוא שווה את הנייר שעליו הוא נרשם, מעידה הרבה על רמתה של ממשלה זו.

„הזר הקרב בו יומת"

אין „העולם הזה" דוגל בפירסום סדרות ארוכות של כתבות. כשבועון־חדשות, אנחנו שמים את הדגש על המאורעות האקטואליים.

הסידרה של דן עומר על „ניאו־פאשיזם בישראל", ש־11 מפרקיה כבר פורסמו בהעולם הזה (28.12.83 והלאה), יוצאת מכלל זה. ולא במיקרה.

אין זו סידרת־תחקיר בלשית, המגלה את נסתרי המחתרות הימניות למיניהן. היא עוסקת במשהו חשוב יותר: המקורות הרעיוניים של המחתרות, הרקע הציבורי שלהן וקרקע־צמיחתן.

היו שהסתייגו מהחלטת המערכת להקדיש מקום כה רב למה שנראה או לרבים כ„תופעה שולית". יתר על כן, יש האומרים כי עצם הפירסום הנרחב הזה מגביר את חשיבותן של קבוצות־שוליים מטורפות, חסרות־חשיבות.

כאשר מתכנסת באיזשהו מקום קבוצה של חצי־תריסר תימהוניים, מדוע צריכים לכתוב על זה? כאשר צעיר בן 25 מפרסם צרור של דיעות רדודות, שאינן אלא העתק קלוש של בירבורי הפאשיסטים בחו"ל — מדוע יש לשים לכך לב?

האם לא היה מוטב להתעלם מפירות־באושים אלה, לעבור עליהם בשתיקה ולחכות עד שיירקבו וייעלמו מאליהן?

לא קיבלנו דיעה זו, והחלטנו להפעיל את הזרקור כדי להאיר פינות אפלות אלה של הימין הקיצוני. נרמה לי שאירועי השבוע הוכיחו כי היה זה שיקול נכון.

המחתרות האלה משגשגות במחשכים. אין הן זקוקות לפירסום, כדי לצמוח ולהתפשט בגוף הלאומי. ההתעלמות לא תפתור את הבעייה.

קוראי העולם הזה לא היו מופתעים השבוע, כאשר נלכדו החשודים בנסיון לפוצץ את המיסגדים בהר־הבית. פירסמנו כתבה ממצה על מזימה זו לפני שלושה חודשים (העולם הזה 11.1.84) במיסגרת אותה הסידרה, תחת הכותרת „קשר בית־המיקדש". הכתבה נפתחה במילים: „זהו הטירוף הגדול מכל... "

אמנם, לא זיהינו שם את חברי המחתרת. איננו מתחרים במישטרה ובשב"כ, ולא ידענו מי האנשים העומדים להניח את מיטעני־הנפץ ליד כיפת־הסלע ומיסגד אל־אקצה. עסקנו במלאכה שהיא, אולי, יותר חשובה בטווח הארוך: איתור האחראים האמיתיים.

זוהי שאלה שהתעוררה עוד בשעה שניסה העולם, אחרי מילחמת־העולם השניה, לאתר את האחריות לפשעים המחרידים של הנאצים. מי אשם יותר? הקלגס הקטן באושוויץ, שנפשו הורעלה על־ידי הסתה בת־שנים, וש„מילא רק פקודות"? מפקדי הס"ס, רובם אנשים בעלי רמה אינטלקטואלית אפסית, כמו הייניריך הימלר עצמו, מגדל־עופות במיקצועו? ואולי דווקא אותם שלא ליכלכו את ידיהם, שלא הרגו מימיהם זבוב, שהסתייגו בדיעבד מן המעשים המחרידים — אך שיצרו את התיאוריה להשמדת היהודים, שהסיתו במשך שנים לפיתרון הסופי, שהניחו את היסודות האידיאולוגיים לכל המיבנה של מדינת־הפשע הנאצית?

בעלות הברית החליטו אז שאין להעניש אדם על דיעותיו, ולכן נשפטו בנירנברג רק הקלגסים ומפקדיהם. „אנשי־הרוח" ו„הוגי־הדיעות" לא נענשו. אלפרד רוזנברג, האידיאולוג הנאצי, לא נשפט בנירנברג על שחיבר את הספר הגזעני המתועב יסודות המאה ה־20, אלא הוצא להורג בשל הפשעים שביצע כמושל צבאי של השטחים הכבושים ברוסיה.

איני סבור כי ניתן להשלים עם גישה זו של פסבדו־דמוקרטיה. מי שמטיף לביצוע פשע אשם בו, כאשר נמצאים אנשים המתפתים לדיעותיו ופועלים על פי רעיונותיו.

בכתבה „קשר בית־המיקדש" ניסה דן עומר לאתר את „הוגי־הדיעות", הרבנים וראשי־הישיבות, המטיפים בגלוי ובסתר להשמדת המקומות הקדושים למוסלמים, כדי להקים בהר־הבית את בית־המיקדש השלישי. אם נתפסו צעירים, „תימהונים" או לא־תימהונים, לדברי־הטפה אלה — האם הם אשמים יותר מאשר „אנשי־הרוח" ששתלו בנשמותיהם את הרעיונות הפושעניים האלה?

מה דינו של אדם שכתב: „אנו רואים בעין כיצד שועלים הלכו בו ובמקום שנאמר בו הזר הקרב בו יומת, והולכים בו זרים ומחללים אותו. וכבר חז"ל גזרו על כל העכו"ם ואסורה להם הכניסה למקום הקדוש. חובה קדושה מוטלת על מי שבידו למנוע מצב עגום זה, ואין לחשוש ממה שיאמרו... "

את הדברים כתב הרב הספרדי הראשי, מרדכי אליהו, הראשון לציון, זמן קצר לפני היבחרו לתפקיד רם זה. אליהו היה בעצמו חבר־מחתרת בימי־הראשית של המדינה. כינוי־המחתרת שלו היה „מאיר", והוא נדון לעשרה חודשי־מאסר.

האם רק ה„תימהונים", המתייחסים לדברים מסוג זה ברצינות, נושאים באשמה?

ועדי עובדים
בעלי מפעלים

אם ברצונכם לתת
תמורה גדולה
לעובדיכם
במחיר מפתיע
טלפנו 03־224887

●

אנו שולחים שי לחג
במחיר הזול ביותר בארץ.
(ראה עמ' 24)

המרכז לתרבות ישראל ברזיל
SAMBA PURIM 84
שמחה אמיתית – קרנבל כמו בריו
★ סמבה סוערת לצלילי תזמורת ★
בירה – באטשידה – מזנון ברזילאי ומצב רוח
הכל חפשי – כאוות נפשך
ביום שישי, 16 למרץ החל משעה 10 בערב
כרטיסים במספר מצומצם להשיג:
שד' תן 57 תל־אביב, טל: 03־232415

זקוק דחוף למודעה?
מודעון
לשרותך 24 שעות ביממה
03־622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 461/75
שמירה על בריאותך ורכושך

דו־שיח

רוב לפיזור הכנסת?

סיעת המערך מתכוונת להגיש בקרוב, ויתכן שעוד השבוע, הצעת־חוק לפיזור הכנסת ולהקדמת הבחירות. התאריך לבחירות לכנסת ה־11 עדיין לא סוכם.
בחוק המוצע אמורים לתמוך גם שלושת ח"כי תמ"י, ח"כי הליברלים, דהיר זייגרמן ויצחק ברמן, ושישת ח"כים של חד"ש ושינוי: בסה"כ 61.
המשא־ומתן בין העבודה לחברי־הקואליציה, האמורים לתמוך בחוק, מתנהל בסודיות מוחלטת, ורק אם הוא יעלה בהצלחה תוגש הצעת־החוק.

רוזוליו יעשה סדר

מזכיר חברת־העובדים, דני רוזוליו, יתפנה בקרוב לטיפול בשתי בעיות המעיקות עליו. האחת: משכורות הבכירים במיפעלי ההסתדרות. השניה: ההתקשרויות המישפטיות בין גופים שונים של "חברת־העובדים" ועורכי־דין מסויימים, הקשורים במיפלגה.
רוזוליו נהנה מתמיכה מלאה של צמרת הוועד־הפועל.

גולן+ל"ע: ניתוק

המשא־ומתן בין העיתונאי מתי גולן והליברלים העצמאיים, על הצטרפותו בראשות קבוצת תומכים למיפלגה, הוספק. גולן ביקש את המקום הראשון בתנועה לעצמו.
גולן נימק את סירובו מדרעיון בכך שהוא רוצה להתמסר לעבודתו כעורך־מישנה של היומון "הארץ". לא ברור אם שאר חברי הקבוצה (שהוזכרו לראשונה ב"העולם הזה" 29.2.84 ימשיכו במשא־ומתן.

53 אלף בחורי־ישיבה נתמכים

מישרד־הדתות תומך כלכלית ב־53 אלף תלמידי־ישיבה. כך עולה מנתוני סקר החבוי במישרד־הדתות.
הרשימה היא חלקית בלבד, משום שעוד כמה אלפי תלמידים נתמכים אינם כלולים בה.

דוש לרשות־השידור

הקריקטוריסט של "מעריב", קריאל ("דוש") גרדוש, יהיה העיתונאי המיקצועי שישב בוועד־המנהל של רשות־השידור.
באחרונה הוחלט שמלבד נציגי מיפלגות בוועד יהיה גם עיתונאי מיקצועי בלתי־תלוי. הצהרון "מעריב" לחץ שנציגו הוא שייבנם לתפקיד, משום שלמתחרה, "ידיעות אחרונות", יהיו בוודאי נציגים בתפקידים בכירים יותר. דוש ידוע כבעל נטיות ימניות קיצוניות, והתמנה על־ידי ממשלת־הליכוד לתפקיד נספח־התרבות בלונדון.

הדחות בחרות

לא מן הנמנע שבמיסגרת מסע־טיהור, שעורך שר־האוצר הנוכחי, הוא ידיח את נציב־שרות־המדינה החדש, נתן אברהם, מנאמניו של שר־האוצר הקודם, יורם אריזור.

יגאל כהן־אורגד ינמק את מעשהו בכך שחברי תנועת־חרות לא זכו בהעדפות בלישכתו של אברהם.
שר־הביטחון משה ארנס שוקל להדיח את אלי לנדאו מתפקידו כיושב־ראש מועצת־המנהלים של הנהלת "שקם".
ארנס ינמק את החלטתו בכך שלנדאו עמוס מעל לראשו בתפקידו כראש־עיריית הרצליה.
ועד למען אלי לנדאו כבר התארגן, והוא כבר שלח מיכתבים לשרים ולח"כים, כדי להעביר את רוע הגזירה. לנדאו התמנה על־ידי אריאל שרון, קודמו ויריבו של ארנס.

חשדנות במפד"ל

המגעים בין הסיעות השונות, המרכיבות את המפד"ל, וגורמים דתיים אחרים שמחוצה לה, יצרו מתיחות בין סיעת "למיפנה" וסיעת "הצעירים".
במפד"ל חוששים שמהלכי יוסף בורג ואברהם מלמד יכריחו את זבולון המר ויהודה בן־מאיר לעשות צעדים שיגרמו, בסופו של דבר, להליכת המיפלגה לבחירות בשני ראשים.

"פורום צעירים" בעבודה

יותר מ־100 חברי מרכז מיפלגת־העבודה, בני 35—45, מקימים עתה פורום חדש ומאוחד, שידרוש ריענון מיפלגתי ודמוקרטיזציה בתהליך מינוי נבחרי־המיפלגה במוסדות השונים. בפורום יש רוב לתומכי שימעון פרס. בראש הקבוצה עומדים ניסים זבילי, שיחלוף בקרוב את הפרופסור רענן וייץ בסוכנות, ח"כ חיים רמון ויושב־ראש תנועת־העבודה הציונית, יחיאל לקט, שאינו נמנה עם תומכי פרס.

הצפה במכוניות משומשות

בסוף החודש מתכוונת אחת מחברות־ההשכרה הגדולות בארץ למכור את רוב צי־הרכב המשומש שלה. מכיוון שמדובר במאות כלי־רכב, צפויה ירידה גדולה בשוק המכוניות המשומשות בשבועות הבאים.

מיכרז של שריר בפאריס

השבוע יפרסם מישרד־התיירות בפאריס מיכרז, שבו יתבקשו חברות־פירסום אירופיות להגיש הצעות למסע־פירסום ויחסי־ציבור למדינת־ישראל.
הנהלת המישרד הקציבה לפרוייקט 1.2 מיליון דולר, שמחציתו תמומן על־ידי אל־על וחברות־תעופה זרות. צבי רימון, יועץ־שר־התיירות לענייני־תיקשורת, מטפל בפרוייקט המיועד לכל אירופה.

מחסור בשופטים בחיפה

ארבעה שופטים החסרים בבית־המישפט המחוזי בחיפה גורמים להתארכות הדיונים בתיקים שונים, מעבר לממוצע הארצי.
בעיה נוספת, המטרידה את נשיא בית־המישפט המחוזי בעיר: שישה שופטים חיפאיים פסלו עצמם באחרונה מלדון בתיקו של התובע העירוני איתן וזסיה, המואשם בסידרת עבירות שחיתות, זיוף והונאה.

גאון מחליף אולפן

הזמר יהורם גאון עזב בטריקת־דלת את חברת התקליטים סי־בי־אס, שבאולפניה הקליט שנים רבות.
גאון לא יחדש איתה את החוזה.

תעסה־גלזר נגד שלו

סערה חדשה פרצה במישרד־החינוך־והתרבות, שבמרכזה סגנית־השר מרים תעסה־גלזר.
בישיבה מצומצמת של הנהלת המישרד, שהתקיימה לפני עשרה ימים, היא תקפה בצורה חסרת־תקדים את מנהל אגף־התרבות־והאמנות, אבנר שלו, לשעבר קצין־חינוך־ראשי. הסיבה — זו הסעם הראשונה שתקציב אגפו לתמיכה במוסדות תרבות ואמנות לא כלל את הקריטריון בדבר זיקת הגוף המתוקצב ל"יעדים חברתיים ולאומיים", כפי שהיה עד כה.
תעסה־גלזר כבר דיווחה על כך לשר זבולון המר. צמרת המישרד מנסה לעמעם את מימד הסיכסוך בין שלו וסגנית־השר, מפני שהמר אינו מעוניין שמישרדו יהיה מעורב עתה בסקנדלים על רקע תרבותי.

מיסטר X מגן על הקצין

החקירה נגד סגן מפקד היחידה המרכזית בתל־אביב, משה פרידמן, ושוטרים אחרים ביחידה, בחשד של קבלת טובות־הנאה מסיוען מישטרתי, עדיין לא הסתיימה. בניגוד להדלפות מכוונות, התיק לא הובא כלל לגניזה בסרקליטות. החקירה מתנהלת על־ידי מיפלג חקירות־סגנים, בעיקבות העדות שמסר נגדו עד־המדינה, שימעון גרובר, שהעיד נגד קציץ־המישטרה, שלמה שליט.
הסוכן המישטרתי, מיסטר x, שסייע בחשיפה של פרשת אהרון אבו־חצירא, התערב למען שיפוץ תדמיתו של פרידמן בעיתונות.

ישיבות "איטרי" מרחיבות פעילותן

חברת "קרית־איטרי", שעסקה בגיוס כספים לישיבות שלה בירושלים ובחדרה, שבראשן עומד הרב אליהו אוליפנט, מרחיבה את תחום סעולתה.
בתחילת החודש הורחבו המטרות שלשמן נוסדה החברה, וזן כוללות מעתה עיסוק בבניין, בתעשייה, בפיתוח, במיסחר, בכספים ובחקלאות.
הודעת החברה פורסמה דווקא בביטאון מפ"ם, על המשמר.

פנייה לאישיות גרמנית

במאבק של אנשי־עסקים שונים לזכות בזיכיון לייבוא רכב של "בי־מדו" לארץ מעורבים גם אנשי־מימשל בגרמניה.
אחד המתעניינים בעיסקה טילפן אישית לפרנץ־יוזף שטראוס, ראש ממשלת בוואריה, וביקש את התערבותו למענו במישרדי חברת־המכוניות הגרמנית.

חיילים רמסו שדות שרון

חיילי־צה"ל, שהיו בסיירה ליד "חוות־השיקמים" בדרום־הארץ, רמסו את השדות הנמצאים מחוץ לגדר. הם עשו זאת בכוונה, כאשר התברר להם שהמדובר בשטח חקלאי של השר־ללא־תיק, אריאל שרון.

הזמנת ענק ל"טלרד"

חברת־התיקשורת והמרכזיות הדיגיטליות, "טלרד" קיבלה הזמנה בהיקף של 15 מיליון דולר ממדינה שאינה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל.
טלרד מגבירה עתה את מכירותיה בחו"ל, ובכור שבעים רצון מההזמנות החדשות.

טוניק יברוק את מרידור

מישרד מבקר־המדינה מטפל עתה בשורת תלונות, שנמסרו ליצחק טוניק, והמתייחסות למישרד־הבלבלה של יעקב מרידור, ולעובדים שונים במישרד.

הנסיגה היא סידור־הביטחון!

ה שבוע מלאו 1000 ימים למילחמת־הלבנון, שהיתה אמורה להסתיים תוך 48 שעות.

השבוע מת הקורבן הישראלי ה־573 של מילחמה זו.

השבוע נודע כי אריאל שרון, אדריכל המילחמה, מוכן לגאום עליה בארצות־הברית תמורת 10 אלפי דולארים לגאום.

● כל המטרות החבדו

ש לושה מיספרים אלה מספרים את הסיפור כולו.

מילחמת־הלבנון, המילחמה הארוכה ביותר בתולדות ישראל, נמשכת — ואיש אינו יודע לשם מה.

כל שלוש המטרות של המילחמה התבדו לחלוטין, בצורה נוקבת וחד־משמעית.

מילחמה זו נועדה לשבור את „תשתית המחבלים". הכוונה האמיתית לא היתה לתשתית הצבאית, שלא היה בה כדי לפגוע פגיעה של ממש בישראל, אלא לתשתית המדינית, שאיימה על מדיניות הממשלה בשטחים הכבושים.

הממשלה חששה שמא ישכנע אש"ף את ארצות־הברית, את דעת־הקהל הישראלית ואת העולם כולו שהוא מוכן להסדר מדיני — וכי כך ייווצר לחץ בלתי־נסבל על ישראל להחזיר את הגדה המערבית ורצועת־עזה לעם הפלסטיני, במיסגרת של שלום, בדומה להחזרת חצי־האי סיני במחיר כבד. הכיבוש עולה מיליון דולאר ליום. מדי יום נערכים כמה פיגועים בצה"ל. מיספר הקורבנות עולה בהתמדה. עדות שהיו בעבר ידידותיות לישראל הפכו אויבה, ואיבה זו גוברת מיום ליום. היא מהווה עתה סכנה נוספת לישראל.

ביום ה־1001 עמדה ממשלת־ישראל בלבנון לסני שוקת שבורה.

● אוניית־הקרב ישראל

מ דוע נשאר צה"ל בלבנון? מה מחזיק אותו שם באמת?

במילה אחת: ה ב ו ש ה.

ממשלת־ישראל מתביישת להוציא את כוחותיה, כי נסיגה זו תהווה הודאה גלויה, לעיני כל, בכישלון הטוטאלי של הרפתקה אומללה זו.

גם האמריקאים התביישו. הם הכניסו את האמרינס לביירות, בעיקבות החלטה מטופשת ובלתי־שקולה, וחששו שמא תהווה הוצאתם משם הודאה בכישלון. הנשיא רונלד רגן התבייש.

אבל ארצות־הברית אינה ישראל. באמריקה סועלים תהליכים דמוקרטיים.

רוב האמריקאים, כמו רוב הישראלים, התנגדו להישארות בלבנון. אך לרוב הישראלי אין כלים להגשים את רצונו. בארצות־הברית הדמוקרטית המצב שונה. דעת־הקהל השפיעה על חברי־הקונגרס. הצריכים להיבחר מחדש. חברי־הקונגרס הפעילו לחץ על הנשיא, שגם הוא רוצה להיבחר מחדש. הנשיא בלע את הצפרדע, ולמרות הבושה הורה להוציא את האמרינס מלבנון ולהעלותם לאוניית־הקרב שעגנה מול החוף.

אילו היו התהליכים הדמוקרטיים סועלים במדינה כראוי, היה קורה אותו הדבר בישראל: הממשלה היתה בולעת את הצפרדע, ולמרות הבושה היתה מוציאה את צה"ל מלבנון ומעלה אותו לאוניית־הקרב ששמה ישראל.

● הבזוקות הגמישות

כ די להימנע מהחלטה קשה זו, עוסקת עתה הממשלה במישחקים פנימיים ובתרגילי־חסכי־ציבור מסביב למילים „סידורי־ביטחון".

בלי סידורי־ביטחון, כך נאמר, אי־אפשר לסגת. אולם אין מי שיתן לישראל סידורי־ביטחון כאלה. אין בלבנון כוח המסוגל, או המוכן לערוב לגבולה הצפוני של ישראל. לכן על ישראל להישאר שם.

לכל היותר, כדי לפייס את דעת־הקהל, אפשר לסגת כמה קילומטרים דרומה, מגדת האוולי אל גדת הזהראני.

כדי לסבר את האוזן, מגוייסים „מומחים" ומדברים שוב על טווח־הבאזוקות.

הבאזוקות, כך מסתבר, הן גמישות מאוד. קני־הבאזוקות דומות למסטיק: אפשר להאריך ולקצר אותן, לפי הצורך התעמולתי.

פעם דובר על טווח של 45 קילומטרים, שחייב את ההתקרמות עד מצפון לצידון. עכשיו גילו לפתע כי הטווח קצר יותר, ואפשר להסתפק ב־35 או 25 קילומטרים.

דעת־הקהל הישראלית, בעזרת העיתונות המשוחדת וה„מאפיה הימנית" בטלוויזיה, מסוגלת לבלוע את הכל, גם את סיפורי־הבדים האלה.

● הנסיגה היא סידור־הביטחון

ה אמת הפשוטה היא כי אין שחר לכל הפיטפוטים על „סידורי ביטחון".

יש רק סידור־ביטחון אחד המסוגל לשמור על חייהם של חיילי צה"ל: הנסיגה אל הגבול הבינלאומי.

הנסיגה מלבנון אינה תלוייה בשום סידור־ביטחון.

הנסיגה היא סידור־הביטחון.

הדרך הטובה ביותר לשמור על חייהם של אזרחי ישראל וחייליה היא להסתלק כליל מאדמת לבנון, ולהגן על המדינה מתוך גבולותיה.

לצה"ל כל האמצעים לכך. הוא עשה זאת במשך שנים רבות — ואף באחת מן השנים האלה לא הגיע מיספר הקורבנות אף לחמישית מן הקורבנות הנופלים עתה בלבנון.

הערובה היחידה לביטחון הגבול, היא רצונה הטוב של האוכלוסיה שמעבר לגבול. האוכלוסיה הזאת היא, ברובה הגדול, שיעית. במשך דור שלם לא נטרו שיעים אלה איבה לישראל. אם לא היו ידידי ישראל, הם הבינו שכדאי לשמור על השקט, לטובתם הם. רק מאז שקיים הכיבוש הישראלי על אדמתם הם הפכו אויבים, ואיבה זו גדלה בכל יום נוסף של כיבוש.

השיעים מאורגנים באירגון יעיל, אל־אמל („התיקווה"), שבראשו עומד מדינאי שקול ורציני, נביה ברי. השפעתם של סוכני האיית־אללה חומייני, שונא־ישראל, מועטה עדיין.

אם יסתלק צה"ל מלבנון עכשיו, הוא יכול למסור את השילטון המעשי בשטח לאיר־גון זה — תוך הבנה אילמת שהוא יקיים באיזור שילטון אחראי, וימנע מבוחות עוינים לפעול בו. סביר להניח כי הסכם כזה אכן יושג ויקויים.

האלטרנטיבה היחידה היא הישארות ניצחית בדרום־לבנון, מול האיבה הגוברת של האוכלוסיה המקומית. הכיבוש מביא עימו פיגועים, והפיגועים גורמים לאמצעי־תגמול: מאסרים המוניים של האוכלוסיה, עצירת כוהני־דת שהם מנהיגי־הציבור, החרמת נשק־מגן חיוני לעדה, פיצוץ בתים, עקירת פרדסים. כל מעשה כזה יגביר את מיספר הפיגועים והפוגעים, וחוזר חלילה.

כיבוש ממושך יעורר גם את כוחות־הטירוף הרדומים בישראל, כפי שזה קרה בגדה המערבית. תישמע הדרישה להיאחזויות ביטחוניות, יוקמו התנחלויות, תקום תנועת־סיפוח שתסתמך על פסוקים כשרים מן התנ"ך.

בסופו של דבר תהפוך ישראל שבוייה של „הגדה הצפונית", כפי שהפכה שבוייה של הגדה המערבית.

ביום ה־1001 של המילחמה עוד ניתן לעצור תהליך זה. ביום ה־2002 זה יהיה מאוחר מדי.

● ארבעת הכושלים

מ צבם של ארבעת אדריכלי התבוסה הגדולה ביותר בתולדות ישראל היה ביום ה־1001 כך:

מנחם בגין הסתגר בביתו, ניתק את עצמו מן העולם והסיק מסקנה אישית.

אריאל שרון עושה סקנדלים עתים לבקרים, ומוכר את התבוסה ברוללארים.

רפאל איתן, האיש האחראי לכישלון הצבאי של המיבצע, מסייר ברחבי הארץ, מדבר בלי סוף ומתנהג כאחד המצביאים הגדולים בהיסטוריה.

יצחק שמיר מכהן כראש ממשלת־ישראל.

מילחמת 1000 הימים

במיסגרת השלום הישראלי־מצרי. היא סברה ששבירת אש"ף בלבנון תשים קץ ליכולתו המדינית של האירגון.

קרה ההיפך. אמנם, אש"ף גורש מלבנון, וכוחותיו הצבאיים פוזרו בעולם. בלבנון נותרו רק הכוחות הפלסטיניים הכפופים לסוריה. אך היכולת המדינית של אש"ף לא נפגעה. השבוע שהה יאסר ערפאת בעמאן, המשיך במשא־ומתן עם המלך חוסיין ונפגש עם נשיא סין העממית. נשיא מצריים. חוסני מוברכ, תבע שוב מארצות־הברית לנהל משא־ומתן עם אש"ף. היעד הרישמי של כל המהלכים האלה: הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, תוך קשר עם ירדן.

המטרה השניה של המילחמה היתה לגרש את סוריה מלבנון. קרה ההיפך הגמור.

מעולם לא היתה ההגמונית הסורית בלבנון כה מוצקה ובולטת כמו השבוע.

המטרה השלישית של המילחמה היתה להקים בה שילטון בילעדי של ראשי הפלאנגות המארוניות, ולהחתים אותם על חוזה־שלום רישמי, אשר יהפוך את לבנון למדינת־חסות של ישראל.

השבוע התכנסו ראשי העדות הלבנוניות בעיר לוזאן, לשיחות־פיוס. שילטונו של הנשיא המארוני, אמין אל־ג'מייל, תלוי על בלימה, ומשועבד כל־כולו לסוריה. החוזה הישראלי־לבנוני, שלא היה חוזה־שלום, בוטל רישמית. דרישת־המכסימום של המארונים היא עתה לחלק את לבנון לקאנטונים, כך שהם יוכלו להחזיק מעמד לפחות בקאנטון אחד, מצפון לביירות. ואילו מתנגדיהם תובעים לחולל בלבנון המאוחדת רפורמה, שתעניק להם את מרבית השילטון.

מכל המטרות, נותרה רק המטרה הקטנה „שלום הגליל". למענה, כביכול, נשאר צה"ל בדרום־לבנון, לחץ על הנשיא, שגם הוא רוצה להיבחר מחדש. הנשיא בלע את הצפרדע, ולמרות הבושה הורה להוציא את האמרינס מלבנון ולהעלותם לאוניית־הקרב שעגנה מול החוף.

אילו היו התהליכים הדמוקרטיים סועלים במדינה כראוי, היה קורה אותו הדבר בישראל: הממשלה היתה בולעת את הצפרדע, ולמרות הבושה היתה מוציאה את צה"ל מלבנון ומעלה אותו לאוניית־הקרב ששמה ישראל.

● הבזוקות הגמישות

כ די להימנע מהחלטה קשה זו, עוסקת עתה הממשלה במישחקים פנימיים ובתרגילי־חסכי־ציבור מסביב למילים „סידורי־ביטחון".

בלי סידורי־ביטחון, כך נאמר, אי־אפשר לסגת. אולם אין מי שיתן לישראל סידורי־ביטחון כאלה. אין בלבנון כוח המסוגל, או המוכן לערוב לגבולה הצפוני של ישראל. לכן על ישראל להישאר שם.

לכל היותר, כדי לפייס את דעת־הקהל, אפשר לסגת כמה קילומטרים דרומה, מגדת האוולי אל גדת הזהראני.

כדי לסבר את האוזן, מגוייסים „מומחים" ומדברים שוב על טווח־הבאזוקות.

הבאזוקות, כך מסתבר, הן גמישות מאוד. קני־הבאזוקות דומות למסטיק: אפשר להאריך ולקצר אותן, לפי הצורך התעמולתי.

פעם דובר על טווח של 45 קילומטרים, שחייב את ההתקרמות עד מצפון לצידון. עכשיו גילו לפתע כי הטווח קצר יותר, ואפשר להסתפק ב־35 או 25 קילומטרים.

דעת־הקהל הישראלית, בעזרת העיתונות המשוחדת וה„מאפיה הימנית" בטלוויזיה, מסוגלת לבלוע את הכל, גם את סיפורי־הבדים האלה.

● הנסיגה היא סידור־הביטחון

ה אמת הפשוטה היא כי אין שחר לכל הפיטפוטים על „סידורי ביטחון".

יש רק סידור־ביטחון אחד המסוגל לשמור על חייהם של חיילי צה"ל: הנסיגה אל הגבול הבינלאומי.

הנסיגה מלבנון אינה תלוייה בשום סידור־ביטחון.

הנסיגה היא סידור־הביטחון.

הדרך הטובה ביותר לשמור על חייהם של אזרחי ישראל וחייליה היא להסתלק כליל מאדמת לבנון, ולהגן על המדינה מתוך גבולותיה.

לצה"ל כל האמצעים לכך. הוא עשה זאת במשך שנים רבות — ואף באחת מן השנים האלה לא הגיע מיספר הקורבנות אף לחמישית מן הקורבנות הנופלים עתה בלבנון.

הערובה היחידה לביטחון הגבול, היא רצונה הטוב של האוכלוסיה שמעבר לגבול. האוכלוסיה הזאת היא, ברובה הגדול, שיעית. במשך דור שלם לא נטרו שיעים אלה איבה לישראל. אם לא היו ידידי ישראל, הם הבינו שכדאי לשמור על השקט, לטובתם הם. רק מאז שקיים הכיבוש הישראלי על אדמתם הם הפכו אויבים, ואיבה זו גדלה בכל יום נוסף של כיבוש.

השיעים מאורגנים באירגון יעיל, אל־אמל („התיקווה"), שבראשו עומד מדינאי שקול ורציני, נביה ברי. השפעתם של סוכני האיית־אללה חומייני, שונא־ישראל, מועטה עדיין.

אם יסתלק צה"ל מלבנון עכשיו, הוא יכול למסור את השילטון המעשי בשטח לאיר־

הנסיגה היא סידור־הביטחון!

ה שבוע מלאו 1000 ימים למילחמת־הלבנון, שהיתה אמורה להסתיים תוך 48 שעות.

השבוע מת הקורבן הישראלי ה־573 של מילחמה זו.

השבוע נודע כי אריאל שרון, אדריכל המילחמה, מוכן לגאום עליה בארצות־הברית תמורת 10 אלפי דולארים לגאום.

● כל המטרות התבדו

ש לושה מיספרים אלה מספרים את הסיפור כולו.

מילחמת־הלבנון, המילחמה הארוכה ביותר בתולדות ישראל, נמשכת — ואיש אינו יודע לשם מה.

כל שלוש המטרות של המילחמה התבדו לחלוטין, בצורה נוקבת וחד־משמעית.

מילחמה זו נועדה לשבור את „תשתית המחבלים". הכוונה האמיתית לא היתה לתשתית הצבאית, שלא היה בה כדי לפגוע פגיעה של ממש בישראל, אלא לתשתית המדינית, שאיימה על מדיניות הממשלה בשטחים הכבושים.

הממשלה חששה שמא ישכנע אש"ף את ארצות־הברית, את דעת־הקהל הישראלית ואת העולם כולו שהוא מוכן להסדר מדיני — וכי כך ייווצר לחץ בלתי־נסבל על ישראל להחזיר את הגדה המערבית ורצועת־עזה לעם הפלסטיני, במיסגרת של שלום, בדומה להחזרת חצי־האי סיני במחיר כבד. הכיבוש עולה מיליון דולאר ליום. מדי יום נערכים כמה פיגועים בצה"ל. מיספר הקורבנות עולה בהתמדה. עדות שהיו בעבר ידידותיות לישראל הפכו אויבה, ואיבה זו גוברת מיום ליום. היא מהווה עתה סכנה נוספת לישראל.

ביום ה־1001 עמדה ממשלת־ישראל בלבנון לסני שוקת שבורה.

● אוניית־הקרב ישראל

מ דוע נשאר צה"ל בלבנון? מה מחזיק אותו שם באמת?

במילה אחת: ה ב ו ש ה.

ממשלת־ישראל מתביישת להוציא את כוחותיה, כי נסיגה זו תהווה הודאה גלויה, לעיני כל, בכישלון הטוטאלי של הרפתקה אומללה זו.

גם האמריקאים התביישו. הם הכניסו את האמרינס לביירות, בעיקבות החלטה מטופשת ובלתי־שקולה, וחששו שמא תהווה הוצאתם משם הודאה בכישלון. הנשיא רונלד רגן התבייש.

אבל ארצות־הברית אינה ישראל. באמריקה סועלים תהליכים דמוקרטיים.

רוב האמריקאים, כמו רוב הישראלים, התנגדו להישארות בלבנון. אך לרוב הישראלי אין כלים להגשים את רצונו. בארצות־הברית הדמוקרטית המצב שונה. דעת־הקהל השפיעה על חברי־הקונגרס. הצריכים להיבחר מחדש. חברי־הקונגרס הפעילו

הנסיגה היא סידור־הביטחון!

ה שבוע מלאו 1000 ימים למילחמת־הלבנון, שהיתה אמורה להסתיים תוך 48 שעות.

השבוע מת הקורבן הישראלי ה־573 של מילחמה זו.

השבוע נודע כי אריאל שרון, אדריכל המילחמה, מוכן לגאום עליה בארצות־הברית תמורת 10 אלפי דולארים לגאום.

● כל המטרות התבדו

ש לושה מיספרים אלה מספרים את הסיפור כולו.

מילחמת־הלבנון, המילחמה הארוכה ביותר בתולדות ישראל, נמשכת — ואיש אינו יודע לשם מה.

כל שלוש המטרות של המילחמה התבדו לחלוטין, בצורה נוקבת וחד־משמעית.

מילחמה זו נועדה לשבור את „תשתית המחבלים". הכוונה האמיתית לא היתה לתשתית הצבאית, שלא היה בה כדי לפגוע פגיעה של ממש בישראל, אלא לתשתית המדינית, שאיימה על מדיניות הממשלה בשטחים הכבושים.

הממשלה חששה שמא ישכנע אש"ף את ארצות־הברית, את דעת־הקהל הישראלית ואת העולם כולו שהוא מוכן להסדר מדיני — וכי כך ייווצר לחץ בלתי־נסבל על ישראל להחזיר את הגדה המערבית ורצועת־עזה לעם הפלסטיני, במיסגרת של שלום, בדומה להחזרת חצי־האי סיני

(המשך בעמוד 8)

במדינה

הנעם

המועצה הלאומית להסחת הדעת

מס' 573 נפל בלבנון, המשק ממשיך להידרדר — אבל יש בידור

אפשר היה להאמין כי אי־שם בירושלים קיים מוסד ממשלתי סודי: המועצה הלאומית להסחת הדעת.

הקורבן הישראלי ה־573 של מילחמת־הלבנון מת ונקבר. הדבר זכה באיזכור חולף במהדורות־החדשות ובכמה שורות בעיתונים (ראה מיסגרת).

המשק המשיך להידרדר במידרון, לעבר השואה, אך גם זה התחיל לשעמם.

אבל החיים במדינת־ישראל תוססים. אין צורך לתת את הדעת על המילחמה ועל המשק — כי מדי יום מתרחשים במדינה דברים מסעירים, העולים אף על קרבות־הלוררים בקירקס הרומאי, שבהם הסיחו הקיסרים את דעת הפרולטריון בבירת האימפריה.

מחול הגוויות. בראשון־לציון נאספו שני חשודים בחטיפת־גופה, פרשה שהזכירה את ימי־הביניים. גופתה של תרזה אנגלוביץ הוחזרה לקבר בחסות השוטרים, שפעלו כגנבים בלילה, אף שהוציאו לפועל צו של בית־משפט לאור היום.

מחול הגוויות. בראשון־לציון נאספו שני חשודים בחטיפת־גופה, פרשה שהזכירה את ימי־הביניים. גופתה של תרזה אנגלוביץ הוחזרה לקבר בחסות השוטרים, שפעלו כגנבים בלילה, אף שהוציאו לפועל צו של בית־משפט לאור היום.

מלבד הצבת כיתת־חיילים כשומרי־קבע על הקבר, אין כל דרך להבטיח שהגופה לא תיעלם שוב, והפעם לצמיתות. מסביב לפרשה נערך ויכוח נזעם, הרבנים המקומיים קראו בגלוי להפרת החוק, ולחילול כבוד־האדם, והתיקשורת חוגגת.

בפתח־תיקווה ערכו הדתיים, בהנהגת הרב הראשי האשכנזי של העיר, פוגרום בבית־קפה. כאשר נעצר הרב, נערכה חגיגה חדשה: אחיו של הרב, מנכ"ל מישרד־הדתות, אץ למישטרה כדי לשחרר את האח החשוד. בראש מישרד־הדתות עומד יוסף בורג, העומד גם בראש מישרד־הפנים, האחראי למישטרה. אותו השר ואותו המישרד מוסמכים גם למנוע את אישור חוק־העזר העירוני, שעל פיו נפתחו בפתח־תיקווה בית־הקולנוע ובית־הקפה.

רודף־פירסום כרוני אחר, שלמה גורן, הרב־הראשי לשעבר, פרץ לזירת החגיגה ותבע מעל מירקע הטלוויזיה להעניק חסינות חוקית לרבנים עירוניים במילוי תפקידם — מתוך ההנחה שפריצה לבית־קפה ועריכת פוגרום בו הם אכן מתפקידו של רב ראשי של עיר.

כדי להשלים את החגיגה נפגש שימעון פרס, המועמד הניצחי לכס ראש־הממשלה (ראה להלן) עם הבוס של המדינה, ח"כ אברהם שפירא, הגביר של אגודת־ישראל, כדי „לפשר" — כלומר, כדי לחסל את יוזמתה של עיריית פתח־תיקווה, בנחרת הציבור המקומי, להנהגת חופש־האזרח גם בשבת. פרס קיווה לקנות את ליבו של הגביר לקראת נסיונו הבא להפיל את הממשלה ולהגיע לשילטון.

יום־יום חג. פרשה אחרת שהעסיקה את הציבור היתה גילוי המחתרות הלאומניות למיניהן — מחתרת ה„תימהונים" בליפתא (ראה הנדון ועמודים 14-15) ומחתרת היורים באוטובוס. מדי יום פורסמו גילויים חדשים, כשכל אחד ססגוני ומטורף מקודמו. מעורבותם של פושעים מועדים שחזרו בתשובה, לצד מטורפים שהגיעו זה עתה מארצות־הברית, בעזרת כספים שנודבו על־ידי אירגוני מטורפים נוצריים באמריקה, המממנים בישראל מעשי־פשע העלולים להצית מילחמת־עולם — כל אלה נראו כאילו נלקחו מספר בידיוני של סופר עתיר־דמיון.

(המשך בעמוד 8)

הכנסת צחקה והעבירה את חוק ההימנון הלאומי

ח"כ גולדשטיין
לא לחשוב על דב לבן

מנכ"ל־**האוצר** לשעבר, הר"ר יעקב ארנון, נוהג לפטור בחיוך את הדיון על הרלוונטיות של התיקווה כהימנון לאומי, המתעורר מפעם לפעם, ושוקע באותה מהירות שבה הופיע. ארנון, שהוא יליד הולנד, מספר בהזדמנויות כאלה, שההימנון ההולנדי כולל עד עצם היום הזה פיסקה, המחייבת שמירת אימונים למלך ספרד... הולנד היא מדינה עצמאית לחלוטין מזה זמן רב מאוד. פשוט, אין משנים הימנון, זה הכל.

בוויכוח על ההימנון, שנכפה השבוע על מליאת־הכנסת, אמר איש עשירה, בוגר הפנימיה הצבאית, גבר הנראה מבוגר בהרבה מ־44 שנותיו, כמצליף סיעת־הליכוד בכנסת. גולד־שטיין אינו נחשב כחבר־כנסת מבריק במיוחד, ויש המאשימים אותו אפילו בטיפשות. יתכן שעושים לו עוול, ושרק בגלל רשלנות וחוסר־ריכוז אין הכתבים הפרלמנטריים מוצאים הוכחה כלשהי לתבונתו של האיש.

הוא דווקא עושה מאמצים רבים להתבלט, וזכה בשבועות האחרונים בפירסומת לא־מעטה. הוא לאומן אנטי־ליברלי ונץ קיצוני, יותר מרבים מאנשי־חרות — משה קצב ומאיר שיטרית הם שמאלנים קיצוניים לעומתו — וממקד אליו את כל המבטים באולם־המליאה בזכות קולניותו ונימוסיו הגרועים.

על פניו מתנוסס חיוך קבוע, המסגיר שביעות־רצון עצמית, שאינה נופלת מזאת של שר־הפנים, יוסף בורג. דוברי סיעת־הליכוד מרבים לחלק לכתבים המשועממים הודעות, פרי הגיגיו של המצליף.

השבוע, למשל, הופיע גולדשטיין לפני ועדת־הכנסת, חזר על האשמותיו שאנשי־המערך, שיצאו לפגישה עם פלסטינים באוניברסיטת הוואדי, מסתייעים באנשי אש"ף. על הניר הירוק של הסיעה מתנוסס הכותרת „אינני חוזר בי — המערך מסתייע בידידי אש"ף," ומתחתיה הבליל הרגיל של קיטרוג על עצם הפגישה עם איש כמו הפרופסור הנודע ואליר חלידי, המרבה להיפגש עם יאסר ערפאת.

הנייר השני היה עוד יותר יומרני. הפעם מופנית הכותרת לא למערך, אלא לארצות־הברית של אמריקה, והיא מביעה הנחייה ברורה מפיו של חבר־הכנסת גולדשטיין לראשי מע־צמת־העל: „על ארצות־הברית להעביר את שגרירותה לירושלים," מכריז מצליף הליכוד. באיזכור היסטורי, שלא היה מבייש את סר וינסטון צ'רצ'יל המנוח, מספר גולדשטיין שהקונגרס האמריקאי הכריז בשנת 1790 על וושינגטון כעל בירת ארצות־הברית, ובדברים אלה הפריך לחלוטין את ההאשמות נגד חברי־הכנסת מהסיעה הליברלית, שאינם מקדימים מחקר יסודי לנאומיהם בכנסת. „ואילו כל יהודי," הוסיף גולדשטיין, „נשבע כבר יותר מ־1900 שנים את השבועה: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני." יש לפעול, גורס הח"כ, להעברת השגרירות לירושלים, גם אם הנשיא סבור אחרת.

● לא לחשוב על דובים לבנים

ב עוד הבית הלבן תקוף־הבהלה מקיים ישיבה מיוחדת, וחוכך בדעתו כיצד יתמודד עם צבא מסביריו של גולדשטיין, היפנה הח"כ את מירב מירצו להעברת חוק ההימנון הלאומי במליאת־הכנסת.

באופן שיש בו כדי לפגוע בכבודו, או פוגע בו בצורה אחרת — דינו מאסר־שנה.

הופעת התווים בנייר רישמי של הכנסת הפכה את כל העניין למגוחך. היא חשפה את המציע לבדיחות אין־ספור. מה ייעשה, למשל, בנערי כישרון מוסיקלי, העלולים לזייף, חס ושלום, את הלחן שזכה בגושפנקה חוקית?

חברת־הכנסת עדנה סולודר, מורה למוסיקה במיקצועה, קבעה שהתיק־ווה איננו אלא שיר־עם מולדבי עתיק. היא עיינה שוב באנציקלופדיה למוסיקה, וקבעה באורח סמכותי שהמלחין הצ'כי, פרידריך סמטנה, השתמש באותו לחן עצמו לאחת מיצירותיו, המולדבה. חיים בר־לב ביקש לדעת אם קיים חוק כזה במדינות נאורות כלשהן. גולדשטיין טען שכן, אבל לא הצליח לספק לח"כים הסקרנים דוגמה כלשהי. בר־לב קבע, ביובש האופייני לו, ש„כל מי שיזייף יצטרך לשבת בבית־הסוהר."

כתב פרלמנטרי ירושלמי הביע בקול־רם את החשש, שדווקא תומכי המחנה הלאומי עלולים לסבול בעטיו של גולדשטיין. „אוהדי בית"ר," טען הכתב, „נוהגים להפסיק את שירת ההימנון הלאומי במעמד גמר־הגביע בזעקות „אללה בית"ר יאללה." ח"כ תופיק זיאד, שהוא גם ראש עיריית־נצרת, כינה את גולדשטיין בשם „חבר־הכנסת פינקלשטיין", ורמז על הקשר בין הח"כ הליברלי ובין הגזען המפורסם מנצרת־עילית השכנה. באורח נדיר נאמו הפעם שני חברי־הכנסת הבכירים של רק"ח, מאיר וילנר ותופיק טובי, והעלו ברצינות תהומית נימוקים נגד כפיית התיקווה על ערבים ובלתי־מאמינים אחרים. יתכן שנפשו של טובי היא הומייה, אבל לכל הדיעות איננה „נפש יהודי". אי־אפשר לדרוש מהם לשיר הימנון כזה, או להתייחס אליו כמבטא את מאווייהם.

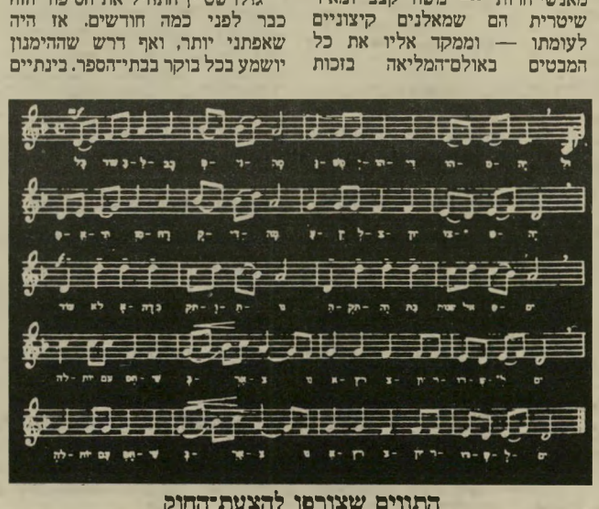
אנשי המערך שנכחו בדיון היו בדילמה הרגילה שלהם. הם הבינו שכל הנושא הזה הוא מטופש, ושחברי־הכנסת גולדשטיין הופך נושא, שהתקבל פחות או יותר כחלק מהחיים בישראל — איש אינו טורח למחות נגדו, או נגד השמוש בו בטקסים ממלכתיים — לעניין השנוי במחלוקת חריפה.

כתב בטלוויזיה הערבית נוכר, בשיחה עם העולם הזה, באגדה ערבית עתיקה. מעשה בכפרי ששילם לקוסם הון עתק עבור אבקה שאפשר לבשל אותה ולהפוך אותה לזהב. טרם פרידה, אמר לו הקוסם: „עליך לזכור רק דבר אחד: בעת הבישול אסור לך לחשוב על דובים לבנים."

„מח שמו של הקוסם הארור הזה," רטן הכפרי. „בכל ימי חיינו לא ראינו, לא אני ולא אבות אבותי, אפילו דב לבן אחד. ועתה הם ממש מרקדים על סיר הבישול שלי."

מצליף הסיעה הגדולה הצליח להעביר את הצעת־החוק שלו, ואין ספק שהיא תאושר גם בקריאה שניה ושלישית. הממשלה הזאת הקימה פילים לבנים רבים, ועתה יצרה גם דב לבן, יצירה משותפת גולדשטיין־ארבלי־אלמוזלינו. כך זכתה מליאת־הכנסת לעוד דיון מטופש ובלתי־רציני שגרע עוד יותר ממנה ומתדמיתה בציבור.

חיים ברעם ■

התווים שצורפו להצעת־החוק
מי שמזייף, ילך לבית־הסוהר

עין לפירסומת צופיה

אינטליגנטי אחר, חבר־הכנסת שבח וייס. דברים דומים. וייס ציטט קטע מההימנון הלאומי הצרפתי, המאר־סייז, בתירגום חופשי שלו: „האם שומעים אתם בשדות / את נהמת החיילים הפראים / הם באים לכאן לטבוח את בנינו, נשותינו / לנשק אזרחים / התארגנו בגדודים / נצער / כדי שדם בלתי־טהור ייספג בתל־מים..." מסיים וייס את הפיזמון המקאברי הזה במילים: „זה לא אקטואלי, אבל עבורם הוא סמל".

אנשים חכמים אינם נוהגים לנפנף בהישג שלהם חדשים לבקרים, בעיקר אם ההישג הזה שנוי־במחלוקת, והעיסוק בו עלול להביא לתוצאה שלילית עבורם: עירעור המצב הקיים, הנוח להם. יעקב ארנון ושבח וייס מבינים היטב של־600 אלף הערבים, אזרחי ישראל, המהווים כ־17 אחוז מכלל האוכלוסיה, יש סיבות טובות לערער על אימוצו של השיר היהודי־ציוני הזה על־ידי מדינת ישראל, והוא האמור גם ביהודים לא־מעטים, שאינם מקבלים את תוכנה של התיקווה מטעמים אידיאולוגיים או אסתטיים. אבל את הנושא הזה הביא למליאה חבר־הכנסת פינחס גולד־שטיין, בסיועה האדיב של חברת־הכנסת שושנה ארבלי־אלמוזלינו, יו"ר ועדת־הפנים־ואיכות־הסביבה. לא מדו־בר בסתם הצעה לסדר־היום, אלא בהצ־עת־חוק, פרי יוזמתו של גולדשטיין.

● הנחייה לראשי ארצות־הברית

ל פני כמה חודשים מונה גולדשטיין, בן למישפחת־קבלנים

במדינה

(המשך מעמוד 7)

„יש לי יום־יום חג," שר בשעתו הזמר־מלחין שמוליק קראוס, המוחזק גם הוא בכלא. ואכן, על עיברי־פי־פחת של מילחמת־הלבנון והשואה הכלכלית — ישראל חוגגת.

יחסים מרחביים מושב הזקנים

הם מוכנים לרצוח זה את זה, אך הם ריוצים בהמשך הקיים

„זוהי אסיפה כללית של מושב־זקנים," ליגלג קצין של כוח־האו"ם בלבנון, יוניפיל. הוא התכוון לוועידת־הפיוס הלבנונית, שנערכה השבוע בשוויץ.

ואכן, פיאר אל־ג'מייל, מנהיג הפלאנגות המארוניות, וכמיל שמעון, מנהיג המיפלגה ה„ליברלית" המארונית, הם ישישים — וכמוהם סוליימאן פרנג'יה, המארוני מן הצפון, ושכנו ראשיד כראמה, המוסלמי־הסוני מטריפולי. אמין אל־ג'מייל, הנשיא המארוני, וואליד ג'ומבלט, המנהיג הדרוזי, שייכים אמנם לדור הבנים, אך הם ממשיכים בדכם של אבותיהם. רק נביה ברי השיעי אינו זקן ואינו ממשיך־דרכו של זקן.

זיקנה זו אינה רק עניין של גיל. היא גם מבטאת מהות. כי אף אחד ממשתתפי הוועידה לא היה מוכן להציע ברצינות את הפיתרון הפשוט־לכאורה: הפיכת לבנון למדינה דמוק־רטית מודרנית, שבה כל האזרחים נהנים מזכויות שוות, בלי הבדל דת ועדה, כשהם בוחרים ונבחרים, ומקיימים מיפלגות ארציות.

אף שכמעט כל משתתפי־הוועידה היו מוכנים לרצוח זה את זה (וג'ומבלט אכן תבע ערב־הוועידה להוציא את אמין אל־ג'מייל להורג כפושע־מילחמה) הרי היו מאוחדים לגמרי בנקודה אחת: קיום מישטר־העדות, המעניק לכולם זכויות־יתר מופלגות. לכל אחד מהם מיפלגה פרטית וצבא פרטי, כמו לראשי מישפחות־המאפיה בארצות־הברית, ואיש מהם לא חלם לוותר על כך. הם רצו רק לחלק מחדש את העוגה ביניהם.

פריסות העוגה. השיעים והדרוזים תבעו את צימצום סמכויות הנשיא המארוני, מבלי לערער על כך שהנשיא חייב להיות נציג העדה המארונית, הכוללת רק את רבע האוכלוסיה. הם תבעו להגדיל את סמכויות ראש־הממשלה, המוכרח להיות מוסלמי־סוני — נציג העדה השלישית בגודלה. השיעים, העדה הגדולה ביותר, מסתפקים בקבלת מישרות נוספות בכל ענפי השילטון.

המארונים רצו לשמור על עמדו־תיהם בצורה חדשה: לחלק את המדינה לקאנטונים. כך שיוכלו להמשיך ולהחזיק בצבא הפרטי ובמינהל הפרטי שלהם. תוך קיום מימשל מרכזי שבראשו יעמדו גם להבא המארונים. מימשל זה יהיה אחראי לצבא ולכספים — אותן העמדות שהבטיחו את התעשרותם של הגבירים המארוניים הגדולים. לכך מתנגדים האחרים, הרוצים בהקמת סינאט, שיהיה גוף עדתי מובהק.

כולם מאוחדים בעוד כמה נקודות: שלא לתת זכויות כלשהן לחצי מיליון הפלסטינים המתגוררים במחנות־הפליטים בלבנון יותר משנות־דור; להכיר בהגמוניה הסורית על לבנון; לבטל את ההסכם עם ישראל — ולשמור על השקט בגבול הישראלי, גם אחרי נסיגת צה"ל, כדי להימנע מצרות (ראה מיסגרת).

במיסגרת זו נערכו המריבות המישפחתיות על גדת האגם הרגוע, באחד הנופים היפים ביותר בעולם — רחוק מן העיר השטועה שעל שפת הים התיכון, שבה הוסיפו היריבים להפציץ ולהרוג זה את זה כאוות נפשם.

הנדון:

„חסר משוגעים אני, כי הבאתם את אלה להשתגע עלינו?"

תימהוניים

היה איש מצחיק־במיקצת, שתבע לעצמו את הזכות להנהיג את האומה ולהחזיר לה את גדולתה הקדומה.

מראהו החיצוני היה דוחה, מיבטאו היה זר, והכל התייחסו אליו כאל איש השוליים המטורפים של החיים הפוליטיים. גם אנשים שדגלו בדיעות לאומניות דומות הסתייגו ממנו בגלוי, וטענו שהוא מביא אך נזק לעניין הלאומי.

האיש הקיף את עצמו בבריונים ובטיפוסים תימהוניים. הוא הטיף בגלוי לגירוש המוני ולרצח־עם. הוא דרש לסלק מן הארץ את כל מי שאינו שייך לעם הנבחר, והצדיק מעשי־רצח נגד בני־מיעוטים. כליי־התיקשורת הממלכתיים פתחו לפניו את שעריהם, בשם חופש־הביטוי.

הוא עורר צחוק ופלצות. אך לאט־לאט גבר כוחו. הוא הפך סכנה ממשית למישטר הדמוקרטי, שהוא לעג לו בגלוי, תוך ניצול כל האפשרויות שהיו גלומות בו. הוא — — —

כל מילה בתיאור זה מתאימה לארולף היטלר, אוסטרי שהיגר לגרמניה.

אילו התבקש גרמני הגון לתאר את האיש בראשית 1929, היה מתאר אותו כך. כעבור ארבע שנים היה שליט כל־יכול של גרמניה.

כל מילה מתיאור זה מתאימה גם לרב מאיר בהנא, אמריקאי שהיגר לישראל.

המשך אינו צריך להיות דומה.

אבל הוא יכול להיות כך.

זה יכול לקרות כאן!

■ ■ ■

שבוע ניתן לרב מאיר כהנא להטיף לדיעותיו בטלוויזיה, פעמיים ביום אחד. אחרי שכבר השמיע את דבריו במהדורת מבט, נקרא להשמיעם שוב, ביתר הרחבה, בכותרת לילה. הוא קרא בגלוי לרצח ערבים באשר הם ערבים.

קריאה כזאת היא עבירה על החוק הפלילי. היועץ המישפטי יכול — ואף חייב — להעמידו לדין על כך. אך לא זהו העיקר.

העיקר הוא זה:

אין עוד מדינה אחת בעולם כולו, שבה יכול אדם לקום ולהגיד דברים באלה מעל גליי־האתר.

לא יתואר כי כומר יקרא בטלוויזיה האמריקאית — או הבריטית, או הגרמנית, או הצרפתית — לרצח יהודים באשר הם יהודים. הדבר לא יתואר גם בברית־המועצות, בארגנטינה או בדרום־אפריקה.

כל העמים למדו את לקח מילחמת־העולם השניה, הפאשיזם והשואה. גם אם מתהלכים בקירבם רוצחי־עם פוטנציאליים, לא יינתן להם להשמיע את דבריהם בפרהסיה, בכליי־תיקשורת ממלכתיים, באוזני העולם כולו.

רק במדינה אחת זה יתכן. במדינה הקוראת לעצמה „מדינת קורבנות הנאצים".

בה, ובה בלבד, יכולים להישמע עתה דברים נאציים בראשי־חוצות.

אילו יכול היה היטלר לשמוע, היה מתגלגל מצחוק בגיהינום שבו הוא שוכן.

■ ■ ■

ושג חדש נולד השבוע בארץ: **תימהוני.**

פעם, כשירושלים היתה מחולקת, נולד המושג „משוגע תורני". מדי פעם היה חייל של הצבא הירדני יורה מעל החומה והורג כמה ישראלים. אז היתה נפתחת חקירה, משקיפי האו"ם היו מתערבים, והממשלה הירדנית היתה מביעה את צערה על המיקרה. היורה, כך הסתבר, היה חייל שדעתו נטרפה. מה אפשר לעשות? מסכין.

עכשיו יש לנו תימהוניים שכאלה.

תימהוניים תורניים.

אלה הם תימהוניים תמוהים מאוד.

תימהוניים שיש להם כישורים מופלגים בתחומים מסויימים. למשל, בהשגת נשק מתוחכם ביותר ממחסני צה"ל. למשל, בהפעלת הנשק המתוחכם הזה, שארם פשוט, בלתי־תימהוני, אינו יודע להשתמש בו.

יש להם גם הכישרון התימהוני לחמוק מידי המישטרה ושרות־הביטחון־הכללי, עד אשר באה פקודה מלמעלה לבלום מעט את מעשיהם.

מי הם תימהוניים אלה?

■ ■ ■

כימעט לכל התימהוניים יש כמה מכנים משותפים. כראי לעמוד עליהם.

לכל התימהוניים האלה יש קשר כלשהו עם ההתנחלות בשטחים הכבושים.

ובכל המיקרים נעשה ניסיון מכוון ומחושב על־ידי השילטונות להעלים את הקשר הזה, או לטשטש אותו, או להמעיט בערכו.

החשוד ברצח אמיל גרינצווייג, איש תימהוני לעילא ולעילא, עבד בהתנחלות עופרה, ולמעשה אומץ על־ידי חבריה.

במסיבת־העיתונאים הראוותנית, שערכו שר־הפנים ומפכ"ל המישטרה כדי לבשר לעם את דבר לכידתו, שכחו להזכיר פרט זה.

מעניקים להם את הסיוע שהם זקוקים לו ולרוב גם את אמצעי־הלחימה.

להטיל אשמה על ציבור שלם?

כן! בהחלט!

■ ■ ■

מכנה המשותף השני של התימהוניים הרצחניים — רובם ככולם — הוא זיקתם למה שמכונה אצלנו „דת".

לא אכנס כאן לשאלה אם זוהי הדת היהודית האמיתית, או זיוף מיפלצתי, פולחן פאשיסטי החובש כיפה והתוקע בשופר, כשם שהנאצים ניסו להחיות את פולחן האל וואטן של הגרמנים הקדומים.

זוהי דת־ישראל, כפי שהיא מציגה את עצמה בישראל בימינו: דת של ה' צבאות, דת של שבט, דת אלילית של אבנים וגבעות ועצים קדושים, דת של ספר־תורה ותת־מיקלע, דת של ספר־יהושע ומיצוות רצח־עם, דת הפונה עורף ל־2500 שנות הגות והתפתחות הומאניסטית ואוניברסלית.

מחסן „התימהוניים": נשק צה"לי המספיק לחריגת אלפים

החשודים בניסיון לרצוח נוסעים חפים־מפשע באוטובוס ערבי ליד רמאללה היו תושבים של כמה התנחלויות. הם משתייכים אל הזן המיוחד של „מתנחלים נודדים".

בית־המישפט העליון אישר את פסק־דינו של תימהוני נוסף, מתנחל מאנשי כהנא ליד חברון, שירה במכונית ערבית סתם כך, מפני שהתחשק לו. לא מכבר גם נפסק דינם של שניים מראשי המתנחלים בקריית־ארבע שנמצאו אשמים בהשמדת ראיות ובהעלמת עקבות. הם חיסלו מיטען־חבלה שהיה שייך, כנראה, למבצעי ההתנקשות בראשי־הערים הערביים בגדה המערבית. והרשימה ארוכה.

כאשר עולות עוברות אלה, מגלגלים חסידי־ההתנחלות את עיניהם השמיימה ומזדעזעים: איך אפשר להטיל על ציבור שלם את האחריות למעשיהם של יחידים, שרבים מהם גם אינם מתנחלים „אמיתיים"?

תשובה לכך אפשר למצוא בסיפרי האדם של היו"ר המנוח, מאו טסה־דונג.

הוא הישווה את אנשי־המחתרת לדגים, השוחים במים. אם מוציאים אותם מן המים, הם מתים. המים הם הציבור הרחב, שמתוכו מגיחים אנשי־הגרילה ושאליו הם חוזרים, שבהם הם מוצאים מחסה, מיסתור, סיוע ומזון.

הדגים המסריחים האלה של הפאשיזם הישראלי שוחים בביצה העכורה של ההתנחלות. שם הם חיים, שם הם ניזונים, שם מסתירים אותם, שם מטשטשים את עקבותיהם. שם איבשהו, כ ל התימהוניים האלה סוגדים לדת הזאת.

הם מצפים למשיח ומנסים לפוצץ בינתיים את קודש־הקודשים. הם חוזרים בתשובה ומקבלים מחסה ב„ישיבות", שהפכו בתי־אולפנא לטירוף ולפשע פוליטי. אחרים מהם הם הרפתקנים בינלאומיים, רוצחים מיקצועיים או מטורפים מדופלמים, שעברו לדת היהודית והתגיירו כהלכה. החילוניים המעטים השוחים בביצה הזאת משלמים לפחות מס־שפתיים לדת וקובעים — כמו רפאל איתן — שכדאי מאוד שכל ילד יקבל חינוך דתי יהודי.

אדולף היטלר, בניטו מוסוליני ופראנסיסקו פראנקו לא היו כמרים. אבל החיקוי הישראלי של הפירר, הדוצ'ה והקודיו הוא „רב". הוא קרוב יותר לטהראן של האיית־אללה מאשר לרומא של הדוצ'ה, ששנא את הכנסיה בליבו.

הוא הדין לגבי רבים ממתחריו — הרב דרוקמן והרב פורת, הרב לוינגר וכל השאר.

האם זה מיקרה?

חוקר־ההסתבררות אינו מאפשר מסקנה כזאת. „קשר בית־המיקדש" של התימהוניים מליפתא רומה יותר מדי לתורות הרב שלמה גורן, ו„קשר ספר יהושע" של כהנא ובניריוניו דומה יותר מדי לעלונים תורניים שונים, מכדי שזה יהיה מיקרה.

במחתרת הפאשיסטית בישראל, הכיפה היא השולטת בכיפה.

■ ■ ■

עוד מכנה משותף של רוב התימהוניים, עובדה שיש בה כדי לעורר תשומת־לב מיוחדת.

אחוז עצום של התימהוניים האלה באו מחוץ־לארץ, מארצות־הברית ומברית־המועצות.

כמו הרב בהנא עצמו, רבים מאוד מן הבריונים האלה, היורים והמסוצצים, הרוצחים והמהרסים, הם עולים חדשים מארצות־הברית.

כמה מן התימהוניים באו לארץ רק לפני חודשיים — ישר מארץ הדוד סאם אל המחתרת הלוחמת, כאילו נשלחו על־ידי הסי־איי־אי להילחם בניקאראגואה.

על הסיבות הפסיכולוגיות לתופעה זו אפשר להתווכח. אך העובדה עצמה צריכה לעורר שאלות מעשיות לגבי החוק הישראלי.

בשאלתן בת־האלמוות של אביש מלך גת אל עבדיו: „תראו איש משתגע — למה תביאו אותו אלי? חסר משוגעים אני כי הבאתם את זה להשתגע עלי? הזה יבוא אל ביתי?"

לכאורה, אי־אפשר למנוע את בואו של מטורף יהודי לארץ־ישראל. לפי חוק־השבות, הארץ פתוחה לפני כל יהודי, מטורף ככל שיהיה.

אולם העיקרון הזה של חוק־השבות נשבר מזמן. בשעתו תוקן החוק כדי לשלול מפושעים פליליים מועדים את הזכות האוטומטית לבוא ארצה, ולהיות עם בואם לאזרחי המדינה.

התיקון בא כדי לשמור על שלום־הציבור מפני פושעים פליליים. האם לא נחוקק תיקון דומה כדי להגן על החברה הדמוקרטית והמדינה עצמה מפני פושעים פוליטיים, טרוריסטים למיניהם ו„תימהוניים"?

זוהי חובה של הגנה עצמית. עתה ברור כי הסכנה הצפוייה מאנשים כאלה אינה עוד היתולית או שולית. זוהי סכנה ממשית, שממדיה גדלים והולכים.

האין הדמוקרטיה הישראלית מסוגלת להגן על עצמה? האם בכל הכנסת אין אף ח"כ אמיץ אחד, שירהיב עוז בנפשו להגיש את הצעת־החוק הדרושה?

ייסגרו־נא שערי הארץ לפני ייבוא זה של טירוף רצחני, המאיים על עצם קיומנו!

■ ■ ■

גם בכך אין די.

לפי חוקי ישראל, אי־אפשר לגרש מן הארץ את מי שקיבל אזרחות ישראלית. התיקון שהתקבל בעיקבות פרשתו של שמואל פלאטו־שרון, בחסותו של מנחם בגין, עוד החמיר מצב זה.

זהו מצב בלתי־נסבל.

בכל ארץ מתוקנת, כמו ארצות־הברית, ניתן לשלול את אזרחותו של אדם שקיבל אזרחות זו בטענות־שווא, תוך העלמת עובדות חשובות. למשל, שהיה פושע־מילחמה באירופה, חבר אירגון נאצי, ועוד.

דרוש תיקון לחוק הישראלי, המאפשר את שלילת אזרחותו של מי שקיבל אותה תוך העלמת העובדה שהוא בא לארץ כדי לבצע בה פשעים נגד האנושות, פשעים נגד המדינה, פשעים נגד כל אזרחים או חלק מהם, פשעים נגד הדמוקרטיה הישראלית.

איש כזה צריך להיות מגורש בחזרה לארץ־מוצאו. ילד־נא להשתגע על מישהו אחר. יניח נא את פצצותיו ליד פסל־החרות או הקרמלין.

אם ציונות פירושה קיומה של מדינת־ישראל הדמוקרטית והגנה על שלומה, כי אז תיקון כזה לחוקי השבות והאזרחות הוא אקט ציוני.

■ ■ ■

בכל ארץ יש מיעוט פאשיסטי קטן, כשם שבכל גוף יש חיידקי־מחלה. זהו מצב „נורמלי".

אולם כאשר חיידקי־המחלה מתחילים להתרבות באופן הרה־אסון, בגלל סיבה זו או אחרת, ומאיימים על בריאות הגוף כולו — עת היא לקחת תרופות כדי להילחם בהם.

כאשר הקומץ הפאשיסטי בשוליים הוסך גורם בעל־חשיבות, כאשר מחתרות אלימות מתרבות ומבצעות את זממן, כאשר ציבורים שלמים מעניקים להם מחסה וסיוע — כי אז חייב המישטר הדמוקרטי להתעורר ולהגן על עצמו.

מאת **אורי אבנרי**

איך עושים עסקים בשם ארץ־ישראל השלמה והציונות, בחסות שני קצינים משומשים ורמטכ"ל־לשעבר, סגן־שר ויועץ של ראש־הממשלה

קרן קיימת פרטית

איך מצליחים בעשיית עסקים בישראל בשנת 1984?

ראשית מאמצים את הרעיונות הבאים: ארץ־ישראל השלמה, גאולת־האדמה מידי נוכרים, יישוב הארץ, הידוק הקשר בין יהדות הגולה וארץ־הקודש. בקיצור — ציונות על רגל (ימנית) אחת.

לוקחים:

קציני־צבא בדרגות גבוהות, ששמם כבר יצא למרחקים.

רמטכ"ל (מיל') פופולארי.

עסקנים קטנים של מיפלגת השילטון.

סוחרי אדמות ממולחים.

אחר־כך מתכתבים עם הגורמים המתאימים, את התשובות מתרגמים לאנגלית ומצלמים באלפי עותקים, ומפיצים בקרב היהודים ברחבי־העולם. מתבלים את דפי־המידע הציבעוניים בפסוקים מהתנ"ך, בכיתבי ראשוני הציונות ובצילומי־נוף יפהפיים, ומתחילים באיסוף הכספים.

ההצלחה מובטחת מראש.

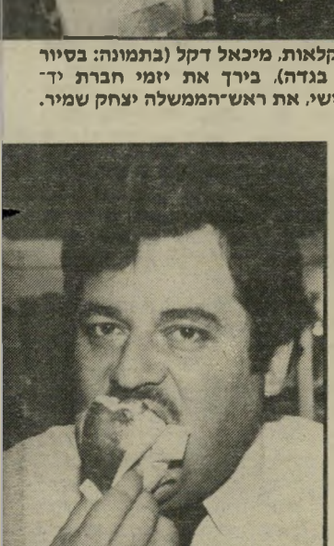
נשמע דימיוני? כלל וכלל לא: בעצם ימים אלה זוכים יהודים עתירי־ממון ברחום־אפריקה, אירופה והיבשת האמריקאית, בביקור של שליחים חשובים ובפיהם בשורה מארץ־הקודש.

חברה חדשה שחרתה על דיגלה את סמל מגן־דויד, מפת ארץ־ישראל השלמה ומזכירה בשמה את עיר הבירה הניצחית, מציעה לרכישה קרקעות בארץ־ישראל, משני צידי הקו־הירוק.

היהודים העשירים מעלעלים בניירת, מתרשמים מהחתימות של אנשי מימסד התומכים במיפעל, ומתפתים!

דקל ממליץ סגן שר־החקלאות, מיכאל דקל (בתמונה: בסיור התנחלויות בגדה), בירך את יזמי חברת יד־ירושלים ואף עידכן בעניין, באופן אישי, את ראש־הממשלה יצחק שמיר.

הלפרן עדי, איש יחסי־ציבור, שוהה באנגליה לצורך מכירת הקרקעות ליהודים.

יגורי אסף, השבוי המפורסם ממילחמת יום הכיפורים, מופיע בתזכיר בתואר ח"כ.

האם הם יפלו בפח או שמא יעשו את עיסקת חייהם?

רשימה אחרת לחו"ל

ב מישרדי רשם החברות בירושלים מונח תיק חדש יחסית של חברה, שנוסדה בתחילת חודש יולי שעבר. שמה יד ירושלים בע"מ.

הקימו אותה שניים, שכתובת מגוריהם היא חיפה. דב פיכמן ושמואל ("שמואליק") עינב.

מטרת החברה, כפי שנוסחה בניירת הרישמית: לעסוק בכל עיסקי רכישת, קניית ומכירת־קרקעות.

בסוף חודש אוגוסט, על־פי אותם רישומים, מונה עינב מנהל־החברה.

ב־21 בנובמבר התכנסה אסיפה כללית שלא מן־המניין. באותה אסיפה שונה הרכב הבעלות על המניות, וצורפו ארבעה אנשים חדשים, שאף התמנו מנהליה.

הארבעה הם ראובן סנדרמן, שאול פיכמן, טובה טננהויז ואלוף־מישנה (מיל') זאב ("זוניק") שחם, אך רק לדב פיכמן ולעינב הותרה זכות חתימה משותפת.

לכאורה אין בכך כל טעם לפגם. אלא שהיהודים בחו"ל זכו לראות העתק מצולם של חברת יד ירושלים מחודש ספטמבר, ובה מופיעה רשימה אחרת, מרשימה פי כמה.

רשימה זו (ראה גלופה) כוללת תישעה חברי מועצת־מנהלים וארבעה בעלי תפקידי ייעוץ.

הרשימה כוללת את האישים הבאים:

1. **אסף יגורי** — המוגדר כ"אל"מ (מיל')", ח"כ, מנהל חברות בינלאומי". מכיני התזכיר שכחו שיגורי, לשעבר ח"כ ד"ש, נכשל ברשימה עצמאית, שהוא עמד בראשה בבחירות האחרונות. את פירסומו הוא קיבל אחרי שבילה בשבי המצרי במילחמת יום־הכיפורים.

2. **זאב ("זוניק") שחם** — המוגדר כ"אלוף־מישנה (מיל')", מנהל מחלקת המנהיגות של הסוכנות היהודית".

3. **יוסף רענן** — המוגדר כ"עורך־דין, מומחה לרכישת קרקעות ערביות".

בשם ה זאת תעודת־הקלף המוענקת על־ידי יד־ירושלים ליהודים בגולה תמורת רמ"ח (248) דולארים, זכר לרמ"ח עצמות־האדם. בהמשך מצוטטת הגבורה, שהבטיחה לאב־רהם ולזרעו את ארץ־ישראל. למרות שהתעודה נוע־דה לדוברי אנגלית, מצויה בה שגיאת לשון קשה.

חקירה מיוחדת

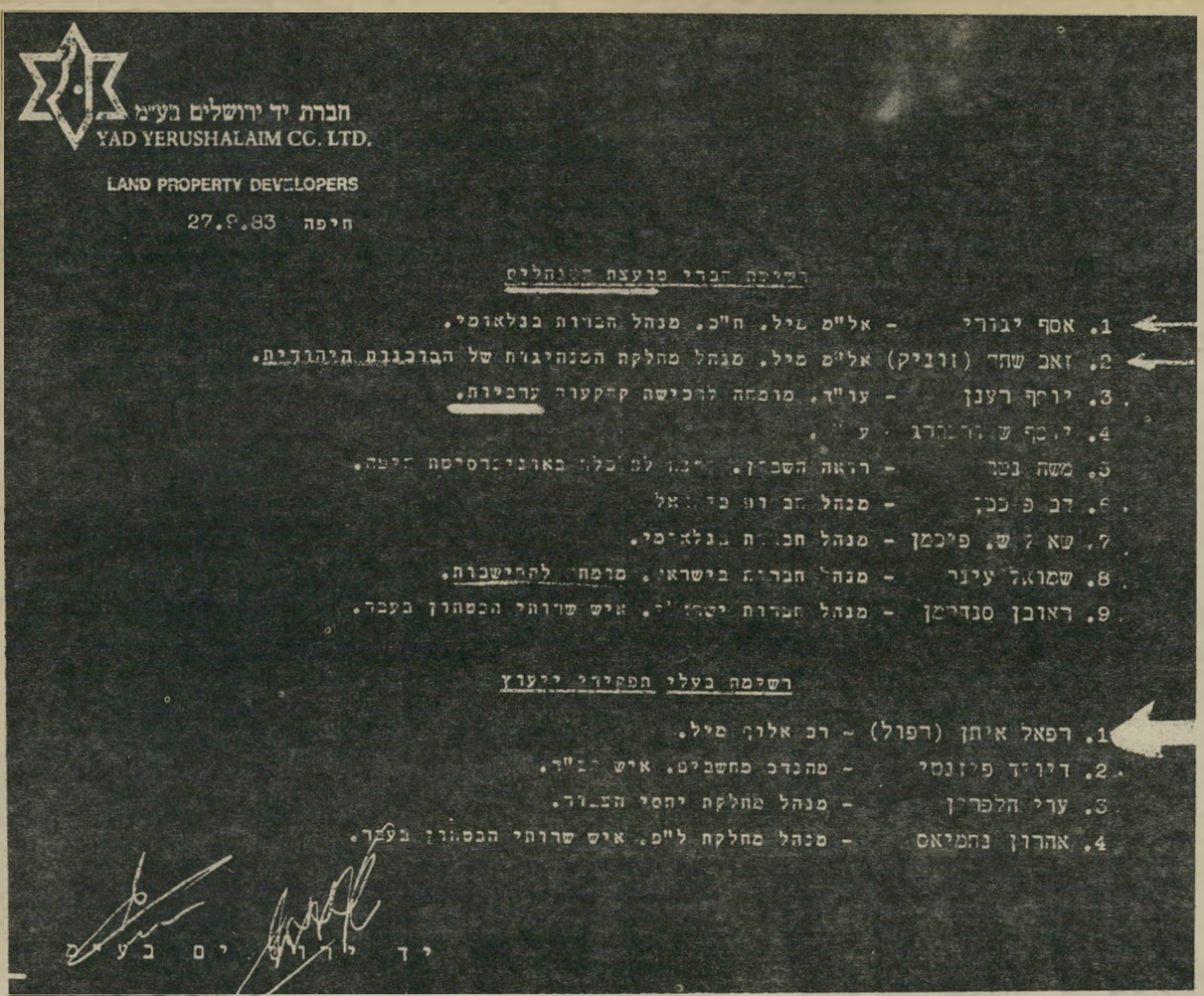
4. **יוסף שוורצברג** — עורך דין.
5. **משה נטר** — מוגדר כ"רואה־חשבון, מרצה לכלכלה באוני־ברסיטת חיפה".
6. **דב פיכמן** — המוגדר כ"מנהל חברות בישראל".
7. **שאול ש' פיכמן** — "מנהל חברות בינלאומי". הוא עבר בעבר כקבלן בארץ, ועתה הוא נמצא בדרום־אפריקה.
8. **שמואל עינב** — "מוגדר כ"מנהל חברות בישראל, ומומחה להתיישבות".
9. **ראובן סנדרמן** — מוגדר אף הוא כ"מנהל חברות ישראלי ואיש שירותי הביטחון לשעבר".

רשימת בעלי תפקידי הייעוץ מרשימה יותר.

1. **רפאל (״רפול״) איתן** — אותו הגדיר מזכיר החברה רק בדרגתו הצבאית האחרונה.
2. **דיויד פיזנטי** — "מהנדס מחשבים, איש חב"ד".
3. **עדי הלפרן** — מוגדר כ"מנהל מחלקת יחסי־ציבור", על מעלליו יכלו קוראי העולם הזה ללמוד בגיליון מיום 15.2.84.
4. **אהרון נחמיאס** — מוגדר כ"מנהל מחלקת ל"פ, ואיש שירותי הביטחון בעבר".

חקירת העולם הזה העלתה את הפרטים הבאים לגבי החברה שכתובתה הרשומה היא רחוב המגינים 42 בחיפה.

קבוצת יהודים עתירי־ממון מדרום־אפריקה וארצות־הברית, יזמה את הקמת החברה. בחזונה שחתמה החברה עם בני מישפחת קרמאן, בעלי קרקעות ערביים באיזור דמון שהעתקו מצוי בידי העולם הזה, מצויין שמנהלי החברה מייצגים קבוצה של אזרחים דרום־אפריקאיים.

רשימה מפוארת

דף המידע שמופץ בחו"ל בשם חברת יד־ירושלים ובו רשימת 13 אישים חשובים, שמשמשים כחברי־מועצת־המנהלים של החברה או יועצים שלה. רשימה זו גדולה יותר מרשימת המנהלים שמוזכרת בתיק־החברה במישרדי רשם־החברות. בקצה העליון של דף־המידע מופיעים סמל החברה רב־המשמעות ומפת ארץ־ישראל השלמה בתוך מגן־דויד.

החברה עדיין לא השלימה קניית אלף דונאם בגליל. היא מתכוונת למכור חלקות אלה, אדמות שעדיין לא עברו פרצלציה — כלומר חלוקה לחלקות, ברחבי־העולם.

איחולי הצלחה מדקל

בסוף שנת 1983 באו לארץ היזמים מחו"ל. הלפרן, חבר מרכז חרות וידידו הנאמן של ח"כ חרות רוני מילוא, ערך להם ולחבריהם הישראליים מסע היכרות ממושך במישראל. יהודים מעברי־לים יכולים לקרוא את עידודו של אורי פורת, יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, את הברכות מקרב־לב של ח"כ התחיה, גאולה כהן שביקשה גם ריווחים בעתיד על התקדמות מכירת קרקע בארץ־ישראל ליהודים בגולה, וכמובן את מיכתבו הארוך של מיכאל דקל. סגן־השר התלהב מכיבוש האדמה מידי ערבים וסיפר בסיפוק רב, שהוא עידכן את ראש־הממשלה, יצחק שמיר בנושא. שמיר, על־פי דקל, הביע את תמיכתו בתוכנית והורה לו בשמו לאחל ליזמים הצלחה במיבצע.

בצורה מחוכמת, חוקית לגמרי, גובה חברה פרטית רמ"ח דולארים מיהודים ברחבי העולם

כך־הכנסת. הקבוצה סערה ארוחת־צהריים רשנה ונפגשה עם שרים, ח"כים, סגן שר־החקלאות מיכאל דקל ואנשי־עסקים.

הקשר בין מישרד־החקלאות והקבוצה חזוק באמצעותו של יעקב שפיר, עוזר חדש של דקל. שפיר, שהיה עובד בכיר במישרד־הקליטה, הוא אחיו של הכדורגלן בעבר והמאמן בהווה, מרדכי (״מוטל׳ה״) שפיגלר.

בעיקבות הביקור בארץ, או ליתר דיוק גם במהלכו, קיבלו היזמים מיכתבי עידוד מאישים שונים, אחרי שהם הוריעו להם בכתב על מטרות החברה.

מיכתבים אלה, שעל חלקם מתנוסס סמל המנורה המפורסם, הפכו להיות חלק מדפי־המידע שהפיצו יזמי־החברה בין יהודים רבים בחו"ל. כך יכול הקורא התמים להתרשם שכל המימסד הישראלי ניצב מאחורי החברה הפרטית.

צילומי מיסמכים אחרים, שהופצו בחו"ל, הם של בעלי תפקידים בתנועת החרות, ואפילו של אחד המנהלים, זוניק שחם. תחת הכותרת "משולחנו של אל"מ (מיל') זאב שחם", מברך לובש־המדים לשעבר את היזמים, שהוא קשור אתם בקשר עבות. לדעתו, תוכנית גאולת הקרקע של הדרום־אפריקאים חשובה לישראל גם מנקודת־מבט כלכלית וגם מנקודת־המבט של הביטחון הלאומי.

היהודים בגולה הדוויה, יכלו להציץ גם במפת ארץ־ישראל ובה מסומנים עיגולים שונים, כנראה באיזורים שבהם מתעתדים יזמי החברה לרכוש קרקע. המקומות בגליל ובצפון הארץ המסומנים הם בשולי הר־הכרמל, דרומית לדליית אל־כרמל. איזור דמון, הוא איבטן ליד כפר־חסידים, שטח ענק בין שפרעם ומרכז ביקעת־בית נטופה ואיזור הר־מירון.

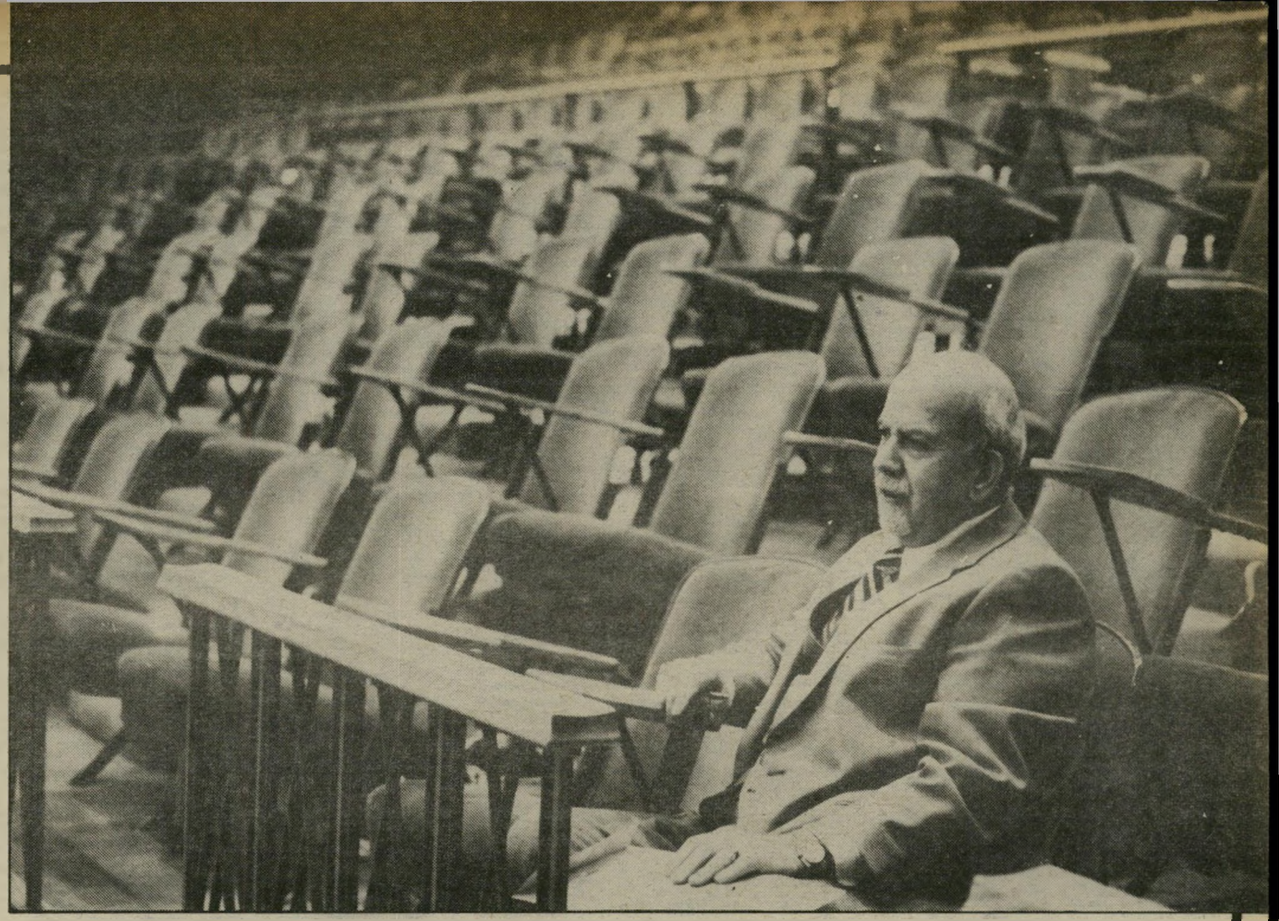
(המשך בעמוד 60)

המברך: פורת מי שהיה יועץ ראש־הממשלה, אורי פורת, בירך את היזמים על תוכניתם במיכתב רישמי.

היועץ רב־אלוף במילואים, רפאל איתן, בן־מושב תל־עדשים בעמק יזרעאל, נמנה עם יועצי חברת רכישת הקרקע מזרים, כלומר ערבים.

נציג אש"ף באו"ם, לביב זהדי טרזי, העניק בניו־יורק ראיון לכתבת העולם הזה

ענת סרגוסטי, ודיבר על געגועיו לארץ, על משפחתו ועל דיעותיו

„אני רוצה לבלות חופשה בעין־כרם!"

„פי־אל־או, בוקר טוב: במה אפשר לעזור לך?" כמה שניות של תדהמה. אחר־כך נרגעתי וביקשתי לטלפון את מר טרזי, נציג אש"ף באו"ם. קבענו להיפגש באותו היום בבניין האומות המאוחדות.

אישור־הכניסה חיכה לי למטה. עליתי לקומה השניה. לביב זוהדי טרזי, אדם לא־צעיר, („אני כבר כמעט בן 60, ועייף פיסית"), קם לקבל את פניי. טרזי היה לבוש בחליפה כהה. זקן לבן קטן מכסה את סנטרו, שערותיו שיבה. הוא הירבה לחייך, בעיקר כאשר דיבר על ילדותו בירושלים.

הוא נולד בירושלים ב־1924, בעיר־העתיקה שבתוך החומות. אחד מחמישה אחים ואחיות. מישפחתו גרה עד היום בירושלים. הוא נוצרי.

טרזי דיבר בשקט, באנגלית מהוקצעת ומדוייקת. מדי פעם. כאשר היה עובר לידינו נציג ערבי כלשהו, או כאשר ניגש אליו אחד העוזרים שלו לשאול שאלה, היה עובר לערבית. עברית אינו יודע. מעולם לא למד.

הוא איש של הגיון, וקשה היה למצוא בדבריו שינאה או ריגשות־נקמה. הוא מנתח כל תופעה בצורה הגיונית, בודק את כל האפשרויות, לומד היטב את הנושא ואינו ממהר להסיק מסקנות.

אחרי שגמר את בית־הספר התיכון, נרשם ללימודי מישפטים בבית־ספר־ערב במוסררה. הוא נזכר במנחם וקסמן, יהודי מירושלים, שלמד איתו מישפטים, ומבקש ממני למסור לו דרישת־שלום. אין לו, לדבריו, טינה לאף יהודי או ישראלי, והוא מוכן להושיט יד לשלום לכל מי שמוכן לקבל אותו.

„מעולם לא נשאתי נשק"

ב־1948, בזמן המילחמה — שבישראל קוראים לה מילחמת־העצמאות ושהפלסטינים קוראים לה מילחמת 48' — נסגר בית־הספר למישפטים. טרזי מעולם לא ניגש לבחינות לישכת עורכי־הדין. לכן:

„אני לא עורך־דין, אבל למדתי מישפטים".

מגיל צעיר היתה לו מודעות פוליטית עמוקה, והיה שייך לכל מיני תנועות שפעלו לקידום המאבק הפלסטיני. בעיקבות פעילויותיו אלה אף ישב בבית־סוהר בירדן.

בשנים שאחרי המילחמה הספיק להיות עיתונאי, להתעסק בתיירות ולשבת בכלא הירדני.

ב־1956 נאלץ לעזוב את הגדה מסיבות פוליטיות, ונסע לביירות. שם גם הכיר את אשתו, נערה מצ'ילה, התחתן איתה ונסע לדרום־אמריקה לכמה שנים.

חזר לירושלים ב־1964 והצטרף לאש"ף. הוא צורף מייד ל„מישרד־החוץ" של האירגון, משום שידע שפות, ומשום שהיה איש של דיבורים. אחרי שנה בירושלים קיבל את המשימה הראשונה. הוא מונה להיות מעין נציג נודד של האירגון, ומטרתו היתה להקים כמה שיותר נציגויות של אש"ף ברחבי העולם.

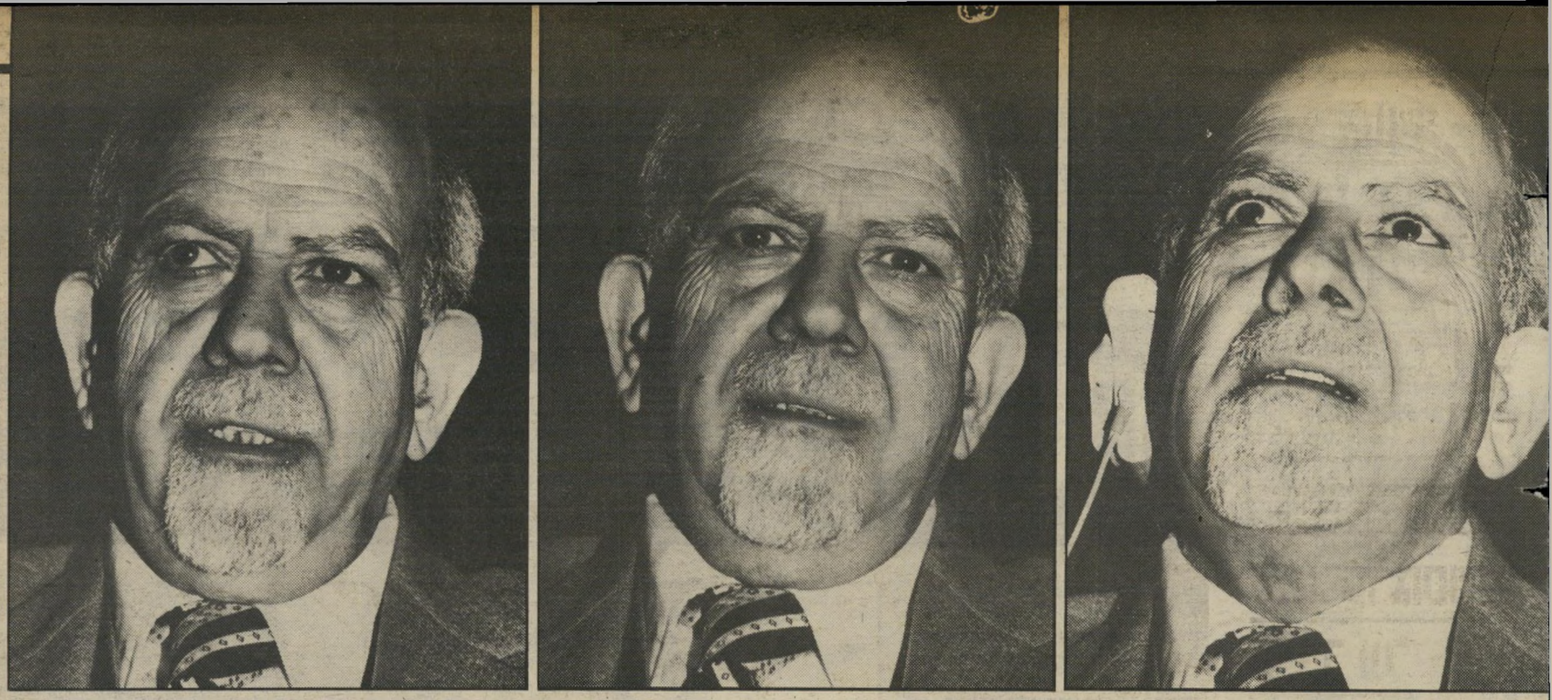
כיום יש לאש"ף נציגויות ביותר מ־100 מדינות בעולם. חלקן שגרירויות רשמיות, חלקן נציגויות בשם אש"ף או תחת שם אחר, וחלקן מישרדי־מידע. במערב אירופה יש שש נציגויות בשם אש"ף, ועוד ארבעה מישרדים המסופחים רשמית למישרדי הליגה־הערבית. במלטה וביוון יש נציגויות דיפלומטיות במעמד מלא — שגרירויות לכל דבר.

טרזי, לאורך כל מאבקו למען העניין הפלסטיני, היה תמיד איש של דיבורים, ואף פעם לא השתתף בפעילויות מילחמתיות: „מעולם לא נשאתי נשק, וגם לא השתתפתי בקרב כראמה." זה פשוט אינו התחום שלו.

הוא הגיע לניו־יורק לאו"ם ביחד עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, ב־1974, כשערפאת בא לנאום לפני העצרת הכללית. מאז יושב טרזי בניו־יורק ומשמש כנציג אש"ף באירגון העולמי. הוא אינו שגריר מן המניין, בעל זכות הצבעה, אלא משקיף.

תמונה שעלתה ביוקר לביב טרזי נראה כאן בתמונה עם אישתו (מימין) לוחץ את ידו של אנדרו יאנג לשעבר שגריר ארצות־הברית באו"ם. בעיקבות צילום זה היה על השגריר יאנג לעזוב את מישרתו באו"ם. התמונה צולמה לפני ארבע שנים.

„לרדת בחמש בבוקר מהר־הזיתים, להכנס לעיר־העתיקה, לחצות אותה ולצאת משער יפו."

למרות שהוא „רק" משקיף, הוא עובד, לדבריו, קשה מאוד. המישרד שמחזיק אש"ף בניו־יורק, ליד האו"ם, הוא קטן מבחינת מיספר העובדים, וטרזי נאלץ לעשות חלק גדול מן העבודה לבדו. „אני עובד 24 שעות ביממה. אני מתחיל להתעייף פיסית. חוץ מזה, צריך לתת לצעירים לעשות דברים. אני יכול לעבור לעשות משהו קצת פחות מחייב. דרושה לי חופשה, חופשה!".

כששאלתי אותו איפה היה רוצה לבלות את חופשתו, אילו ניתנה לו, אורו פיתאום עיניו והוא ענה: „אילו יכולתי לבלות שבועיים במינזר בעין־כרם, ליד המעיין, הייתי מסתפק בזה".

טרזי זוכר את ירושלים לפרטיה, וכך ידע להסביר לי בדיוק לאיזה מבין כל המינזרים בעין־כרם הוא מתכוון.

לרדת ברגל מהר־הזיתים

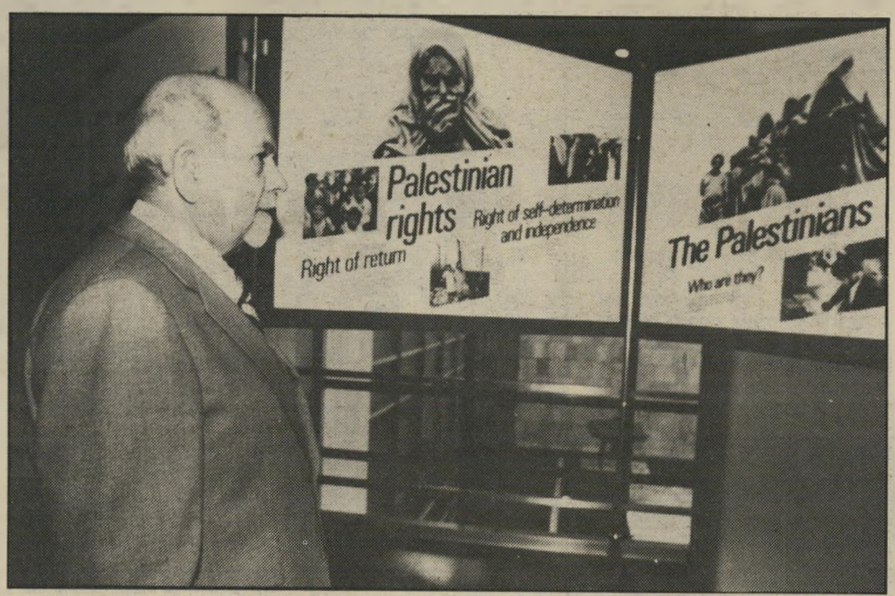
חלום הבי גדול שלו הוא להיות בשעה 5 בבוקר על הר־הזיתים בירושלים, לרדת ברגל לתוך העיר־העתיקה, לחצות אותה ולצאת משער יפו, „בשעה שהכל כל־כך שקט, והנשים הפלאחיות באות לשוק עם הסחורה שלהן, ואפשר לשמוע את המואזין קורא מעל המיסגד".

אני מנסה לסחוט ממנו אם הוא מתגעגע לאוכל מסויים או למשהו מיוחד אחר ממקום הולדתו, והוא מתעקש: „כל דבר טוב בשבילי. אין לי רצון מיוחד לשום דבר. אני אוכל כל אוכל, אפילו גפילטע־פיש".

אשתו ושני ילדיו נמצאים גם הם בארצות־הברית כבר מזה 10 שנים. הם אומנם מדברים ערבית בבית, אבל הילדים נעשו במשך השנים אמריקאים.

הבן, בכיתה האחרונה בבית־הספר התיכון, אינו מתעניין באופן מיוחד בפוליטיקה: „כל מה שמעניין אותו כרגע זה אלקטרוניקה". הבת, הלומדת באוניברסיטה בניו־יורק, מודעת יותר לזהות שלה ומתעניינת יותר. הבת מרגישה שהשורשים שלה בפלסטין, במיוחד אחרי שהגיעה לעימותים ולוויכוחים בבית־ספר עם חבריה לכיתה, שחלקם יהודים ציוניים.

הוא נזכר במיקרה אחד, כאשר בתו הזמינה חברים מן הכיתה הביתה לארוחת־ערב. בין כל הצעירים ליד השולחן ישב נער יהודי־דתי. טרזי שם לב שהנער אינו נוגע באוכל ואמר לו: „תגש למיטבח ותיקח לך בננה לאכול!" טרזי ידע שזה הפרי היחידי שאפשר לאכול בלי להשתמש בכלים לא כשרים. הוא סיפר שהילד התפלא מאוד על ידיעותיו ואמר לו שהוא מופתע שהזמין אותו אליו הביתה, ואף מרשה לו להיכנס למיטבח בחופשיות.

תערוכת־קבע טרזי מתבונן שוב ב־תמונות מהתערוכה על פלסטין. התערוכה ניצבת סמוך לאולם מועצת־הביטחון בבניין האומות המאוחדות. התערוכה הוצבה שם ב־1974, בזמן ביקורו של ערפאת באו"ם, כשאש"ף קיבל מעמד של משקיף. והיא תערוכת קבע.

זכויות־אזרח שוות

טרזי רואה שתי נקודות־אור בולטות בקאריירה המיקצועית שלו כנציג של אש"ף. הראשונה היא, כמובן, הנאום שנשא ערפאת ב־1974 לפני העצרת הכללית של האו"ם. טרזי עצמו היה אז מאחורי הקלעים, ודאג לכל הצדדים האירגוניים של הביקור של ערפאת. כשביקשתי ממנו תמונה שלו עם יו"ר אש"ף, ענה לי כי אין בידיו תמונה כזאת. לא היה לו זמן לצילומים אז, הוא היה עסוק מדי.

נקודת־האור השניה היא נאומו של ערפאת בוועידה לעניין פלסטין, שנערכה בג'נבה לפני חצי־שנה, שבה השתתפו נציגים ממדינות רבות בעולם. בוועידה, שנערכה בחסות

(המשך בעמוד 56)

בניו־יורק מישרד המסופח לאו"ם, הוא נתקל בכל פעם בבעיות כאשר הוא רוצה להיכנס חזרה לארצות־הברית. בכל פעם הוא מקבל ויזה חד־פעמית לכניסה אחת, וכך בכל פעם, כשהוא רוצה לחזור לניו־יורק, הוא צריך לבקש אשרה מחדש.

המיקרה הזה הזכיר לו את ילדותו בירושלים. שם גר בשכנות עם יהודים. הוא זוכר שהיה למישפחה ידיד יהודי מארוקאי, שהיה בא לבקר בבית. הוא נזכר שאמא שלו היתה שומרת במיטבחה על כוס מיוחדת, כדי שהיהודי יוכל לשתות תה כשהוא בא לביקור, ולאף אחד מן הילדים אסור היה לגעת בכוס הזאת.

כשעוברים לדבר על פוליטיקה, הוא נעשה רציני, מפסיק כמעט לחייך ומתחיל לנתח את הנקודות אחת לאחת, בצורה כמעט מדעית. הוא חולם, כמו מרבית חבריו, על המדינה הפלסטינית שתקום, ומודע לעובדה שאש"ף, בניגוד לרוב המישטרים הערביים האחרים, הוא אירגון דמוקרטי. „מדינה פלסטינית", הוא אומר בשיא הרצינות, כמעט בכעס, „צריכה להיות מדינה של העם, ולא של איזו קבוצה שלטת. זו צריכה להיות מדינה דמוקרטית".

ולראיה הוא מביא את הדוגמה של אבו־מוסא: לולא היה אש"ף אירגון דמוקרטי, שבו כל ההחלטות מת־קבלות בדרכי־הצבעה, היו מחסלים את המרד בעודו בתחילתו.

אין לו אשליות רבות, והוא יודע שיש מדינות רבות, בעיקר ארצות־הברית (וכמובן ישראל), שבהן יש לאש"ף תדמית של אירגון טרוריסטי שאי־אפשר לדבר איתו. הוא עצמו נתקל בקשיים רבים, כאשר הוא נוסע מחוץ לארצות־הברית. למרות שהוא משקיף מוכר ורישמי באירגון האומות המאוחדות, ולמרות שלאש"ף יש

מועצת הביטחון טרזי יושב ביציע של אולם מועצת־הביטחון באו"ם. בכל פעם שמתקיים במועצת הבי־טחון דיון על הסיכסוך הישראלי־פלסטיני, מוזמנים טרזי ובלום, נציג ישראל באו"ם, להשתתף בישיבות. מחוץ לאולם מתעלמים השניים אחד מן השני.

הוא לא גוייס לצה"ל ★ הוא חזר בתשובה בכלא ★ הוא שהה שנתיים באמריקה ★ שם התחבר עם החוגים הדתיים ★ המישטרה חושדת ששם הוטלה עליו המשימה

החשוד שנעלם

אחד החשודים מובל למחסן־הנשק
סיוע של גורמים מבחוץ

די **הפיצוץ** נשמעו למרחוק. רסיסים מוזהבים וגושי בטון גדולים עפו למעלה ויצרו פיטריה ענקית מכוסה אבק לבן. צוותות הפצועים נשמעו מכל עבר. מתחת להריסות שכבו רבים ללא רוח־חיים.

לא הרחק משם עמדו כמה בחורים צעירים מזוקנים משתאים. כעבור שניות ספורות צעק מישהו מהם בשימחה: „המיסגד פוצץ, הר־הבית שלנו!" והצעירים התחילו לרקוד כשהם מגלגלים עיניהם לשמיים. „עכשיו נבנה את בית־המיקדש!" לחשו אחד לשני.

בתוך שעות ספורות החלה נהירה המונית של מיליוני מוסלמים לכיוון ירושלים. ברכב וברגל, כשבידיהם כלי־נשק מתוחכמים ופשוטים, ולכולם מבט אחד בעיניים. האומר: נקמה ביהודים!

זה מה שהיה קורה, אילו הצליחה קבוצת הקנאים המטורפת במזימתה לפוצץ את המיסגד הקדוש למוסלמים על הר־הבית.

השבוע נעצרו כמה צעירים שהתגוררו בכפר הערבי הנטוש ליפתא, ליד ירושלים. הם נעצרו בחשד נסיון פיגוע בהר־הבית וכונו „מחתרת הר־הבית". צעיר אחד, שהשתייך, לדיברי המישטרה, לקבוצה זו ואף היה מנהיגה עדיין מבוקש.

שימעון ברדה (26) נעלם. משערים שעזב את הארץ בסיוע של גורמים מבחוץ, אותם גורמים אשר לפי החשד מימנו את חבורת הצעירים במיחייה וכמובן בקניית חומרי־נשק וחומרי־חבלה. כמות חומרי־החבלה שנתפסה ברשותם של הצעירים היתה גדולה והנשק מתוחכם ביותר. מקורו של הנשק היה בצה"ל.

מעצרים מגיל צעיר

שימעון **ברדה** נולד בתל־אביב ב־1958 להורים יוצאי לוב. שעלו לארץ עם קום המדינה, ונקרא על שם שימעון בר־יוחאי. הוא היה בן־הזקונים של המישפחה (יש לו עוד אח ושתי אחיות). הבית היה בית מסורתי, כמו אצל רוב המישפחות יוצאות צפון־אפריקה. שימעון למד בבית־ספר ממלכתי רגיל.

אחרי שסיים את בית־הספר־העממי נשלח לקיבוץ אשדות־יעקוב במי־סגרת עליית־הנוער, אך אחרי קצת יותר משנה עזב את הקיבוץ וחזר הביתה לחולון.

ואז התחילה תקופת ההסתובבויות. הוא לא עבד בעבודה מסודרת, אלא בעבודות מזדמנות. מדי פעם עבד בנגרות או בבניין, אבל בעיקר התרועע עם גיסו, בעלה של אחותו הגדולה, שהיה מוכר למישטרה. כך השתרבב שמו של שימעון ברדה לראשונה אל בין השמות של האנשים המוכרים למישטרה. הוא היה נעצר מפעם לפעם בחשדות שונים של פריצות, גניבות ועבירות אחרות.

זמן קצר לפני תאריך גיוסו לצבא, עבר שימעון תאונת־דרכים קשה, שכתוצאה ממנה נעשה נכה ביד אחת. את הגיוס דחו לו שוב ושוב, הן בגלל נכותו והן בגלל תיקים פליליים שהיו פתוחים. לבסוף קיבל שיחרור מן הצבא ולא גוייס.

לפני כארבע שנים נעצר שימעון בחשד לפיצוץ במישטרת חולון, על רקע של מילחמה בין שתי כנופיות עבריינים.

זמן קצר אחרי־כן נעצר שוב והורשע בעבירות של פריצה. הוא נידון לשמונה חודשי מאסר בפועל ונשלח לכלא תל־מונד. תוך ריצוי עונשו בכלא, החל שימעון בתהליך החזרה־בתשובה. הוא גידל זקן ופיאות ונהג לצטט פסוקים מן הכתובים ולדבר בזכות החזרה־בתשובה.

כשחזר הביתה אחרי שיחרורו מן הכלא, כבר היה דתי שומר־שבת ומקיים מיצוות. חודשים ספורים אחרי־כן ארז את חפציו ונסע לאירופה, לגרמניה, ומשם לארצות־הברית. למקורות מישטרתיים נודע, כי בתקופה שהיה באמריקה קשר קשרים עם אירגונים יהודים קיצוניים, שעזרו במימון הקמת מחתרות בארץ. במישטרה מאמינים כי אירגונים אלה קיימו את ברדה בניו־יורק, שם אף למד, לדבריהם, להשתמש בנשק ולהפעיל חומרי־חבלה. אותם מקורות משערים, כי אלה גם עזרו לו עכשיו להימלט מן הארץ, כאשר נעצרו חבריו.

הקמת הבית השלישי

קבוצות **רבות** בארץ ובחו"ל מאמינות בהקמתו של בית־המיקדש השלישי. הם מאמינים כי ברגע שייהרסו שני המיסגדים על הר־הבית (מיסגד כיפת־הסלע ומיסגד אל־אקצה), אפשר יהיה להקים את בית־המיקדש ואז תבוא תקומה לעם היהודי ואז גם, כך הם מאמינים, יבוא המשיח.

קבוצות רבות מבין הדתיים הקנאים שמו להן למטרה להקים את בית־המיקדש והן פועלות בכיוון זה כבר כמה שנים. בישיבת „עטרת כוהנים" שברובע המוסלמי בעיר־העתיקה בירושלים, מכשירים כוהנים, לוויים וחוזרים־בתשובה לעבודת ה' ולהעלאת זבחים. במרס לפני שנה התקיים בישיבה זו כינוס ארצי, תחת הכותרת „הבית השלישי — מעלתו, צורתו וחובת בניינו" (העולם הזה 11.1.84). מי שבלט בכינוס זה היה הרב ישראל אריאל, ששוחרר כמה ימים קודם לכן מאסרו כעומד בראש הניסיון החדרי־הקיצוני להשתלט על הר־הבית.

נושא „החזרתו" של הר־הבית ליידיים יהודיות אינו חדש והוא עולה מדי כמה חודשים מאז הכיבוש של 1967, כאשר החדרים הקיצוניים מנסים בכל דרך, אפילו אלימה, לקבוע עובדות בשטח. במעשיהם הקיצוניים בימים אלה מעל דפי העיתונים בין מישטרת ירושלים ומישטרת תל־אביב בדבר מידע שנמסר, או לא נמסר, לפני שנה ביחס לעצורים שנתפסו בליפתא, היא הוכחה לטיפול הרך בקבוצות יהודים קיצוניים.

התיאור של קבוצה קיצונית זו באמצעי התיקשורת כ„תימהונים" הוא ניסיון עלוב להוציא אותם מן הכלל ולהתייחס אליהם כאל שוליים יוצאי־דופן ולא חשובים, דווקא בימים אלה, כשמילחמות הדתיים פורצות לכל התחומים ועוברות את כל הגבולות וכשרבנים מעזים לומר בפה מלא שפסק־ההלכה קודם לחוק־המדינה.

הזנחת המחלה הממארת של החרדים הקיצוניים, שהפכו לאומנים קיצוניים במשך שנים, גרמה לתופעות אלה לצאת משליטת החוק. הזרקורים מכוונים עכשיו אל כמה צעירים שנתפסו כשמיצבורים רבים של נשק ברשותם, בעוד קבוצות אחרות ממשיכות לפעול באין מפריע.

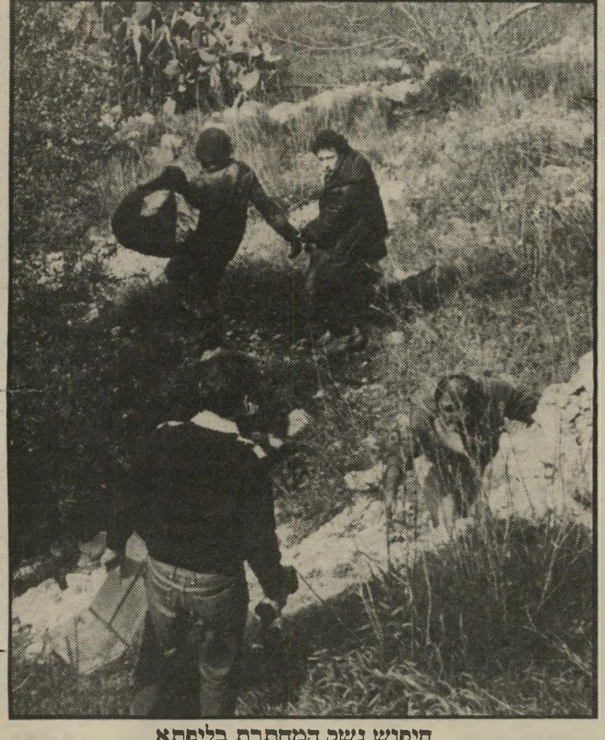
היה חמום מוח

שימעון **ברדה** מבוקש כיום. מן המישטרה טוענים כי הוא היה אחד המנהיגים של הקבוצה. כאשר חזר ברדה מארצות־הברית עבר לגור בירושלים. הוא שהה תקופה מסויימת בישיבת אור־שמח בבירה, ואחר־כך עבר לגור בליפתא. הוא המשיך לשמור על קשר עם מישפחתו בחולון, גם אחרי שחזר לארץ והיה בא לבקרם מדי כמה שבועות. אך מאז שהתפוצצה הפרשה וחבריו נעצרו, נעלם שימעון ואפילו אחיו ואביו אינם יודעים היכן הוא.

אנשים שהכירו את שימעון לפני שחזר בתשובה סיפרו כי היה ממהר להרים יד. „הוא היה חמום־מוח והירבה לריב בידיים."

מי שהכיר וראה אותו אחרי שחזר בתשובה וכשחזר מאמריקה, סיפר כי הוא וחבריו נראו קצת „קוקו". הוא היה מרבה לצטט מן התורה ולמלמל כל מיני תפילות. הוא היה מסתובב תמיד עם ספר תנ"ך בידו ומרבה לקרוא בו. כשנשאל מדוע הוא גר בליפתא, בלי מים זורמים ובלי חשמל, ענה שצריך לעבור תקופה של „יסורים, כדי להגיע לגאולה הגדולה וכדי לגרום לביאת המשיח.

כשנפתחה הפרשה לפני כשבוע, פנתה מישפחתו של שימעון אל עורך־הדין ציון אמיר, כדי לקבל ממנו

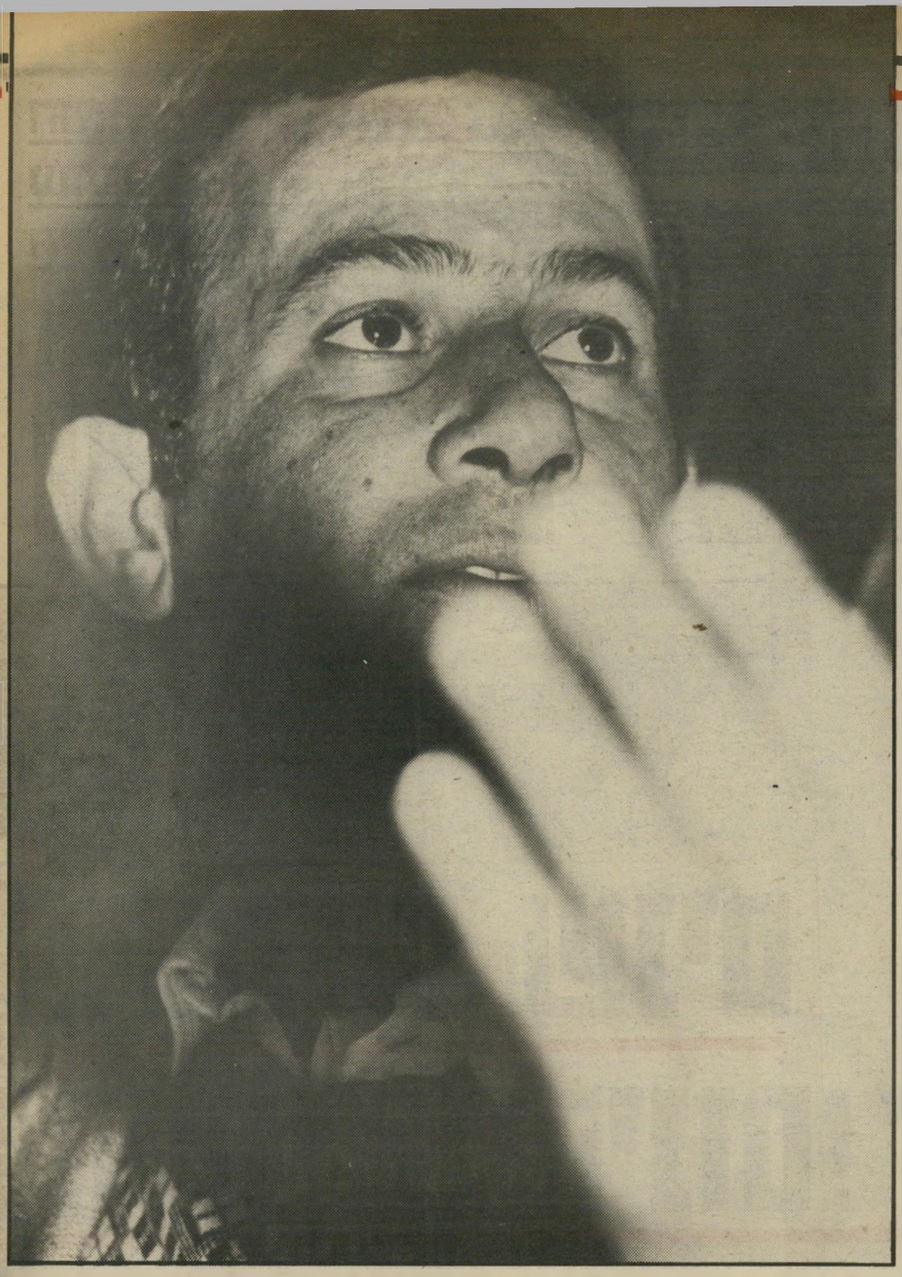

חיפוש נשק המחתרת בליפתא
בניין הבית השלישי

הם מודעים לעובדה, שעד היום הוכיחה את עצמה, שכוחות הביטחון מטפלים בהם בכפפות של משי.

חלק מן הנשק נמצא בידי גופים קיצוניים אלה ברישיון ל„הגנה עצמית", מכיוון שרובם חיים ב„סביבה עויינת" (כלומר באיזורים הכבושים), והנשק האחר נרכש לאט לאט בכספים אמריקאיים המוזרמים לקיצוניים אלה באופן שוטף וסדיר.

„מילחמת היהודים" המתנהלת

משה ברדה (משמאל), אחיו של החשוד מספר על צרותיו של אחיו:

„הוא רצה לחזות בבוא המשיח!"

משה ברדה, אחיו של שימעון ברדה, המבוקש על־ידי המישטרה כחשוד בהשתייכות לקבוצת ליפתא שניסתה לפגוע בהר־הבית, היה השבוע המום. הוא היה מבוהל וראג מאוד לאחיו שנעלם.

סיפר משה: שימעון היה בן־הזקונים במישפחה. הוא היה ילד שמח ועליז. בבית היו יחסים מאוד טובים בין כולם. כשהיה נער, התחתנה אחותי עם בחור, שאחר־כך התברר לנו שהוא עבריין. שימעון התחיל להסתובב איתו. הגיס היה מפתה את שימעון הצעיר בכל מיני דברים. הוא היה נותן לו כסף־כיס והיה קונה לו דברים, וכך הצליח לגרור את הילד הצעיר אחריו.

כך גם הכירה המישטרה את שימעון אחי. הם היו עוצרים אותו, כדי שימסור מידע על גיסו. הוא בעצמו היה ילד טוב, אבל המישטרה היתה מטרידה הרבה, מכיוון שאחותי וגיסי גרו אצלנו בבית והם היו באים כל פעם, לוקחים את שימעון, ומנסים לסחוט ממנו מידע על גיסו.

לכל המישפחה שלנו לא היו אף פעם עניינים עם המישטרה. אנחנו מישפחה צנועה ושקטה.

מכות רצח במישטרה

כל המישפחה נהרסה מזה. אמא שלי ישבה בבית ובכתה כששמעה מה עושים לבן שלה. הם קרעו לו את עור־התוף באוזן, ואנחנו הגשנו נגדם תלונה לקצין חוקר.

המיקרה הזה יושב עד היום על מצפוני, מפני שאני הייתי זה ששיכנע אותו ללכת למישטרה, בעוד שהוא אמר לי שהם יכו אותו שם. לכן, היום אני לא קורא לו להסגיר את עצמו, מכיוון שנכוויתי פעם אחת מן העניין הזה.

וחוץ מזה, איך אני יכול לבקש ממנו להסגיר את עצמו כשאפילו לא נותנים להיפגש עם עורך־דין? אני לא מאמין להם יותר אחרי המיקרה ההוא. אני גם בטוח שמאז שימעון פיחד מהמישטרה.

אחרי אותו מיקרה הוא קיבל עונש מאסר בפועל ונשלח לכלא תל־מונד. ההורים היו מבקרים אותו שם בשבתות ואמא שלי, שנהרסה מן הסיפור הזה, ביקשה ממנו שישמור על השבת ואז אלוהים יעזור לו לפתוח דף חדש בחיים.

שימעון שמע לה והתחיל לחזור בתשובה. הוא כיבר את רצונה ומכבר אותו עד היום. בכלא הוא התחיל לגדל זקן ופיאות.

כשהשתחרר, באתי לקחת אותו מן הכלא. הוא היה מאושר. הוא חזר הביתה והמשיך לשמור על השבת ולקיים מיצוות. הוא היה עוזר המון לאמא, שהיתה כבר חולה ומרוכאת ממה שהבן שלה עבר.

אבל הוא לא מצא שקט בארץ ואחרי חודשיים נסע לאירופה. הוא היה בגרמניה שבועיים ומשם נסע לארצות הברית. בניו־יורק הוא היה בקשר עם בית־כנסת בברוקלין והיה פעיל מאוד בקהילה. הוא עזר להחזיר יהודים בתשובה ואירגן הרבה פעולות בבית־הכנסת. הוא אפילו היה בקשר עם הרבי מלובביץ' ויש לו תמונה עם הרבי.

אמא מתה בזמן שהיה בחו"ל והוא לא הספיק לבוא להלוויה. לכן נדר נדר שימשיך לשמור על המסורת שלה ועל הבקשה שלה להאמין באלוהים.

לפני שנה הוא החליט לחזור לארץ. הוא אמר אז, ששנת תשמ"ד זו שנה של אסונות ובשנה כזאת הוא מעדיף להיות בישראל.

לא ידע לתקוע מסמר

בהתחלה הוא גר בחולון עם אבא, ואבא היה עוזר לו להסתדר. אבל זמן קצר אחרי שבאנו למישטרה ונכנסנו לחדר־החקירות, ביקש ממני דנה השוטר, שאצא מן החדר. אחרי שירדתי למטה, התחלתי פיתאום לד־אוג ועליתי חזרה. הדלת של החדר היתה עדיין פתוחה ואני ראיתי ושמעתי את השוטרים מכים את אחי מכות־רצח. צעקתי עליהם, אבל הם גירשו אותי משם.

אמא שלי, שנפטרה לפני שנתיים, היתה אשה נהדרת. היא תרמה הרבה כדי להקים בית־כנסת בשכונה. היא היתה מסתובבת ומתרימה אנשים בכל העיר. כשהיא מתה כולם הצטערו.

כשההורים ראו איך שימעון נגרר אחרי עבריינים הם היו ממורמרים. הם ידעו ששימעון ילד טוב.

ואז קרה המיקרה ורצו לעצור אותו בקשר לפיצוץ במישטרת חולון. באותו לילה של הפיצוץ היה עצור בכלל באבו־כביר בקשר לאירוע אחר. כשבאתי לשחרר אותו בבית־המישפט, אמרו לי אנשי המדור שאביא אותו לחקירה.

פקד זקי דנה, שהיה אז אחראי על החקירה, הבטיח לי באופן אישי שלא יאונה לו כל רע. הוא אמר שהם רק רוצים לשאול אותו כמה שאלות ביחס לפיצוץ ואחר־כך ישחררו אותו.

אני האמנתי להם בתום־לב וניסיתי לשכנע את שימעון אחי שילך למישטרה לחקירה. הוא לא האמין להם, אבל אחרי ששיכנעתי אותו כמה שעות הסכים ללכת איתי למישטרה.

עצה. אמיר הכיר את שימעון ברדה, כאשר ייצג אותו לפני שנה כשהיה עצור בפרשת רכוש גנוב. הוא נפגש איתו פעמים אחדות, ולבסוף שיחרר אותו ממעצרו בערבות. עד היום לא הוגש כתב־אישום בתיק זה.

המישפחה המודאגת פנתה מייד לאדם הראשון שיכול היה להסביר להם היכן עומד שימעון מבחינת החוק. אך גם עורך־הדין אמיר לא יכול היה להועיל הרבה במיקרה זה, מכיוון ששימעון אינו נמצא. גם אילו היה מסגיר את עצמו, ספק אם המישטרה היתה נותנת לו להיפגש עם עורך־דינו, כפי שאין היא מאפשרת לחבריו העצורים להיפגש עם עורכי־דינם. זאת אחת התקנות לשעת־חירום בעבירות הקשורות בביטחון המדינה. בג"ץ אישר השבוע את התקנה.

ענת סרגוסטי

הוא רצה להיות ליד חוזרים בתשובה כמוהו, והתחיל לנסוע לירושלים לישיבות. עד שעבר לגור שם. הוא היה אומר: „בשנת תשמ"ד אני רוצה להיות בירושלים. אני רוצה לחזות בביאת המשיח."

כל התקופה שגר בירושלים היה שומר על קשר קבוע עם המישפחה בתל־אביב. הוא היה בא לבקר בכל כמה שבועות וראינו שטוב לו. הוא אפילו סיפר שהכיר בחורה מבית מסורתי ושהם עומדים להתחתן. הוא סיפר שבירושלים יש אווירה דתית, מכיוון שכל ירושלים מלאה בישיבות וזו אווירה שמתאימה לו. הוא סיפר שיש לו חברים שגם הם חזרו בתשובה וגרים בישיבות.

מאז שחזר לארץ לא היו לו עניינים עם המישטרה. לפני שנה עצרו אותו כשהיה בביקור אצל המישפחה בחולון. הם האשימו אותו באחזקת רכוש גנוב. אבל תוך כמה ימים שיחררו אותו בלי מישפט. פרט לזה לא היו לו שום עניינים עם המישטרה. הוא נמנע מלהסתובב. רק היה בא הביתה לביקורים.

עניין המעצרים נודע לנו דרך המישטרה. בשבוע שעבר, ביום ראשון או שני, באמצע הלילה באו פיתאום שוטרים לבית של אבא שלי וחיפשו את שימעון. מאז הם באים כל פעם בלילות. אבא שלי חי בפחד מתמיד. אנחנו לא יודעים איפה הוא. ראינו אותו בפעם אחרונה, כשהוא היה בביקור לפני שלושה שבועות ומאז לא שמענו ממנו.

אני אישית לא מאמין ששימעון ברדה מסוגל לעשות דברים כאלה. מאז שאני מכיר אותו לא ראיתי אותו מתעסק עם נשק. הוא אפילו לא היה בצבא, אז מאיפה הוא יודע על נשק וחומרי חבלה, כמו שהם אומרים? הוא אפילו לא יודע לתקוע מסמר בקיר. הדברים הכי גרועים שהוא עשה זה להרים יד על מישהו.

עכשיו אני פוחד שאולי קרה לו משהו. אני פוחד שלא ישים קץ לחייו. אחרי ששיקם את חייו והתרחק מהמישטרה, פיתאום קרה הדבר הזה. אני בטוח שהוא מבוהל מן המישטרה.

הייתי רוצה למצוא אותו בריא ושלם וששמו יטוהר, מכיוון שלהערכתי הוא נקי־כפיים. עכשיו הוא חי כמו חיה נרדפת. זה לא מגיע לו ולא מגיע למישפחה שלו.

המישפחה מבקשת ומעוניינת להוכיח כמה ששימעון לא מסוגל להיות מה שמתארים אותו.

עד כאן סיפורו של משה ברדה.

אביו של שימעון ברדה שבור מכל העניין. הוא טוען כי המישטרה מטרידה אותו בלילות, בחיפושים אחרי בנו. הוא סיפר כי בנו אדם ישר: „הוא היה עושה הכל בשביל אמא שלו. אחרי שנעשה דתי הוא בא הביתה ותלה בבית כל מיני פסוקים מן התנ"ך. אני בטוח שהוא לא עשה כלום. אני מכיר אותו. אפילו לחם הוא לא ידע לחתוך, אני הייתי צריך לחתוך בשבילו. הוא לא היה בצבא בכלל. אני לא מאמין שהוא יודע לפתוח רובה.

„רק שאלוהים יעזור לו, אם יש אלוהים בשמיים, ואז כל השקר הזה ייצא לאור."

יזהר כהן

„שלוש שנים הייתי בגיהינום!"

ילד מוגן בתמונה מימין נראה סולימן הגדול, שהוא אביו של ה־זמר יזהר כהן, המנצח הגדול של הארוויזיון, הנראה בתמונה שלישי מימין לצד אחיו. הוא היה בן־הזקונים עד שמלאו לו 10.

דלתי בבית ששימש כחממה, שכל אדם היה מתברך לחיות בה. אמנם, אינני זוכר כמעט ערב שבו לא יצאו הורי להופעות, אך היה ברור לנו, הילדים, שאנו עומדים בראש מעייניהם של ההורים (סולייימן הגדול ורעייתו).

ההורים היו חוזרים הביתה לפנות בוקר, אך הדבר לא מנע מהם להשכים קום ולהוביל אותנו לבית הספר. אבא היה הטיפוס הדומיננטי בבית, ואמא היתה חמה ומלטפת.

הייתי הילד היפהפה של הבית, הקטן בין אחיי. עד גיל 10 הייתי בן־הזקונים, ואז נולדה אחותי ורדינה.

הייתי הילד שחולל את כל המהפכות בבית, הראשון לגדל את השער, והקדמתי את כולם בלבישת ג'ינס. עוד בילדותי הסתבר שאני מבורך בחוש אסתטי מפותח, עסקתי בהמון דברים, כתבתי שירים, הלבשתי את כולם, בניתי תיאטרוני־בובות.

אף פעם לא רוכאתי בבית. בביתנו התארחו תמיד המון אנשים, ואני הייתי אחראי לקישוט. למדתי בשיעורים פרטיים נגינה בפסנתר, גיטרה וחליל. בקיצור, כל מאווינו התמלאו על־ידי ההורים. תמיד תפסתי מקום כמנהיג בכיתה, בבית־הספר העממי והתיכון.

חגיגה של טעמים

יום אני יודע שחבל שלא נזרקתי לרחוב בגיל 15, כדי ללמוד להתמודד ולהיאבק כמו נערים אחרים בגיל הזה. לא היו לי שום חובות מאבקים בחיי, לא היו לי שום חובות למלא. חלמתי שישאו אותי על כפיים, שיעריכו אותי. תמיד טענתי לפני אמא שכל העולם ישמע ממני באחד הימים. גם הלימודים התנהלו בקלות, הייתי תלמיד מצטיין בבית־הספר העממי, ואחר־כך בתיכון תלמה ילין. אף פעם לא עבדתי, השירה היתה שעשוע, ולא ראיתי בה עבודה. אפילו ללהקה צבאית לא עברתי מיבחן, הצטרפתי מייד ללהקת הנח"ל, ואחרי חודשיים היה פיזמון שלי בראש מיצעד־הפיזמונים.

עוד לפני שהשתחררתי הופעתי ב־1973 בפסטיבל. הרגשתי שאני מבוקש, טיילתי בכל העולם, ללא מצלמה. לא הצטלמתי עם אנשים מפורסמים, כי לא חשבתי שהדבר שייפסק, אלא להיפך, שזה ילך ויגדל ויתפתח. הכיסים היו תמיד גדושי־כסף. לא חסכתי.

צחקתי כששאלו אותי אנשים מדוע אינני קונה מכונית, מדוע אינני משקיע בתוכניות־חיסכון. כל אלה לא עניינו אותי. אותי עניין מה קורה בניו־יורק, איזה הצגות רואים ב„אוף־ברודווי", בלט ואופרות, חייתי כל הזמן באורגזמות.

אכלתי במיסעדות הטובות ביותר. שקלתי אז 50 ק"ג, כשגובהי 171 ס"מ. עכשיו הגעתי סוף־סוף ל־60 ק"ג.

אכלתי הכל. בבית סיני טעמתי ביצי ציפורים המתבשלות חודשים מתחת לאדמה, אך כשהגישו לי מרק־נחשים לא יכולתי לבלוע. עד כאן.

בקשקייש בפורטוגל אכלתי כל־כך הרבה לובסטרים, שלקיתי בעודף יוד בגופי וחליתי כשבוע. בסן־טרופה שברבייירה הצרפתית הייתי רץ על החוף בבוקר לשוק־הדגים, שנמצא ליד שער קדמון מימי־הביניים, שם היו הדייגים שופכים את שלל פירות־הים והדגים שדגו בשעות הלילה.

האכילה שלי לא היתה זלילה או תאווה, היתה זו חגיגה של טעימת טעמים.

פיתחתי גם טעם למוסיקה, לכל סוגי המוסיקה. בבוקר הייתי נהנה ממוסיקה של להקת־רוק, ואחרי־הצהרים האזנתי לאופרה. הייתי עמוס בחוויות כרימון, עד שהרימון התפוצץ. לא יכול היה להכיל יותר.

כל הרחוב עצר

אלה היו 10 שנים של אודיסאה, מהצבא עד האירוויזיון. התמסרתי לכל טריפ. הייתי נאיבי, האמנתי לכל אחד. לא האמנתי שאדם מסוגל לעשות לי רע. כשמישהו עשה לי רע, לא היה לי נעים בשבילו, הייתי מין דון־קישוט שנלחם על הצדק, אפילו אם מילחמה כזאת לא כדאית. טייחתי כל מיני דברים, לא רציתי לראות כל מיני דברים כי הראייה היתה מפריעה לטריפ שלי.

היום, אחרי תראפיה של שנים, אני מבין זאת. ההתבגרות שלי החלה רק לאחר שעברתי את הסכל האיום שאליו נקלעתי.

חייתי שנים על מיזוודות, חלמתי תמיד על הצלחה, אך לא ידעתי שפחדתי ממנה מאוד. האיתותים על החרדות שלי החלו יחד עם ההצלחה.

שלמה צח, האמרגן שלי, צילצל לניו־יורק וסיפר לי שהשיר אבא־ניבי התקבל לפסטיבל־הזמר בארץ. הרגש־תי סחרחורת איומה, הרגשה של מחנק. סוף־סוף הייתי חייב לעמוד במיבחן. בהוליווד למדתי שירה, מחול ומשחק, וזכיתי במחמאות, והייתי צריך לממש את ההצלחה. הודעתי שאני חייב לחזור ארצה לחודש, כמובן מתוך מחשבה שלא לחזור לאמריקה.

חזרתי ארצה, ושבוע לפני הפסטיבל הלכתי לסרט עם חנה לסלאו וגליה ישי. באמצע הסרט רצתי לחדר השירותים של הקלנוע, התפרצתי בצריחות שאני מת. התחילו לשפוך עלי מים. לא הבנתי מה קורה לי.

הפכתי להיפוכונדר, מלא חרדות. הלכתי לבית־חולים, כשאנשים סביבי לא הבינו ממה אני סובל בדיוק. זה היה בתקופה שבה נחלתי את ההצלחה. הופעתי בחו"ל, ולא טיפלתי בתופעות־החרדה. התחוללה ההיסטריה של האירוויזיון, הצלחה עצומה ששיגעה את כל המדינה. אנשים, שהכרתי מזה שנים, התחילו להסתכל עליי כמו על כוכב שתלוי בשמיים. זאת היתה תקופה סוערת, שבה נותקתי ממקור־הביטחון שלי — המשפחה.

כדי לראות את בני־המישפחה, אירגן לי האמרגן ארוחה במלון שרתון. כי כל דקה היתה מחושבת. כשיצאתי עם אחי, חופני, פעם לרחוב, כל הרחוב נעצר. הרגשתי יותר ויותר בודד.

נותקתי מכל חברי, פיזית בגלל הנסיעות, ונפשית ממקור הביטחון המישפחתי, שאת מקומו תפס האמרגן והמישרד.

אני אדם שלא בגר בחייו באף אחד. אהיה מסוגל לעמוד בכל, מכות, קללות, אך בשום אופן לא בבגידה. כשאני מרגיש נבגד אני מסתגר, הופך לקונכיה.

היום אינני מאשים אף אחד, אך אז הרגשתי כמו בלון שנופח או בועה, שכולם מנסים לנקב בה חור ולפוצצה. הרגשתי נבגד על־ידי הקהל, כמו ילד קטן ופגיע. כשעמדתי על הבמה הרגשתי כמו לפני כיתת־יורים, כאילו מכוונים תותחים אלי.

בכסף שהרווחתי מהאירוויזיון קניתי דירה ברחוב בן יהודה. וכשעברתי להתגורר בה, הרגשתי בודד לגמרי.

הנפילה הקריטית היתה בינואר 1980. הייתי במצב קשה. שלמה צח לקח אותי לטיפול אצל ד"ר דויד רודי. ברחתי ממנו אחרי 20 דקות. הרגשתי שכל מה שהוא רוצה זה לכבול אותי אליו.

סבל של 24 שעות

זה היה פשוט גיהינום. בדיוק כ־שכולם ציפו לכל־כך הרבה ממני? פחדתי לצאת לרחוב. לקיתי ב־קלאוסטרופוביה איומה, איבדתי כל מוקד של ביטחון, והיו צריכים אפילו להוביל אותי לשירותים. איבדתי עניין באוכל, ולא מצאתי עניין במין בשום דבר אחר, איבדתי את העניין בחיים.

להקת הנח"ל ללא שום מיבחנים מוקדמים התקבל יזהר שירו בראש מיצעד־הפיזמונים. „הכול בא לי בקלות", סיפר יזהר.

מאבק ארוך ואיום

„יצאתי מהגיהינום, וחזרתי לחיים. מעטים יודעים שזוהי מסיבת־הניצחון שלי, אחרי יותר משנתיים של סבל לא־יתואר. לקיתי בהתמוטטות־עצבים!" סיפר יזהר כהן, ערב המסיבה הגדולה שנערכה ביום א' ב„מועדון־התיאטרון" בתל־אביב. המסיבה נועדה לחגוג את יום־הולדתו של יזהר (33), אך מאחריה מסתתר סיפור אנושי מדהים של משבר עמוק, בעיקבות הצלחה מדהימה לא פחות.

יופיו התימני של יזהר לא חלף. אמנם נוספו כמה קילוגרמים למישקלו, עיניו מביעות רצינות רבה יותר מאשר בעבר, שיניו הלבנות מתגלות כרגיל בחיוכיו הרבים. תלתליו השחורים מעטרים את ראשו. הסיפור כמעט שאינו נקשר בדמות שפגשתי, כוכב־הזמר שזכה באירוויזיון, הצטייר תמיד כדמות מלאת־ביטחון ושופעת־קסם. הקסם נשאר, את הביטחון השיג מחדש. אחרי מאבק ארוך ואיום.

שולמית יריב ■

על כתפיים!

מורד יזהר כהן מהמטוס שהחזיר אותו לארץ אחרי הניצחון הסנסציוני שלו בתחרות האר־וויזיון שבה זכה יזהר כהן במקום הראשון. הוא היה מוצף בהצעות עבו־דה רבות בחוץ־לארץ, והצלחתו הפכה להיסטריה המונית בארץ. למרות כל ההצלחה הגדולה הזאת והפירסום הבינלאומי חסר־התקדים, הפך יזהר לאדם בודד שהורחק מהדבר היקר לו ביותר, מישפחתו הקרובה.

מלאך בדמות אשה

דבורה בי־קון ז"ל ויית־רה במשך שנתיים על חייה הפרטיים, כדי להיות ביחד עם יזהר. דבורה לוותה אותו בכל צעד שעשה אחרי שלקה בהתמוטטות־עצבים. בתצלום מימין למטה: יזהר כהן בחברת השחקנית חנה לסלאו.

זו היתה דבורה ביקון ז"ל, שהקדישה את כל כולה לי. אף אחד לא ידע והבין מה אני עושה עם האשה הגדולה הזאת. הייתי מתחת לנקורת־האפס, ושנתיים לא זזה ממני מטר, ויתרה על כל החיים הפרטיים שלה. שאלו אם היו יחסים בינינו, איך יכלו להיות, פשוט לא חייתי אז.

בהתחלה עוד היו לי כספים ברזרווה, אך לאט־לאט הגעתי למצב כלכלי קשה מאוד, והייתי צריך להחליט: או שאני חי או שאני חדל לחיות. התחלתי בטיפול פסיכולוגי. נוסף על הכל סבלתי מצהבת ויראלית, ואושפזתי בבית־חולים איכילוב, שם גילה אותי וממש הציל אותי רופא בשם אלכס קרייזמן, שהיה הפסיכיאטר של בית־החולים.

הד"ר לימד אותי ללכת מחדש. כל המטפלים ידעו שאין לי מחלה פיסית, ולא פגיעה נפשית, אך היו לי בעיות נפשיות. גם ההתמוטטות היא אמצעי־הגנה. עמדו לצידי דבורה והמישפחה. למישפחה היתה זאת תקופה מאד קשה, אך הם ידעו להתלוות אלי גם בטוב וגם ברע.

באותה תקופה גיליתי מי הם באמת חבריי וידידיי. יש אנשים שאינני מוכן היום לראותם. כאן היה הילד המפונק חייב להיאבק במשהו איום שקרה לו. ותודות לאל, וקצת גם לי, עברתי את זה, יותר מחוסר־ברירה מאשר עם ברירה. אילו היתה לי ברירה אין ספק שלא הייתי עובר את זה.

אפילו להתעורר בבוקר היה בשבילי אסון, סבל שנמשך 24 שעות, עם מאבק על דברים קטנים כמו יציאה לרחוב והליכה למכולת. זה היה מיבצע אדיר. את העיר לא עזבתי במשך חודשים, ואותה עת חשבו כולם שאני מופיע בחו"ל. וכשסוף־סוף הייתי יוצא החוצה, הרגשתי כאילו השמיים נופלים עלי.

השנתיים הראשונות היו קריטיות. לקח לי שנה עד שעליתי שוב על בימה, כשהמטפלים מלווים אותי. הד"ר קרייזמן לא לקח ממני אגורה במשך שנים, הפכתי לפרוייקט אישי שלו. עברתי את כל השלבים: להיכנס לבר, להילחם בקלאוסטרופוביה שלקיתי בה, להכריח את עצמי שלא לברוח. וכשברחתי — להכריח את עצמי לחזור. לאט־לאט התחלתי להינות מחדש מדברים, התחלתי להינות מחדש מאוכל, לשמוע מוסיקה, בקיצור, התחלתי לחזור לחיים.

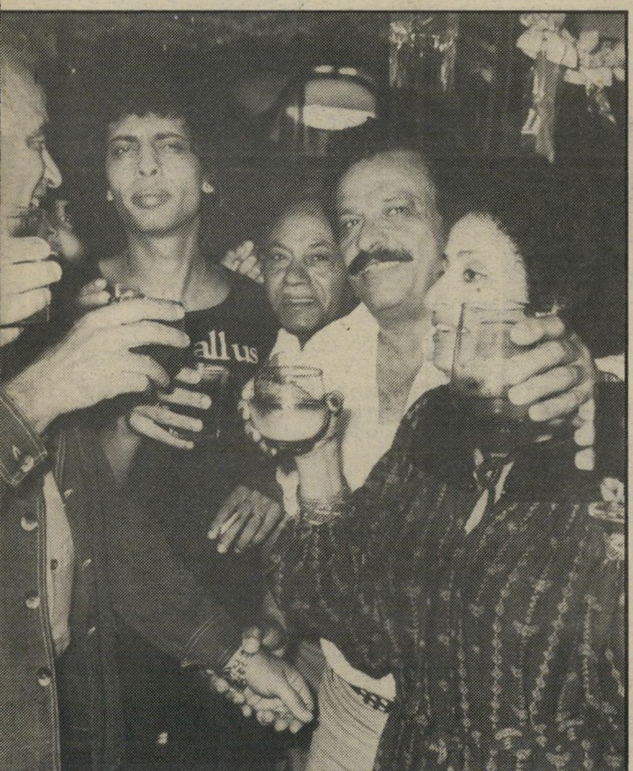
לאחרונה חזרתי מסיבוב־הופעות מוצלח באנגליה. חזרה אלי המוטיבציה. לנסיעה זו לאנגליה יכולתי לקחת כמלווה את כל מי שארצה. בחרתי בנערה בשם ציפי, שבשבילה היציאה הזאת היתה חלום, וברך זו יכולתי להודות לה על כך שכאשר שכבתי בתחתית הסולם, היא היתה תמיד לידי.

תמיד ביקשתי ברגעים הקשים בחיי את אלוהיי, שיתן לי את האפשרות להחזיר לאנשים, שהיו לצידי ועזרו לי, גמול על כל מעשיהם.

היום אני מאושר, סוף־סוף. אינני חושב שכל העולם צריך לאהוב אותי, ולמי שיש בעיות לגבי צורת־חיי, שיפתור את הבעיות לבד. האושר האמיתי בשבילי הוא לחיות עם האמת שלי. לא מעניין אותי להיות סופר־סטאר. אני רוצה לעשות דברים בהכרה מלאה. היום היה האירווזיון הופך אצלי לעסק כלכלי. יותר מכל הצילו אותי היסודות הטובים שירשתי מהוריי, היסוד ה„ימני" שבי. אינני מרגיש שאני אינוולידי היום. הייתי עוד רוצה להתחתן ולהקים לי משיפחה, ואני יודע שגם זה יבוא.

בחיי־המין רציתי תמיד לטעום הכל, לחוות חוויה כמו ילד קטן. היום אינני ילד קטן עוד. עברתי את המשבר, שנוצר מפני שסירבתי להתגבר, ורציתי להמשיך באודיסאה של אורגזמות וחוויות.

רק מעטים ממי שיבואו מחר למסיבה יודעים שנועדה לחגוג לא רק את יום הולדתי ה־33, אלא את התבגרותי, את ניצחוני.

ההורים

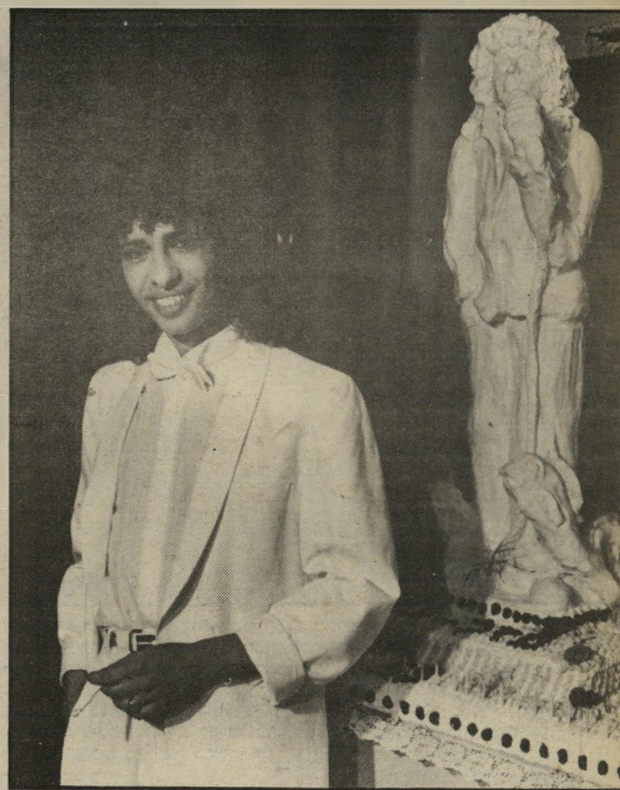
יזהר כהן קשור להוריו ומישפחתו היתה ונשארה הדבר היקר לו ביותר. אחרי שלקה בהתמוטטות עצבים לא חדלה מישפחתו לעמוד לצידו, למרות כל הסבל שזה גרם למשפחה.

(המשך מעמוד 17)

עד כאן סיפורו של יזהר כהן.

ואכן, היתה זאת מסיבה גרנדיוזית. יזהר קיבל את האורחים בפתח המועדון כשהוא לבוש בחליפה לבנה, ענוב בעניבת פפיון, ומאופר על־ידי הקוסמטיקאית ליזיקה.

עשרות אורחים נהרו למסיבה שלא חדלה לרקד, ציפי שביט ואבי טולידאנו. אל המפורסמים הצטרפו האורחים הקבועים של המועדון, גברים לבושים כנשים, וביניהם בלט זלמן־שושי, שהגיעה לבושה בחליפת קטיפה מעוטרת בריקמת־זהב, וכובע אדום לראשה. שושי הגישה ליזהר תמונה. "קניתי אותה בבן־יהודה, אמרו לי שזה של פיקאסו, העיקר הנושא.

עוגת הניצחון עוגת־ענק מקושטת בפסל עשוי מרגרינה, בדמותו של יזהר, הוגשה ל־150 האנשים שבאו לחגוג את יום־הולדתו של הזמר ששב, על־פי דבריו, מהגיהינום.

שנערכה ביום ראשון במועדון־התיאטרון, וכולם צולמו במצלמת וידיאו שהסריטה והקליטה את האירוע. יזהר עמד, כשלצידו עוגת־ענק מקושטת בפסל מרגרינה עשוי כדמותו עם מיקרופון.

הקהל היה מגוון ומשעשע. לצד מישפחתו העניפה, ניראו זמרים ואמנים. הגיעו חנה לסלאו, אביב גלעדי, תיקי דיין, בשימלת גלביה, יזהר יבין מה שרציתי להגיד לו."

אמו של יזהר, שרה, טרחה והכינה סיר־ענק של קוסקוס. האב ניצח על התוכנית האמנותית, שבשיאה הופיע יזהר בשירה, שנמשכה עד 3 לפנות בוקר.

„זה הרגע הגדול של הניצחון שלי על כל הסכל שעברתי, שרק מעטים פה יודעים מה באמת עבר עלי", אמר יזהר.

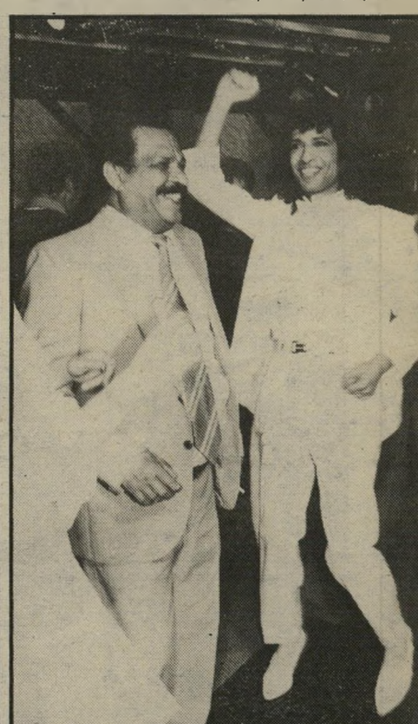
שולמית יריב ■

שושי הקוקסינל באה למסיבה והגישה ליזהר מקורי – רישום של פיקאסו.

האחות ורדינה היפהפיה, שנולדה כשמלאו ליזהר 10 שנים, עזרה לו באירוח.

עם אבא סולימן הגדול, שנראה בתחילת הערב עצבני, אך הצטרף מאוחר לקהל הרוקדים. מימין: האם שרה שהכינה קוסקוס.

האמרגן שלמה צח, עם שתי נשותיו. מימין: אשתו לשעבר, הזמרת אילנית. משמאל: אשתו הנוכחית, אילנה אביטל.

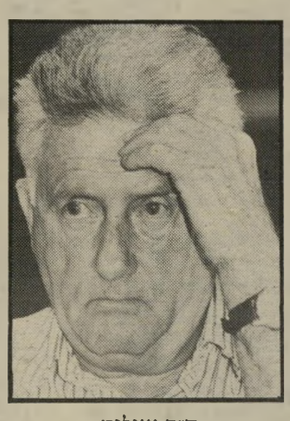
חמרורים

הושבע ♦ כחבר־הכנסת (מטעם התחייה, במקומו של חנן פורת שפרש), שבוע ימים אחר יום־הולדתו ה־63, **צבי שילוח**. בשנות ה־50 היה עורך יומון מפא"י הדור. ב־1967 ממקימי תנועת ארץ־ישראל השלמה (יחד עם נתן אלתרמן ומשה שמיר), ועורך ביטאונה זאת הארץ. מתנגד חריף להסכמי קמפ־דייוויד וחסיד ההידברות עם הסורים בנושא לבנון. במשך השנה האחרונה פרש מכל פעילות, בגלל מחלתה האנושה של אשתו.

נישאה ♦ בשנית, בחוות המישפחה בטכסאס, **לופי ביינם ג'ונסון** (36), הצעירה בשתי בנותיו של נשיא ארצות־הברית ה־36 לינדון ג'ונסון, **לאיאן ג'ונסטון טרסין** (39) בנקאי מאיי קאיימאן. נישואיה הראשונים של ג'ונסון, לקצין מישמר־הראש של הנשיא, הנחת פטריק ניוג'נט, הסתיימו בגירושין.

נחוג ♦ בלונדון יום־הולדתו ה־70 של **לארי אדלר** אמן מפוחית־הפה. אדלר בנו של שרברב יהודי מבל־טימור, החל את הקאריירה שלו בגיל 14, כאשר זכה בתחרות של עיתון יומי (ובחוזה של מאה דולר לשבוע לסידרת הופעות בניו־יורק). הוא מנגן עד היום במפוחית הונר עשוייה כסף ופלדה וחי מזה 35 שנים באנגליה, שאליה גלה מרצון בעת הרדיפות המק־קארתיסטיות של שנות ה־40 בארצות־הברית.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־70 של **שמואל („סם") דובינר**, שגילה את כשרונו בעסקים, כאשר אירגן את מוכרי העיתונים הצעירים בעיר הולדתו, טורונטו הקנדית, ועשה את

ח"כ שילוח
לדבר עם הסורים

כספו הכבד הראשון כשהקים מיפעל לייצור כדורי יו־יו המקפצים. כשעלה ארצה, עם הקמת המדינה, יזם דובינר את מיפעלי העפרונות והפלסטיקה בירושלים, ונודע במיוחד בהקמת מיפעל הקרטון הלודי קרגל, שבתוצרתו ביקש להשתמש ליצוא פרי־הדר, במקום ארגזי־העץ הכבדים (והיקרים) שבהם השתמשו עד אז. דובינר, שנאבק גם להגדלת מיכסת נטיעת האשכוליות לייצוא, ולהקמת בתים בעלי אופי ארכיטקטוני מיוחד ההולם את תנאי האקלים בארץ, עוסק עתה באמנות בלבד, בעיקר במיסגרת הגלרייה התל־אביבית שלו.

נחוג יום־הולדתו ה־85 של **יעקב בן־סירה**, יקיר תל־אביב ומי שהיה נשיא אגודת האינג'נרים והארכי־טקטים. בן־סירה, בנו של סופר, עלה ארצה בגיל 14. הוא הספיק להיות, אחרי לימודיו בגימנסיה הרצליה: פועל חקלאי, שומר־שדות, שוטר, סוללי־כבישים והמזכיר הארצי של מכבי, לפני שהחליט לצאת ללונדון וללמוד הנדסה. מיקצוע זה הביא אותו לתפקיד מהנדס עיריית תל־אביב, שאותו מילא ב־21 השנים המכריעות של התפתחות העיר. מיבצעו ההנדסי הראשון: הקמת בית־מיטבחיים עירוני (בקירבת צומת אבן־גבירול שדרות־נורדאו של היום), אחרי שתושבי תל־אביב של 1929 שבתו, במשך חודשים אחדים מאכילת בשר, עד ששילטונות הבריאות הבריטיים התירו

איש־עסקים דובינר (1956)
להקפיץ את הכדורים

את הקמת בית־המטבחיים, כדי שקצבי העיר לא יזדקקו לשירותי בית־המיטבחיים היפואי.

נפטר ♦ במילאנו, בגיל 64, **סיירלואיג'י בליני דלה־סטלה**, האיש שעצר, בהיותו פרטיזן אנטי־פשיסטי, לפני 39 שנים, את מי שהיה רודן איטליה, בניטו מוסוליני ואת פילגשו, קלרה פטאצ'י, כשעמדו לברוח לשווייץ, והורה על הוצאתם להורג.

נפטר ♦ ברומא, בגיל 68, ממחלת הסרטן, **טיטו גובי**, בריטון האופרה האיטלקי, שנולד כילד חולני (אסתמה) למהנדס אמיד. הוא הבריא אחרי מישטר של סקי, טיפוס־הרים ורכיבה על אופניים. גובי התחיל ללמוד

זמר גובי
לרכוב על אופניים

מישפטים, אך החליף כיוון כשזכה, בגיל 21, במילגת השתלמות מבית־הספר של האופרה לה סקאלה במילאנו.

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 87, **שלמה שונמי**, ותיק הספרנים בארץ, מייסד בית־הספר העברי הראשון בצ'כוסלובקיה, טרם עלותו ארצה בגיל 24. שונמי, ששלט בשבע שפות, התפרסם במיוחד כאשר גילה, לפני 30 שנה, במרתף ויגאי, יותר ממיליון ספרים שהנאצים שדדו מיהודי אירופה. הוא הצליח להעבירם ארצה ולייסד בהם את המחלקה לאוצרות־הגולה בסיפריה הלאומית.

אנשים

מי חיכה לנפילתו של טומי לפיד
ומה יגרום לאבא אבן להרצות בחינם

■ פעילים חילוניים בפתח־תיקווה הזמינו את ח"כ העבודה **חיים רמון** לנאום לפניהם, בליל השבת שעברה, ליד קולנוע היכל. נאמר לו שח"כים נוספים יהיו שם. כשבא רמון למקום, הוא לא מצא חברים ממליאת הכנסת, אך לעומת זאת פגש **בסנינה רזנבלום.** עובדה זו הרתיחה אותו. „אני לא באתי להצטלם איתה," אמר רמון. המקומיים הציעו לו שבכל זאת יישאר, מפני שצוות טלוויזיה היה אמור להגיע למקום. ענה רמון: „לא חשוב מי מצלם, אלא עם מי מצטלמים!" — ועזב את המקום במהירות.

■ ח"כ התחיה החדש, **צבי שילוח**, שנכנס השבוע לתפקידו, במקום **חנן פורת** שפרש, הוא הנציג השלישי של צמד העיירות הפולניות בוריסלב־דרוהיביץ בכנסת. משתי עיירות סמוכות אלה יצאו ח"כ העבודה החיפאי **שבח וייס**, יושב־ראש הקואליציה **אברהם שפירא**, ח"כ אגודת ישראל. באותו איזור נולדה **עליזה בגין**. איזור זה הוא עשיר בנפט, וויס כבר הציע השבוע ששלושת הח"כים יקימו בכנסת שדולה של יוצאי־פולין מחפשי־נפט.

■ ליום־העיון של הקצונה הבכירה של מיפקדת חילות־השדה הוזמנו העורכים של כלי־התיקשורת השונים, כדי לדון בתפקידם של כלי־התיקשורת בעיתות־חירום. המ־קומות על הבימה לא סומנו, אך כאשר תפסו האורחים את מקומותיהם, התברר כי בלי משים ישבו בדיוק לפי סדר ההשקפות, מימין לשמאל: **רוני מילוא**, ח"כ חרות; **משה אישון**, עורך־הצופה, תת־אלוף **יעקב אבן**, דובר צה"ל; **יוסף** („טומי") **לפיד**, מנכ"ל רשות־השידור; **עידו דיסנצ'יק**, מעורכי מעריב; **אורי אבנרי** ומנחה חערב, **ירון לונדון**.

■ שעה קלה אחרי התחלת הדיון התמוטט הכיסא שעליו ישב טומי לפיד, והוא השתטח על הארץ. כשקם לפיד הוא אמר למילוא: „אני יודע שכבר שלושה חודשים אתה מחכה לזה!"

■ ח"כ חרות **רוני מילוא** היה המרואיין הראשון שהועלה לבימת מלון לרום באילת על־ידי המראיין **איתן דנציג**. מילוא אמר בצחוק, שהוא מתפלא שהמרואיין הראשון איננו נציג האופוזיציה, **אבא אבן**, שאף הוא השתתף באותו הערב. „כמקובל," הסביר מילוא, „הקואליציה היא שמשיבה לאופוזיציה." ענה דנציג במקום אבן: „הוא בוודאי מרגיש שהוא בקואליציה ואתם באופוזיציה."

■ אבן התייחס למסע ההר־צאות שיערוך **אריאל שרון** בארצות־הברית שתמורתו — כעשרת אלפים דולר להרצאה — תשמש לכיסוי מישפט־הדיבה שהוא הגיש נגד השבועון טיים. „מכיוון שאני אפילו עם סיעת רק"ח," אמר בן מושב רמות־נפתלי. מול עיניהם המשתאות של שומעיו הסביר: „למטרה זו אני מוכן להתאחד אפילו עם השטן, אבל לעומת זאת, כדי להרכיב ממשלה חדשה, לא אסכים ללכת עם מודאג ממה שהוא יאמר שם, אני אלך אחריו לכל מקום שבו הוא ירצה, כדי להציג את גירסתי — אך בהתנדבות."

■ ח"כ העבודה הניצי **רענן נעים** הפתיע את כל שומעיו. „כדי להפיל את הממשלה אני מוכן להתייצב בשורה אחת אגודת־ישראל."

■ קבוצת תיירים יהודים מארצות־הברית, בעלי השקפת עולם ימנית קיצונית, התארחה במישכן הכנסת והאזינה לדברים שאמרו להם הח"כים **תמר אשל** מהעבודה, **יוסף רזם** מחרות ו**מרדכי וירשובסקי** משינוי. כאשר נשאלו על עניין לבנון, נשאה אשל נאום ארוך, אותו סייגה כל הזמן בצירופי המילים ...ON ONE HAND ON THE OTHER HAND (בעברית: מצד אחד ומצד שני). אמר לה וירשובסקי, באנגלית: מרוב נפתולי ידיים, נשאר בסוף בלי גוף.

■ אחר כך התייחס גם וירשובסקי לשאלה, ואמר: „לבנון משולה לזנב. או שנצא משם כשהוא מקופל לנו בין הרגליים, או שנאבד אותו שם."

שולמית שמיר רעיית ראש־הממשלה (למעלה מימין) היתה אורחת נשות חרות, שערכו מסיבה לכבודה במצודת זאב בתל־אביב. מיוריאל ארנס, אשת שר הביטחון (למעלה משמאל), כמו מפורסמות אחרות, (למטה, מימין לשמאל) טובה ציפורי אשתו של שר־התיקשורת, יעל רום, אשת הח"כ החיפאי וחברת מועצת עיריית־חיפה מטעם רשימה עצמאית, ורחל שילני־סקי, אשת סגן־השר, קיבלו שתייה וכיבוד קל, והאזינו לביוגרפיה המלאה של אשת ראש־הממשלה ולחשיפת גילה המדוייק – 61.

מדוע לא טעמו הנשיא ורעייתו מהעוגה, איך סידרה הטלוויזיה את יו"ר ועדת־החוקה ומה דקר את לחיו של הפרקליט

■ לנשיא ולרעייתו, **אורה**, ציפתה בקליה עוגת־ענק, מרהיבת עין, אך השניים לא טעמו ממנה. הסיבה: גם הנשיא וגם רעייתו שומרים על ריאטה.

שלמים. בניקור שערך במ־שקים־שלחוף ים־המלח, בגדה המערבית. סיפרו לו אנשי קליה, אלמוג ומיצפה שהם מבקשים לפתוח חוף־רחצה עממי בים־

התיכון רחוק מדי בשבילם. הרצוג הבטיח לטפל בבקשה, אחרי ששמע על הקשיים שמעריכה הממשלה בפני המושבים.

נתן אלמוזלינו גזבר ההסתדרות, בא עם אשתו, ח"כ העבודה ארבלי־אלמוזלינו, לאיצטד־יון בלומפילד ביפו, כדי לצפות בדרבי התל־אביבי שנערך שם בשבת (למעלה). השניים התרגשו מנצחון קבוצת הפועל, שאותה הם אוה־דים. לעומתם, עסקו בניתוח הצד המיקצועי של המישחק הכדורגלן לשעבר והמאמן בהווה מרדכי שפיגלר (למטה מימין), ומאמן נבחרת ישראל בעבר, עמנואל שפר. שפיגלר הוא עתה מאמן נבחרת צה"ל.

חנה אבנור נשיאת בית־המישפט המחוזי בתל־אביב היתה אורחת טקס חנוכת אגף־נוער־ונשים חדש בבית־המעצר באבו־כביר. כאשר הבחינו בה המארגנים, הט הובילו אותה אחר כבוד כדי לשבת בשורה הראשונה. מפקד מישטרת מחוז־תל־אביב, **אברהם** (.תורג'י") תורגמן, נתן לגב' אבנור את מקומו (למעלה). בתחילת הטקס גם דאג למקום לשר בורג (למטה).

■ ועדת־ההסברה של רשות־השידור עסקה השבוע בתוכניות יום־העצמאות של הטלוויזיה. מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, סיפר שבתיכנון שולב מופע של שירי להקות צבאיות. הד"ר **ישראל** („רוליק") **סלע**, חבר הוועד המנהל של רשות־השידור, הציע שיקראו לתוכנית מחווה לרפול „כדי להזכיר לכולם ש**רפאל איתן** לא רק הכניס אותנו לבוץ בלבנון אלא גם הוציא את הלהקות הצבאיות מהתקן, כשהיה רמטכ"ל."

■ בדיון על חוק ביטוח־לאומי גילתה ח"כ העבודה **אורה נמיר**, שכספים רבים זורמים למוסדות אגודת־ישראל מבלי שהסכומים נרשמים ב־ספרי־התקציב. „אני מוכנה להת־נצל אם זה אינו נכון," סיימה נמיר את דבריה. בא לעזרתה חברה למיפלגה **יחזקאל זבאי**: „אל תתנצלי, זה נכון."

קתרין דנהאם אנתרופולוגית, רקדנית־בלט – הגדולה מכולן – וכוריאוגרפית שחורה מארצות־הברית, מתגוררת שישה חודשים בשנה באחוזה השייכת לה בעיר פורט־או־פרינס, שהיא בירת האי האיטי. עורך־הדין הירושלמי אברהם ברדוגו, שהיה בחופשה באי האיטי נפגש עם דנהאם. אחרי שיחה שהתפתחה בין השניים התברר לשניהם שהם בני מזל סרטן.

■ הנשיא **חיים הרצוג** לקח על עצמו לסדר חוף ים לירו־

המלח, שיהיה מיועד לירושלמים הרוצים לנסוע לים, אך הים־

אנשים

■ יושב־ראש ועדת החוקה של הכנסת, **אלי קולאס**, לא רווה נחת מהכתבה על הוצאת הגוויה של **תרזה אנגלוביץ'** מקיברה בבית־הקברות בראשון־לציון, כפי ששודרה בליל השבת בהשבוע, יומן אירועים. הוא רואיין לצורך הכתבה בביתו. הצוות הפך את חדרו כדי למוצא זווית צילום טובה, וקולאס התכונן היטב. לאכזבתו, לא שודר הקטע.

■ החילופים הצפויים בוועד המנהל של הרשות עדיין אינם ידועים בדיוק, אך פלג כבר יודע על שינוי אחד: „על־פי ההרכב המוצע, במקום פיתגמים בלטינית שהיה משתמש בהם היו"ר היוצא, נשמע עכשיו, מפי היו"ר הבא, דיברי חז"ל וציטוטים מהמיקרא." הוא התכוון לפרי־פסור למישפט רומי **ראובן ירון**, שיתמנה בקרוב לשגריר בדניה, ולמחליפו, עורך־הדין חובש־הכיפה **מיכה ינון**.

■ בדיון אחר, על חוק התקציב, התרעם ח"כ העבודה **ירוחם משל**, על שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, שהתרברב בעיתונות כי הוא עובד על ההסתדרות בעיניים. אינני יודע איך עובדים בעיניים," אמר מזכ"ל ההסתדרות, „אבל כדאי לך לדעת שכתוב — אל יתהלל חוגר כמפתח!"

■ הפרקליט התל־אביבי **צבי לידסקי** היה מזועזע השבוע שלא ניתן לו לפגוש את לקוחותיו, החשודים בניסיון לפוצץ את הר־הבית. לקוחה אחרת שלו, **סוניה**, הקוסקינל שאותה בא לבקר בכלא אחר, ערכה לו קבלת־פנים חגיגית. היא חשפה לפניו את שדיה ואף נשקה לו בפניו. „שעה שלמה דקרה לי הלחי מזיפי הזקן שעל פניה," התברח לידסקי אחר־כך.

ציפי מור לשעבר צלמת עיתונות וצלמת מיסחרית, התחילה לאחרונה לעסוק בצילומים אמנותיים. השבוע היא פתחה תערוכת־יחיד ראשונה, בגלריה הלבנה בתל־אביב. רוב הצילומים נראים כציורים מופשטים בצבע. התמונות צולמו בחלקן בנווה־צדק ובחלקן בשכונה בהרצליה.

פסוקי השבוע

● **סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי**, בתשובה על שאלה אם הוא רואה עצמו כמועמד לתפקיד הבכיר: „השאלה הזו איננה מעסיקה אותי כלל."

● **שר־הפנים, יוסף בורג**, על הודעת הרמטכ"ל לשעבר, רפאל („רפול") איתן, שצומת תצטרף למפר"ל מורחבת, שתיקרא „אורות": „לריקוד טנגו דרושים שניים, ולא רק רצונו של רפול."

● **יהושע סובול ויעקב לזר** בחותם: „בראותך „אורות" בקצה המנהרה אל תשמח (אולי זה רק חיים דרוקמן וחנן פורת).

● **ח"כ העבודה, יוסי שריד**: „ביום מן הימים יובא שר־הביטחון לשעבר, אריאל שרון, למישפט בגלל הפוטש שחולל בימים הראושנים למיל־חמת לבנון."

● **שר־הביטחון, משה („מישה") ארנס**, על בעיית חוסר־התעסוקה של קודמו: „הממשלה איננה לישכת־עבודה."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד**: „אחרי שהגיש אמין ג'מאיל את הלחי האחת שלנו לסוריה, הוא מצפה עתה כנוצרי טוב שאנו נגיש לו את הלחי השניה."

● **הרב מנחם הכהן**, על פרשת הוצאת גופתה של תרזה אנגלוביץ' מקיברה: „אפילו למתים כבר לא נותנים לחיות."

● **הנ"ל**: „אני דוחה את הקביעה שאין הבדל בין יהודים ולא יהודים. יהודים צריכים לחיות כיהודים ולמות כיהודים. נכרים צריכים לחיות כנכרים ולמות כנכרים."

● **המשורר יב"ץ**, על ה־„תמהונים" שביקשו לפוצץ את הר־הבית: „שליחי השטן — חורבן שלישי מבקשים."

● **שוקן „הבימה" לשעבר, שימעון פינקל**, על הבמאי דודי לוין: „נתתי לו יחס של נשמה — ומה קיבלתי בתמורה? תחת עירום. גידלתי נחש. מהו עכשיו בעיניי? בריחה לא מוצלחת!"

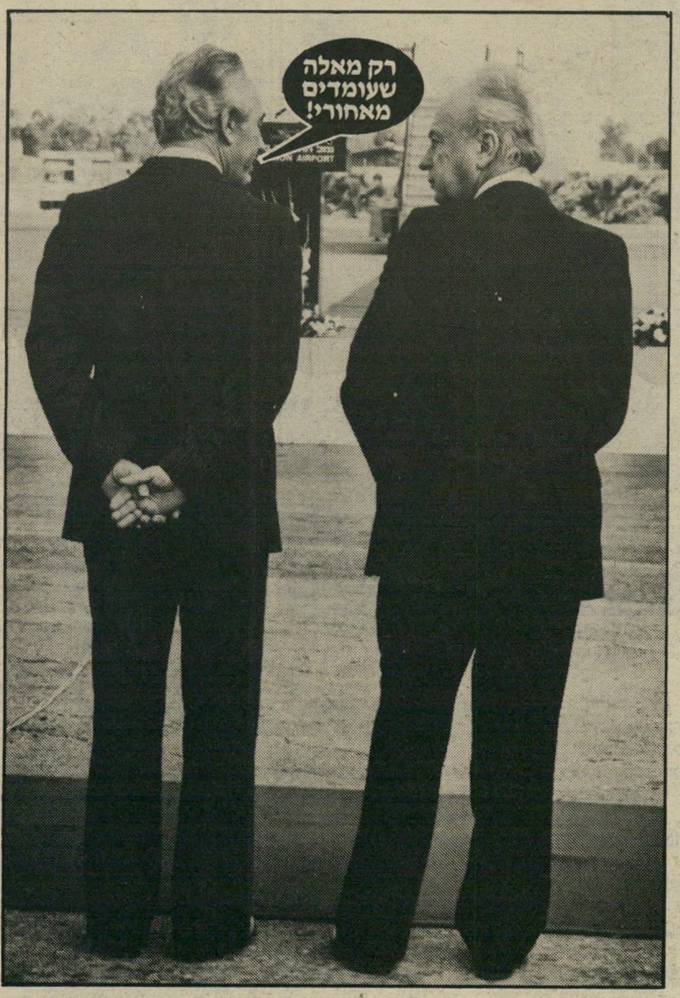
● **לוין על פינקל**: „האיש היה ונשאר, לצערי, בריון בנוהגיו ופורנוגראף באמירותיו."

● **ח"כ חד"ש צדלי ביטון**, על ח"כ הליברלים צבי רנר: „מה הוא עושה בכנסת? הוא לא שומע, לא רואה ולא מדבר."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

יצחק רבין ושימעון פרס בנמל־התעופה לוד

הימין החדש הישראלי אינו משלים עם העובדה שמוצא האדם מן הקוף. הוא חוזר אל האגדה התנ"כית. הוא מתנגד לחשיבה אובייקטיבית, לתורת דארווין, ל"תוצאות המיפלצתיות" של הדמוקרטיה ולחנוטת־השלום

הקוף והימין החדש

ב דומה להסיכת מחנות־האימון־נים של כמה מפלגי אש"ף לפני מילחמת־הלבנון למחנות־אימונים ל־אירגוני־שמאל ואנארכיסטיים למי־ניהם מכל רחבי תבל, כך הופכת ישראל בהדרגה לחוות־חנית של אינ־טרנציונל "הימין החדש", הרואה בגזע־נות, ההולכת וגוברת במדינה, מוקד עולמי לאידיאולוגיה רתית־לאומנית שמטרתה היא לדכא עמים נחותים.

עשרות קווים מוליכים בין מוקדי "הימין החדש" ו"הרוב המוסרי" של ארצות־הברית, אירופה וישראל. יש המיליונר היהודי־מני־קיצוני רוברט ג'יקובס.

האידיאולוג של הימין־הישראלי־החדש הוא הפרופסור פול איידלברג, מרצה באוניברסיטה הדתית בר־אילן, שעלה ארצה מארצות־הברית. איידל־ברג נמנה עם האגף הימני־קיצוני של יהדות ארצות־הברית.

הוא לא הסתדר בארץ־מוצאו עם הליברליזם האקדמי, השורר באוני־ברסיטותיה. אם לצטט מדברים שאמר בעיתון, הוא מאמין שיש לשים קץ ל"אובייקטיביות המסולפת של האקדמאים בעולם המערבי, הנכנעים לכוחות־השחור של רודנים אדומים..."

זהו בולשביזם הפוך.

למרות היותו ה"אידיאולוג" של הימין־הישראלי־החדש, אין הפרופסור איידלברג שולט בעברית. הוא מדבר אנגלית בניב אמריקאי. הוא חובש כיפה, כשאר עמיתיו באוניברסיטת בר־אילן. הוא נמוך־קומה ומרכיב משקפיים כהים, כדי לכסות על המיצמוץ הכהנאי של עיניו.

העיתונאית יהודית וינקלר, היחידה שהוא נאות להעניק לה ראיון, רומזת במהלך ראיונה עימו, על תגובות נברוטיות שלו במהלך הראיון, כאשר דבריו היו "מלווים במבטי־אגרוף על השולחן ובתנועות עצבניות בכל גופו..."

"בשורתו" של איידלברג מתמקדת באיבת האיסלאם לישראל וליהדות. על־כך אמר בין השאר:

"האיסלאם, כפילוסופיה חברתית כוללת, מחוייב בחיסולה של מדינת־ישראל. קיומה מעמיד בסימן־שאלה את נבואתו של מוחמד ואת התפתחות האיסלאם. המילחמות הן רק אמצעי במסע־ההשמדה האיסלאמי נגד היהדות. האיסלאם איננו רוצה בנכסי־דלא־ניידי — קרי שטחים. המילחמות כי אם תנועות פילוסופיות. משיונן כי הנצרות כבשה את רומא לא בכוח הנשק כי אם בכוח הרוח, כי רומא כבשה את יוון פיסית, אך נכבשה על־ידי הפילוסופיה היוונית..."

זו הסיבה המביאה את איידלברג למסקנה שעל ישראל להבריז מילחמה מקיפה באיסלאם, תוך אזהרה שאל לישראל לשגות באשליה שהסכמי־שלום ישימו קץ למילחמות.

איידלברג רואה כיום את הוויכוח הציבורי על השטחים הכבושים כנושא נעול, או בניסוחו: "הם יחדלו להוות תוך זמן קצר בעייה. 100 או 200 אלף יהודים ביהודה ושומרון יסיימו את הוויכוח הזה. הם יישלחו לכנסת בין חמישה לעשרה ח"כים..."

יריב בזוי רואה הפרופסור איידלברג בתנועת "שלום עכ־שיו" ובתנועות מחאה אחרות. הוא מאשים אותן בפחד מסני מילחמה.

"כן, הפחד ממוות הוא אנושי. ככל שהחיים מתוקים יותר, פחות ופחות בני־אדם יהיו מוכנים לסכן את חייהם למען המולדת. אבל בני־אדם הולכים אחר מנהיגיהם. חובת המנהיגים להציג את האויב במלוא מערומיו, לעורר באורח מבוקר את היצרים, את הריגשה והנכונות להיאבק..."

זה נשמע כמו העתק של "מיין קאמפף" לאדולף היטלר.

איידלברג רומז שצמיחת שלום עכשיו היא תוצאה של הסתה סובייטית: "אהיה מופתע אם ברית־המועצות אינה בוחשת בקדירה הזאת... יש לנו עסק עם מיקצוענים..."

איש זה הוא תופעה אקדמית. שבית־האולפנה שלה הוא אוניברסיטת בר־אילן, העשוייה להמשיך ולהעשיר את העתיד האקדמי של הימין־הישר־אלי־החדש.

בשורתו הפוליטית וה"מדעית:"

"ערכתי מחקרים, ואנחנו עומדים לפני תגלית פנטסטית, שבסיסה הגיון מאתימטי ופלוסופי. לכשיפוענח הצופן של התורה, באמצעות מחקר מודרני, ממוחשב, תתחולל מהפיכה אדירה. רבים־רבים במערב יעברו ליהדות. כל התפיסה של האדם והיקום יקבלו ממדים שהאיסלאם יחוויר לעומתם. אינני אומר שהמוסלמים יחדלו להשתחוות לעבר מכה, אך העולם יהיה עולם אחר..."

זהו חומייניזם הפוך.

איידלברג מבהיר בגלוי שהוא רואה בקשר שבין הימין־הישראלי־החדש ל"רוב המוסרי" בארצות־הברית בסיס "למיפגה טוטאלי בחשיבה...

הפרופסור איידלברג אינו מבהיר מה יקרה ל"צופן התורה" הגזעני והמפוענח שלו, ישוע הנוצרי, בהתאם להשקפות "הרוב המוסרי," יהיה על היהודים להתנצר.

● נערו של כהנא

ד צעיר והנמרץ שבין מייסדי הימין הישראלי החדש, הוא אביגדור אסקין, בן 24. פניו, כפי שתוארו בידי העיתונאית מיכל מירון, הם "פני־ילד חלביות...". אסקין מבלה שעות רבות בביתו בחברון, בנגינה של יצירות בך וביטהובן על פסנתר. "הוא מדבר בקול רך, נשי מעט..."

אסקין נולד ב־1960 במוסקבה. בהתאם למרכיב הגזעני של היהדות, הוא כלל אינו יהודי, שהרי אביו יהודי ואמו אוקראינית.

כאשר הגיע אביגדור לגיל 16, התחיל ללמוד עברית. מורו היה יוסף ביגון.

אסקין לא היה "סירובניק" שמהרחר־ריב בברית־המועצות. ארבע שנים אחרי שהתחיל ללמוד עברית, עלה ארצה, והותיר את אביו, אמו ואחותו בברית־המועצות. הם סירבו לעלות ארצה בתוקף שיגיונותיו.

מייד אחרי הגיעו לישראל, הצטרף אסקין לתנועת "כך" של מאיר כהנא, ועד מהרה היה לאחד מהבולטים שבתנועה זו. אחד משיאי פעילותו היה התפרעות בבתי ערבים בחברון, ביחד עם חבר אחר של "כך", אלי הואב, שנהרג מאוחר יותר ליד בית הדסה.

ביחד עם אלי הזאב נידון אסקין ל־100 ימי מאסר.

עם צאתו מהכלא נשא לאשה את "מזל היורקת," אשר ירקה בגן־הירק של נאות־סיני על שר־הביטחון דאז, עזר וייצמן, ומי שמאוחר יותר המליחה את הקפה של וייצמן, בשיא המאבק על אילון־מורה.

לפני שנתיים השתתף ארסקין, ביחד עם אשתו מזל, בהרחת מנכ"ל "כך", יוסי דיין, תוך שהוא תומך ברבו, הרב כהנא, במאבק על מנהיגות "כך."

עד מהרה גילה ארסקין שהפעילות לצידו של הרב כהנא אינה עשויה לקדמו לשום מקום. לכן הוא החליט לצאת לדרך פוליטית חדשה, אך בכל הזדמנות הוא שומר אמונים למורו ולרבו, כהנא.

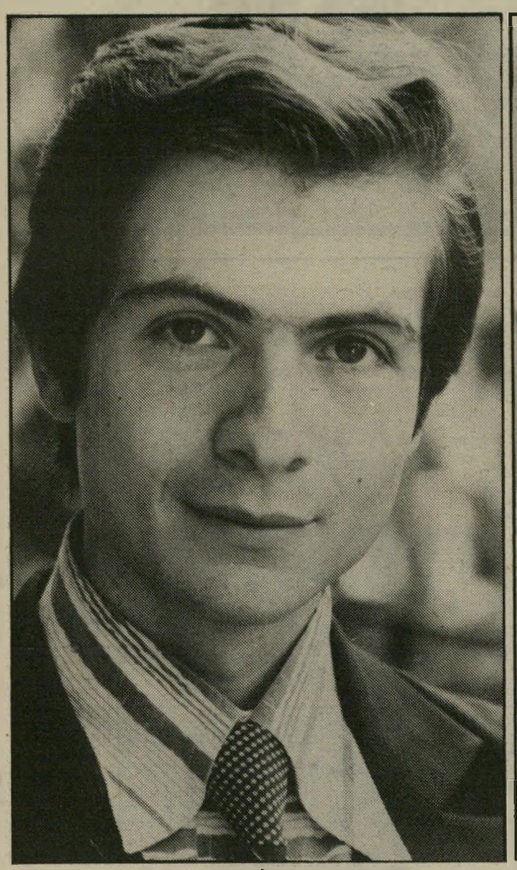
המטרה הבאה בקאריירה של ארסקין היתה יהודי ברית־המועצות. הוא ערך סיור בארצות־הברית למענם, ובעת שהותו בוושינגטון החתים 98 סנאטורים על עצומה לטובת יהודי ברית־המועצות. שם, בגבעת הקפיטול, גילה את העוצמה הרבה של "הרוב המוסרי" האמריקאי.

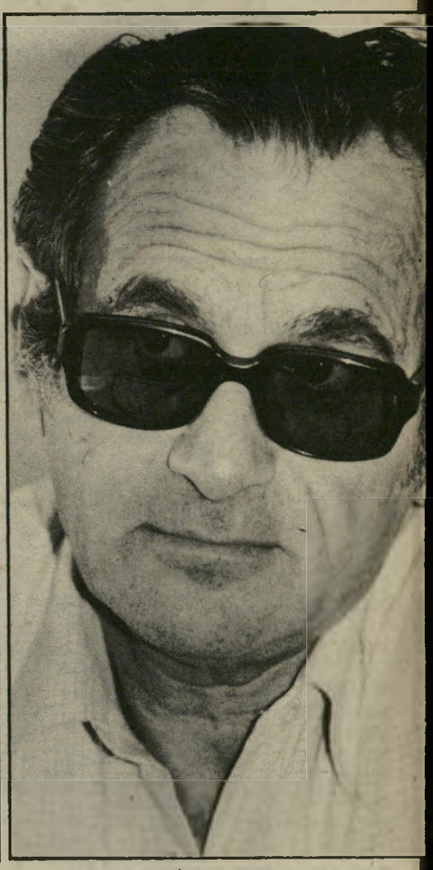
בדומה לחניכים אחרים של כהנא, מבזה אביגדור אסקין את מנהיגו "גוש אמונים" וח"כ "התחיה." הוא אומר עליו: "חנן סורת הוא סוציאליסט מובהק..."

אסקין שהוא תלמיד־ישיבה בחברון, מוצא הוכחה לזכות־הקיום של הימין הישראלי במקורות היהדות:

"ימין הוא מושג חיובי. כתוב: ימין ה' עושה חיל. זה לעמוד לימינו של מישהו. ובאנגלית, המילה ימין משולה לדבר נכון..."

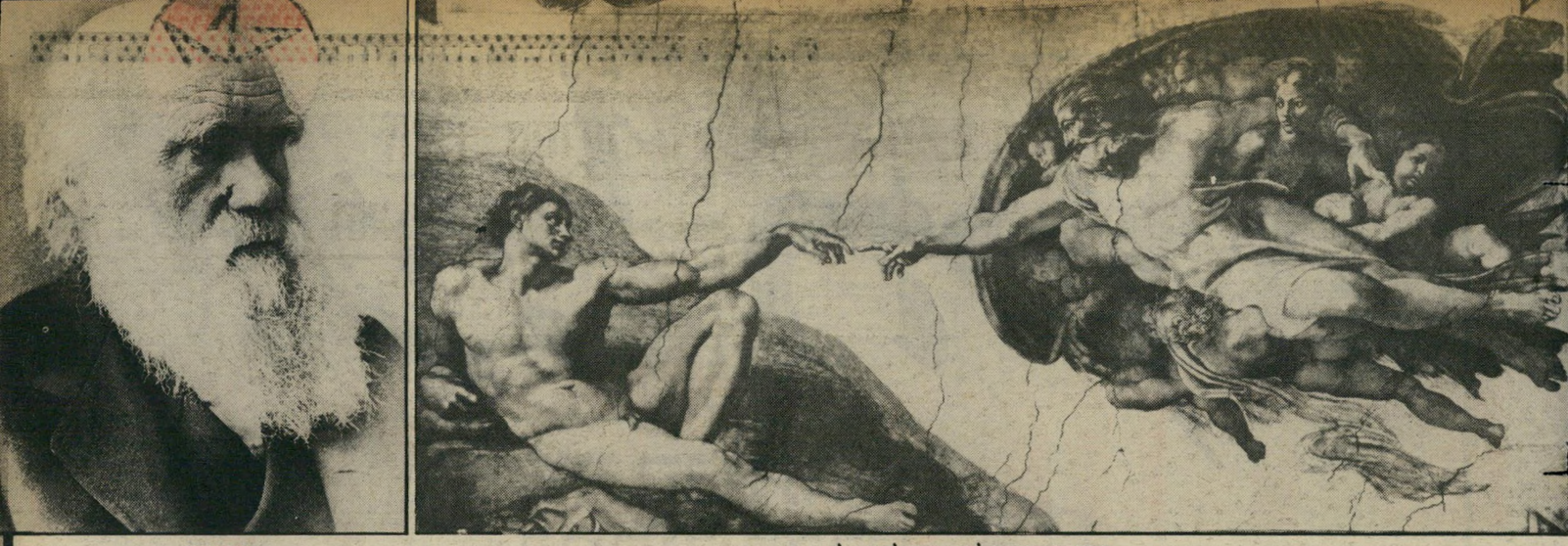
ארסקין רואה עצמו כנושא דגל המאבק נגד קומוניזם העולמי, הסוציאליזם וכל מה שמזכיר צבע אדום. זה הביא אותו להגדרה שלא כל אנשי גוש־אמונים עשויים לתמוך בימין הישראלי החדש, כי "נימנים עם מיפלגות חילוניות סוציאליסטיות..."

פרופסור איידלברג
חומייניזם הפוך, בולשביזם הפוך

אידיאולוג אסקין
אב יהודי, אמא אוקראינית

בריאת־האדם לפי מיכאל־אנג'לו
מה יקרה ל„צופן־התורה" כאשר יחזור ישוע?

דארווין
„אות־קין של ריאקציונר"

כאשר מנסים להציג את רבו ומורו, כהנא, כ„גזען," תגובתו של ארסקין מאברת את הניגוחות המאפיינת את לשון דיבורו, והוא משיב: „זוהי שערורייה, לכנותו גזען. רב, יהיו שיטותיו אשר יהיו, אינו יכול מטיבעו להיות גזען. הגזענות נוגדת את היהדות..."

האבסורד בהשקפת־עולמו של ארסקין בולט בנושא החוק הרתי היהודי. למרות היותו בן־תערובת, הוא תובע שבמדינת ישראל יפעל „גיור כהלכה" ונישואין דתיים. „אין צורך בנישואין אזרחיים!" זה מוליך אותו לתמוך בחקיקת חוק „מיהו יהודי," והסיבה: „להיות יהודי זה כבוד גדול. לא יתכן שיעשו צחוק מהעם היהודי..."

הדברים המזכירים את האימרה היהודית העתיקה: „קשים גרים לישראל, כי־סמדת..."

דתיותו של ארסקין מביאה אותו, כאיש הימין הישראלי החדש, להזדהות בנקודה נוספת עם אנשי הרוב המוסרי" האמריקאי: „הפלה משולה לרצח, לשלילת זכותו של העובר לחיות..."

בין העמדות של הפרופסור היהודי־אמריקאי איידלברג לחבר־הכנסת מיכאל קליינר, אביגדור ארסקין, העולה־חדש מברית־המועצות, הוא הפעיל העיקרי של הימין הישראלי החדש.

● ילד־שמנת של חרות

נבחרת זו של מייסדי הימין הישראלי־החדש, השתתפותו של ח"כ חרות מיכאל קליינר היא התמוהה ביותר, שהרי הוא השיג לעצמו כבר מעמד פוליטי בתנועתו ובכנסת.

קליינר נולד ב־1948 במינכן. הוריו הם יוצאי פולין, שעברו את אושוויץ. בגיל 3 עלה עם הוריו ארצה. בשנות־המדינה הראשונות היתה אמו של קליינר תומכת נלהבת בדויד בן־גוריון. היא ראתה, בו לדיברי בנה: „משהו בין משיח לגואל."

בהיות מיכאל בן 8, הוא עבר „התגלות." כאשר קרא את סיפרו של מנחם בגין המרד. היו אלה ימי הנסיגה מסיני, אחרי מיבצע־קדש — נסיגה שהרגיזה והכעיסה את קליינר הצעיר.

בבחירות של 1959 הפך לפעיל של תנועת־חרות, וחילק פיתקי „ח" ליד הקלפיות.

אחרי שרותו הצבאי, בגיל 22, נבחר כיו"ר אגודת־הסטודנטים באוני־ברסיטת תל־אביב.

מאותה תקופה מיוחסת לו האימרה הידועה: „הדימוי־קרטיה הביאה לתוצאות מיספלצתיות..."

האימרה התייחסה לבחירתו של אישי־השמאל, המשורר יצחק לאור, להסתדרות הסטודנטים, במקום מועמדו של קליינר, לימור ליבנת.

לקראת הוועידה העשירית של חרות פנו אל קליינר וביקשוהו להצטרף לתנועה באורח רישמי חמישה ימים אחרי שנרשם לחרות הפך חבר מרכז־התנועה, שמנה אז 100 חברים.

מאז נחשב קליינר כאחד מילדי־השמנת של חרות. בהשראתו של ח"כ איתן ליבני, ייסד קליינר ב־1971 את הגוף הקרוי „צעירי חרות."

אחרי שסיים את לימודיו באוניברסיטה, עסק בעריכת־דין. בגיל 30 מונה כמנכ"ל המחלקה לחינוך ותרבות בגולה. כיום, כחבר־כנסת, הוא אחד מחברי האגף הימני־לאומני ביותר של תנועת־החרות.

בין „צעירי חרות" נוצרה למיכאל קליינר תדמית של איש־אגרוף. סיפור החזור ונישנה בקירבם הוא על התנפלותם של שנים מאנשי מיכאל קליינר, דויד אפל ובן־ציון מורדוף, על ח"כ רוני מילוא, בוועידת צעירי חרות, שנערכה ב־1977.

על הסיבות להצטרפותו למייסדי הימין־הישראלי־החדש, אמר שהוא רואה את הימין „הישן" כגוף שהוא „לאומי מדי ומרוכז בעצמו."

אחת מתרומותיו של קליינר למצע של הימין־הישראלי־החדש לקוח מהשקפות־העולם של „הרוב המוסרי." הוא תובע להנהיג תסילות־בוקר בבתי־הספר, כדי להעניק לתל־מידים „יותר עומק ויותר מחשבה..."

הרביעי שבין מייסדי הימין־הישראלי־החדש, גם הוא עולה חדש מברית־המועצות, בשם אריה וודקה.

וודקה ישב שבע שנים במחנות־כפייה בברית־המועצות, אחרי שהורשע ב„פעילות ציונית חתרנית."

למחייתו הוא עובד במיפעל לפיתוח מוצרים אלקטרוניים, ונחשב כמומחה של אירגונו לתורת מארכס ולנין.

הסיבה שהביאה את וודקה להצטרף לימין־הישראלי־החדש היתה הפגנת 400 האלף בכיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב, נגד הטבח בצברה ושתילא. וודקה ראה בעצרת זו כינוס של מאות אלפי „בוגדים וסובנים זרים... ערב רב של אידיוטים מועלים," והוא הוסיף והגדיר הפגנה זו: „אלמלא היו השלטים בעברית ובאנגלית, ההפגנה היתה יכולה בשקט להיערך בכיכר האדומה במוסקבה..."

וודקה אינו מודע לכך שהוא עצמו מהווה משקה סובייטי מובהק.

● ביטול „תורת דארווין"

הפעילויות של הימין־הישראלי־החדש היו מועטות עד כה, והס־תכמו בכמה פגישות־בירור אידיאולו־גיות, ובנסיעה של איידלברג ואביגדור ארסקין לוושינגטון על חשבונו של המיליונר רוברט ג'יקובס.

זה לא היה קורבן גדול ומכאיב.

בארצות־הברית התכייתו איידל־ברג וארסקין במכון האריטג' הימני, שממנו הם מקווים לקבל סיוע להקמת מכון ללימודים סטרטגיים, שיהווה את תשובת הימין־הישראלי החדש למכון שילוח של אוניברסיטת תל־אביב והמרכז ללימודים אסטרטגיים של אוניברסיטה זו בראשותו של האלוף (מיל') אהרון יריב. שני המכונים הקיימים נראים לאיידלברג ולארסקין כמאופיינים במגמתיות הנוגדת את דיעותיהם — אף שיריב היה דוברו של אריאל שרון במילחמת־הלבנון.

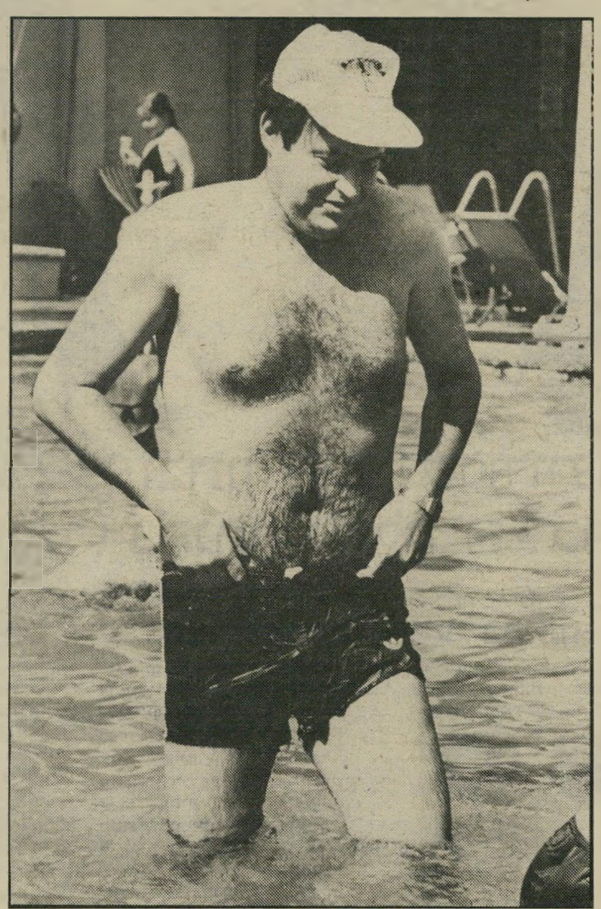
בארצות־הברית חידשו איידלברג וארסקין „קשרים ותיקים" עם מכון נוסף: המרכז לביטחון בינלאומי, של יוסף צ'ורבה (חורבה).

חורבה, מי שהיה בשנות ה־60 שותפו של הרב מאיר כהנא, מורהו של ארסקין, נחשב כמכון ניצי קיצוני, הממומן בידי גורמים אפלים, בדיעות שהביאו באחרונה איידלברג וארסקין.

באותו ראיון הביע ארסקין תביעה לשלילת זכויותיהם של הומר סכסואלים ולסביות — אף זאת, בדומה לעמיתיו האמריקאים. הוא אף הגדיל ותבע איסור הקרנת סירטו של עמוס גוטמן נגוע, סרט המתאר מעולמם וממצוקתם של הומר־סכסואלים בחברה הישראלית?

מסע־הצלב נגד ההומר־סכסואלים היה גם הוא אופייני לנאצים, אולי מפני שרבים ממנהיגיהם היו הומר־סכסו־אלים חשאיים.

איידלברג, ארסקין, קליינר וחבריהם שואפים ליצור מניפה רחבה של אוהדים לרעיונות „הימין־החדש,"

ח"כ קליינר
תדמית של איש־אגרוף

שתקיף את אנשי תנועת התחיה, גוש־אמונים, חרות וגורמים דתיים־לאומיים.

השלב הבא של פעילות הימין־הישראלי־החדש הוא הקמתם של מיסגרות עיוניות, שתקפנה את „אנשי־הרוח" של הימין.

בין אותם שהביעו הסכמתם להופיע במסגרות של הימין־הישראלי־החדש, לדיברי מארגניו, הם הד"ר דניאל **ונהנה מתמיכת־מה בחוגים צבאיים קיצוניים ביותר של חיל־האוויר האמריקאי.**

במסעם זה ביססו איידלברג וארסקין את קשריהם עם ראשי „הרוב המוסרי" בארצות־הברית.

את התוצאות מהמגעים והקשרים האידיאולוגיים וה־כלכליים עם „הרוב המוסרי" האמריקאי, אפשר לגלות שליט, שישוחח על פילוסופיה, אמנות ותרבות יהודיים: עורך־הדין אליקים העצני, כמומחה לכלי־התיקשורת הממלכתיים, וחברת־הכנסת גאולה כהן, בנושא האשה היהודיה. מין מצא את מינו.

שר־האוצר הנוכחי, יגאל בוהן־אורגד, הביע לפני מינויו נכונות להרצות במיסגרת חוגי הימין־הישראלי־החדש על ה־כלכלה.

מומחה נוסף של הימין־הישראלי־החדש הוא הפרופסור ירמיהו ברנובר, אף הוא עולה מברית־המועצות, שהשקפותיו עשויות למצוא הד חיובי גם במיסגרות של „הרוב המוסרי" בארצות־הברית: השקפות הנוגעות לתורת דארווין.

במחצית הראשונה של 1983 נערך בבניין טרומן באוניברסיטה העברית על הר־הצופים, כינוס „מדעי" מקומי, תחת הכותרת „הכנס הראשון לבירורים ושאלות במוצא החיים."

רוב משתתפי הכינוס הזה היו אנשי־מדעי לאומניים וחובשי־כיפות. בזה אחר זה קטלו משתתפי הכינוס את „תורת דארווין," במקביל לאחיהם, אנשי „הרוב המוסרי" בארצות־הברית.

בראש מארגני כינוס זה ניצב הפרופסור משה טרופ, ביוכימאי ותזונאי, מהרשות לפיתוח ומחקר באוניברסיטת באר־שבע, כאשר לצידו ניצב ברנובר, פיסקאי, מאותה אוניברסיטה.

בכינוס העלה ברנובר נימוקים שקבעו, לדעתו, כי חרף כל מאמציו ובקיאותו המדעיים, הוא לא מצא מימצאים מדעיים כלשהם, העשויים לעמוד בקריטריונים של ראייה מדעית, להוכחת תורת האבולוציה של דארווין.

באותו כינוס אנטי־דארוויניסטי אמר ברנובר:

„למרות שאני יודע שבדברי אני יכול לגרום לכך, ששאשא אות־קין של ריאקציונר וסנגר־מנטאליסט, איני מתבייש לומר שאני מאמין אמונה שלימה בסיפור התורה של הבריאה..."

קצת בושה דווקא לא היתה מזיקה לו.

מדהים לראות כיצד מורכב לגו זה של ימין־ישראלי־חדש, פרק אחר פרק, בהתאם לתבניות של אחיו הוותיק, „הימין החדש" בארצות־הברית וב־צרפת, כאשר המאפיינים הם שווים — הניסיון למחוק את „תורת דארווין," להוציא מחוץ לחוק הומר־סכסואלים ולסביות, לקיים „ציד־מכשפות" מתמיד אצל העיתונות, ליצור עליונות יהודית על האיסלאם, תוך הטפה למילחמת־נצח, הטחת האשמות לעבר שלום עכשיו בנוסח של „שליחי ברית־המועצות," ועוד כהנה וכהנא.

הימין־הישראלי־החדש מי־זכיר בערכיו ובהשקפותיו יותר מדי את „הימין הישן" של אירופה, שהביא לשואה הי־נוראה ביותר שידדה על העם היהודי.

דן עומר ■

לראשונה בישראל:

על היין

יין הביתה- במחיר הכרם

P7

טלפון 03-224887 ובתוך שעות ספורות נביא לביתך 12 בקבוקי כרמל (או יותר) בהנחה גדולה, ו־3 כוסות יין במתנה!

כמה מילים
על החברה החדשה

חברת "על היין" מיישמת בישראל את שיטת שיווק המשקאות המקובלת בכל מדינות המערב. אתה מחייג אלינו בכל שעה, ובתוך שעות ספורות מגיע לביתך ארגז ובו 12 בקבוקי כרמל שהזמנת.
אתה נהנה מהמחיר הכי נמוך בעיר (באחריות), חוסך מעצמך סחיבת בקבוקים מייגעת, ומבטיח לעצמך מלאי משקאות בבית – ליום־יום, למסיבה, וכמתנה.

כמה מילים
על ההזמנה

טלפון 03–224887 והזמן 12 בקבוקי כרמל (או יותר) כבחירתך. אם תזמין בין השעות 8:00 ל־17:00, יגיע הארגז לביתך עוד באותו יום.
אם תזמין אחרי השעה 17:00, טלפן 03–248121 עבור מנוי 3044. אנו נתקשר אליך ונביא את הארגז לביתך בתוך 24 שעות, בשעה הנוחה לך ביותר. בשלב זה יסופקו הזמנות לאזור ת"א וסביבתה בלבד.

כמה מילים
על המבחר והמחיר

"על היין" תביא לביתך כל משקה שתבחר מהמגוון העצום של כרמל, במחירי הכרם. המחיר הכי נמוך בעיר.

לפניך רשימת משקאות לדוגמא:

יינות עממיים:
- שושנת הכרמל
- אדום עתיק

יינות שולחניים:
- סמיון לבן
- גרנאש רוזה

שולחניים מובחרים:
- פטיט סירה
- סוביניון לבן סלקט
- אמרלד ריזלינג
- קברנה סלקט

שמפן:
- יין הנשיא
- פנטזיה

שונים:
- שוקולד קוקטייל
- אמרטו
- ודקה
- ודקה רומנוף
- אראק 50
- ברנדי 777
- כרמליטה סנגריה

כמה מילים
על המתנה

כל המזמין בחודש הראשון מקבל בנוסף להנחה 3 כוסות יין משובחות – חינם. אז אולי כדאי להזמין 2 ארגזים, שיהיה סט?

שיכור מי שלא גוזר

על היין

יין הביתה- במחיר הכרם

טלפון 03–224887 ו־12 בקבוקי כרמל יגיעו לביתך בתוך שעות ספורות. אחרי השעה 17:00 טלפון 03–248121 למנוי 3044 ונתקשר אליך מיד.

ישראכרט אלא מה.

כל המשקאות כשרים לפסח

03-224887

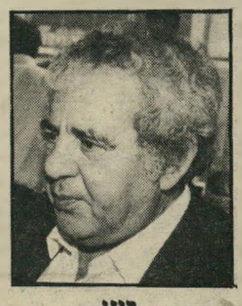
אחרי השעה 17:00 טלפון 03–248121 מנוי 3044 ונתקשר אליך מיד

ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה.

זה יכול לקרות כאן!

אני קורא לאט. התחלתי לקרוא את סיפרו של עמוס קינן, הדרך לעין־חרוד. אחרי חצות, וגמרתי רק לפנות בוקר. לא יכולתי להפסיק.

הספר כתוב בשני מישורים. למראית־עין, זהו ספר־מתח פשוט, חסכני בסיגנונו, יבש, גדוש פעולה. קינן הוא מעריץ גדול של דשיאל האמט, הסופר האמריקאי בעל סיפורי־המתח, והוא מחזיק אצלו את כל כתביו. הדרך לעין־חרוד כתוב במסורת אמריקאית זו.

קינן

אבל הפשטות מטעה. כי מתחת לסיפור־המתח חבוי עולם שלם של חרדה.

הסיפור מתרחש אחרי ההפיכה. אין הקורא יודע איך ומתי התרחשה. המצב כבר קיים: בארץ־ישראל השלמה שולטת דיקטטורה צבאית, משהו בין המדינה הנאצית והדיקטטורה הנוכחית בסאל־וואדור. את האינטלקטואלים, השמאלנים, הערבים ושאר מתנגדי־המישטר הורגים במקום, או מוציאים־להורג אחרי עינויים.

בעל־הסיפור — קינן עצמו — מנסה לברוח מתל־אביב לעין־חרוד, שם עדיין קיים, לפי השמועה, כיס של התנגדות. בחברת פליט ערבי, שלגביו כל היהודים הם אותו הדבר, ושאינו מבדיל בין שמאלנים ופאשיסטים, הוא עושה את דרכו. הוא שובה תת־אלוף, וכך הם עושים את דרכם בוואדי־עארה, אחרי שעברו על פני עין־החורש, שנמחקה מעל פני האדמה.

המציאות בגיהינום הדיקטטורה הרצחנית אינה מתוארת לפרטיה. נדמה לי שזהו עיקר הזוועה שבסיפור־סיוט זה: שמציאות זו כאילו מובנת מאליה, ושאין צורך לפרט אותה.

זהו גם המסר: שזה יכול לקרות כאן. איש מן הפאשיסטים אינו אומר דבר שאינו נאמר כבר היום בחוגים מסויימים.

קוראים רבים יתקוממו למיקרא הדברים. האם אפשר להעלות על הדעת שצה"ל יהיה כזה? „הוא מתאר אותנו כמו נאפ־אס־אס!" אמר לי אלוף, שכבר הספיק לקרוא את הספר. הוואפ־אס־אס היה החלק המחוייל של האירגון הפושע, שאוגדותיו צורפו למיסגרת הצבא הסדיר.

אי־אפשר להעלות כדבר הזה על הדעת. אך פיתאום זה עולה על הדעת. בעיני הצעירים במחנה־הפליטים דהיישה. למשל, צה"ל כבר נראה כך היום. האם עלול צה"ל — הצבא שלנו! — לעבור שינוי מהותי כזה? האם יקומו מחר אלופים ויתנהגו כמו אלוף־פיקוד־הצפון בספר, מישהו המזכיר איכשהו את אמיר דרורי בגילגול חדש? (למרות הכל מתאר קינן את האלופים כסופרמאנים, אם כי מעוותים.)

זהו ספר שגומרים אותו בנשימה עצורה, במועקה גוברת. ורק אחרי שגומרים אותו הוא מתחיל לעבוד בתוך התודעה של הקורא, כמו פצצת השהייה.

אין זה סוג של ספר שאפשר להמליץ עליו. זהו פשוט ספר־חובה.

להיות קצין עברי

אחרי הלילה שביליתי עם הדיקטטורה הצבאית של עמוס קינן, נפגשתי בבוקר עם צה"ל כמו שהוא, בפורום של קצינים בכירים. השתתפתי שם בוויכוח על תפקיד התיקשורת בעיתות־מילחמה. אחרי הקצינים הדימיוניים בספר, מראה הקצינים האמיתיים היה מרגיע למדי. אך אחרי לילה כזה לא יכולתי שלא לשאול את עצמי, בשעה שמבטי חלף על פני עשרות סגני־האלופים, אלופי־המישנה, התת־אלופים והאלופים: האם יש כאן מישהו המסוגל למלא, בעוד חמש או עשר או עשרים שנה, את התפקיד המתואר על־ידי קינן?

הרושם שלי הוא שלא. נדמה לי שהקצונה הבכירה של צה"ל היא, בסך הכל, מתונה יותר ונבונה יותר מאשר המימסד המדיני. לא דיברתי על פוליטיקה, אלא על מהות היחסים בין צבא ותיקשורת.

הנה כמה מן המחשבות שעלו על דעתי במהלך הדיון ושהשמעתי אותן:

מילחמת־הלבנון היתה חווייה חדשה לצה"ל מבחינת התיקשורת. עד כה התנהלו מילחמות צה"ל במידבר, וניתן היה להטיל פיקוח על התיקשורת הזרה והמקומית. בלבנון זה היה בלתי־אפשרי. ביירות היתה מוקד של התיקשורת העולמית. צוותות־הטלוויזיה מכל העולם הקדימו את העיתונאים הישראליים בשדה־הקרב, וליוו את כל מהלכי המילחמה מקרוב, משני הצדדים.

אי־אפשר להסתער על עיר גדולה מבלי שהדבר יצטייר תוך כמה שעות על מיליוני מסכי־טלוויזיה ברחבי העולם. כאשר מופיעים על המירקע תצלומים של ילדים הרוגים ובתים הרוסים, אין טעם להתווכח על מיספר הקורבנות וכמות הנזק. התצלומים מדברים בשפה משלהם.

התצלומים גם מגיעים הביתה, לעורף — אם באמצעות התיקשורת המקומית, אם באמצעות התיקשורת הזרה. הדיווחים מעוררים ויכוח. מבית. ואם אין הנחיצות של המילחמה מובנת מאליה, יתערער הקונסנזוס הלאומי. בחברה חופשית אי־אפשר למנוע את הזרם החופשי של המידע, גם במילחמה.

בכל פעולה של צה"ל לעתיד, יהיה צורך לקחת בחשבון את קיום התיקשורת כאחת הבעיות — לא כבעייה נלווית. שיש לה פיתרונות טכניים, אלא כמרכיב מהותי של המיבצע עצמו. מי שמתעלם מכך, כפי שעשו מתכנני מילחמת־הלבנון, מזמין צרות חמורות מאוד.

אין כאן שאלה טכנית. הצבא האמריקאי בגרנאדה והצבא הבריטי באיי־פוקלאנד יכלו למצוא פיתרון טכני — לסגור את זירת־הקרב לפני התיקשורת. אך זה היה אפשרי רק מפני שהזירה היתה רחוקה ומנותקת, והמילחמה היתה קצרה. במילחמה אמיתית, כמו מילחמותינו, הדבר אינו אפשרי.

זה לא נעים. כל קצין היה בוודאי רוצה שחייליו יהיו מלוכדים באמונה בצידקת המילחמה, ושמאחוריהם „עמוד עורף מגוייס, מלוכד ומאוחד. זה ניתן להשיג במישטר הסובייטי. אפשר לקנא בקצינים סובייטיים. אך בארץ אין זה אפשרי — אלא אם כן תהיה לנו ארץ אחרת. (כאן יכולתי להזכיר את סיפרו של קינן, אך התאפקתי.)

אורי אבנרי

יומן איש

בסופו של דבר, הכל מתמקד בשאלה יסודית: באיזו חברה ישראלית אנחנו רוצים? ומכאן: באיזה צבא אנחנו רוצים?

אנחנו רוצים בחברה חופשית, פתוחה, של אזרחים בני־חורין. אנחנו רוצים בצבא שיגן על החברה הזאת ושיהיה חלק ממנה, אף שהמיסגרת הצבאית מחייבת, כמובן, כללי־מישמעת מיוחדים.

תפקידו של הקצין בחברה הדמוקרטית אינו קל. למראית־עין יש כאן סתירה מהותית. הצבא מעוניין בסודיות של מהלכיו, בניתוק המידע בעיתות־לחימה, בליכוד מלאכותי של העורף, בלהט לאומני של חייליו. לכאורה, כך נוח יותר להילחם. אבל יש כאן פירכה.

ההיסטוריה הוכיחה כי בסופו של דבר החברה הדמוקרטית עולה על הדיקטטורה גם בעיתות מילחמה. הרודנות מקנה לצבאה יתרונות מסויימים בטווח הקצר. אך בטווח הארוך, בריטניה הדמוקרטית, בהנהגת איש כמו וינסטון צ'רצ'יל, היתה יעילה יותר מאשר גרמניה הפאשיסטית, בהנהגת מנהיג בלעדי כמו אדולף היטלר. לא גרמניה היעילה ייצרה את הפצצה האטומית, אלא ארצות־הברית החופשית, על מדעניה החופשיים.

כדי לקיים חברה דמוקרטית בעיתות־מילחמה, דרוש ויכוח חופשי וזרם חופשי של מידע. ויכוח זה נשפך גם אל תוך הצבא. החיילים הם אזרחים במדים, יש להם דיעות, הם שואלים שאלות ומבטאים ספקות. לכאורה זה מקשה על הצבא, אך למעשה זהו סימן של בריאות דווקא. כל נסיון להחניק זאת באופן מלאכותי, בכפיה או במאניפולציה, לא יצלח.

כדי לקבל מציאות כזאת, דרושה אמונה רבה בחוסנו של העם ובחוסנו של הצבא. יש בליבי אמונה כזאת. יתר על כן: אני טוען כי דווקא מילחמת־הלבנון הוכיחה שאמונה זו היא במקומה. כי מילחמה זו, שלא התבססה על קונסנזוס לאומי, שחלקים בעם ובצבא עצמו חולקים עליה, מוכיחה כי החוסן הבסיסי מחזיק מעמד גם במיבחן הקשה ביותר. צה"ל לא נשבר, למרות הוויכוחים הנוקבים. והעם לא נשבר. למרות הוויכוח העמוק, המכאיב, הממאיר, הוא נשאר מאוחד. החישוקים שלו לא נשברו.

נכון שלקצין בצבא כזה דרוש כוח נפשי, כושר־מנהיגות ורמה אינטלקטואלית ואנושית גבוהה יותר מכפי שנדרש מקצין סובייטי או סלוואדורי. אך על כך צריכה להיות גאוותו.

אשר לעורף, גם בעיתות־מילחמה — ואולי דווקא בעיתות־מילחמה — דרוש זרם חופשי של מידע. התיקשורת הישראלית בכללותה אינה מספקת מידע רב מדי אלא להיפך, פחות מדי מידע. למשל, אילו ידע הציבור לפני המילחמה מיהן ומהן הפלאנגות, מה הכושר האמיתי שלהן ומה כוונותיהן, יתכן מאוד שכמה החלטות מוטעות לא היו מתקבלות, וחיי חיילים היו נחסכים.

זרם המידע הוא חיוני לאזרחים, כדי שיוכלו לתפקד בחברה הדמוקרטית בעיתות שלום ומילחמה, והוא דרוש גם למימסד המדיני עצמו. כל צימצום של חופש־המידע הוא אסון למדינה, ובעיתות־מילחמה על אחת כמה וכמה.

אני סבור כי צה"ל מסוגל להתמודד עם הבעיות האלה. עצם קיומו של דיון זה, שבו הושמעו הדיעות מכל הצדדים, היה סימן מעודד לכך.

לא כדאי לרמות

אבי, שהיה בגרמניה בנקאי ואיש־כספים, לימד אותי בגיל רך שלא כדאי לרמות. לא זה בלבד שלא י פ ה לרמות, אלא שגם לא כ ד א י לרמות.

אתה יכול לחתום על הסכם עם מישהו, שבו אתה מרוויח והוא מפסיד, אמר. אבל במוקדם או במאוחר הוא יבין שזה הסכם לא טוב, ואז יפר אותו.

לכן, אמר, כשאתה עושה הסכם עם מישהו, תחשוב מראש גם על הצד שלו. תשאל את עצמך: האם זה גם טוב בשבילו? לפעמים כדאי לך לתת לו יותר מכפי שהוא מוכן לקבל. כי רק כך תבטיח שההסכם, שאתה מעוניין בו, אכן יקויים.

הסכם טוב הוא זה שכדאי ל ש נ י הצדדים לקיים אותו. אולי תרוויח ממנו קצת פחות, אך אתה יכול להיות בטוח שההסכם באמת יחזיק מעמד.

כשבא אבי ארצה למד — כמו הרבה ייקים אחרים — שבארץ קיים מוסר מיסחרי שונה לגמרי, שהובא הנה מארץ אחרת. העקרון היה: נסה להרוויח במכה הראשונה כמה שאפשר יותר, רמה את הזולת, אל תחשוב על עיסקה שניה עם הצד השני. קח מה שאתה יכול לקחת והסתלק.

התוצאה היתה שרוב הייקים הפסידו במהרה את כל הכסף שהביאו עימם, וכך גם אבי. אבל במרוצת הזמן ניצחה השיטה של אבי דווקא. קיימת כיום בארץ רמה גבוהה למדי של מוסר מיסחרי, ככל שהתגבשה החברה הישראלית, נוכחו הכל לדעת שמישטר של רמאות אינו כדאי לאורך ימים. אין הוא מאפשר קיום חיי־כלכלה תקינים, והכל יוצאים מפסידים.

אולם חוכמת־חיים זו ניצחה רק במערכות־פנים.

זוהי, אגב, תופעה מעניינת שאין לי הסבר לה. בעולמנו, קיים מוסר כפול. יש מוסר אחד בין אדם לרעהו. יחסים אלה כפופים גם לחוק ולמישפט. ואילו בין עם לעם עדיין פועל חוק־הג'ונגל. לא זה בלבד שאין למעשה חוק בינלאומי ומישפט בינלאומי. אלא שגם מוסר בינלאומי איננו.

אדם שיתבייש לשקר לשכנו, משקר במצח נחושה לקהילה הבינלאומית, ואף רואה בכך את שיא הפטריוטיזם. מי שלא יעלה על דעתו לגנוב, לשדוד ולרצוח אזרחים אחרים, יעשה את כל אלה בחדווה ובששון „למען המולדת".

נורמות, שנקבעו בעיקבות נסיון של מאות בשנים, אינן מופעלות כלפי עמים אחרים.

וכתוצאה מכך: חוכמת־חיים פשוטה, האומרת לך לנהוג כך או אחרת בחיי היום־יום שלך, שובתת כאשר אתה מטפל בעם אחר. המדינאים עושים מעשי־איוולת שמוכר־חמוצים בשוק לא יעשה כמותם בייחסיו עם לקוחותיו. בלשונו של מוכר־החמוצים הנ"ל אפשר היה לטבוע פיתגם: „כשאתה מתעסק עם ארץ אחרת, השכל בתחת."

כל זה בא להסביר מה קרה לחוזה הישראלי־לבנוני.

תחילה פלש צה"ל ללבנון והתקדם אל מעבר לכביש ביירות־דמשק. בשטח שהיה מוקף בכוחות צה"ל נבחר בשיר אל־ג'מאיל כנשיא. הוא עמד להיכנס לארמון־הנשיאות בעבדה, שגם הוא היה מוקף בכוחות צה"ל. אחרי שנרצח, נבחר אחיו, אמין, באותן הנסיבות, ונכנס לאותו הארמון.

ג'מאיל

לפני כן הבטיח מנחם בגין כי חוזה־שלום ישראלי־לבנוני רישמי ייחתם לפני סוף השנה (1982!).

התחיל משא־ומתן. הוא נמשך כימעט בלי־סוף. האמריקאים הפעילו את כל הלחץ האפשרי. לבסוף נכפה על אמין אל־ג'מאיל חסר־הישע לחתום על חוזה כלשהו. הוא מסר לישראל ולסוכניה את השליטה על דרום־לבנון („איזורי ביטחון"), כפה על לבנון יחסים כמעט־דיפלומטיים עם ישראל („מישרדי קישור") ועוד ועוד.

ברור שהיה זה הסכם כפיה, שנחתם בשעה שצד אחד החזיק צבא־כיבוש גדול על אדמת השני. לכן לא היה שווה את הנייר שהוא נכתב עליו. שכן הסכם, שנחתם בתנאים אלה, יכול להחזיק מעמד רק כל עוד קיימים תנאים אלה — כלומר, הכיבוש הישראלי.

אילו הפעילו אז בירושלים את השכל הישר, היו מבינים כי הסכם כזה נוגד את המציאות הפנימית בלבנון, ושאין לו שום סיכוי להחזיק־מעמד. ואכן, ההסכם לא אושרר. מיסמכי־האישרור לא הוחלפו, כנדרש בסעיף 10 שלו, ועל כן לא נכנס מעולם לתוקפו. לא היה כלל צורך לבטלו.

בעזות־המצח הרגילה שלו רמז השבוע יצחק שמיר שביטול ההסכם מלמד שאין ערך להסכמים עם ערבים. נדמה לי שהוא מלמד בדיוק את ההיפך: את חוסר־התבונה שבעשיית עיסקות לפי השיטות שהיו נהוגות באיזורים מסויימים במיזרח־אירופה.

ההבדל בין ההסכם הישראלי־לבנוני וההסכם הישראלי־מצרי גלוי לעין. המצרים חתמו מרצון חופשי על הסכם שהם היו מעוניינים בו לא פחות מאשר ישראל, ולא רק כדי לסלק את צה"ל מסיני. נמאס להם לקיים מצב־מילחמה. אין להם שום עניין לבטל את ההסכם. מצב־השלום רצוי להם. החווה לא התמוטט גם בשעת הפלישה ללבנון. המצרים יכלו להסתפק במחווה מינימלית חסרת־ערך: החזרתו הזמנית של השגריר מתל־אביב. ההסכם מחזיק מעמד.

ואילו ההסכם השני של קמפ־דייוויד, בעניין הפלסטיני, שהיה כולו התחכמות והונאה הדדית, לא חי אף יום אחד.

אברהם שריר:
„בהחלמותנו אנו משיבים לאריק שרון!"

האופוזיציה בארץ כמעט מובטלת. נראה כי אריק שרון גונב להם את כל העבודה. כל שבוע הוא מופיע בטלוויזיה או ברדיו ומודיע לכם, שלפי דעתו הממשלה לא מתפקדת. השרים אובדי־עצות ולא מבחינים בין ימינם ולשמאלם ועוד מחמאות מהסוג הזה. לי, אישית, אין מחלוקת קשה בעניין זה עם אריק שרון. אבל מדוע שותקים חבריו השרים? שתיקה מתפרשת הרבה פעמים כהודאה. שאלתי את השר אברהם שריר מה דעתו על כך.

אריק שרון הוא רק סמפטום למה שקורה היום בכל המיפלגות. לצערי המיסגרות התרופפו מאוד, וזה כולל גם את המיפלגה שלי. אין סמכות מרכזית, אין הנהגה מרכזית. זה מה שצריך להדאיג אותנו. אריק שרון הוא סממן של תקופה.

● כלומר, אתה לא רואה בחומרה את התבטאויותיו בעניין תיסקוד הממשלה והשרים?

אין ספק שאני רואה את זה בחומרה. וכמובן צריך למחות על זה מבחינת נוהלי שלטון תקינים. לא יתכן שהוא יהיה גם בפנים וגם בחוץ. יוצא, שמצד אחד הוא ממשיך לשאת באחריות ומצד שני הוא כל הזמן מנקה את עצמו ממנה. אם הוא לא מסכים עם הממשלה, הוא צריך להסיק את המסקנות.

● אז למה אתם לא אומרים לו את זה? דבריו אינם מעליבים אתכם?

מי שצריך לדבר איתו, זה אנשים מתוך המיפלגה שלו ובראשם ראש־הממשלה. מצד השרים אין כאן עלבון אישי. הנוק הראשון שגורמים דבריו הוא נזק לאריק שרון עצמו. העם רואה ושופט.

● לי יש הרגשה שהשרים קצת סוחדים מאריק שרון. שאילו זה היה שר אחר, כבר היו עונים לו.

אני לא חושב שפוחדים ממנו. הוא זכה למנת ביקורת הגדולה ביותר שזכה לה איש פוליטי אחר.

● אז מה עוד הוא צריך להגיד על הממשלה ועל השרים, כדי שתענו לו?

אנחנו עונים לו. אי־התייחסות ואי־תגובה היא התשובה הטובה ביותר, לפי דעתי. על־ידי ההתעלמות שלנו אנו משיבים לו, ולפי דעתי יש לזה תהודה יותר גדולה מאשר להיכנס איתו לריב אישי.

דב שילנסקי:
„הבן שלי למד בחו"ל, אבל הוא חוזר!"

אוניברסיטת אדלפיי האמריקאית פותחת את שעריה בפני סטודנטים ישראליים ואף מעודדת אותם להירשם אליה. סטודנטים ישראלים רבים קפצו על המציאה, כשלכל אחד הסיבות האישיות שלו. בימים אלה של הרשמה פנה סגן־שר דב שילנסקי לוועדה להכרת תארים במישרד־החינוך וביקש לנקוט פעולה, כדי למנוע הכרה של מישרד־החינוך בתארים הניתנים על־ידי אוניברסיטת אדלפיי. שאלתי את מר שילנסקי באיזו זכות הוא מבקש את זה ומדוע.

אמנם אני הצעתי את זה ועל זה כתבו בעיתון. אבל מה שלא כתבו בעיתון, זה שאני אמרתי שאנחנו כאן עושים הרבה מאוד דברי חלם בקשר לאפשרויות שאנחנו נותנים לסטודנטים שלנו. מכל הצדדים אנחנו מקשים עליהם. קחי לדוגמה הנדסאי, שגמר בית־ספר להנדסאות. הוא הולך לצה"ל ועובר שם במיקצוע שלו שלוש שנים. כשהוא משתחרר מצה"ל, הוא עובר ברמה מצויינת. ועכשיו, אם הוא רוצה להיות מהנדס, הוא צריך ללמוד בארץ 4 שנים, ואם הוא נוסע לחו"ל הוא נהיה מהנדס אחרי שנתיים בלבד.

● אם כך, ההצעה שלך לבטל את ההכרה באוניברסיטות בחו"ל היא עוול נורא לסטודנט הישראלי. במקום שתילחם במישרד־החינוך, אתה נלחם בבחור שרוצה לחסוך לעצמו שנתיים.

אני בהחלט נלחם. אני במשא־ומתן עם מישרד־החינוך ועם המועצה להשכלה גבוהה וכבר היו לי הצלחות בעניין קרדיט לטכנאים.

● האם תציע לבטל את ההכרה בכל אוניברסיטה בעולם שאליה ירצו ישראלים לנסוע וללמוד?

הנושא הוא חדש. נלמד את הנושא ונחליט. צריך לדעת שלימודים בחו"ל מעודדים את הירידה. במקום לרוץ אחריהם כדי להחזיר אותם הביתה, יותר טוב שנרוץ עכשיו, כדי שלא יסעו בכלל.

● קצת מתמיה אותי שאתה מדבר על לימודים בחו"ל כעל סכנה, כשבנך לומד כבר כמה שנים באוניברסיטה באיטליה. מדוע לא שיכנעת אותו ללמוד בארץ?

אנחנו מישפחה שאוהבת בעלי־חיים והבן שלי רצה ללמוד וטרינריה. המיקצוע הזה עוד לא נלמד בארץ, או לא היתה לו ברירה. אבל עכשיו הוא גמר את לימודיו והוא חוזר ארצה.

וורן רובינס:
„אני לא רואה איך מחפטרים מכינים לגמרי!"

בשביל אחוז גבוה מאוד של אזרחי מדינת ישראל – הכוונה לכל האימהות בארץ – זו בעיה לאומית בוערת. ולי, כשייכת לציבור הזה, אין אפשרות להתעלם ממנה. מכת הכינים שהטיל אלוהים על המצרים הגיעה אלינו לפני כמה שנים ולא מרפה. במשך כמה חודשים נראה כאילו נרגע העניין ושוב פרצה המגפה במלוא אונה בבתי־הספר ובגני־הילדים ומשם מביאים אותה הילדים לכל בית יהודי טוב. מי שיש לו יד על הדופק בעניין הזה, הם הרוקחים שמוכרים יום יום כמויות אדירות של תכשירים נגד כינים. שאלתי את הרוקח וורן רובינס, אם אכן יש ירידות ועליות, או שהכינים ישנן תמיד ורק ההיסטריה שלנו יורדת ועולה.

כשעשו את מיבצע חפיף, היתה ירידה דרסטית. גם בחופש הגדול היתה ירידה, אבל מתחילת שנת הלימודים הבעיה התעוררה שוב והיא כל הזמן בעליה.

● כמה תכשירים נגד כינים אתה מוכר ביום?

אני לא מוכר כמויות גדולות מאוד כי בית־המרקחת שלי ממוקם באזור תל־אביב הישנה, שבה לא גרים הרבה זוגות צעירים עם ילדים, אבל אני יודע על אזורים שבהם בתי־המרקחת מפרנסים בכבוד גדול מהתכשירים האלה.

● מהו, לדעתך, התכשיר היעיל ביותר?

על שאלה זו אני לא עונה לך כרוקח, אלא כאב לשני ילדים קטנים, שניסה כבר הכל. לפי דעתי, התכשיר A-200 הוא היעיל ביותר, וכמובן לא לשכוח את המסרק הסמיך, שבלעדיו לא עוזר כלום.

● ואין לזה קשר עם ניקיון?

הילד הכי נקי בעולם, אם הוא עומד סמוך לילד נקי אחר, שיש לו שלוש כינים על הראש, יידבק.

● אז איך אפשר יהיה להיסטר מהמכה הזאת לגמרי?

לא נעים להודות, אבל אני לא רואה איך מתפטרים מזה לגמרי, אלא אם כל העולם ממש עושה יום חפיף באותו יום. אם כל ילדי הגן באים בוקר אחד נקיים לגמרי ורק ילד אחד מגיע עם כינים, זה מספיק שתוך כמה ימים כל ילדי הגן יקבלו כינים וגם יביאו אותן הביתה להורים ולאחים שלהם, שיביאו את זה לבית־הספר שלהם.

● ובכל זאת, פעם לא היו כינים.

תמיד היו. רק לא שמענו על זה כמגפה, ואולי ההורים של פעם, שבעיניהם זאת היתה בושה גדולה מאוד טיפלו בזה בלי הפסק.

● האם זה מזיק לבריאות?

לא ממש. זה מגרד ומטריד, אבל זה לא גורם מחלות.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

גבי מוצ'ניק:
„בית־הספר התיכון הוא בית־חרושת לציונים!"

אנשי מישרד־החינוך לא מצליחים לבדוק את ציוני בחינות הבגרות של תלמידים שעברו את הבחינות לפני שנתיים. התלמידים שאינם מצליחים להירשם לאוניברסיטות בלי התעודה, מקימים צעקה. וכרגיל, אחרי צעקה בעניין זה – שהיא לא דבר חדש – מתחילים במישרד־החינוך לדבר שוב על ביטול בחינות־הבגרות. פגשתי את גבי מוצ'ניק, תלמידת כיתה י"ב בתל־אביב ושאלתי אותה מה דעתה על ביטול בחינות־הבגרות.

אני בעד.

● מדוע?

כי בתי־הספר התיכוניים הפכו בשנים האחרונות לבתי־חרושת לציונים. לומדים אך ורק כדי להצליח בבחינה. לומדים דברים שמישהו במישרד־החינוך החליט שעליהם ייבחנו. בלי שום קשר למה שהתלמיד עצמו רוצה ללמוד, בלי קשר לנטיותיו, בלי קשר לתוכניות הלימודים שלו אחרי התיכון. הכל בשביל לקבל ציון. ולשכוח מהעניין.

● ואיך תתקבלי לאוניברסיטה בלי תעודת־בגרות?

שיעשו בחינות־כניסה.

● יש הטוענים שאחרי שלוש שנים בצבא, שוכחים חלק מהחומר שנלמד בתיכון ושקשה לעבור את בחינות־הכניסה.

זו בדיוק הבעיה. באמת שוכחים. או במקום לעשות את המאמץ לפני בחינות־הבגרות, עושים אותו לפני בחינות־הכניסה. מאמץ של חצי שנה ואתה עובר את הבחינה.

● את חושבת שבחצי שנה מרוכזת אפשר לחזור על כל החומר של ארבע שנים תיכון?

ארבע שנים בתיכון, הן לדעתי, מיסגרת בשביל נערה ונער בין גיל 14 ל־18, יותר מאשר לימודים. את כל החומר של ארבע השנים האלה אפשר לעשות בקלות בפחות מחצי הזמן וההוכחה הטובה ביותר היא בתי־הספר האכסטרניים. מי שבאמת רוצה ללמוד שם, עושה את העבודה בשנתיים ואפילו בשנה אחת.

● ובכל זאת, ארבע שנים של תיכון נותנות קצת השכלה כללית.

כן. השכלה כללית שלא תמיד נחוצה. עכשיו אני לומדת, למשל, על המיבנה הגיאולוגי של ההרים בתימן. את חושבת שללימודי הפסיכולוגיה שאליהם אני מתכוונת להירשם, זה יעזור לי? הסיבה היחידה שאני מקדישה זמן להרים האלה בתימן, היא שאני צריכה ציון בתעודה. דקה אחרי הבחינה אני אשכח שיש בכלל הרים בתימן.

● מה דעתם של שאר חברייך על ביטול בחינות־הבגרות?

כולם בעד. מה הנימוקים שלהם אני לא שאלתי.

נחום היימן:
„חברת־הביטוח חושדת שאני גונב מעצמי!"

הפריצות לבתים הפכו למגפה של ממש. בעיתונות מתפרסמות רק אלה המלוות בפגיעות גופניות של הנשדדים. מאות הפריצות האחרות לא מגיעות לידיעת הציבור. השבוע נודע לי על אמצעי־הגנה חדש שניכנס לחיינו. שומר מזויין בשכר. הנשכר לשמור על בית בזמן העדר בעל־הבית. השוכר הראשון ששמעתי עליו, הוא המלחין נחום היימן. טילפנתי אליו ושאלתי אותו אם הוא פתח את אופנת השומרים המזויינים בארץ.

לא פתחתי את האופנה, רק הצטרפתי לעניין. יש כבר כמה מישרדי שמירה, שאזרח יכול לפנות אליהם ולהזמין לעצמו שומר מזויין, שתמורת כ־25 דולר ישמור על ביתו, כאשר הוא נעדר ממנו, ויגן על הרכוש.

● המצב אצלך כל־כך גרוע, שאתה נזקק לשומר בזה?

תשמעי ותחליטי בעצמך. לפני כחצי שנה חזרתי ארצה. באותו יום סחבו לי שני מגבים מהאוטו. לא נורא, קניתי חדשים. לא עברו יומיים וסחבו לי שוב את שני המגבים ואת שתי המראות של האוטו. ככה זה נמשך עד שנכנסתי לדירה שלי ביפו. כמה ימים אחרי שנכנסתי, פרצו לבית וניקו אותי מכל מכשירי האלקטרוניקה שהבאתי איתי לצורכי עבודתי, בערך של 15 אלף דולר. הלכתי לביטוח, קיבלתי את הכסף וקניתי כמעט הכל שוב. בערב הבכורה של חופים הייתי כמה שעות בחמאם וכשחזרתי הביתה מצאתי אותו ריק ונקי. הכל נעלם. וכשאני אומר הכל, אני מתכוון שלא נשארה לי גופיה, לא תחתונים ולא זוג גרביים.

● ואז החלטת לשכור שומר?

בפירוש כן. אני לא מוכן לעמוד ערב ערב על הבימה ולחשוב כל הזמן מי מסתובב בבית שלי ברגע ומה הוא לוקח. הוצאתי כבר 100 אלף שקל על סורגים ומנעולים למיניהם, אבל זה לא עוזר.

● קנית הכל מחדש?

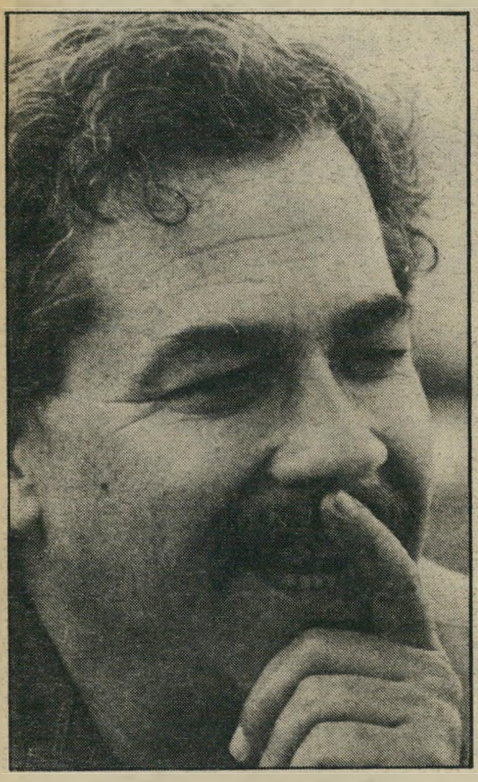
לא. אני תקוע עם חברת־הביטוח שהחליטה שאני עושה יד אחת עם הגנבים, כדי לגנוב מעצמי. ביום שלישי אני הולך להיברק במכונת־אמת, כדי להוכיח להם שאין לי קשר עם העולם־התחתון. ועד שהם ישתכנעו וישלמו לי את הכסף, אני ישן על מיזרן ומייבש את זוג־התחתונים היחידי שלי, בעזרת מייבש־שיער.

● כמה זמן תוכל להרשות לעצמך בייבי־סיטר לבית תמורת 25 דולר לערב?

אני מכניס את הכסף הזה לתוך העלות של ערב חופים. אין לי ברירה. אני מסרב להתייאש.

● לא רק שגונבים לך את כל הרכוש אלא שחברת־הביטוח חושדת בך שאתה שותף. זה לא מעליב אותך?

אני לא מוכן להעלב מכל אחד.

יהודה ברקן:
„ברור לי שהביקורת לא תפרגן לי!"

המותח של המדינה מכה שנית. אחרי שיובאו לארץ כמה סירטי מצלמה נסתרת, ראו אנשי הקולנוע הישראליים כי טוב בקופות, והתחילו לייצר סירטי מתיחות בסרט־ענ. עכשיו מציג יהודה ברקן את פרק ב' של מתיחותיו בסרט החדש, המתיחה הגדולה. פגשתי את יהודה יומיים לפני הקרנת הבכורה וביקשתי שיאמר לי, עם יד על הלב, אם זה לא יצא לו כבר מהאף.

מה פיתאום? סירטי מתיחות זה כמו החיים. את יכולה להגיד שהחיים יצאו לך מהאף?

● מה זה „החיים" — הרי פיברקתם מצבים, העמדתם במבוכה אנשים תמימים.

פיברקנו מצבים שקורים בחיי יום־יום, לא התעסקנו במצבים בלתי מתקבלים על הדעת או במדע בדיוני. אילו היינו מחכים הרבה זמן במקום אחד, היו קורים דברים מצחיקים, במילא. אבל בתעשיית הקולנוע אין זמן, אז מפברקים מצבים כדי לקצר את זמן השהות.

● מה שקצת מפריע לי, זה שכל המופיעים בסרטים האלה הם אנשים תמימים שאתם מנצלים את תמימותם. הממולחים יותר צוחקים לכם בפרצוף ולא משתפים פעולה.

זה לא נדיוק נכון. אנחנו מראים גם את אלה שלא הצלחנו למתוח. אבל אלה שאת קוראת להם התמימים, נורא נהנים כשמגלים להם את הסיפור. הם ממש שמחים שהכל היה מתיחה. יש להם הרגשת הקלה ותמיד הם במצב־רוח טוב. עובדה היא שכמעט כולם הסכימו, להופיע בסרט עצמו.

● כל־כך הרבה סרטים כאלה נעשו כבר. האם אפשר עוד לחדש?

את יודעת כמה הרבה בדיחות כבר הומצאו בעולם? ותמיד אפשר לחדש.

● איך הם משחקים השחקנים המיקריים שלך?

זו הפתעה מדהימה. אני לא מכיר הרבה שחקנים מיקצועיים שמסוגלים לעשות תפקיד כמו שעשו האנשים בסרט הזה. שקספיר אמר, שכל העולם בימה וכולנו שחקנים, לפי דעתי, מיידד אחרי שראה את המתיחה הגדולה.

● כשחלמת להיות בימאי, זה הסרט שעליו חלמת?

זה הסרט שרציתי לעשות עכשיו. אני לא איש של חלומות. אני עושה מה שמוצא חן בעיני. אם יום אחד ארגיש צורך לעוד סרט דראמתי, אעשה אותו. בינתיים לא.

● אתה כבר יודע מה תהיה הביקורת?

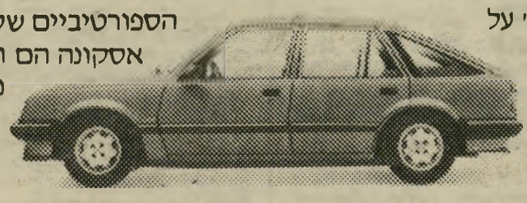
ברור לי שהביקורת לא תפרגן. ההתייחסות שלהם לסרטים ישראליים בכלל, היא מזלזלת.

דניאלה שמי

אסקונה.
ספורטיביות ואמינות
שרק אופל יכולה להעניק לך.

אופל אסקונה נבחרה כ"מכונית השנה" על ידי עתונאי התחבורה — ואין זה פלא.

הביצועים הספורטיביים של אסקונה הם תוצאה של מנוע אמין וחזק.

אסקונה, כמו כל דגמי אופל, עוברת מבדקי אמינות וסיבולת בתנאים בהם אתה נוהג.
בוא והתרשם בעצמך מאופל אסקונה — הנדסה גרמנית במיטבה.

מגוון דגמי אסקונה מציע לך מבחר ללא תחרות עם או בלי דלת חמישית מאחור, מבחר של מנועים עם גל זיזים עילי ואפשרות להילוכים אוטומטיים או הילוכים ידניים. מתלי "מק פרסון" מבטיחים לך נסיעה בטוחה ונוחה יותר.

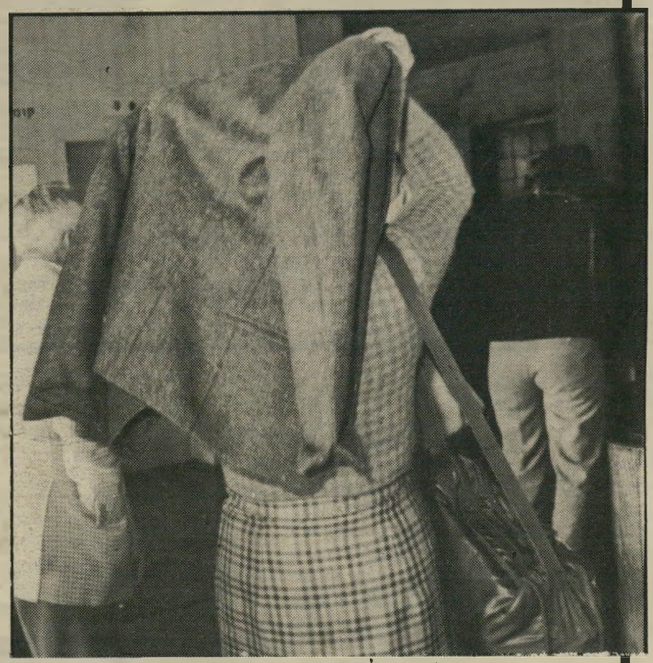
אתה תגלה באסקונה רמות גימור שאינן ניתנות לחיקוי במכונית אחרת מסוגה, שפע מקום לחמישה נוסעים ולמטען — הרבה יותר מאשר במכוניות גדולות יותר בנוסף, יש אפשרות למיזוג אויר.

OPEL OPEL GM

Reliability comes as standard.

האנס הצוץ-הלשון הלם שוב?

אמו של החשוד בבית־המישפט
תחתונים רזרוויים

„אנס זה כנראה מחלה חשוכת־מרפא", אמרו מישפטנים, כאשר שמעו כי ישראל שלם, המכונה „האנס קצוץ־הלשון", נעצר שוב כחשוד בארבעה מיקרי־אונס, ב־1982 התפרסם שלם, חייל צעיר בשירות־חובה, כאשר נעצר בבית־חולים לשונו כמעט קצוצה.

חיילת יפהפיה, שאותה אסף בצומת הקאנטרי־קלאב, התגוננה מפניו, כאשר ניסה לאנוס אותה תחת גשר קיבוץ־געש. היא הלמה בידיה וברגליה, אך הוא הצליח להתגבר עליה. הוא השכיב אותה על הכסא, והתיישב עליה. בלהיטותו קרע את חולצתה, ואחר־כך ניסה להפשיט את חזייתה.

„אם את לא רוצה שאהרוג אותך, או תשתקי ואל תצעקי, ותעשי את מה שאני אומר לך!" ציווה נהג המכונית. „עשיתי את עצמי כאילו נכנעת",

סיפרה אז החיילת לעולם הזה (6.10.82). אולם כאשר ניסה לנשקה על פיה, ורחף את לשונו בכוח כדי לפתוח את שפתיה, עלה בה רעיון. „באופן אינסטינקטיבי שאבתי את הלשון שלו לתוך פי, ותפסתי אותה בשיניים", סיפרה החיילת. „גם כשלשונו היתה בתוך פי, הוא לא הפסיק להכות אותי. הוא שרט את פני ודחף את אצבעו לתוך עיני. הוא לא הפסיק להילחם ולהכות עד שהגענו לכביש הראשי. הוא בכה וביקש רחמים, וגם היכה אותי באותו זמן".

החיילת משכה את האנס אל הכביש חיפה־תל־אביב, שבו מרובה התנועה. בתחילה לא עצרו מכוניות, מכיוון שהשניים נראו כזוג מאוהב המתנשק כחום. לפתע הרגישה החיילת כי כל גופה מכוסה בדם. חולצתה, מיכנסיה וגם נעליה היו מגואלים בדמו של הנהג.

„לא הגעיל אותי לנשוך את לשונו ולהרגיש את הדם הזורם על פני וגופי, כי ידעתי שזה עניין של חיים ומוות. חשבתי כל הזמן על רחל הלר. עד הרגע האחרון לא האמנתי שאם אעזוב אותו, הוא לא יעשה לי כלום ויסתלק. רק כאשר היינו על הכביש הראשי ומכונית כימעט עצרה על־ידינו, הרגשתי שעוד נשיכה קלה והלשון שלו נשארת בתוך פי. לא יכולתי לסבול את המחשבה הזאת, ועזבתי אותו."

הנהג ברח מי"ד ונעלם. החיילת נסעה לתחנת המישטרה בנתניה וסיפרה את הסיפור לחוקרת בתחנה. המיקרה קרה ב־12 בדצמבר 1981. החוקרת רחל חסון, אשר רשמה את תלונתה של החיילת, נזכרה לפתע כי בחודש אוגוסט אותה שנה, התלוננה בפניה אשה צעירה על אונס שקרה בדיוק באותו מקום, תחת הגשרון של קיבוץ־געש. המכונית שבה אסף אותה האנס היתה גם היא מסוג סובארו, וכל יתר הפרטים תאמו להפליא.

„לא יהיה לכם קשה לאתר הפעם את התוקף", אמרה החיילת הצעירה. „הוא ייאלץ לפנות לבית־חולים עם הלשון שלו".

אונס מסקרנות

למחרת אותר חייל שהגיע לבית־החולים תל־השומר במצב קשה. לשונו היתה תלויה על בלימה והוא חובר לאינפוזיה. כאשר נחקר על־ידי אנשי המישטרה, הודה מייד בשני המעשים. האשה הראשונה אמנם לא הצליחה לזהותו, אך הוא הודה גם באונס זה. „למרות שהיא לא זיהתה אותי, אני זיהיתי אותה", כתב ישראל שלם לשופטים שישבו בדין, במיכתב שניסח להקלה בעונשו.

תשעה חודשים ישב במעצר ולשונו היתה בטיפול רפואי. התברר כי הוא בן למישפחה מכובדת ואביו מנהל סניף בנק באיזור המרכז. גם בבית־המישפט הודה בשני המיקרים, אך הוא השתנה מאוד. הצעיר המתולתל בעל העיניים החייכניות הפך גבר צנום וחיוור שעל פניו לא עלה צל של חיוך.

בעת הטיעון לעונש הביא סניגורו של שלם, פרופסור דויד ליבאי, את מפקדו הצבאי וחוות־דעת פסיכיאטרית. שלם בן ה־21 אז, התגלה כילד טוב ומפונק שסיים חלק מבחינות הבגרות שלו ושירת עד אותו המיקרה בצה"ל כשנתיים וחצי.

יחסיו עם נערות היו נורמליים. היו לו כמה חברות שאיתן קיים יחסי־מין תקינים. הרופאים לא גילו אצלו כל מחלת־נפש או אפילו דחף שאינו בר־כיבוש. כאשר נשאל למניעיו לפשע, סיפר כי קרא מאמר על אונס בעיתון, והדבר עורר בו סקרנות רבה. הוא החליט להתנסות בחוויה דומה. מיקרה האונס הראשון, שבו אנס אשה נשואה שנבהלה מאוד מאיומיו, נראה לו קל מדי, ולכן החליט לנסות שנית. הוא סיפר לשופטים, כי כאשר התחילה החיילת להאבק איתו התחרט על המעשה ורצה לבקש מייד את סליחתה ולהפסיק. אלא שהיא לא נתנה לו הזדמנות לכך והמשיכה להאבק איתו.

הסניגור הציג בפני בית־המישפט תעודה רפואית שאישרה כי ללשונו של שלם נגרם נזק תמידי. הוא איבד את התחושה בה וחום או קור יגרמו לה כאבים חזקים. כאשר נתבקש לומר מילה אחרונה לבית־המישפט, עלו דמעות בעיניו של שלם, והוא הציג לשופטים מיכתב שכתב:

„כבוד השופט,

כשאתבקש לומר את דברי לפני הטלת העונש, אתקשה לעשות זאת מחמת התרגשות. ולכן אני מבקש לעשות זאת בכתב.

„חרטה ובושה על מעשי מניעות אותי לכתוב שורות אלה. חרטה זו מלווה אותי עוד מתחילת המעשים שבהם אני נאשם. כאשר הבחורה גילתה התנגדות, רציתי לחזור בעצמי, להתנצל שתשכח, ואז אוכל לעשות את חשבון־הנפש. אך את האפשרות הזאת לא נתנה לי הבחורה, פשוט לא רצתה או לא יכלה להירגע... מאז ועד היום עברו תשעה חודשים, מתייסר אני בייסורי־מצפון וריגשי־אשם בייחוד להורי... ייסורי־מצפון ורגשי־אשם חזקים יותר גם לגבי הבחורות שבהן פגעתי. מהווה זה כתם על מצפוני, כתם בל יימחה.

„כבוד השופט, החרטה שבי אמיתית ויוצאת מליבי. לקח למדתי, לפיכך מבקש אני בכל לשון של בקשה שתעניק לי הזדמנות אחת ויחידה ותשפטני במידת הצדק, אך גם במידת הרחמים".

איומים בסכין

לדעתי החרטה שלו אינה אמיתית. אני מאמינה שרק בגלל שהוא נתפס הוא מוכן לעשות הכל כדי לצאת מזה בקלות", אמרה החיילת שנשכה את לשונו, אחרי גזר־הדין. „אני שמחה שגרמתי לו נזק שלא ישכח אותו כל החיים. אני מקווה שירתיע אותו מלחזור על המעשה שלו פעם נוספת, ואולי מנעתי בכך פגיעה בבחורות אחרות", הוסיפה.

השבוע נעצר שלם, שהשתחרר כבר מבית־הסוהר, כחשוד בארבעה מיקרי אונס חדשים. המיקרים קרו באיזור רמת־אביב ותל־ברוך. האנס פנה לקורבנותיו ואיים עליהן בסכין. לפי תאורי הנשים הורכב קלסתרון, ושלם נעצר כשהוא משוטט בריכבו באיזור בשעות הלילה.

ריוקנו דומה לזה שהורכב בקלסתרון. במכוניתו נמצא זוג תחתונים רזרווי. שלם שהוא כיום בן 23, הכחיש הפעם כל קשר למיקרי האונס. הוא טען במישטרה כי מאז השתחרר מבית־הסוהר, לפני שלושה חדשים, הוא עובד כמלצר בבית־מלון בסביבת תל־ברוך, וחוזר בלילה הביתה מעבודתו.

במיסדר־זיהוי לא זיהו אותו שלוש מהקורבנות, הרביעית, שגם היא לא זיהתה אותו בתחילה, חזרה בה ואמרה כי כעת היא משוכנעת כי הוא האנס.

עורך־הדין הרצל חבקוק, שהופיע בבקשת המעצר, טען כי אין לשלם כל קשר למיקרים.

השופט משה מץ החליט להאריך את מעצרו של שלם לשלושה ימים כדי לאפשר למישטרה להמשיך לחקור.

אם אמנם ביצע שלם גם את מעשי האונס החדשים, הרי לשונו היתה חמלתם של השופטים שדנו אותו במיקרה הראשון לשלוש שנות מאסר בפועל ועוד שלוש שנים על־תנאי. השופט יעקב קדמי היה מוכן אז אפילו להסתפק בעונש של תשעה חודשי מאסר, התקופה שישב שלם במעצר עד המישפט. הוא היה משוכנע כי זוהי טעות חד־פעמית, של צעיר שוחרר הרפתקות, וכי הוא לא יחזור עליה לעולם.

אולם השופט אברהם חלימה חשב אחרת: „אני מעדיף לכלוא אדם שביצע עבירות חמורות כאלה, במחשבה תחילה, לתקופה ארוכה, כדי להרחיקו מהחברה". אולם גם הוא הצטרף לדעת הרוב שקבע עונש של שלוש שנות מאסר בפועל: „עונש זה קל הרבה מאשר התכוונתי", כתב השופט חלימה בגזר־הדין. „אך אם יזכה לטיפול פסיכיאטרי מתאים בכלא, ויעריך את מידת הרחמים של בית־המישפט, תבוא מטרת המחוקק על סיפוקה".

אם יימצא שלם אשם, כיצד יוכלו להרתיעו? מה תעשה החברה באדם שקיצוץ לשונו בשיניה של קורבנו,

ושלוש שנות מאסר לא הצליחו להרתיעו? בית־המישפט כפוף לחוק הוא אינו יכול לגזור עונש מאסר־עולם במיקרה כזה. מאחר שבדיקה פסיכיאטרית בעת מישפטו הראשון לא גילתה אצלו מחלת־נפש, לא יוכל לאשפזו בבית־חולים לחולי־נפש. יתכן שיש לחשוב מחדש על עניינם של עבריינים־מין, שהעונשים הקונבנציונליים אינם מועילים נגדם, והם ממשיכים להיות מסוכנים לחברה.

שידור

צל"ש

אומץ לב

● **לאיתן אורן**, שכתבתו על פרשת תרזה אנגלוביץ בהשבוע – יומן אירועים היתה דוגמה לעיתונאות אמיצה וחסרת־פניות. כך היו גם כתבתו של **מנשה רז** אריאל שרון, וכתבתה של **גידי לוין** על שכונת־הרכבת בלוד.

● למפיקי מישדר־החדשות של הטלוויזיה הלילודית, ערב חדש, על סידרת־הכתבות שעסקה במשק המים בישראל. בסידרה הובא אחד הסקופים המרהימים של השנים האחרונות: שבישראל הומצאה שיטה חדשה לגירוש תושבים מהשטחים הכבושים, באמצעות אי־הקצאת מים במידה מספקת ליישובים הערביים. הדבר הוברר מעל לכל ספק באחת מכתבות הסידרה וגם באמצעות עדותו של נציב־המים לשעבר, צבי קנטור. מדיניות זו של עצירת מים, שהחלה בימי כהונתו של אריאל שרון כשר־החקלאות בממשלת־בגין הראשונה, שרירה וקיימת עד עצם

כתב אורן
עצמות יבשות

היום הזה, כאשר מטרתה היא לאלץ את האוכלוסיה החקלאית לצמצם את תפוקת־החקלאות שלה, ובסופו של דבר למכור את האדמות לספסרי־קרקעות יהודיים. מתוך הסידרה התברר כי ישובי המתנחלים בשטחים הכבושים זוכים להקצאות־מים מוגדלות, כנראה על חשבון היישובים הערביים.

צל"ג

מסר גזעני

● למערכת מבט של יום רביעי, על שידור לצלם עצירים ערבים בתצלומי־גב, שהרי אין הצדקה להצגת פניו של אדם בשל היותו ערבי אלא אם קיים חשד ישיר כלפיו, ובכך הוא אינו שונה מיהודי. החיתוך החד מתמונה של קבוצת ערבים לתמונה של פצועה היה בעל מסר גזעני מובהק.

מאחורי המירקע

טי־אן־טי ב"מבט"

ביום שבו בישר קול ישראל במהדורת הבוקר הזה על תפיסת אנשי מחתרת טי־אן־טי, התכנסה ישיבת־הבוקר של מבט בצל אירוע חדשותי זה.

עד מהרה נתגלעו בישיבה חילוקי־דעות עקרוניים על אופן הדיווח בין כתבים ותיקים **כאורי גולדשטיין**, ששב יום קודם לכן משרות־מילואים, ו**רסיק חלבי**, ובין עורכי מבט, **יאיר שטרן ומיכאל קרסין**.

בעוד שקרפין החל משגר צוות־כתבים לשטח, הציע גולדשטיין, "לעשות חושבים" ולחפש אחר דרך־דיווח חזותית־עניינית שמבט נדרש לה.

בשלב זה החלו עימותים קוליים בין מנהל חטיבת־החדשות, יאיר שטרן, ובין אורי גולדשטיין. שטרן שאל את גולדשטיין: "מדוע אתה מתערב בשיקול־העריכה של מבט? מה אתה בכלל נכנס איתנו לוויכוח?"

תגובתו המיידית של גולדשטיין: "אני לא נכנס איתך לוויכוח, מפני שאיתך אי־אפשר לנהל שום ויכוח על רמה אנושית..."

קורם לכן, כאשר ניסה גולדשטיין עדיין לשכנע את קרפין בשינוי אופן הדיווח, הוא הזכיר את "הימים הטובים של מחלקת־החדשות".

כאן השיב לו קרפין: "תלך להעלות זיכרונות במקומות אחרים — כאן, ההצעות שלך לא רלוואנטיות!"

צנזורה מכוונת

לצנזורה הצבאית יש באחרונה סיגנון־פעולה חדש, המורה על ביזון פוליטי.

כאשר משגרת מערכת במט לצנזור הצבאי ידיעות, הוא פוסל אותן, והן מתפרסמות למחרת־בבוקר בעיתוני־הבוקר. עד לערבו של אותו יום הן מאבדות מהאקטואליות שלהן.

דוגמה לפסילה שכזאת היתה הסיפור על חשיפת מחתרת הר־הבית. המידע הגיע לטלוויזיה, לא אושר לשידור, והותר לפירסום בחצות לילה.

כמה מאנשי צמרת רשות־השידור רואים במגמה זו של הצנזורה הצבאית ניסיון פוליטי להקטנת כוח־המחץ של חדשות, המשפיעות על מירקע יותר מאשר בעיתון.

מרירות רבה שוררת בקרב הכתבים הפוליטיים והצבאיים של הטלוויזיה על שעורך מבט חדל מלהתמודד עם הצנזורה, וחדל מלערער על החלטותיה — כמקובל אצל עורכים אחרים.

הממשלה מחסלת את רשות השידור

רשות־השידור מצוייה על סף משבר כלכלי, העשוי להביא בקרוב להפסקת שידורי הרדיו והטלוויזיה או לצימצום דראסטי.

היו"ר והמנכ"ל, פרופ' **ראובן ירון** ו**יוסף לפיד**, נמנעים בינתיים מלבצע זאת, עד שיוחלט בלישכת ראש־הממשלה מי יהיו היו"ר והמנכ"ל הבאים.

המשבר הכלכלי המאיים על הרשות מקורו בשיטה שהמציא שר־האוצר לשבר יורם אריזור, לחיסול הדרגתי של הרשות, באמצעות קיצוץ חלקה של הממשלה בתקציב הרשות (ראה טבלה).

ירידת חלקה של הממשלה בתקציב רשות־השידור מ־38.9% בשנת 1980 ל־3% בשנת 1984 מסבירה את שחיקת רמת הסרטים והתוכניות.

אי־תמיכת הממשלה ברשות־השידור עשויה להביא למצב מישפטי מעניין. עשוי לקום תאגיד של משלמי אגרת־הטלוויזיה והרדיו, שיתבו את מינוי הנהלת רשות־השידור במקום הממשלה, שחלקה בכיסוי תקציב הרשות הולך ומתבטל.

הכתבה שתיארה את הפיגוע באוטובוס מס' 9 באשדוד. הכתב (שאינו נמנה עם עובדי הטלוויזיה) שיגר למערכת תמונות רבות שבהן ניראים חיפושים אחר ערבים, שנאספו בכל כבישי האיזור והונחו לצידי הדרך, כשבוויי־מילחמה, מבלי שהוכח קשר כלשהו ביניהם ובין מבצעי־הפיגוע.

בעבר נהגו כתבי מבט, במיקרים שכאלה,

בורגים שכאלה

המעשה הטוב היחיד של הטלוויזיה־הישראלית בשנה האחרונה היה סירובה להעניק לשר־הב־תיק יוסף בורג חגיגת יום־הולדת 75, בנוסח ששליחיו ביקשו ברשות־השידור.

שליחי בורג פנו באמצעות נציג המפד"ל במליאה היוצאת של רשות השידור, **צבי ברנשטיין**, אל הנהלת רשות־השידור, וביקשו לערוך לבורג תוכנית חיים שכאלה.

הנהלת־הרשות דחתה את הצעת ברנשטיין. בטענה שבורג עודנו פוליטיקאי פעיל. ורק אם יפרוש ישקלו עריכת תוכנית חיים שכאלה עליו.

פס קול:

אהרונוב נגד סגל

הכתב הוותיק **שמכון טסלר**, ששב באחרונה משליחות רשות־השידור בבריטניה, שב לעבודתו. טסלר אינו מראה את פניו בישיבות־הבוקר של מבט, המחלקה שאליה הוא משתייך עדיין. הוא מגיע מדי יום לבניין הטלוויזיה, נפגש עם חבריו, הכתבים הוותיקים, אך מדיר רגליו מחטיבת החדשות ●● על הפתיח לכתבת מבט שעסקה בגילוי מחתרת טי־אן־טי בידי עוזר הכתב־המדיני, **ישראל סגל**, הגיב למחרת, בישיבת־הבוקר של מבט, הכתב לענייני־מישטרה, **אורי כהן־אהבונוב**: "אני רואה שיש לנו עכשיו כתב־מישטרה נוסף..." ●● שביתת הטכנאים, המסרבים להיכנס ללבנון תמורת האש"ל המשולם להם בידי הנהלת רשות־השידור, הביאה לכך שביום שבו היו שלושה פיגועים בלבנון, שגרמו ל־15 פצועים, לא היה שום צוות־טלוויזיה בתחומי לבנון.

פאפו החדש

נציג הימין הקיצוני, שיחליף את עורך־הדין **אהרון פאפו** בוועד־המנהל החדש של רשות־השידור, עלול להיות עורך־הדין **אליקים העצני**, תושב התנחלות קריית־ארבע, הנאבק מזה שנים למען חיסול חופש־הביטוי של הרשות.

מתבשלת עיסקה קואליציונית, שעניינה חלוקת הכיסא השביעי בוועד־המנהל בין נציג התחייה, העצני, ובין נציג תמ"י, **שלום דניגו**: לשעבר ראש מועצת אופקים.

יתרון אחד טמון במינויו של העצני לוועד־המנהל: אסור על חבר הוועד־המנהל להופיע ברדיו והטלוויזיה בלי אישור רוב חברי הוועד־המנהל.

טבלת התפתחות השנוויים במרכיבי ההכנסות של תקציב הרשות בשנים 1980-84

שנה	השתתפות האוצר (ב-% מסך התקציב)	הכנסות מפרסומת (ב-% מסך התקציב)	הכנסות מגבית אגרה (ב-% מסך התקציב)	אגרה שנקבעה בפועל	אגרה תיאורטית השומרת על ערך ריאלי קבוע	% שנוי
1980	38.9	9.1	40.9	200		
1981	31.4	12.6	45.9	480	526	10%
1982	20.0	20.3	49.5	1,075	1,156	7.5%
1983	8.0	22.2	58.9	3,030	3,301	8.9%
1984	3.0	13.9	71.6	8,650	10,485	21%

תוכניות מועדפות

יום רביעי
14.3

● **רדיו: קול המוסיקה — מאולמי הקונצרטים בעולם (4.30).** בתוכנית ד' מישה קטעים בעיבוד לכלי־קשת לוובר, ליל זוך לארנולד שנברג והסימפוניה הראשונה ברד'מז'ור לבטהובן.

פוגל ופלוהואר: הנני אבי
יום רביעי, שעה 10.05

● **טלוויזיה: סרט טלוויזיה — הנני אבי (10.05) — מדבר גרמנית).** סרט המבוסס על סיפרו האוטוביוגרפי של הסופר היהודי־אוסטרי פרידריך טורברג (מ־תרגמו של אפרים קישון לגרמנית). העלילה מתרחשת קודם למילחמת־העולם־השניה ובמהלכה. גיבור הסיפור הוא פסנתרן ג'אז יהודי, המשתף פעולה עם הנאצים, כדי להציל את אביו ממחנה־הריכוז. לימים נודע לו שאביו מת, אך הוא ממשיך להעמיד פנים שהוא משתף פעולה עם הנאצים ונשלח מטעם לפאריס, שם הוא רוצה לפעול עם שילטונות־הביטחון הצרפתיים נגד הנאצים. אבל הצרפתים אינם מקבלים את הצעתו.

יום חמישי
15.3

● **רדיו: קול המוסיקה — שחרית מוסיקאלית (7.30 עד 12.00).** בין השאר יצירות של בטהובן, ויוואלדי, אלגאר, הנדל, גלאזונוב, דביסי ואחרים.

● **טלוויזיה: סרט טבע — מיסתרי הנחש (8.30 — מדבר אנגלית).** עוד סרט מסידרת סירטי בי־בי־סי — כיצד נראית מאורת־הצפע? מדוע אין לנחש רגליים? מדוע לשונו דמויית מזלג? את הסרט מגיש דייוויד אטנבורו.

● **טלוויזיה: סידרת מתחנים — רב־מרגלים ריילי (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק שמיני בסידרה: מישחק סיום. במהלך ניסיונו של ריילי לתפוס את השילטון ברוסיה, נורה לנין בידי אנארכיסט. ריילי מצליח להימלט, אך שותפיו נתפסים בידי המישטרה החשאית הסובייטית.

יום שישי
16.3

● **רדיו: קול המוסיקה — לבקשתכם (4.30).** בתוכנית הפעם סימפוניה מס' 19 במי־במול למוצארט, קונצ'רטו בסי־מינור לצ'לו לדבוז'אק ומסקארדה לתצ'טוריאן.

● **טלוויזיה: סרט מצרי — הישמר מפני זזזו (5.32) — מדבר ערבית).** זזזו היא סטודנטית מצליחה ואהודה על חבריה, שאינם יודעים עליה כי היא נוהגת לרקוד בחתונות. היא מצליחה להסתיר את הדבר, עד שהיא מתאהבת בסעיר. בימאי־תיאטרון המסתיר ממנה את עושרו. כאשר יוצאת האמת לאור, נקלעת זזזו למצב קשה ועליה להחליט על המשך דרכה.

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — נערת החלומות (10.15 — מדבר אנגלית).** בחור יהודי נושא בחתונה יהודיה כשרה נערה יהודיה מבית טוב, והוא יוצא עמה לירח־דבש בפלורידה. אולם כבר בדרך לשם הבחור נתקף בפיקפוקים על מעשהו.

שפרד גורודין ואלברט: נערת החלומות
יום שישי, שעה 10.15

שבת
17.3

● **רדיו: רשת א' — עולם המדע (9.05).** בתוכנית ישוחח דב וייצמן על פוטנציאל היצוא של תוכנות מחשבים מישראל.

● **רדיו: רשת ב' — באולפן פתוח עם רבקה מיכאלי (11.05 עד 1.00).** בתוכנית תארח רבקה מיכאלי את שייקה אופיר, את אורחיו ואת קרוביו. ביניהם: נעמי פולני, ניסים אלוני, הגשש החיוור, עמוס קינן ואחרים.

● **רדיו: רשת א' — ברצינות על הומור (10.05).** התוכנית תחשוף בעזרת הד"ר דב נוי את שורשי ההומור היהודי, את הסיטואציה שהולידה את חג־הפורים.

● **טלוויזיה: דראמה סרימית — המגילה (10.20 — מדבר ומזמר עברית).** הפורים שפיל של איציק מאנגר בהשתתפות אברהם מור, ששי קשת, יעקב בן־סירא ואחרים.

● **טלוויזיה: סידרה קומית — עשירים וי מושחתים (11.30 — מדבר אנגלית).** פרק שני, שבו בניי־המישפחה החמדנים רוצים לגשל את „ביל הפרא" מחלקו בירושה, כי בריקת־דם מוכיחה, לדעתם, שאין לו קירבה מישפחתית.

יום ראשון
18.3

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — הרפתקות אחיו הצעיר של שרלוק הולמס (9.40 — מדבר אנגלית).** פארודיה מטורפת של ג'ין ווילדר על סיפוריו של ארתור קונן־דויל ועל דמותו המפורסמת של שרלוק הולמס. האח הצעיר,

קאהן וווילדר: הרפתקות אחיו הצעיר של שרלוק הולמס
פורים, יום ראשון, שעה 9.40

ספק־גאון ספק־אוויל, מתבקש לחקור בפרשת זמרת שאינה זמרת, שאולי נפלה טרף לסחיטה — או המציאה אותה.

● **טלוויזיה: סרט קומי — עוברים דירה (11.10 — מדבר אנגלית).** סיפורם של בניי־זוג, שיום כניסתם לדירה חדשה — שאמור להיות היום המאושר בחייהם — הפך ליום האומלל ביותר, כאשר חברת תובלה שלומיאלית נכנסה לפעולה.

יום שני
19.3

● **טלוויזיה: קומדיה — מישהו מטפל בך (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בקומדיה המטורפת על הווי בית־כולבן בריטי.

● **טלוויזיה: מותחן — מטרה (10.50 — מדבר אנגלית).** חומר לבן הוא פרק נוסף בסידרת המותחנים הבריטית, שעלילתה מתרחשת בעריי־הנמל של דרום־אנגליה, ומספרת על יחידת שיטור מיוחדת.

יום שלישי
20.3

● **טלוויזיה: סידרה — מצדה (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק לפני אחרון בגירסה האמריקאית לתיאור הפרק האחרון בנפילת הבית השני של היהודים.

● **טלוויזיה: מוסיקה — היה היה פעם (11.00 — מדבר אנגלית).** סרט המוקדש לדיוקנו של אחד מהבולטים במלחינים המודרניים, בנג'מין בריטן.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 14.3.84

● **רפואה: עזרה ראשונה (7.45 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר ערבית).** תוכנית המסבירה לצופים כיצד לטפל בנפגעי עבודה, תאונות, כוויות, הנשמה מפה־לפה וכל העזרה הדרושה מרגע ההודקקות לסיוע ועד להגעה לבית־חולים.

● **ריגול: ריילי (9.10 — 50 דקות — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** סידרה השופכת אור על חייו של רב־המרגלים סידני ריילי, שאת האגדה על דמותו וחייו ניסו הבריטים להעלות יותר מדור אחרי הריגתו על־ידי הסוכן הנגדי פליקס דז'רז'ינסקי.

יום חמישי 15.3.84

● **תוכנית לילדים: צריף הסיפורים (5.30 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית).** תוכנית לילדים, שמטרתה לגרות את הצופה הצעיר לקחת חלק במה שהוא רואה על המסך. בכל תוכנית מספר סיפור בעל תוכן ומוסר־השכל, ועל סמך הסיפור שהוצג מתבקשים הצופים הצעירים לכתוב חיבור ולשלוח אותו להערכות. לכותב החיבור הטוב ביותר ניתן פרס.

● **סידרה דרמאתית: בית־חולים (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** דראמה המתרחשת בסנט אלסוויר, מרכז רפואי ותיק בבוסטון, העוסק בהכשרת צוותים רפואיים חדשים. הסידרה מציגה את המאפיינים ההומוריסטיים בדמויותיהם של רופאים, אחיות ושאר אנשי הצוות הרפואי. מככבים בסידרה: אד פלנדרס, דייוויד ברני, ויליאם דניאלס, דייוויד מורס, קריסטינה פיקלס וסינטיה סיקס.

יום ששי 16.3.84

● **סידרת־מתח: הפרש (4.30 — שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח שבמרכזה עומדת מכונית משוכללת מאוד ויוצאת־דופן, המסוגלת לחשוב ולפעול באופן עצמאי. שיתוף־פעולה בין מכונית זו ואביר אמיץ, המשמש כנהגה, מגיב מילחמה בפושעים ובנוכלים שונים.

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי (5.30 — ערוץ 6 — מדבר צרפתית).** כמדי יום שישי מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט קולנוע צרפתי באורך מלא.

יום שבת 17.3.84

● **סידרה לילדים: כפר מעל לעננים (6.00 — ערוץ 6 — 20 דקות — מדבר צרפתית).** סידרה לילדים בגיל הרך, בהפקת הטלוויזיה הצרפתית ששחקניה הם בובות.

● **תעודה: דיוקן של כרח (9.00 — ערוץ 6 — 30 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על חייהם ופועלם של מנהיגים פוליטיים שעיצבו את ההיסטוריה של המאה ה־20. בכל פרק אנו מתוודעים למנהיג אחר, למאורעות ולגורמים שהשפיעו על מעשיו, לאישיותו ולמעשיו. בין הדמויות הבולטות: וינסטון צ'רצ'יל, הרי טרומן, מאו־צה־טונג.

יום ראשון 18.3.84

● **לילדים: עולם הקירקס (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מיטב אמני־הקירקס ולהטוטיו, במופעים מרתקים ועוצרי־נשימה. תוכנית שגדולים וקטנים אוהבים לצפות בה.

● **דראמה: אימרו אל־קיים (10.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית).** סידרת־יוקרה על חייו של המשורר הערבי המפורסם, המתארת את חיי הערבים בתקופה שקדמה להופעת האיסלאם בחצי־האי־ערב.

יום שני 19.3.84

● **סידרת־מתח: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח דבילית עם רוברט וגנר וסטפני פאורס בתפקידים הראשיים. גבורי הסידרה הינם זוג יפה ועשיר מחוג־הסילון, אשר לצד עיסוקיהם משתעשעים במישחקי ועיסקי־בלשים, ומצליחים לפתור תעלומות רצח ושוד, אשר המישטרה אינה מצליחה לפענח.

● **בידור: ערב חמש (10.20 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר ומזמר ערבית).** אמנים ידועים ומפורסמים מכל ארצות־ערב מגישים שירים, מערכונים, ובריחות.

יום שלישי 20.3.84

● **ספורט: השבוע בספורט (7.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית).**

לא רק לדתיות!

מראה הנזירה הוא אידיאלי לימי־הקיץ הקרבים. כיסוי־ראש נגד מכת־שמש וחולצה שימושית ואוורירית, המאפשרת לכל חלק בגוף להשתזף. הבד הנדרש: צעיף או חיתול.

כיסוי־ראש הוא לא רק לדתיות ולא נועד רק לצנועות בהופעתן. סרט על הראש, או צעיף, הוא עיטור מאוד אכסטרווגאנטי, האומר ראו, אני כאן! אשה, בחורה, נערה, הנכנסת לאולם־חתונות, לנשף או למסיבה, וסרט על ראשה יזכרוה ויאמרו, כן, ההיא עם הצעיף על הראש.

אחרי הג'קוזי. לא מוכרחים להיות דוגמנית כדי לשנות ולגוון את המראה, התיסרוקת וההופעה. מספיק לרצות לנסות ולהעיז.

לכל אשה יש בבית לפחות כמה צעיפים, חגורות־בד משמלות ישנות או חדשות, רחבות או צרות. לכל פיסות־הבד האלה אפשר למצוא שימוש אוריגינאלי, היכול לחסוך ממון וזמן, כי אין צורך ללכת למיספרה.

גם אם השיער איננו מטופל כהלכה, קצת שמנוני ולא חפוף, ניתן להסתיר זאת על־ידי מיטפחת אופנתית, או, אם חוזרים מהים, מהבריכה, מהסאונה או מהג'קוזי והשיער עדיין רטוב או מתולתל, וזה לא בדיוק סיגנון ההופעה המתבקש לאותו הערב או אחר־הצהרים, אל דאגה, המיטפחת תבוא לעזרה.

אותה פיסת־בד יכולה להיות

ארוך וזרוק הוא מראה הצעיף המלופף על המצח. אם השיער ארוך, בלתי־מסודר ולא־חפוף אפשר להרימו ברישול כלפי מעלה, לכרוך את המיטפחת ובצירוף בגד הולם להיראות מקורית ומפתיעה וגם מאד לא מסורקת.

קשר ועדי באופנת ראש אינדיאני, בעיצוב ירדנה זיו ואילנה כרמלי. את חגורת־הבד מלפפים סביב הראש; את החזה מקשטים בשלוש שרשרות ועל הראש מוסיפים אחת, להשלמת המראה. וזאת רק שיטת קשירה אחת.

קאפישון ישראלי סופר־אופנתי, שעיצבו שלוש חברות ישראליות. מימין: מוהר. באמצע: הוניגמן, בעיצובו של עודד גרא, סריג בצבעי כחול, ירוק, אדום וחציל, מחוט דורינא, בסריג בצבעי כחול, ירוק, אדום וחציל, מחוט דמוי־שמיכה באפור, כחול וקרם. כובע הקאפישון מחובר לבגד ומשמש כצעיף־גוף ענק או ככיסוי־ראש בסתיו ובחורף, להגנה מפני רוחות ונשמים. הוא מגן על השיער, התיסרוקת והפנים. כמובן שהוא משמש גם ליופי סתם, ובין העונות, לקראת האביב, הוא גם אופנתי

צעיף, מיטפחת או חגורת־בד על הראש ישנו את כל ההופעה, יחסכו זמן וכסף ויפתרו בעיות שיער, תסרוקת ומספרה

טרבוש תורכי כשקר בחוץ ורוצים לחמם את הפדחת, או בקיץ, כשהשיער לא מספיק מסודר ורוצים להחביאו, אפשר לעשות טרבוש בשתי דקות מכל צעיף ארוך ורחב.

קצר וזרוק לא לזרוק את שארית־הבד של השימלה אחרי התפירה. להרים את השיער הקצר, ולנפח אותו קמעה ולכרוך את שארית־הבד מסביב למצח בצורה מרושלת.

שיער רטוב הבעייה: חוזרים מהים, או מהסאונה, מאוחר, המיס־פרה סגורה, אין פנאי וסבלנות לעשות פאן. הפיתרון: להרים את השיער הרטוב, לפזר את קצוותיו, לקשור צעיף התואם את בגד־הערב, או סרט־קטיפה שחור על הראש, או סרט זהב או כסף והבעייה כבר נפתרה.

רומא קשר רומאי, עשוי מ־שתי מיטפחות, בעיקר לחורף. הופך כל בגד לאופנתי.

אורנה גלזר חלוץ ראוה

פאריס של היום מתה־דרת גם היא בקשי־רות על הראש. מראה מדברי לקיץ.

תואמת בריוק לבגד הנלבש, כלומר, עשויה ממנו או שונה בצבע ובחומר. אפשר לתמרן ולשחק במה שנמצא באמתחת.

מראה הבובה. שיטות הקשירה הן רבות ולא־מסובכות לביצוע. נכון שנדרש קצת דמיון וידיים לא־שמאליות, אבל עם קצת רצון וכמה נסיונות מול הראי, תוכל כל אחת להצליח במעשה הקשירה.

הפשוטה ביותר, והנראית כיום על ראשה של כל מי שרוצה להיראות צעירה וילדותית, הוא קשר הילדה הטובה או מראה הבובה.

אופן ההכנה: מסרקים את השיער לאחור, לוקחים סרט דק וצבעוני, יכול להיות סאטן, או כל חומר מבריק אחר, כמו זהב וכסף, מעבירים אותו מתחת לשיער, מרימים כלפי מעלה וקושרים בצד, בקשר פרפר.

אפשרות אחרת: לקחת פיסת־בר, לקפל אותה לרוחב 8 סנטימטר, לקשור את השיער לאחור בצורת קוקו או להרימו ברישול מנופח כלפי מעלה. להניח את הסרט כלפי מטה ולקשור בעורף קשר פרפר גדול ורחב. פתרון נהדר למי ששיערה רטוב או מסולסל והרוצה להיראות גם אלגנטית וגם להרהים.

מי שמעדיפה את המראה הזרוק, תרים את שערה הקצר או הארוך כלפי מעלה בצורה כלתי מסודרת, מכוונת מראש, ותלפף על מצחה סרט ברוחב 3—5 סנטימטר. עם מיכנסי ג'ינס או חצאית משונצת אפשר להראות ממש כמו בירחון אופנה לזרוקים וזרוקות.

סכסי וחושני. למיסתוריות, המעדיפות את המראה התורכי, אפשר ליצור טרבוש, בקלות, מכל צעיף. ואחר צריך לאסוף את שיער הראש היטב בגומי ולהדקו בסיכות לפרחת.

(המשך בעמוד 56)

אסקימו ולימון בחגיגת הבת־מצווה של ליזה דוידזון ★ ישן וגם חדש של ארגוב וכספי ★ לא עוד אידיוטית

אבות ובנים

בנות ה־40 במרכז: בועז דוידזון, שבחיקו בנו של שיסל. בשורה הראשונה מימין לשמאל: ג'ניפר בר־לב, יהודית סולה, נורית ברנשטיין, נועה שיסל, בתיה אפולו, וענת עצמון. בשורה השניה מימין

לוס־אנג'לס הגיעו בימאי ההצ־לחה הישראלית, אסקימו לימון, עם אשתו ובתו בת ה־12.

הבימאי **בועז דוידזון** אשתו **ברוריה** ובתו **ליזה**, יושבים בלוס־אנג'לס, בירת הסרטים האמריקאית, ומגיעים לארץ מידי פעם. בביקורים אלה עושה בועז את סידרי ההמשך של אסקימו לימון.

הסידרה התחילה ברומן שנרקם בילדותו ובהרפתקות שנות ה־50 של ילדי תל־אביב. אותו הווי תל־אביבי שימש חומר לסידרה שלמה.

אך הפעם בועז לא בא כדי לעשות עוד סרט. אלא כדי לערוך את חגיגת

המשורר־סטריקן **יהונתן גפן** בא למסיבה עם אשתו היפה **נורית** ועם ילדיהם, ואילו הדוגמנית **בתיה ישראלי** באה עם שתי בנותיה אך בלי בעלה **אלי**, שלא רצה להפסיד את הדרבי.

טוכנת־השחקנים **לביאה הון**, באה למסיבה בגפה ואילו לאופנאית **תמי רה יובל** התלוותה ביתה הקטנה.

בין האורחים היו גם **נורית ברנשטיין** בעלת המכונית שבה התבצעה התאונה המחרידה של **אריק אינשטיין** לפני יותר משנה, והציירת **ג'ניפר** ובעלה הגרפיקאי **דויד (טרטא) טרקטובר**.

לא נכחו באירוע זה **מנחם גולן** ו**יורם גלובוס** מפיקי אסקימו לי־מון, אך שחקני האסקימו התייצבו לימין הבימאי, שגילה אותם ופתח בפניהם את שערי הקולנוע הישראלי: **צחי נוי, יונתן סגל, יפתח קצור** בא עם חברתו הצמודה אליו מאוד, **אווה צוויג. ענת עצמון** באה בגפה, כמו שבאה "המגמרת" של אס־קימו לימון **אופליה שטראל**.

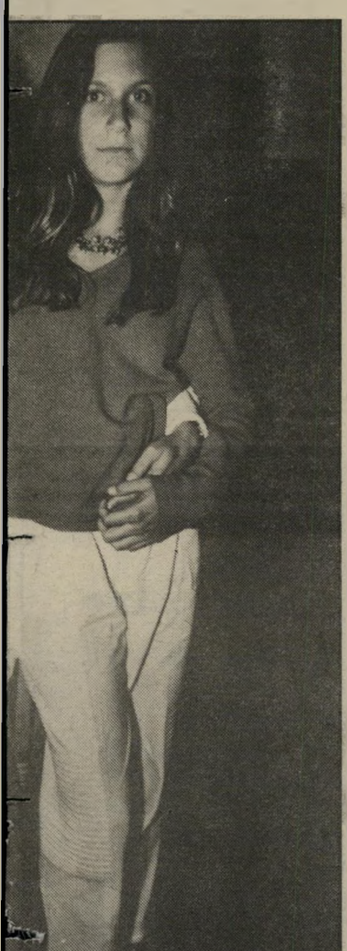
מבין כוכבי האסקימו נעדרה **איוון מקולוש (מיכאלי)**, שנשארה אמנם בקולנוע, אך מאחרי המצלמה. אולי שינתה את מקומה ביחס למצלמה בעיקבות פרשת סצינת העירום שנכללה בסרט בניגוד להסכמתה.

לא נעדרו **נועה שיסל** ובנה הקטן. האבא **צבי שיסל**, נשאר בלוס־אנג'לס והסתפק באשתו ובנו שייצגו אותו.

זה היה מיפגש מרתק של כל החבורה שעשתה רעש אדיר בשנות ה־70 בישראל וסיפקה בלי הרף סיפורים ורכילויות לעיתונות.

וכפי שאמרה אחת האורחות: "זה קולנוע מה שנעשה כאן, וכיף לפגוש את האנשים שהם נוסטלגיה ועדיין בחדשות. כל מה שהיה צריך לעשות הבימאי של אסקימו לימון זה להעמיד את מצלמת הקולנוע שלו ולצלם. לבטח היה יוצא סרט מרתק על כל הגרושים והגרושות שחלקם נישאו מחדש ויצרו צירופים חדשים וילדים חדשים.

הילדים ישבו באולם האירועים של החמאם, שם אורגנו למענם מישׂ־חקים, שירה בציבור, תחרויות שאת הפרסים שניתנו בהן חילקה ליזה

דנה של עידית דינה, ב עידיתן, דומה לאמה כשתי טיפות־מים, אך עיר

דיין השלישי נכדו השלישי של הדיינים שהוא בנה של השחקנית קרוליין, אשתו השניה של אסי. אסי התלונן שכל רגע צץ ילד אחר. פעם ליאור על הידיים, פעם אבנר ופעם עמליה בתו מאהרונה המתיקה איתו סוד. "מישפחה שכזאת," טען אסי.

הבת־מיצווה, של בתו **ליזה** בחמאם ביפו. על פי המוזמנים שבאו לחגוג עם בועז, האירוע עצמו יכול בהחלט להיות סיפור לסרט.

כל ילדי תל־אביב של שנות ה־50 העליזות היו שם. היום הם כבר לא כל־כך נשארו שובבים.

כל מישפחה והסיפור שלה.

מישפחת דוידזון כללה פעם את **בתיה אפולו** שהיתה אשתו הראשונה של בועז. יש ואומרים שאסקימו לימון הראשון מבוסס על הרומן בינה ובין בועז. למסיבה בחמאם באה בתיה עם בתה **נעמי**, שהיא כתו של **דן בן־אמוץ**.

את מישפחת דיין ייצגו **אהרונה דיין** שבאה עם ילדיה **עמליה ואבנר**, שבא עם אשתו השחקנית **קרוליין** ובנם הקטן **ליאור**. אסי דחף את העגלה שבה שכב בנו מנשואים עם קרוליין, אך הדבר לא הפריע לילדיו מאהרונה לקפוץ עליו ולעזור לו להאכיל את ליאור הקטן.

שלום חנוך בא עם בתו **מאיה**, שלבשה חולצה שחורה ומיכנסי ג'ינס. מאיה לא הירפתה מאביה גם כשהיה עסוק בשיחה עם **נאוה בורש**, אשתו לשעבר של המחזאי בימאי **חנוך לוין**. **שלמה ניצן**, הבדרן של שעה טובה, בא יחד עם נועה.

מאיה הקטנה בתמונה מימין נראית מאיה, בתם של שלום וליהי חנוך. עד היום הזה שר אביה של מאיה הקטנה, שלום חנוך, את השיר ששמו מאיה שהוא כתב לכבודה של בתו. מאיה היא כבר בת ארבע־עשרה, מה שמלמד גם על גילו של השיר שלא נס ליחו.

דוידזון וכמובן הרבה ממתקים. כך יכלו ההורים שלהם לרכל ולשקוע בנוסטלגיה בנחת.

ילדי שנות ה־50 כובדו בבשר גולש, סלטים ופונץ', ובסוף הארוחה כדי להמתיק את האירוע עוד יותר, הוצע להם

אחות רותי דוידזון, היא א־חותו של בועז. רותי הכינה לכל אם ובת זר־פרחים, מזכרת ממסיבת הבת־מיצווה.

בינתיים מישפחת דוידזון עסוקה בשחיה בבריכת מלון הילטון, בתל־אביב.

ועוד השבוע הם חוזרים לבירת הסרטים, לוס־אנג'לס. שם הם יחשבו על עוד משהו מקורי, כדי לאחד מחדש את החבורה התל־אביבית שלהם, במסיבה מרתקת כפי שערכו פה לבתם, בתל־אביב.

בת אפולו נעמי, בתם של הציירת בתיה אפולו והסופר דן בן־אמוץ. נעמי היא בת 15, מתגוררת יחד עם אמה בקיבוץ. בתיה עובדת במיפעל לנעליים בקיבוץ ומציירת בזמנה הפנוי.

לשמאל: לביאה הון, אהרונה דיין, נורית גפן ועירית רזיאלי. בשורה האח־רונה מימין: תמרה יובל, בתיה ישראלי, טליה שפירא. וזאת שלא רואים: ברוריה דוידזון. הנשים שהן בנות 40 בערך עדיין יפות ורעננות.

שיסל הקטן נועה, היא אשתו של צבי שיסל. שיסל ירד לארצות־הברית בעיקבותיו של בועז דוידזון. הוא גר כיום בלוס־אנג'לס. שיסל לא בא לארץ אלא נשאר בלוס־אנג'לס, אולם דאג לשלוח את אשתו נועה ואת בנם הקטן, לחגוג בישראל את מסיבת הבת־מיצווה.

בעבר, להחליף זכרונות שחלקם אינטימיים מאוד וכל זאת כשהחיך נהנה מן המטעמים והראש שקט, ביודעו שבאולם הסמוך יושבים הילדים של מסיבות־בת־מצווה ויוצרים את הזכרונות של העתיד.

אולי בעוד 30 שנה יפגשו הילדים של היום במסיבות יום־הולדת של הילדים שלהם, ויזכרו בנוסטלגיה במסיבת הבת־מיצווה של ליזה דוידזון.

וכמו כל מסיבה שנגמרת, כך גם המסיבה של אחרי־הצהריים ביום שבת בחמאם. היו קצת ויכוחים על הדרכי, הרוב היה בעד הפועל, כולם רצו שהאדומים ינצחו. וכשהשמש, בימה של יפו התחילה לשקוע, הלכו כולם הביתה לשמוע את תוצאות המישחק המרתק של יום שבת.

בועז דוידזון עשה מסיבה לבתו ליזה בת ה־12, ואולי בכך יצר עוד תסריט מקורי, על חבריו מעבר ובהווה, בזאת אולי נוכל להיווכח בבוא הזמן.

תם של עירית רזיאלי והזמר אושיק לוי. פושיק התגרשו לפני שנים אחדות. דנה אומרת: „אומרים שהיא דומה לאושיק."

מיבחר גדול של עוגות: עוגת שוקולד, עוגת־גבינה עם דובדבנים, עוגת־גבינה עם תות, ועוגת קרם־שמנת.

קשה היה לסיים את המסיבה, שכן המיפגש היה כה מרתק, לא בכל פעם ניתנת להם הזדמנות להיפגש, להיזכר

בת־מיצווה מימין: ברוריה האם, במרכז: כלת השימחה ליזה, והבימאי בועז דוידזון, שהוא הבעל והאב. מימין: עמליה דיין, בתם של אסי ואהרונה דיין, ממתיקה סוד עם אביה.

מתיהו ואלכסנדר

שני ענקי המוסיקה הישראלית עלו יחדיו על בימת מוסיאון תל־אביב. המלחין הוותיק, **שצמח בשנות ה־40 פשה (אלכסנדר) ארגוב**, והמוסיקאי הצעיר יותר, **מתי כספי**.

השניים חברו יחדיו לערב המוקדש כולו לשירים שהלחין פשה ארגוב. את השירים מבצע מתי כספי. לידו הפסנתר ישב פשה ארגוב וניגן את מנגינות זמר המפוחית של **נתן אלתרמן**, וידוי של **אלכסנדר סן**.

הענקים המלחין פשה ארגוב והזמר מתי כספי. השניים עבדו על התוכנית במשך פחות משלושה שבועות. ארגוב היה קצת נבוך ממחיאות־הכפיים, וכספי המריץ אותו להדרנים נוספים. מיפגש הדורות הוליד תוכנית מעניינת. שבה מתגלה כספי ממימד אחר.

שלמה המלך מימין: **יונה עטרי, ב־מרכז: אילי גורליצקי.** השניים שיחקו יחד בשלמה המלך ושלמי הסנדלר. **פשה ארגוב לא זכר שהם שרו את השירים שלו. משמאל: טוביה צפיר, שמשחק עם גורליצקי בהצגה** בעל בריבוע. **צפיר הזמין מרק־כרוב עם שמנת.**

וגם שירים חדשים של משוררים צעירים כמו **קובי לוריא, עמוס אטינגר, יורם טהרלב, אהוד מנור** ואחרים. חלק מהביצועים חדשים וחלק מוכרים ואהובים.

נוסף לאיכויותיו כמוסיקאי גילה מתי כספי גם איכויות קומיות.

המיפגש בין השניים היה קצר, שבוע של בחירת חומר ועבודה בביתו של ארגוב, משם עברו השניים לעבוד בקיבוץ העוגן, במשך שבועיים והשבוע הם יוצאים להקליט תקליט.

יום הולדת לשעת ערביים

ב אחת משעות הבוקר התקשרה **ג'ודי** (מוזס) **ניר, לז'אקלין ליכנשטיין**, והזמינה אותה למסיבה. — המסיבה למסיבה — לבנה הקטן **נמרוד**, יצאו שתי שיניים.

ז'אקלין שבאותו רגע היתה עסוקה בצביעת שיער ובעיצוב תיספורת אמרה לג'ודי: „אתקשר איתך יותר מאוחר.

„בינתיים, התקשרה ג'ודי לכל החברות של ז'אקלין, והזמינה אותן לביתה כדי לחגוג את יום הולדתה של הספרית שלהן ז'אקלין. כולן הכינו את המתנות, והתייצבו בשעה היעודה אצל ג'ודי ובעלה, הלא הוא עמירם ניר.

ג'ודי הכינה הרבה עוגות, ואמא מוזס אפילו שלחה גפילטע־פיש. וכדי שהטקס יהיה מושלם קנתה ג'ודי עוגת יום־הולדת אמיתית, הכל חיכו לז'אקלין. זו לא שכחה את הטלפון מהבוקר, רצה וקנתה מתנה לנמרוד הקטן, ומיהרה לחגוג את צאת שיניו.

כשנכנסה לביתה של ג'ודי לא הבינה מדוע שורר שם חושך ושקט אך תוך שניות אחדות גילתה שם את כל חברותיה ואת שלושת ילדיה של**פנינה רוזנבלום** טרחה להביאם, והבינה כי בעצם היא הסיבה למסיבה.

האידיוטית חוגגת

דרדסית הבדרנית והשחקנית, **ציפי שביט**, שהיא האידיוטית בהצגה, היא גם אם. היא נושאת על ידיה את בתה תמר, שדומה יותר לאביה אבישי. ציפי תתחיל לככב בקרוב בקרקס.

100 הצגות של הצגת האדיוטית וזה הסוף. ההצגה שבה מככבת הבדרנית־השחקנית **ציפי שביט** נפרדת מהקהל, שכן ציפי הולכת להיות דרדסית בקירקס שמגיע לישראל.

שאר השחקנים הולכים לעבוד בהצגות אחרות.

ביום שישי החליטו משתתפי ההצגה לחגוג את הורדת ההצגה במסיבה בשמיים, הפאב שחלונותיו משקיפים למרינה של תל־אביב.

השחקנים אכלו גבינות, שתו הרבה יין ושמעו מוסיקה קיבצית, אך זו לא הרקידה אותם שכן הם היו עסוקים בסיכום עבודתם המשותפת.

האווירה הנעימה לא נפגמה גם בעיקבות התקרית שבמרכזה עמד **אורי לוי**, כאשר צלם העיתון חדשות ניסה לצלמו. „אסרו עלינו להצטלם לעיתון החדש, חדשות," אמר השחקן, „מכיוון שאנחנו שייכים לאיגוד־השחקנים, ואילו העיתון לא שייך לשום איגוד.

„אני מצטער", אמר לוי לצלם הנבוך, „זו פקודה **מישראל קיסר**, אני מבקש לא לפרסם שום תמונה שלנו. צלם העיתון החדש ניסה לשכנע את לוי, אבל, השחקן שראה שהצלם מקבל את ההתבדחות ברצינות, הוסיף: „מה זה משנה, שהגרפיקאים עוד יעשו לי פרצוף אדום אצלכם, אז כך קיסר לא יכיר אותי."

משפט

הרתעה — רק תוך זמן סביר

אחרי ארבע שנים — אין ערך למאסר־במועל," קבע בית־המישפט בעירעור

המחוקק קבע שתי עבירות למי שמשקר בעדותו. אפשר להעמידו לדין על עדות־שקר, עבירה חמורה שעונשה חמש שנות־מאסר, ואז צריך להוכיח כי אמנם שיקר הנאשם. אך כאשר אדם מעיד פעם אחת עדות אחת ופעם אחרת עדות שונה, אפשר להעמידו לדין על עדויות סותרות, זוהי עבירה קלה יותר, שעונשה רק שלוש שנות מאסר.

כאשר מעמידים אדם לדין על העבירה של עדויות סותרות, עבודתה של התביעה קלה ביותר. כל מה שעליה לעשות הוא להציג בפני בית־המישפט את שתי הערוויות. על כן נראה היה כי השופטים חיים בן־דרור, מנחם אילן ומשה טלגם, לא היו מרוצים שהערעור שהגיע אליהם נמשך יותר מארבע שנים.

הנאשם, שאותו ייצג בערעור עורך־הדין מנחם רובינשטיין, סיפר בעדות במישטרה כי החזיק דולארים מזוייפים עבור אדם אחר. כאשר הגיע מועד המישפט, והוא הפך עד־תביעה ראשי, חזר בו מעדותו, ואמר כי הדולארים לא היו של אותו נאשם.

עדותו בבית־המישפט ניתנה בפברואר 1980, והוא הורשע בעבירה של עדויות סותרות בפברואר 1984.

הנאשם עירער על חומרת העונש, והתובעת מרים רוזנטל ניסתה לשכנע את בית־המישפט בערעור, כי כל הנסיבות לקולא כבר נלקחו בחשבון על־ידי שופט־השלום. אך נראה כי השופטים לא השתכנעו. בפסק־דינם אמרו השופטים כי „בהרשעה ארבע שנים בדיוק מיום ביצוע העבירה, אבר סברו של ההליך כולו." המאסר בפועל הוחלף למאסר על תנאי, והנאשם הלך לביתו מרוצה.

שם לא כל־כך טוב

החשוד הציג עצמו בשם אחר, אך התברר כי גם אדם בשם זה מבוקש על־ידי המישטרה

כאשר נעצר מכתבי שם־טוב בתחנה המרכזית בתל־אביב, בנסיבות מחשידות, הוא לא רצה למסור את שמו האמיתי. היו לו סיבות טובות לחשוב, כי אם יגלה את שמו, ייעצר ויילקח לתחנת־המישטרה. על כן המציא שם אחר, שנראה לו באותו רגע טהור למהדרין. „שמי דני רביבו," אמר לשוטר.

אולם השוטר לא רצה לוותר כל־כך בקלות. הוא ביקש משם־טוב לחכות, התקשר למסוף המישטרה, ומצא כי דני רביבו מבוקש במישטרה.

דך חדש. השוטר ושם־טוב רביבו הגיעו לתחנת־המישטרה, כדי לברר על מה מבוקש רביבו. בעוד גלגלי המחשב מסתובבים, נכנס לתחנה שוטר המכיר את החשוד מקודם. הוא הביט בו רגע ואמר: „זה שם־טוב מכתבי, ולא רביבו."

צחוק הגורל היה, כי באותו רגע ממש פלט המחשב את התשובה, כי החשד נגד רביבו בוטל, והוא אינו מבוקש יותר על־ידי המישטרה. אבל זהותו האמיתית של שם־טוב הזכירה לשוטרים, כי הוא נעלם אחרי ששוחרר בערבות ולא חזר להמשך המישפט. מאחר שתלוי נגדו מאסר על־תנאי, וכמה עבירות על פריצות, הוחזר שם־טוב למעצר.

בימים אלה ניידון שם־טוב לתקופת מאסר. על האשמות המקוריות. שמהן ניסה להתחמק, על כך נוספו העבירות של התחזות לרביבו, והכשלת שוטר במילוי תפקידו. סניגורו של שם־טוב, עורך־הדין ששי גז, יצרף את כל התיקים שהיו תלויים נגד לקוחו, כדי שיוכל להתחיל דף חדש.

בפעם הראשונה נערך מיסדר־זיהוי שמשתתפיו לבשו גרבים על פניהם

שודדים בגרבי ניילון

ד זוג במיגשב האחורי של המכונית היה עסוק בעצמו. הגבר הנשוי והאהוב הצעירה שמחו על ההזדמנות לבלות לילה על צוק ליד חוף־הים של נתניה, במכונית הבודדה. הם הופתעו ונדהמו, כאשר לפתע נפתחה דלת המכונית ושני גברים פרצו אליה. השניים היו עטויים מסכות מגרבי־ניילון.

הזוג המפוחד הצליח לראות כי אחד השודדים החזיק בידו אקדח, וכי בתוך ליד המכונית עמד אדם שלישי ושמר. השודדים דרשו את הכסף והתכשיטים. הם לקחו מהגבר את כספו, ארנקו ושעונו וטבעת־זהב שהיתה על אצבעו. מהבחורה נטלו צמיד זהב. או הוציאו את מפתחות המכונית וזרקו אותם. הם דרשו מבני הזוג להישאר במכונית עוד עשר דקות, אחרת יהרגו אותם. הזוג הרועד ראה את השודדים הולכים לכיוון צפון.

הזוג עצר בכיכר־המרכזית, ושמע מוסיקה שניגנה תיזמורת בכיכר. הם שתו משקה קל ואז נסעו לעבר הצוק המבודד, פרשו את שמיכותיהם על המושב והלכו לישון. הם התעוררו מחבטות במכונית. בחושך מסביב לא הצליחו בתחילה להבין מה קורה וכאשר התבקשו לפתוח את הדלת עשו זאת. באור שנדלק ראו שני אנשים רעולי־פנים שנופפו אקדח אל מול פניהם. אחד מהשודדים החל מכה את הגבר וגרש ממנו כסף וזהב. השודדים חיטטו במכונית ולקחו מצלמה, טרנזיסטור, ארנק־כסף ושרשרת־זהב. בני־הזוג המבוהלים ראו אותם לוקחים את מפתחות הרכב וזורקים אותם לתוך החשיכה. השודדים איימו, כי אם יעזבו השניים את המכונית לפני תום חמש דקות יהרגו אותם. שני השודדים הצטרפו אל שלישי שעמד בחוץ והסתלקו לכיוון צפון.

סיפור ספורטיבי

ד מישטרה התייחסה ברצינות לפרשה. על מכוניתם של הזוג מור נמצאו טביעות־אצבע שנאספו על־ידי המישטרה. הוחלט לערוך מארב מישטרתי ליד־הצוק. מספר רב של שוטרים צויידו במכשירים לראי בלילה; והם הוצבו ליד הבית האחרון ברחוב ז'בוטינסקי היורד אל הים. השוטרים לא נאלצו לחכות זמן רב.

על הצוק עמדה מכונית בודדת ובה התעלס זוג־נאהבים. בשעה אחת אחרי חצות הגיעה אל הצוק מכונית סובארו צהובה. במכונית ישבו שלושה גברים. המכונית התקרבה באיטיות אל זו החונה, וחזרה לעבר הבניין שבו ארבו השוטרים. מתוך הסובארו יצאו שלושה גברים שהחלו רצים לכיוון הרכב החונה על הצוק. אולם בטרם הגיעו אל הצוק, עזבה המכונית הבודדת את המקום. השלושה החלו חוזרים למכוניתם בחניה של הבניין.

כאשר הבחינו השלושה בשוטרים, נמלטו מהמקום. אחד מהם זוהה מיד בידי אנשי המישטרה כאשר מסילתי. הסובארו זוהתה על־ידי השוטרים כשייכת לחברה בבעלותו של יעקב מלצר, שבה נוהג בדרך־כלל בנו של בעל החברה, יהושע מלצר. אחרי מירדף נעצרו מסילתי ומלצר ליד ביתו של בעל הסובארו.

בחקירה סיפרו השניים סיפור ספורטיבי. הם אמרו כי בילו את הערב במקומות בילוי שונים, והחליטו לרדת לשפת־הים, כיוון ששם יש מיסעדות הפתוחות עד שעה מאוחרת. בדרך עלה על דעתם לעסוק בספורט, הם החנו את המכונית והחלו בריצה לילית. המסלול שבחרו לריצה היה מסלול צוקים חדים וחלולים מעל לתהום. מסלול שלא נראה מתאים לריצה ספורטיבית.

אחת מטביעות־האצבע שנמצאו בבירור על מכוניתם של בני־הזוג מור תאמה את טביעת אצבעו של מסילתי.

מקום המשע: הצוק ליד נתניה
„הסובארו היא כמו נייר..."

ראיות לגבי שוד הזוג השני, זוכה מסילתי משוד זה.

נגד הנאשם השני, יהושע מלצר, היתה בידי התביעה עדותו של הגבר הנשוי שנשדד יחד עם נערתו. אחרי מעצרם של השניים הוזמן הגבר לראות אם יוכל לזהותם. מאחר שהשודדים עטו של פניהם גרבי־ניילון, לא היה טעם לעשות מיסדר זיהוי רגיל, מפני שהנשדד מעולם לא ראה את פניהם.

הוא ראה במהלך השוד את מיבנה הראש של השניים ואת זווית התנוחה שבה משכו מעליו את ארנק־הכסף. על כן החליטה המישטרה לעשות מסדר זיהוי במסיכות מגרבי־ניילון. מיסדר כזה לא נערך מעולם.

הגרב משנה את הפנים

שורה של גברים צעירים הועמדו לפני הער המזהה, כשהם עטויים גרבי־ניילון. הוא עבר על פניהם כמה פעמים, ביקש מהם להתכופף מעט, הציץ בהם מהפרופיל ואז ניגש אל האדם שעמד במקום הרביעי בשורה ואמר: „זה האיש שאיים עלי עם האקדח. הוא אמר לי לכבות את האורות, נכנס מצד שמאל שלי עם גרב על הראש." האדם שאותו זיהה הער היה יהושע מלצר, בנו של בעל חברת הרכב, בעלת הסובארו הצהובה.

כאשר הוסרו הגרביים מפניהם של המשתתפים במיסדר־הזיהוי הביט בהם הער ואמר: „בלי גרביים זה קשה, כי הם היו בגרביים".

בבית־המישפט הסביר הער כיצד הטביעה נמצא על השימשה האחורית של הרכב והיתה ברורה ומלאה.

התובעת קלרה רג'יניאנו האשימה את השניים בשני מיקרי־השוד. הם כפרו באשמה.

סניגורו של מסילתי, עורך־הדין אהרון בן־שחר, טען כי טביעת־האצבע על מכוניתם של בני־הזוג לא באה דווקא ממיקרה השוד, אלא הוטבעה על המכונית בעת שהזוג ישב בכיכר העיר והקשיב למוסיקה. „האיש לא נגע במכונית, כאשר ישבנו בכיכר. אני פחדנית נורא ומסתכלת לכל הכיוונים, והייתי מרגישה מייד אם מישהו היה נוגע באוטו. בכלל, הסובארו היא כמו נייר ומרגישים כל נגיעה", העידה רות מור, לדעתה, היתה זו טביעת אצבעו של אחד השודדים.

השופטת ויקטוריה אוסטרובנסקי־כהן קבלה את גירסת התביעה, כי אין ספק שמסילתי הוא אחד השודדים של הזוג מור, לעומת זאת, מאחר שלא היו יכול היה לזהות אדם שראה אותו רק בכיסוי גרב. „השיחזור הוא בעיקר לפי צורת הראש. את פני בעל האקדח איני זוכר. אחרי־מסדר־הזיהוי היתה לי הפתעה שאלה הפנים... הופתעתי מזה ששמתי עליו את הידיים... והופתעתי מכל הזיהוי. ההבדל בין ראש עם גרב וראש בלי גרם זה הגרב. עם גרב הולכים על הרגליים, לא על הראש. הגרב משנה את הפנים."

אבל הוא היה משוכנע כי זיהה את האיש הנכון, האיש ששדד אותו ואיים עליו באקדח. למרות הזיהוי, טען הסניגור, יהודה ויינשטיין, כי מלצר אינו השודד.

בפני השופטת עמדה בעיה חדשנית, האם אפשר לסמוך על מיסדר־זיהוי כזה ולהרשיע אדם בשור על פיו." שני באי־כוח הצדדים מסכימים, כי לא קיים תקדים המתייחס למיסדר־זיהוי של אנשים שתווי פניהם עוותו על־ידי כיסוי. לדעתי, נעשה כאן ניסיון לגיטימי של החוקרים להתקדם בעבודתם... אולם אין בידי ראיות המצביעות על הנאשם כעל אחד השודדים. יש רק חשדות. הוא נעצר בשעות הלילה בנסיבות מחשידות, סמוך למקום השוד. הוא זוהה על־ידי הער במיסדר־זיהוי מסיכות, אבל לדעתי, כל זה מביא רק למסקנה כי הנאשם דומה לאחד השודדים ותו לא."

יהשע מלצר זוכה מאשמה.

אילנה אלון ■

מגילת רחל המרחלת

לא להאמין

כשהם קוראים את רחל המרחלת הם כל הזמן מתלוננים. זה לא ייתכן שככה יתנהג עם ישראל, הם אומרים. שירד לשפל המדרגה. כל־כך הרבה בגידות, כל־כך הרבה רמאויות, ושחיתויות ואירועים בעלי טעם רע. בכל עם אחר – מילא. אבל אצלנו! בעם סגולה! עם הספר! עם התנ"ך! לא ייתכן!

הלכנו לבדוק איך זה התחיל. חזרנו כמה שנים אחורנית, בדיוק למקום ששם נקבע שאנחנו לא ככל הגויים. קראנו. לא האמנו. שוב קראנו ושוב לא האמנו. מה הפלא, איך אנחנו ניראים היום אם ההתחלה שלנו היתה כמו שהיתה. ככה מתחיל עם את חייו! ועל זה הוא כותב את התנ"ך שלו, שאחר־כך מתורגם למאות שפות ונלמד בבתי הספר־ברחבי העולם. כאילו הוא תורה מסיני!

מפאת קדושת חג־הפורים לא הבאנו כאן שום ידיעות על מגילת אסתר שהיא מן המביישות שבתולדותינו. הכל פריצות וטומאה ושחיתות ובגידות. אז נעזוב את מגילת אסתר. בואו ונראה לכם את קורות עצמנו בהתהוותו. ושתשמע גברת תעסה־גלזר ותסמיק.

דניאלה שמי ■

שום הרצל

אתם זוכרים בכלל איך הגענו לאיזור הזה? **הרצל**, אתם חושבים? אה־פיג.

הרצל רצה לשלוח אותנו לאוגנדה.

אם אתם רווקא רוצים להאשים מישהו, אז תרעו לכם שהכתובת שלכם זה רחוב **יהושע בן־נון** (זה מה שנשאר היום מהאיש). ההוא עם הרעיונות הגאוניים שלו לקח את האטלס, ריפרף בו קלות, פריס, לונדון, ניו־יורק, רומא, יריחו, וטרח: עצר על יריחו. זה מה שהוא החליט. אבל האיש היה רק טיפש ולא אידיוט, והוא ידע שביריחו יש מימשל צבאי ישראלי, ולא כדאי להסתבך איתו. החליט לשלוח שני חבר'ה מהמדור המרכזי, בשביל לבדוק את המצב.

יצאו שני הבלשים, לבושים אזרחית, ומתוך ניסיון ידעו שבהלשנות הזונות הכי טובות. אז הלכו ישר לרחוב־הירקון של יריחו, ופגשו את **רחב**. עשו מה שעשו. שילמו כמה ששילמו והתחילו לתחקר אותה. ער היום לא ברור מה ידעה רחב על תנועות הצבא בתוך העיר, ומה סיפרה להם. אבל ידוע לכולם שהיא לא הסגירה את שני החבר'ה לשילטונות.

שני הבלשים של בן־נון
עשו מה שעשו, שילמו כמה ששילמו

אחרי שבוע פלש צבאו של רחוב יהושע בן־נון וכבש את יריחו בסערה. ככה הגענו לאזור הזה. בגלל טיפש אחד, וזנה אחת והמדור המרכזי.

סיפור פשוט על תמר אשת ער

בר.. בר.. בר.. צילצל הטלפון.

„הלו," אני אומרת.

„שלום, זו רחל המרחלת?"

„כן."

„תשמעי, יש לי סיפור בשבילך."

„נשמע, נשמע."

„את זוכרת את **יהודה** מספר בראשית, פרק ל"ז ל"ח?"

„בטח זוכרת."

„אז את יודעת שהיו לו שלושה בנים, **ער, אונן ושלה?** הבכור ער התחתן לפני כמה שנים עם בחורה בשם **תמר**, בחתונה מפוארת מאד במלון קרלטון־כנען."

„מי היה בחתונה?"

„בהייך, מי לא היה? כל גדולי־המדינה היו שם: **משה רבנו, אברהם אבינו, דויד המלך**, הנביא **ירמיהו**, ד"ר **יוסף ברוג, ירובעל ואחאב ושאול**, שבא עם בעלת־האוב, שלבשה בגד מפוצץ של **לוזה בר, ויעקב אבינו ויצחק וירחם משל**. בקיצור, כולם היו שם."

„נו..."

„טוב, זמן קצר אחרי החתונה נהיה לפתע ער רע בעיני ה', והדתיים ראגו לחסל אותו. נשארה האלמנה תמר, חתיכה חטובה, שחורת־שיער וחושנית. יושבת ובוכה. ריחם עליה יהודה ושלח אליה את בנו השני, אונן, לעשות לה דברים גסים. אונן, שממש לא סבל ילדים ולא רצה שיהיו לו, עשה לה דברים, אבל נורא נזהר ואחר־כך, כמו כל החבר'ה, הסתלק ממנה. היה אמנם האח השלישי, שלה, אבל הוא עוד היה קטין, ולא רצה צרות עם המישטרה. אז תמר האלמנה ישבה וחיכתה ער ששלה יגדל. וחיכתה וחיכתה וחיכתה."

„נו, וזה סוף הסיפור?"

„בחייך, בשביל זה הייתי מטלפן לך?"

„אז תגיד, תכלס, מה קרה?"

„בקיצור, יום אחד יושבת לה תמר בפתח הפנטהאוז שלה, לבושה חצאית רחבה של **גידעון אוברזון**, ומחום היום ביצבצו אגלי־זיעה על מצחה. הרימה תמר את החצאית כדי לנגב את הזיעה מעל מיצחה, ובריוק ברגע הזה מי עובר שם אם לא יהודה, אבי בעלה המת. יהודה רואה בחורה שפניה מכוסות וחלקים אחרים לא כל־כך, ומייד, בגלל קירבת הפנטהאוז לתל־ברוך, הוא חושב אותה לאחת הנערות העובדות. פינקס־צ'קים לא היה לו, אז הוא הבטיח לשלוח לה איזה גדי במקום כסף. תמר הסכימה. ויעש יהודה וילך. כלי לדעת שממש ברגע זה הוא עשה לעצמו זוג־ילדים. לא אלאה אותך בפרטים קטנים, ורק אגיד לך שהשבוע נולדו במזל טוב התאומים **זרח ופרץ**. לימים אולי אחד מהם יהיה שר־הרתות והשני אולי יהיה מנהיג פועלים בנמל אשדוד. נחכה ונראה."

לא עקר ישראל

הזדמנתי השבוע לחגיגת בר־המיצווה של בנה של **אישיות חשובה מאוד** בחיינו הפוליטיים.

כל השמנא והסלתא של הארץ הרעבה היתה שם. הגן קושט בבלונים צבעוניים, ותמונות־פורטרט של מנהיגינו. החזומוסים והטחינות נשפכו שם כמו שמפניה, וההמון חגג בשירה ובריקודים עד אור הבוקר.

בגלל הביזבוז הנוראי שהיה שם, דווקא בשנה כל־כך רזה, ביקש ממני בעל־השימחה שלא לכתוב את שמו, ובמיוחד, לאור העובדה שיש אצלם במישפחה עכשיו בדיוק סיפור של גילוי־עריות.

לא אזכיר את שמו של האיש, לפי בקשתו. אבל אגיד לכם מי הן נשותיו. ובכן, **מיכל ואחינועם ואביגיל ומעכה וחגית ואביטל ועגלה ובת־שוע ובת־שבע**. את שמות הפילגשים לא הצלחתי לקלוט, כי הכל זה שמות מהתנ"ך. דרך־אגב, היו שם כמה מילדיו. הצלחתי לזהות רק את **שמוע, שובב, נתן, שלמה, אלישוע, אלפלט, נגה, נפג, יפיע, אלישמע, בעלידע, אליפלט, דניאל, אדוניה, שפטיה, יתרעם, אמנון, תמר ואבשלום**. (לשלישיה האחרונה אקריש קטע במדורי הבא, כי יש להם סיפור מהסרטים).

רמז: לא מדובר בחתונת הקניידלך בהילטון. זו אישיות אחרת לגמרי. נחשתם?

בת־שבע
שמוע, שובב, שלמה, שפטיה

ילד מופרע

כל השנים חשבתי שהוא בחור הגון ומוכשר וחתיך. פיתאום התועבה הזאת. שוב פעם פויז זה נכון שילד שגדל בבית של אבא אחד (יעקב), שתי אמהות (**רחל** ולאה) ושתי פילגשים — (**זילפה ובילהה**) יש לו כל הסיבות להיות קצת מופרע. נכון שמופרע היום זה לא סחורה, אבל מופרע ככה זה כבר ממש מוגזם.

פיתאום מישהו מספר לי שאחרי שרחל, אשת אביו, ילדה את בנה **בנימין** ומתה בלידה. ניזל מיודענו ראובן את אבלו הכבד של אביו יעקב, ובמקום לבוא ולשבת שיבעה ליד האבא ולנסות לנחם אותו ולתת לו סוכריות כאלה עם שקדים, שתמיד נותנים ב„שיבעה", הלך ראובן לחדר אחר, תפס את בילהה, פילגש אביו, ועשה לה דברים גסים מאוד.

תגידו, לא בושה? בחור מהתנ"ך! והיום מלמדים את זה בבתי־הספר!

לא רוצה לשמוע עוד שום תלונות על הדור הזה. דור של צדיקים אנחנו. אפילו לא איכפת לי שתגידו את זה בשמי **למרים תעסה־גלזר**. אני לא רוצה לחשוב בכלל מה היא היתה אומרת אם היתה חיה אז. ממש פוי.

הנה, קחו למשל את **ראובן**, בנם בכורם של **יעקב ולאה**. והוא היה דווקא הסימפטי שבין הבנים. הוא היחידי שלא רצה למכור את **יוסף** למצריים. זוכרים אותו?

אצל ה' בחצר

אוף מיר געזונט, תנאים כמו שהיו **לאדם וחווה** בגן־עדן!

הסתובבו להם כל היום בגן המשגע, מוקפים בעצי־נוי ובעצי־פרי. בתוך הגן נחל ופלגי מים זכים. יושבים להם אדם וחווה על ספסלי־שיש, שותים שמפניה מגביע־בדולח, אוכלים לקרדה עם בצל ואפרסמונים ופטל, מתעלסים בתוך ערסלי־משי תוצרת הונג־קונג.

שום דאגות לא היו להם. בנקאיות הם במילא לא קנו, חובות לא היו להם, המשכנתא כבר שולמה וקצת פת"ם שהיה בבנק צמח כמו עשב־פרא.

ככה הם חיו להם בהרגשה שאין איש בעולם מלבדם. הכל הוא נתן להם, האדון ה' ורק בקשה

חווה ואדם
ביס אדיר

אחת היתה לו, שלא יגעו בעץ־הדעת, יעני, שלא יהיו פתאום יותר חכמים ממנו.

אבל הגברת חווה רצתה דווקא מעץ־הדעת. מתה על עץ־הדעת. השתגעה עליו. ויום אחד, איך שאלוהים היה עסוק בהטייית איזה מטוס אל־על, שלא יטוס מעל להר־הבית, רצה חווה מהר מהר לעץ, קטפה תפוח ותקעה ביס אדיר.

אבל השנה היתה 1984, ועינו של האח הגדול היתה פקוחה. כך תם סיפור גן־עדן, הליכוד עלה לשילטון והארץ היתה תוהו ובוהו, וחושך על פני־תבל.

סתם רכילות

הכי מצחיק זה שאני הרחל המרחלת הכי טובה בעולם, בעצם שונאת רכילות.

למה? נו, תשאלו כבר.

למה שרכילות זה לא תמיד נכון, והרבה פעמים מלכלכים את הבן־אדם מבלי לברוק קודם.

הנה, למשל, קחו את המיקרה של **דויד ויהונתן**. מה, כבר לא קראתי עליהם? מה, כבר לא סיפרו לי? אמרו שרואים אותם ערב־ערב בבר הזה של ההומואים, שותים תקילה. ולא סתם יושבים. מחובקים הם יושבים. ולא סתם מחובקים, אלא שרים. ומה הם שרים? את „תחזקנה," כמובן. ולמה „תחזקנה" דווקא? ביגלל השורה הזאת שאומרת „אל תיפול רוחכם, עליזים מתרוממים."

אני ממש לא האמנתי. שני אלה? השתגעתי מזה ותיכף הלכתי לבדוק אצל שמואל א'. ומה מסתבר? לא דוכים ולא יער. יום אחד הכיר דויד את יהונתן ולהיפך, והם מצאו חן אחד בעיני השני, עכשיו הפסקה.

באותו זמן יצאו **שאול** ודויד למילואים בלבנון. הרסו את התשתית, הרחיקו את הקטיושות מגבולנו, הרגו בהם, סילקו אותם לתוניס והביאו את הניצחון הביתה. כשחזרו לקו הירוק חיכו להם היפהפיות המקומיות ופרצו בשירה אדירה של השיר הידוע „היכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו." שאול קיבל קריזה לא נורמלית, והחליט להוציא חוזה על הבחור דויד. ואז, לאורך הרבה מאוד זמן, הולך יהונתן לפני דויד ומציל אותו מחיצי־השינאה של אביו שאול, ומפרק לו את המוקשים לפני הרגליים.

ואחרי כל זה, אחרי שיהונתן הציל את דויד הרבה מאוד פעמים, שהוא לא יספיד אותו במילים „נעמת לי מאוד, נפלאתה אהבתך אלי מאהבת נשים"?

מה, הם הומואים בגלל זה? למה? לגברים אין רגש? אין נשמה? גברים לא יודעים להכיר טובה לחבר?

מהיום אני לא מאמינה יותר לשום רכילות. רק זו שבמדור שלי. כי אני בודקת כל דבר.

שאול ודויד
שירת היפהפיות המקומיות

עוד ועדת חקירה

אני ממש משתגעת מהשיטות של המשטרה. איך אפשר דבר כזה? איפה הרחמנות היהודית?

טוב, נכון שאסור לקחת שלל ולשים אותו בכיס הפרטי, כי הכל הולך לימ"חים. אבל הצבא שלנו זה צבא העם, והעם, כידוע, כל הזמן במצב כלכלי קשה. הבורסה נפלה, תוספת־יוקר נותנים רק פעם בשלושה חודשים, הוטל מס על קיצבות הילדים. קשה! אז הוא לקח איזה 200 שקל ואיזה אדרת (יעני, ז'קט), הבחור המיסכן הזה **עכן בן־כרמי**. מה הוא היחידי?

הייתי מבינה שיתפסו אותו וישפטו אותו ויגידו לו להחזיר, את הכסף, כמו שאמרו ל**יהושע בן־ציון**, שלקח יותר מ־200 שקל. זה הייתי מבינה. אבל לאסוף את כל מישפחתו, את בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמורו ואת צאנו ואת אוהלו ואת כל אשר לו, לשים אותם באיזה עמק ולהגיד לכל האספסוף „עליהם! תרגמו אותם באבנים, ותישרפו אותם ואחר־כך תסקלו אותם!" — זה אני לא מבינה. איזו זוועה! איפה הם למדו את השיטות האלה? יהודים שקוראים כל לילה בתורה, ככה עושים?

אני מציעה שמיד אחרי שוועדת רצחה־ארלוזורוב תגמור את חקירתה, תוקם ועדת־חקירה על רצח מישפחת עכן בן־כרמי. אני יודעת שזה קצת מאוחר. אז מה?

בן־כרמי
איפה הם למדו את השיטות האלה?

ממש סדום ועמורה

שבוע־תועבה עשיתם לי השבוע. כל סיפור יותר מלוכלך מהשני. מה קרה לאנשים בארץ הזאת?

בורסה לא מספיק להם? קאזינו לא טוב להם? מיסעדות סיניות ויפאניות, ודיסקוטקים?

כלום. רק סקס מעניין את הבחורות של היום. אני ממש לא האמנתי שהמצב בשוק הגברים כל־כך גרוע, ששתי החתיכות לבית **לוט** תעשינה את זה.

לוט ובנות
פינה־קולדה במערה

בראיון עיתונאי שנתנה **הבת הבכירה** לפני כמה שנים לכתבתנו, היא אמנם אמרה שאם עד גיל 30 היא לא מתחתנת, היא לא תוותר על ילד ותעשה אותו עם מי שבא. אבל לא תארתי לעצמי בחלומות־הזוועה שלי שהיא תתפוס את אביה מולידה במערה בהר, תשקה אותו פינה קולדה ותשכב איתו.

עוד לא נרגעתי מהסיפור הזה, והנה אני שומעת שגם **הבת הקטנה** לא יכלה להתאפק ועשתה אותו דבר.

האם לסדום היינו, לעמורה דמינו?

על הדבש ועל העוקץ

איזו ארץ! כל החיים מילחמות. קצת עם השכנים וקצת מילחמות יו"ד ביו"ד. מה שנקרא פעם „והיתה חרב איש ברעהו מהומה גדולה מאוד".

נו, ומה עושים מנהיגינו? אחרי שעשו כבר 30 ועדות־חקירה, שכל אחת מהן הושמצה יותר מהשניה, הם מחליטים לאסוף את העם בכיכר שמואל א', פינת פרק י"ד, ולהגיד להם „ארור האיש אשר יאכל לחם עד הערב". יעני, עוד יום־דיאטה המוני, שכל הכנסותיו מוקדשות לקרן לב"י, זה הכל בשביל שאלוהים ישים לב למיסכנים וירחם עליהם קצת, ויסדר להם איזה ניצחונצ'יק קטן במילחמות שלהם.

אבל אלוהים נמאס לו מכל השטויות של נבחרינו, והוא מסדר שדווקא **יהונתן**, הבן של ח"כ **שאול**, ירביץ איזה מנת־דבש בשביל שיהיה לו מתוק בפה. אחר־כך הוא טען שהוא לא שמע על החוק החדש בעניין לא לאכול, אבל כידוע אי־ידיעת החוק אינה פוטרת מעונש.

ברור לכם שאם זה לא היה בנו של ח"כ ידוע, אלא סתם בחור תל־אביבי פשוט, הוא כבר היה חוטף חמש שנים בפנים, ועוד שנתיים על־תנאי. אבל בן־של בן־אדם חשוב, ועוד ממיפלגה דתית שמחזיקה את המדינה בביצים, תמיד ייצא נקי מהעסק. זה פיירז! אני שואלת אתכם. זה פיירז

נמר של נייר

טופוגרפיה של שקיעה לאומית ★ להאכיל אמת את אהרון מגד ★ ריילי מול ולאדימיר לנין וליאון טרוצקי ★ האימה הגדולה והירח ★ הביצות שבעמק — או לא?

מקור

אודיסיאה ישראלית

הסיפורת הישראלית, ברובה המכריע, מחוברת עדיין בחבל־הטבור שלה לסיפורת היהודית המיזרח־אירופית. התוצאה ניכרת ביצירותיהם של סופרים נוסח **עמוס עוז, א.ב. יהושוע, יצחק אורפז, יורם קניוק, בנימין תמוז, יעקוב שבתאי** המנוח ועוד רבים אחרים. אי־יכולת זו להינתק הופכת את המוצר הסיפרותי הסופי לסיפורת המגותקת בעצם לשונה וחווייתה מהאמת הישראלית.

מעט מאוד סופרים ישראליים הצליחו להת־מודד עם ייחודיה של הלשון העברית־ישראלית, ולהפכה ללשון ספרותית עברית ייחודית.

אין פלא בכך. שיטפון המילים של סופרי דור תש"ח (**האחים מגד, האחים שחם, משה שמיר, שלמה ניצן, יגאל מוסינזון, חנוך ברטוב** ועוד רבים אחרים), הפך מסה מילולית דביקה ובלתי־קריאה לקורא של שנות ה־80.

צחוק הגורל הוא, שדווקא סיפוריו של **עמוס קינן**, שנכתבו בסוף שנות ה־40 וראשית ה־50, הם מן השרידים הקריאים המעטים של סיפורת בני־דורו.

בימים אלה ראה אור רומן נוסף מאת עמוס קינן, תחת הכותרת הדרך לעין חרוד", רומן הממשיך את תווי הלשון, הסיפור, החוויה והיחודיות הישראליים של כתיבתו, מאז ביכורי כתיבתו.

הדרך לעין חרוד הוא פרק נוסף באודיסיאה הישראלית, העוברת כחוט השני ביצירותיו של קינן. האודיסיאה הזאת, המתחילה באכזבת לוחמי תש"ח ומעניקה להם ממד ניהיליסטי אמין, נמשכת בבריחתם לנכר (בתחנה) בחיפוש הדרך העולמי שלהם, ובחזרה המובסת לארץ־ישראל, לחברים מספרים על ישו, מחזה, שהוא גלריית השאלות החשובות ביותר. בפרק מפלתו של דור תש"ח, שהיא מפלת עתידה של ישראל.

קודם לפרוץ מילחמת־יום־הכיפורים, כתב עמוס קינן, את סיפורו שואה 2, ספר, שכמו ניבא את ראשית מעגל המפלות המטורפות של ישראל ושקיעתה, כאשר פרק הפלצות המחריד ביותר ברומן זה, היה חזון שקיעתה של תל־אביב, העיר שהיתה סימלו של היהודי החדש בארצו.

עכשיו, 10 שנים אחרי שואה 2, פורס קינן בפני הסיפורת הישראלית, את הדרך לעין חרוד, שהוא הביטוי הסיפרותי הראשוני (בינתיים) לדרך־המוצא האחרונה של ישראל, דרך ההגעה להבנה ולמסקנה, שארץ־ישראל היא ארצם של שני עמים, ותולדותיה, הם תולדות שני העמים הנ"ל בארץ.

קינן מצליח בהדרך לעין חרוד להביא את בשורתו בכלים סיפרותיים מרתקים, באמצעות מתח מתמיד של מותחן, הכולל גם רצח, שאסור לגלות עליו דבר לקורא, שהרי הנאתו עשויה להיפגם.

הדרך לעין חרוד, הוא המשך לפריצת־הדרך של עמוס קינן, היוצרת את הז'אנר הייחודי של הסיפורת הישראלית החדשה. לשונו העניינית של קינן, מיבנה המישפטים הקצר ותוכן העלילה המרתקת, מייחדים את הדרך לעין חרוד מכלל הסיפרות הישראלית. הגיבור — המספר של קינן קשור בטבורו ל**מחמוד** הפלסיני כאשר הם עורכים יחדיו את הפרק האחרון באודיסיאה הישראלית. ההופכת למיפוי הטופוגרפי של השקיעה הלאומית היהודית הייחודית בארץ־ישראל (השלמה, או החסרה).

מעבר לעוצמות־המתח הטמונות בסיפורו של קינן, מצטיין הספר בעומק אידיאולוגי הנדיר כל־כך בסיפורת הישראלית האמיתית והאמינה. אני נזכר, בדברים שאמר קינן, לפני שנים, באוכרה לפסל **יצחק דנציגר: ארץ־ישראל השלימה, אינה שייכת לימין — ארץ־ישראל השלימה היא כולנו, כל אלה שברור להם, שכל תולדות ביבית הקרקע, ששמה ארץ־ישראל הם תולדותיה.** קרי: ישראלים ופלסטינים.

הדרך לעין חרוד, שמיבנהו פשוט למדי, נפתח במספר, בתל־אביב, אחרי הפיכה

סופר קינן
מתח מתמיד של מותחן

פאשיסטית, כאשר הוא שומע במיקרה, במקלט־הרדיו שלו את קול עין־חרוד החופשית ויוצא למסע לשם. בראשית דרכו הוא פוגש במחמוד, ובמיכלול של יחסי שותפות ושינאה, שניהם מנהלים את דרך ההרפתקות שלהם לעבר עין־חרוד, כאשר צה"ל רודף אחריהם.

חוויית הדרך לעין חרוד, היא אחת מהחוויות הסיפרותיות הנדירות ויוצאות־הדופן של הסיפורת הישראלית, שרובה רחוק מלהיות חוויית־אמת מרתקת לקורא. הדרך לעין חרוד, היא אודיסיאה ישראלית, המקיפה את כל תולדות הארץ הזאת, בעט אמן מעמיק. בסיפרו מבצר קינן, את מעמדו בפיסגת הסיפורת הישראלית, כשהוא מעניק לקורא הלם חווייתי.

ספר מומלץ ביותר לקריאה.

הערה אחרונה לקורא — הדרך לעין חרוד, אינו מאותם ספרים, שאתה מסיים קריאתם בפעם אחת. הקריאה הראשונה היא לפיתרון סיפור־המתח, הקריאה השניה לפיתרון הסיפור האידיאולוגי (ישראלי־פלסטיני) והקריאה השלישית, להבנת התהום הלשונית, שבין קינן ובין שאר מחברי הסיפורת הישראלית, נכון לעכשיו.

תרגום

זיגי רוזנבלום

בימים אלה, כאשר מוקרנת על מסכי הטלוויזיה הסידרה הבריטית רב־מרגלים ריילי ראה־אור בהוצאת כנרת סיפרו של **רובין ברוס**

רב־מרגלים ריילי (בפרט)**
הספר יותר מותח מהטלוויזיה

לוקהארט רב־מרגלים ריילי שעל־פיו תוסרטה הסידרה(*).

אם סידרת הטלוויזיה מרתקת, הרי שסיפרו של ברוס לוקהארט מרתק עשרת־מונים, למרות שהוא צמוד ביותר למציאות.

רב־מרגלים **ריילי**, שהוא האב המקורי של דמות רב־המרגלים **ג'יימס בונד**, נולד ב־24 במרס, 1874, אמו היתה רוסייה ממוצא פולני, אביו קולונל בצבא הרוסי. בהיותו בן 15 חלתה אמו, ולביתם זומן רופא יהודי מווינה, שכבר ריפא בעבר את האם ממוות. שנים מאוחר יותר, אחרי מות אמו, התברר לו שהוא למעשה בן־נאפופים של אמו ושל הרופא היהודי־וינאי, ד"ר **רוזנבלום**, וכי שמו היה צריך להיות **זיגמונד רוזנבלום**.

(*) רובין ברוס לוקהארט – **רב־מרגלים ריילי** עברית: דורון לבנה; הוצאת כנרת; 165 עמודים (כריכה רכה).

(**) השחקן סם נייל.

מי מריבה

הציפרור של אהרון מגד

עד מיגדעותיו הסיפרותיות ועודפי הפסיכויוזימים החלולים של **אהרון מגד**, הירבה מרוד זה לספר.

באחרונה הצטרף אהרון מגד עצמו. לניסיון לאמת את כל הטענות שהעלה כנגדו נמר של נייר. הכל החל, כאשר המבקר הסיפרותי **בני ציפר** פירסם סקירה קצרה על סיפרו של עסקן־הסיפרות **שמאי גולן**, רשימה שבה זיווג את גולן, עם הגימה האופיינית של כתיבת מגד.

וכך כתב ציפר: **שכל אותם מרכיבים ביזנטיניסטים, שכל מספרי דורו שקועים בהם עד צווארם; התלהבות מהדור הצבאי, הקונפליקט השנימי של בן הגולה הנעשה חייל עברי, התאוזה הלא־נלאית למין...**

בזאת לא הסתיים הציפרור של מגד. למרות ניסיונו העיתונאי, הוא החליט לכרות לעצמו בור, ועשה זאת, במיסגרת תגובה. שם בשיטת ה־א־ב־ג, של **שימעון פרס**, ניסה להפריך את ציפרורו של ציפר.

אלא שבני ציפר צירף למיכתבו של מגד כמה הערות, שהעמידו את מגד עירום ועייה. הערות מזלזלות, הנפתחות **באהדון מגד סבור**. מן המתם. **שהבריות לא ישריחו עצמם לעין בכתביו ולבדוק את אמיתות טענותיו...**

ואכן, ציפר ראוי לצל"ש, על העוז שהפגין, כאשר הטריח עצמו לקרוא במה מיצירותיו העתיקות של מגד, שנשכחו, תוך שהוא מביא לקורא, מעט מהמיליטריזמים המרצפים את הסיפורת של מגד.

אחד המיליטריזמים של מגד, מובא מתוך סיפורו העיר הלבנה. שבו כתב: **בסוף**

סופר מגד
אינטלקטואל בעל מיקטרת

מילחמה, גיפי בשר אחד עם זחיל בולו שעטתי קדימה עם שורות תיגלים ועם חיית השיריון (...) הה, זה כבר היה הקרב, ואיך לא ידעתי פחד... דוגמה נוספת, הלקוחה הפעם ממחזהו של מגד חנה סנש. שם כתב סופר פלמ"ח זה: האם לא הייתי נכה מילחמה? מעולם לא ויתה בי מידה מספקת של שינאה כדי לירות באוייב מבלי להחשיב. ידעתי שזה מום, ולפי טולם ערכים־מוסרי זה של מגד, קשה לומר שבני ציפר, הינו בעל־מום.

ובקינוח־סעודה למיליטריזמים של מגד, מזכיר לו ציפר, את מיקרה הכסיל, שבו כתב מגד: **תקריות גבול הן עניין קשה ביותר. אמרתי בשאני לוגם מבדי. ואם לא נשיב במהלומה כבדה שתלמד את האוייב לקח, יהיה מצבנו בגל רע (...) הם מבינים רק את שפת הכוח... ממש אורייאל שרון סיפרותי,** או מיקרה־כסיל סיפרותי.

חיזוק־מילולי אחרון בציפרורו של מגד היה בקביעתו של ציפר מתכונת נכונה לדור הפלמ"ח, כאשר הגדיר דור סיפרותי זה, בנוסח: **האינטלקטואלים בעלי המיקטרת שנעשו עם חזמן לאנשי מימסד, נישלחו לחו"ל, ונהנו מכל אותם מנעמים שהעניק המישטר חישן...** הגדרה, שחיבר מגד עצמו, בתת־הכרתו, תוך התעלמות מהעובדה, שהוא מצלם בתיאור זה את עצמו.

רוזנבלום־ריילי עבר כתוצאה מכך משבר, ביצע התאברות־מרומה ונעלם מרוסיה הצארית. עד מהרה הגיע ליערות־העד של ברזיל, שם כעבור שלוש שנים הדריך מישלחת בריטית, והצילה מאוכלי־אדם. כתוצאה מכך, הביאו ראש־המישלחת, שהיה מאנשי שירות־הריגול הבריטי ללונדון, שם קיבל ריילי לעצמו את דמותו הבריטית.

עד מהרה הפך בכיר מרגליה של אנגליה, שהיתה לו יד ורגל בפורץ מילחמת רוסיה־יפאן (המילחמה שבה אינב יוסף טרומפלדור את ידו). ריילי, המשיך והיה האדם, שסיפק לאימפריה־הבריטית את מאגרי־הנפט של פרס, ואת סודות המיספנות הגרמניות שהכינו ספינות־קרב, כדי לרשת את עמדתה של בריטניה על־פני הימים.

במקביל ליעילותו כמרגל, היה ריילי גם נואף בינלאומי, כך שבכל פרשיית־ריגול שלו, לא נפקר מקומה של האשה. בעולם־המרגלים היה ריילי לדמות יוצאת־דופן, דמות שהגשימה אידיאל מסויים של אי־תלות כלכלית בממשלה הבריטית, היות שעשה ממון רב בעסקות שונות, בחלק מממון זה, בנה לעצמו את אוסף הנאפוליאונה. אוסף של כיתבי־יד, שירטוטים ושאר טקסטים, בכתב־ידו של **נאפוליאון**, או בנגיעה כלשהי אליו.

אין ספק, שריילי פיתח לעצמו, מעין „תסביך נאפוליאון". כתחליף לתסביכיו היהודיים. השיא של תסביך זה הביא גם לחיסולו בסופו של דבר.

סופו של ריילי החל עם המהפכה הרוסית, שמחוללייה היו ברובם יהודים כמוהו. ריילי, נצמד לריגול הבריטי, ולכוחות הלבנים, ששאפו לבצע הפיכת־נגד. ב־1918 הוא תיכנן, ביחד עם סוכנים־חשאיים נוספים של המערב, תוכנית, שכפי שמתואר בספר: „**התוכנית הגדולה של ריילי היתה לאסור את כל המהנדסים האדומים בבת אחת, ב־28 באוגוסט, תאריך שבו תוכננה התכנסות של הוועד הפועל הסובייטי המרכזי. ריילי לא התבונן להציאם להורג, אלא להשיטם מבגדיהם ולהצעידם — לנין וטרוצקי בראש — ברחובות מוסקבה, בלא מיכנסיים ותחתונים. כשזנבות חולצותיהם מתנוספות ברוח. אחר־כך הם יושמו במאסר. ריילי האמין כי מוטב להדהם את בוחם של מנהיגי הבולשביקים עליידי לעג וקלס, מאשר להסבם לקדושים מעונים עליידי הוצאתם להורג...**" אלא שתוכניתו של ריילי, שהיתה על סף ביצוע, נכשלה.

כאשר הצליח ריילי להימלט מפני הצ'אקה (המישטרה החשאית), נאסרו במוסקבה **לא פחות משמונה נשים, שהודו בחקירתן כי הן רעיותיו של ריילי. כולן ניכלאו באותו תא יחד עם עוד שלושים נשים...**

אלא שמילחמתו הפרטית של ריילי בקומוניזם טרם נסתיימה, ובאוקטובר 1924 ניצב אחרי אחת השערוריות הפוליטיות החמורות ביותר, בתולדות הדמוקרטיה הבריטית. השערוריה מכונה עד היום בכינוי מיכתב זינוביב, שהיה אחד הגורמים לשקיעתו הראשונה של הלייבור בראשות **רמזי מקדונלד**. במיכתב זה, שזוייף בידי ריילי, קרא **זינוביב**, ראש הקומינטרן, לקומוניסטים הבריטים להתקומם, ולייסד צבא אדום בריטי.

סופו של ריילי היה, כנראה, במלכודת שהציב לו הריגול הסובייטי בברית־המועצות. מלכודת, שבאמצעותה האמין, כי הוא עשוי להפיל בעזרת תנועת התנגדות, את השילטון הסובייטי.

רב מרגלים ריילי אינו ספר־ריגול, אלא ספר מדהים על רב־מרגלים. שהצליח להתברג בצמרת כל שילטון, ולהשיג ברוב המקרים את מטרותיו, בכל מחיר. הספר רב מרגלים ריילי, המתאר את כל מעלליו, מצליח למתוח את הקורא, עשרת מונים מאשר סידרת הטלוויזיה, שהיא מעולה בפני עצמה. כמו־כן, בכמה מפירקי הספר, הוא מהווה ספר־היסטוריה מדהים, המתייחס לראשית המאה.

ספר מומלץ ביותר.

שירה

אורי צבי

מינהג מכובד מטפחת באחרונה הנהלת בית הספרים הלאומי על אף תקציבה הרל. זהו מינהג של פירסום מהדורות ראשונות של סיפרי משוררים דגולים, בהדפסת צילום מעולה.

למרף סיפרי הפקסימיליה הללו הצטרפו באחרונה שלושת ספריו הנרירים של **אורי צבי גרינברג** אימה גדולה וירח(*), הגברות העולה(**) ואזור מגן ונאום בן הדם(***) המביאים את פרק שירתו החשוב ביותר של **אצ"ג**, קודם להפיכתו, כמנהיג התרבותי המוכר של הימין הארצישראלי.

שלושת ספרים־מצולמים אלה ממוספרים, ומחירם רב, כמעט כמחירם של עותקי ספרים אלה, שמספריהם מועטים בשוק הספרים המשומשים.

אימה גדולה וירח שראה־אור ב־1925, מביא

עטיפה מקורית (1924)
פעמונים רוסיים, קול עברי

את פריה הראשון של שירת אצ"ג בעברית אין עוד בבישים מרוסיה לאמריקה, אין בבישים מפריז ירושלימה ויש מורא עלי מים... שירים אלה של אצ"ג, הם מן התקופה שבה נחשב למשורר של ארץ־ישראל־העובדת, כאשר כתב **ואני בתוך צבא העבודה על חוף ים התיכון, עבודת הפרך שפאר לה היתמות בערב...** תקופה, שבה נתמך כספית בידי **ברל כצנלסון ודויד בן־גוריון**.

הקובץ השני הנגרות העולה הוא המשך ישר לאימה גדולה וירח, ובדומה לו הוא נחשב אחד משיאי השירה המודרנית הארצישראלית בראשית דרכה, שירה שלידה נראית שירתם של **שלונסקי, אלתרמן** ואחרים גמדית. אצ"ג כותב על **הנחמו בני־מעי, עציי־איקליפטוס יקרים בארץ־ישראל מכל יערות הדבש באירופה...**

אצ"ג בז לאירופה שהקיאה והוקיעה את יהודיה: **...במהסבת סדום ובחורבן טרזיה ראינוך, בת אירופה, ביום זועה למלכותך וימי נידתך האדומים, / בגאון צלבים עלי הגלים ועל מוטפות המיבצרים...** הוא מביא את רשימת היהודים הנערצים עליו, **שפינוזה, היינה, איינשטיין** ואחרים, (ראה: תולעי־תרבות) ואחד מהם הוא: **ואריה ליב טרוצקי השליט בצבא הבריונים, שכל הסעמדנים הרוסים מציידים לקולו העברי בגבורה...** תוך שהוא מנסח אוטוביוגרפיה שירית קצרה על עצמו, ועל דרכו אל ארץ־ישראל:

משורר יהודי במאה העשרים קם לרוץ מעומק הדמים האיום באמצע אירופה / (גנב גבול פולין ובא באוניה איטלקית ההולכת ליפו) / עומד ביום על חוף הים התיכון העברי...

השלישי בפקסימליות, שפירסם בית־הספרים הלאומי לסיפרי אורי צבי גרינברג, הוא קובץ הגבול שלו אזור מגן ונאום בן הדם, קובץ המ־תעד שירית את נטישתו של אצ"ג את ההיגיון הארצישראלי, והצטרפותו לימין המטורף. קובץ זה שראה אור ב־1930, הוא הבסיס לשירה הלאומנית העברית, קובץ שבו הוא מטיף לפאשיזם יהודי, בנוסח: **ואמת היא תורת בר־כוכבא גם בנפול ביתר! / ואמת היא תורת גוש־חלב עד אחרית יוחנן... ולכן הוא מצפה לעם חדש: על רסק כפיך דם שבט חדש מפכה... כל טיפת דם חי היוצאת מן השבט הזה / בפרוטת הרש יקרה... ועד מהרה הוא ממשיל את הדם לבבקבוקים מלאים דם־יין ביקב שלך, / היז חלוציך, ציון החזמה למשיח...**

שלוש הפקסימליות של סיפרי אורי צבי גרינברג, נחשבות בצדק, כאן־הברול של השירה הארץ ישראלית, קבצים העומדים מיבחן הזמן, קבצים, שאצ"ג מנע הדפסת מהדורות חדשות שלהן, כך שהם הפכו לספרים הנדירים והיקרים ביותר.

אולי זה עשוי להישמע קצת ציני, אך בימים אלה של אינפלציה מירדרדת, כאשר אין במה להשקיע כספים, רכישת עותקים של שלושת סיפרי אצ"ג בדולארים, היא השקעה דרמשמעית. ראשית, זה אופן שבו נישמרת ההשקעה הכספית, ושנית — אתה מחזיק את ההשקעה הזאת ביד, וחושב על תלמידי אורי צבי גרינברג בשילטון הליכור, וצוחק לאידו ולאידם.

מי שמוכן להשקיע בקבצים אלה, בית הספרים הלאומי ימכור לו אותם בשימחה.

כתב עת

קתדרה 30

אחד המיפעלים התרבותיים החיוניים ביותר בשנים אחרונות הוא כתב־העת קתדרה, שחוברת 30 שלו, ראתה־אור באחרונה(*).

מדור שלם בקתדרה מתייחס למאמרם של י. **ברי־גל** וש' **שמאי** ביצעת עמק יזרעאל – אגדה ומציאות שראה־אור בקתדרה 27 (ואף סוקר בהרחבה במדור זה).

ראשון מאמרי המדור, הוא מאמרו של **הלל בירגר** ייבוש המיתוס, הסותר את הנחתם של ברי־גל ושמאי, בעזרת עדויות, תעודות, דיאגרמות ומפה — מאמר, אשר למרות כל מרכיביו אינו מצליח לשכנע את הפרכת המיתוס של ייבוש ביצות העמק.

תגובה נוספת היא מאמרו של **מנחם צנטנר** ביצעת עמק יזרעאל – ההיו או חלמנו מיתוס?. שאינו סותר כלל את מאמרם של ברי־גל ושמאי, שאף הם התייחסו לאיזור מוגבל בעמק, שבו אכן היו ביצות. למאמרים אלה מצטרפים גם **גדעון ביגר ואמנון קרטין**. במאמרם ביצות עמק יזרעאל – אגדה או מציאות? הם מביאים ראיות גיאוגרפיות, הנכשלות בניסיון הסתירה לטענות של ברי־גל ושמאי.

חוקר הזמר **אליהו הכהן** מביא רשימה תחת הכותרת הערות על ייבוש הביצות והזמר העיברי שבה הוא מעיר על המיתוס, מתוך שירי יוחנן וגברייאל.

את המדור מסכם יזרם ברי־גל בתשובה לתגובות, כאשר הוא נעזר במפה גרמנית משנת 1918, המאמתת את טענתו, ובתצלום־אוויר גרמני מ־1917, המראה בחורש רצמבר עמק יבש מביצות. ולסיום, שב ומסביר ברי־גל למתקיפיו, את המשמעות של יצירת מיתוס ייבוש ביצות העמק, שהיה ניסיון של גדוד העבודה.

לסיכום, זהו נושא מרתק, שחבל שהטלוויזיה הישראלית אינה עוסקת בו.

הנושאים האחרים בקתדרה מרתקים לא פחות. סידרת מאמרים של **ישראל שצמק, יורם צפריר** ודיון, העוסקים בגבולה הדרומי של ארץ־ישראל (לימס פלסטינה), ובפרק סוף התקופה הרומית בארץ.

נתן שור חושף מיכתב מרתק של **אליזבט אן פין**, רעיית הקונסול הבריטי בירושלים, במחצית המאה שעברה; **ומיכאל הגיתי** במחקרו בית־ההבראה לפועלים חקלאיים בירושלים, מספר את אחד מפרקי הפתיחה של קופת־החולים בארץ. מאמר רפואי נוסף, ובעל משמעויות הוא מאמרו של **דורון נידרלנד** השפעת הרופאים־העולים מגרמניה על התפתחות הרפואה בארץ־ישראל.

לסיכום, קתדרה מיספר 30, היא עוד חוברת מרתקת, המחזקת בעצם חשיפת עברה הקרוב והרחוק של הארץ, את הקשרים העכשוויים שלנו אליה.

(*) *קתדרה 30; עוכים: יעקוב שביט, יורם צפריר וישראל ברול; הוצאת יד יצחק בן־צבי; 199 עמודים; מלווים בתצלומים (כריכה רכה).*

(**) *אורי צבי גרינברג – הגברות העולה; הוצאת 'סדך תרפ"ז.*

(***) *אורי צבי גרינברג – אזור המגן ונאום בן הדם; הוצאת 'סדן'; תר"ץ.*

תולעי־תרבות

חמונה קבוצתית עם גלזר־תעסה

השבועות האחרונים היו מלאי חיוניות במוספי הסיפרות של היומונים ובעיתוני יום שישי שלהם, על כמה מפירקי החיוניות, איוולת, בורות, תיסכול ומאבק, בשורות הבאות:

● **לסגנית שר־החינוך־והתרבות, ח"כ מרים גלזר־תעסה**. היתה במעריב (24.2.84) הברקה של בורות, מהסוג שמעולם לא הובא בפיו של שר־החינוך, או סגן־שר־החינוך בישראל. ברשימתה לאו – למילחמת תרבות, כתבה גלזר־תעסה בין השאר: **יהדי אירופה, שלא נתן אחר ההשבלה ולא פרצו אל מעבר לעיירה ומכילא לא התבוללו, גם הם לא תרמו לתרבות האירופית במובן החילוני. אלא נשארו קרובים לתרבות והדת היהודית...**

מן הסתם, לא לימד מי שלימד את גלזר־תעסה, על **היינריך היינה**, שמן הסתם, אלינא דסגנית־השר לא תרם לתרבות האירופית במובן החילוני, אלא נשאר קרוב לתרבות והדת היהודית.

● בידיעות אחרונות (24.2.84) במדור הסיפרותי, פירסם זקן חרוזי חיפה **ש(פירא) שלום**, שיר תחת הכותרת לא נכללתי שפורסמה באותו יום שבו פורסם שירו של **ש. שלום** (24.2). כמבקר הראוי לבקר את חרוזיו של ש. שלום.

היינה
לא תרם

● **הביבליוגרף הקשיש גיצל קרסל** פירסם תחת הכותרת בדותא בדבר חשבוע (24.2.84), את הדברים הבאים: **בדבר השבוע מהשבוע שעבר** (17.2) **פירסם חיים באר סיפור עלי, אמנם בטשטוש בביבול. שבל אחד יבול לפענח. אני מבקש להדגיש שבל הסיפור הוא שקר וכזב — פשוט בדיותא.**

גרסל, התייחס לקטע סאטירי שחיבר באר, על החוקר **שמריל זרמל** (שם בדוי). באר, מתייחס לאופן שבו הצליח קרסל לשקם את סיפרייתו, שאותה מכר לאוניברסיטה בריטית (אמריקאית בנוסחו הסאטירי) ועוד סידרה של השמצות, המספרות לא מעט, על מחול־המות של סיפרויותיהם של אישי סיפרות שהלכו מעולמנו.

כמה חבל שדבר השבוע, הביא התנצלות קצרה, ולא הפך את הקטע של חיים באר למאבק, שהיה מוסיף לא מעט לטוהר חיי התרבות והמחקר הסיפרותיים בישראל.

סע רנו בחצי המחיר

מבצע חסר תקדים וחד פעמי ב"רנו"!

1. אתה משלם במזומן כ־50% ממחיר המכונית (רנו 5, 9, 11) ואתה כבר נוסע ונהנה!
   את יתרת התשלום תוכל לשלם עד 10 תשלומים שקליים לא צמודים בריבית עדיפה.
2. אתה גם נהנה ממחירי מבצע מופחתים, בהנחות משמעותיות.
3. "רנו" חוסכת לך הרבה כסף בהוצאות דלק ואחזקה, אתה נהנה מ"מכונית קבועה" השומרת במיוחד על טיבה, בטיחותה ומחירה למשך שנים רבות ומאות אלפי קילומטרים.

יש לך הזדמנות חד-פעמית! "רנו" — ההשקעה בטוחה! ההנאה גדולה!

העולם אוהב RENAULT

בני משה קרסו בע"מ
- ת"א טל. 627151 ■ חיפה טל. 727204
- ירושלים טל. 226491 ■ נתניה טל. 23037
- חיפה טל. 510296 ■ באר-שבע טל. 70911

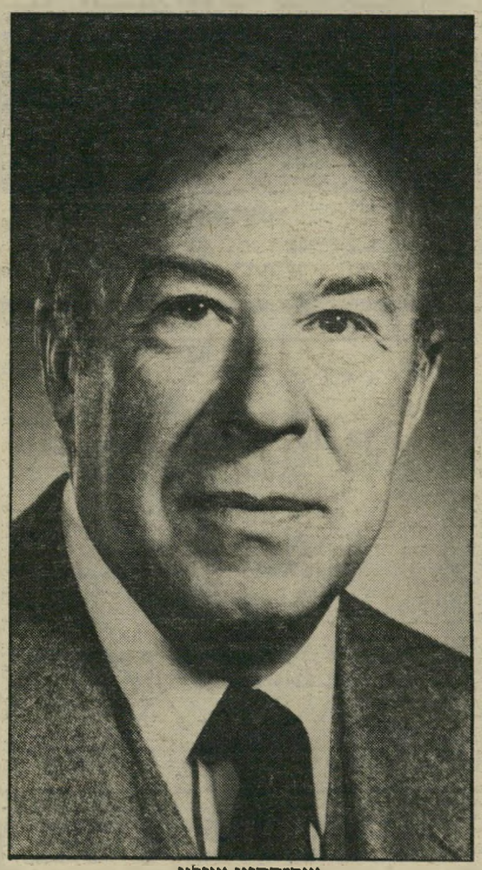
ארצות־הברית: זכויות האדם לפי ג'ורג' שולץ

שר־החוץ של רונאלד רגן הוא אחד האנשים האינטליגנטיים ונעימי־ההליכות בממשלת ארצות־הברית. איש האקדמיה המכובד הזה מעניק משהו מתדמיתו כברת־הסבר והרצינית למישטר כולו.

בשלוש השנים האחרונות, ובעיקר מאז שאלכנסדר הייג הורה לפני כשנה וחצי, בלחץ ערב הסעודית ואנשי קאספר ויינברגר ושולץ בממשלה, הוא מטביע את חותמו בוושינגטון, אולי יותר מכל אישיות אחרת, וקטיגוריה זאת כוללת גם את יועציו הבכירים של רגן בבית־הלבן.

השמועות על הקרע בינו ובין שר־ההגנה, שותפו לשעבר בניהול חברת בכטל, הפועלת בתנופה רבה בערב־הסעודית, אינן מתאמתות. „חילוקי דיעות תוך שיתוף פעולה", כך מגדירים משקיפים בוושינגטון את דרך פעולתם של השניים.

אוייב מס' 1. נציגה בכירה של השרולה השחורה בוושינגטון דיווחה השבוע להעולם הזה שחבריה למסע נגד

שר־החוץ שולץ
6000 שקרים ב־6000 מילים

דרום־אפריקה רואים בשולץ אוייב מיספר 1. „שולץ אדיש לחלוטין לזוועות המתרחשות תחת האפרטהייד, רואה במישטר בפרטוריה נכס סטראטגי ואינו מבין את התהליכים המתרחשים שם, וגם כאן בארצות־הברית, לטווח ארוך", אמרה הנציגה, שיש לה גם עמדה בכירה ביותר במועצת הכנסיות העולמית.

אין לה כל ספק, שגם ויינברגר תומך בעמדותיו של שולץ בעניין זה, התואמות, כמובן, גם את האידיאולוגיה של הנשיא.

בלי תיסמונת ויאט־נאם. שולץ חש, לפחות, צורך להצדיק את עמדותיו בנושאי חוץ, בכל הקשור לזכויות־האדם. בנאום מרכזי שנשא השבוע באיליוי, ניסה שר־החוץ להסביר את עמדות הממשלה האמריקאית בנושא זכויות־האדם.

הפלישה האמריקאית לאי קאריבי קטן, גרנדה, התמיכה שהם מעניקים למרצחים השולטים באל־סאלבדור, גוואטמלה והונדוראס, האחריות של ארצות־הברית לעצם קיומם של המישטרים המזוויעים באינדונסיה, הפיליפינים, צ'ילה או אורוגוואי — כל אלה לא הוזכרו כלל בנאום בן 6000 המילים.

שולץ הירבה לדבר על המחוייבות האמריקאית לדמוקרטיה, בעיקר בהקשר של הפגיעה בזכויות־האדם בגוש הסובייטי, ובמדינות בלתי־מזדהות שאינן פרו־אמריקאיות, אבל התעלם לחלוטין מכל הקליינטיות שלו, כולל הדיקטטורה הדתית־מלוכנית בערב הסעודית עצמה, שלטיפוחה הקדיש שנים רבות מחייו.

„הנשיא רגן, הכריז שולץ, זנח את תיסמונת ויאט־נאם, ודיואג לדמוקרטיה בעולם באמצעים פרגמאטיים ושקטים". שר־החוץ הביא רק דוגמה אחת, מחוצפת למדי, להצדקת ההצהרה הזאת. הוא טען שבאל־סאלבדור מגינה ארצות־הברית על המתונים, נגד הקיצוניים מימין ומשמאל, וכך היא משרתת את הדמוקרטיה.

לא ידוע על התפרצויות צחוק כלשהן בקרב קהל השומעים, אבל כל עיתונאי מתחיל שביקר באל־סאלבדור, וזה כולל גם את העיתונאים האמריקאיים, יודע היטב שארצות־הברית שומרת בכוח צבאי על מישטר פאשיסטי, המייצג את האינטרסים שלה, ושל שלושה אחוזים מאוכלוסיית אל־סאלבדור. תחת מישטר זה פועלות כיתות־המוות הימניות, המחסלות את מתנגדי המישטר באורח שיטתי.

עיוות של האמת. הדיבורים על קיצונים משמאל, כמו בניקראגואה, הם מצחיקים, מכיוון שהמחתרות השמאליות מייצגות את רוב־רובו של העם, ואין להן כל אוריינטאציה

פרו־סובייטית, אלא אם כן תרחוף אותם וושינגטון לזרועות מוסקווה. בלחץ דעת־הקהל, פועל שולץ לעיתים לריסון כיתות־המוות, אבל ממשיך להעניק תמיכה מאסיבית למישטר עבורו הן פועלות. לקרוא להתנהגות כזאת, „פעולה למען העם והדמוקראטיה, נגד קיצוניים משני הצדדים" — זהו עיוות בוטה של האמת.

את הסיבה לפוזה שיקרית זאת אפשר למצוא בתמליל הנאום עצמו. 6000 המילים אינן מתייחסות, ולוא פעם אחת, לעובדה שארצות־הברית מפעילה את כוחה המעצמתי לא רק נגד הסובייטים, אלא כדי לקדם את האינטרס הכלכלי־רכושני שלה, המנוגד לזה של העמים באיזורים שונים בעולם.

דרום־אפריקה: האפרטהייד והימין הישראלי

ד"ר מאמר הראשי שהופיע השבוע ביומון הארץ, לא תורגם במלואו מהודעות הלישכה המרכזית לעיתונות בפרטוריה. הדרום־אפריקאים הם בדרך־כלל די מתוחכמים, ולא היה עולה על דעתם להנפיק דף מידע כל־כך בוטה וחד־צדדי, בשירות מדיניות־החוץ של ארצם.

הכל יודעים שדרום־אפריקה מנהלת מסע אלים נגד מדינות העימות, בעיקר אנגולה ומוזאמביק, כדי לפתור בכוח את הבעיה הקטנה שיש להם עם אירגון השיחרור של השחורים, הקונגרס הלאומי האפריקאי. זהו חיקוי די מדוייק של הקו ששלט בממשלת ישראל לפני יוני 1982, טופח על־ידי מנחם בגין, אריאל שרון ורפאל איתן, והביא את כולנו לאסון לבנון.

עורכי הארץ, שמגלים לפעמים זיק של הבנה שכך הם אומנם פני הדברים (אבל כרגיל, אחרי שהאסון כבר מתרחש) מתעלמים

צפון־אירלנד: עיזבו אותנו בשקטו

עד כה הצליחו יהודי בלפאסט, המונים כיום כמה מאות בני־אדם, להתחמק מהאש הצולבת בין המיעוט הקאתולי והרוב הפרוטסטנטי בצפון־אירלנד. בחודשים האחרונים התחילו ידיים ישראליות לבחוש גם בקלחת הזאת, וכרגיל למען המפסידים לטווח ארוך.

מקורות קאתוליים המקורבים לצבא האירי הרפובליקני, רייווח לאחרונה על מעורבות של כמה אנשי־ציבור מישראל, דווקא לצד האירגונים הקיצוניים הפרוטסטנטיים, הפועלים באלימות רבה, ותוך אימוץ קו פאשיסטי ברור.

תמיכת אש"ף, לעומת זאת, נתונה לצבא האירי הרפובליקני, הפועל גם הוא באלימות רבה, החותר למטרה די מציאותית לטווח ארוך, איחוד אירלנד כולה.

יהודים ביקשו, השבוע, לפעול להפסקת כל התערבות ישראלית בנושא זה. יהודי בלפאסט, שנותרו בכירה הצפון־אירית, הם, בדרך כלל, עשירים מובהקים. אנשים שיש להם מה להפסיד, וגם תורמים וותיקים למטרות ישראליות. הם סבורים שכל בחישה ישראלית בקלחת הזאת תזיק להם ישירות. „אין לכם די צרות משלכם? שאלו השבוע.

לחלוטין מהלקח, כשהדברים נוגעים בזירה הבינלאומית. שם מגלים יוני הארץ ציפורני נץ אמיתיים. רונאלד רגן היה מתגאה בהם, גארי הרט היה מסתייג מהם בכל ליבו. כך נראים הליברלים של ישראל, המגלים תמיכה בלתי־מסוייגת בכל מגמה, שתכליתה ללבות את המילחמה הקרה.

אבל נשוב לדרום־אפריקה. הארץ מבשר, בעליצות גלוייה, על ניצחונות גדולים של מדיניות־החוץ של פרטוריה. המיזוג בין אמצעים דיפלומטיים לפעולות צבאיות, (כך מכנה הארץ את הרצח ההמוני של נשים וילדים מעבר לגבול, המתבצע על־ידי צבא דרום־אפריקה, בסיוע ישראלי) עולה יפה. אנגולה ומוזאמביק מוכנות לשוחח, ואף לרסן את מדינות העימות. עורכי הארץ רואים בכך ניצחון מזהיר למערב.

איזה רווח צפון למערב? אין ספק שהרעב הכבד שפקד לאחרונה את מדינות־העימות, כתוצאה מהבצורת ומעשי התחרנות הרצחניים של סוכנים דרום־אפריקאיים, הכריח את מנהיגי אנגולה ומוזאמביק להתפשר במידה מסויימת עם פרטוריה. שליטי המדינה הגזענית ינשמו לרווחה לחודשים אחדים.

זהו הישג טאקטי בלתי־מבוטל, למרות השיטות המגונות שהופעלו למענו. אין שום סיבה להארך לחוג. בעיית האפרטהייד איננה מתקרבת לשום פיתרון סביר. 20 מיליון בני־אדם עריין חיים בארצם במעמד של תת־אנוש, וסובלים מניצול כלכלי, מהשפלה חברתית ומהעדר מוחלט של זכויות פוליטיות. המחתרת השחורה תתאושש, וגם מדינות־העימות כבר עברו את הרע מכל.

קשה להבין מהו הרווח, הצפוי מכל זה למערב. במוקדם או במאוחר ייאלצו האמריקאים, ועימם גם מדינות מערב־אירופה, לנקוט עמדה מציאותית וברורה. מכיוון שסוגיית דרום־אפריקה היא מסובכת ומורכבת, קשה להניח שגוסחת רודזיה, שהביאה ליצירת זימבאבווה, תחזור על עצמה בדיוק נימרץ, אבל פיתרון מעין זה, שיאפשר לרוב השחור לשלוט, הוא בלתי־נמנע.

האם הקורא התמים יודע? ארצות־הברית תאלץ לשאול את עצמה, מה יקרה לאינטרס שלה, אם יגיעו לפיתרון כזה בלעדיה, או גרוע מכך, נגדה. סביר להשוב, שיקומו בוושינגטון

עורך שוקן
ליבראל זה ליבראל ושמרן זה שמרן

אנשים — כדאי לעקוב אחרי התקדמותו של איש כמו הרט — שיעדיפו להקריב את המיעוט הלבן, הצד הבלתי־צודק בסיכסוך לכל הדיעות, מה גם שיהיה עליהם להתחשב בדעתו של המיעוט השחור העצמי בתוך ארצות־הברית עצמה, ההולך ומתגבש מבחינה פוליטית.

האפרטהייד, או כל מוצר לוואי שלו, הוא מישטר בלתי נסבל, נאצי מבחינה אידיאולוגית. מכיוון שכך, המילחמה בו תימשך, והאיבה כלפיו בכל רחבי־העולם תלך ותיגבר. התהליך הזה לא פסח עד כה גם על המערב. אין צורך להסביר לקורא שהתיזה המוצגת כאן אינה מאפיינת דווקא את העולם הזה. זאת היא העמדה הליברלית הטיפוסית, בניגוד לעמדה הסופר־שמרנית שמייצג הארץ באורח עיקבי בנושא הבינלאומי בכלל, ובפרשת דרום־אפריקה בפרט. עמדה שמרנית־מנית היא לגיטימית, כמובן, בתנאי שהקוראים התמימים יודעים, שבכך מדובר. למרבה הצער יש יסוד להשערה שהמודעות בנושא הזה אינה קיימת כלל.

מודעות בטלפון

לכל העתונים

בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

ויזה

ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף

03-227117/8

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 491/75

שמירה על בריאותך ורכושך

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות

המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל-אביב, רחוב הפטמן 1

המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19

טלפונים: 722314, 298772, 9223244

גזור ושמור

פרסגמפון

פרסום מודעות בטלפון לכל העתונים

03-229353 | 221667 | 231345

שרות חדש ויעיל למחזיקי כרטיסי אשראי

תן טרמפ לחייל

אושרית

גלריה לאמנות

רח' גורדון 25 תל-אביב טל. 241033, 220414(03)

"קשרים"

ציורי שמן של עדית מאיר

הנכם מוזמנים לפתיחת התערוכה בשבת 10.3.84

בין השעות 11.00-14.00, 18.00-22.00,

התערוכה תהיה פתוחה עד ה-24.3.84

הגלריה פתוחה: ב' ה' 17.00-20.00, 11.00-13.00

יום ו' 10.00-13.00 שבת - 20.00-22.00

קולנוע

סרטים

ללכת להר

ביפאן נחשב הבימאי שוהאי אימאמורה לאיש הקרוב מאוד אל הזרם התעודי. כל סרטיו מצטיינים בגישה ריאליסטית קיצונית, יש אומרים אפילו נאטוראליסטית, כדי להדגיש בכך שאין לו שום רצון לייפות או לסגנן דברים, הוא מעדיף את הביטויים הבוטים ביותר של הטבע האנושי.

בשלב מסויים של הקאריירה שלו, הוא אפילו נטש את הקולנוע העלילתי, והקדיש כמה שנים לסידרת סירטי תעודה שצולמו באמצעות מצלמות נסתרות.

מעניין שאותה סידרה באה אחרי סרט עלילתי שהיה מבוסס בחלקו על מרכיב תעודי, סרט בשם אדם נעלם שהביא למעשה פרשה אמיתית. צעירה היוצאת לחפש את ידידה, שנעלם יום בהיר אחד מבלי להשאיר עיקבות. על סמך גרעין אמיתי זה, רקם אימאמורה עלילה דמיונית על הקשר שנוצר בין המחפש ובין איש־הקולנוע העוקב אחרי חיפושיה.

גם אם שמו של שוהאי אימאמורה אינו מוכר בישראל, נזקף לזכותו עבר קולנועי עשיר והוא אחד היוצרים החשובים בדור שאחרי קורוסאווה.

בגיל 58, יש מאחוריו סידרה ארוכה של סרטים, והפרס שבו זכה בשנה האחרונה, בפסטיבל הסרטים בקאן, בזכות הבלדה על נאראיאמה בא, למעשה, לאשר רישמית, את מעמדו בקולנוע היפאני, מחוץ לגבולות מולדתו.

ואכן, בפסטיבל שהיה עמוס סרטים חשובים של בימאים בעלי שמות גדולים ומפוארים, היה מקובל על כל הנוכחים, כי אימאמורה אכן ראוי לפרס, מפני שסירטו היה השלם והמגובש ביותר מכל אלה שהתמודדו במיסגרת התחרות.

סורקן מלא. גם אם בתחילת דרכו היה אימאמורה החניך של המסוגנן והמלוטש בבימאי יפאן, יאסוז'ירו אוזו, הרי עכשיו אומר אימאמורה שאת סיגנונו ואת גישתו לקולנוע, הוא פיתח בניגוד למוריהו, ולא בהמשך לו. סירטי התלמיד, שבהם נותנים האנשים פורקן מלא לדחפים

קן אוגטה ב„נאראיאמה"
הסכמה לכוח עליון

ולרגשות שבתוכם, שבהם הדמויות המרכזיות הם חריגים ולא נציגי החתך הממוצע של החברה, סרטים שבהם העיקר הוא התבוננות מקרוב בתשוקות הבסיסיות והמוסתרות על־ידי מערכת של נימוסין ומוסכמות, שונים לחלוטין מן הסרטים של אוזו.

אצל המורה ההתנהגות המופתית, גינוני הטקס והאיפוק, הם חלק חיוני ובלתי־נפרד מן הסרטים עצמם.

הסרט הראשון של אימאמורה שהותיר רושם עז במערב, לי הנקמה, נעשה לפני חמש שנים. הוא תיאר בצורה מפורטת מאוד את 78 הימים האחרונים בחייו של רוצח פאתולוגי הסר־מצפון, יחסיו עם העולם, עם האשה שאוהבת אותו ועם אביו (זה החלק השקוף ביותר בסרט). הסרט הדהים לא רק בעוצמת הסיפור, אלא גם בגישה המיוחדת של המספר, המסרב לנקוט עמדה מוסרית לכל אורך העלילה, ומשאיר זאת לצופה. כאשר הוצג הסרט, בזמנו, באולם קטן, במיסגרת שוק הסרטים בקאן, היו הכל משוכנעים כי אכן זה היה הסרט המעניין ביותר שהוצג בפסטיבל, באותה השנה.

למות על ההר. כאשר סוקרים את הקאריירה של אימאמורה במבט לאחור, נדמה שבמוקדם או

(המשך בעמוד 46)

דברה וינגר בראיון בלעדי לעדנה פיינרו:

„המועמדות שיגעה אותי!"

הכוכבת הלוהטת ביותר של הבר האמריקאי קיבלה אותי ברגליים יחפות ובקול צרוד לחלוטין. היא היתה רומה בכל לבת־קיבוץ, שהגיעה זה עתה בריצה, ועיניה הכחולות ריצדו מאושר: „אינני תחרותית במיוחד, אבל כששמעתי במטוס על היותי מועמדת לאוסקר

מרואיינת וינגר
מאכסימום – אני אמות

לא עצמתי עין כל הדרך. אני מודה — המועמדות שיגעה אותי."

דברה וינגר ושירלי מקליין ב„תנאים של חיבה"
אני חושבת שאחיה אם טובה

הנוכחי הוריד הבימאי שתי סצינות, שלרעתה היו חשובות מאוד. אבל במיקרה זה אין בליבה עליו, מה שאי־אפשר לומר בקשר לסירטה האחרון רציחתו של מייק, שלדבריה נרצח על־ידי האולפנים. „החברה שהפיקה את הסרט, חברת־בת של האחים וורנר, נבהלה מן העובדה שהסרט עוסק בחיי העולם־התחתון בהוליווד, שהם מלהזכירו, ולכן הפעילה עלינו, השחקנים, ועל הבימאי, ג'יימס ברידג'ס, לחצים בל יתוארו ולבסוף אף העלתה את הסרט על שולחן־העריכה, וחתכה וחתכה וחתכה."

אין הרבה שחקניות היכולות לקום ולומר: מהיום אני המפיקה של עצמי. מפיק הוא תפקיד מפחיד, אך לא את דברה: „אם אתה מפיק היודע

– האם זו רק עבודה קשה? „גם עבודה וגם ניסיון. כשהייתי בת 17 נפגעתי בתאונת־דרכים קשה. איבדתי את הראייה, וחשבתי שלא אוכל להלך יותר. שכבתי שנה בבית־החולים. כולם בכו ואני הייתי צריכה לעודד אותם. אף אחד לא הבין שצריך לתת גם למישהו אחר לבכות. מאותו יום ואילך איני מפחדת מכלום. מאכסימום, אני אומרת לעצמי, אני אמות! למדתי לקבל את המוות וכך הייתי מסוגלת להרגישו לפי דרישות התסריט. אם לא הצלחתי להעביר משהו מקבלת הדין והרשיתי לעצמי לבכות. הרי זה משום שהייתי שלמה עם הזכות שיש לאדם חולה לבכות.

– האם היית שלמה גם עם הדברים הקשים

„בגיל חמש־עשרה ברחתי מן הבית לישראל כי זה היה אופנתי. קטפתי בננות ונשברתי. היום ישראל מעצבנת אותי אבל לא אשקוט עד שאחזור לשם בעצמי!"

היא דיברה אלי כמו שמדברים עם בן־מישפחה. אחרי הכל, הודתה, הרי היא באה מבית מסורתי לחלוטין, כמו כולם־מעבר לגשר ברוקלין. כשהיתה בת 15 וחצי ברחה מן הבית, „פשוט משום שזה היה אופנתי," ובאנגלית מתובלת בעברית, נזכרה באינטרמצו הישראלי שקדם לקאריירה ההוליוודית הזוהרת שלה (קצין וגנטלמן, סימטת האשליות, והיום, סיבת בואה לפסטיבל ברלין, תנאים של חיבה); „באתי ב'עליה' עם תיק אחד וחלום ציוני. קטפתי בננות בעמק־הירדן ונשברתי. ירדתי לחפירות ארכיאולוגיות בבאר־שבע והייתי אפילו בגרנ"ע. אבל החלום נראה אחרת במציאות, והבנתי שזה לא בשבילי.

„היום ישראל מעצבנת אותי. איני מבינה למה צריך לירות גם כשלא יורים עליך. ולמה על הדרוזים בלבנון? אבל איני מתכוונת להשתמש בפירסום שלי כשחקנית, כדי לקדם עניין פוליטי. זה עירבוב תחומים. לכן, לא אשקוט עד שלא אבוא לישראל ואראה במו עיני מה העניינים שם."

ביניתיים היא עסוקה מאוד. אולי השחקנית העסוקה ביותר היום באמריקה ובודאי השחקנית הצעירה ביותר שיש לה חברת הפקה משלה. לא משום שמאסה במישחק, אלא משום שמאסה באותם אנשים החושבים שיש להם הזכות לעשות בעבודתה ככל העולה על רוחם.

לא לזייף. מישהו חושב שבהוליווד די לך אם את צעירה יפה ומוכשרת? לא. אפילו מן הסרט

לאן אתה הולך גם ההסרטה הולכת חלק ואם יש בעיות, סימן שאתה לא יודע לאן אתה הולך."

לפי שעה, דברה היא צעירה השלמה עם עצמה ועם כל תפקיד שהיא עושה. היא חיה אותו יום ולילה, כלי לאות, מתוך הזדהות מוחלטת. „לצורך תפקידי בסרט זה, הייתי בהריון במשך שלושה חודשים. הלכתי עם כריות על ביטני וניסיתי לדמות לעצמי את כאבי הגב והבחילות בבוקר. ידעתי שאם לא אשכנע את הילדים שהשתתפו לצידי בסרט כילדי, אין לי כל סיכוי לשכנע את הצופים שבאולם. ורק משראיתי, שהשחקנים הקטנים שלצידי מאמינים לי, ידעתי שאני עושה את הדבר הנכון."

הקטע הקשה ביותר היה זה שבו היא שוכבת בבית־החולים והרופא מודיע לה שהיא לוקה בסרטן ממאיר. „הייתי אבודה. איך אוכל לשכנע, לא לזייף, לא לשקר. הבימאי רצה חזרות ואני אמרתי — תן לי פשוט להיכנס לזה. ואז עשינו את הסצינה ואני הירגשתי שלשמע המילה, ממאיר עוברת צמרמורת בכל גופי ופרצתי בבכי היסטרי. שבע פעמים חזרנו על אותה הסצינה ושבע פעמים נשברתי ובכיתי. זה היה משבר אורגני לחלוטין, ואני בעצמי נדהמתי מן העוצמה שלו."

פוליטיקה במקום הראשון. היום מתפעלים כולם מן העובדה שדברה וינגר מצליחה להמחיש את השימחה ואת החיים מצד אחד ובתוך רגע קצר, בנשימה אחת, את הגויעה והמוות. אך היא עושה זאת.

שאת מחליפה עם אמך בסרט? האם גם יחסים אלה נשאבו מן המציאות?

„האמת היא שכן. היו בינינו יחסים טובים מאוד קודם לכן, אבל אחרי הסרט התגברו והתחזקו עוד יותר. מוזר לראות כיצד מתייחסים במקומות שונים בעולם בצורה שונה ליחסי אם ובת. הנה, עתה היגענו מיפאן במיסגרת מסע הפירסום לסרט הזה. אחת הבעיות שהיו ליפאנים עם הסרט, היה הקושי להשלים עם היחסים הקרובים והחופשיים האלה שיש בסרט בין האם ובתה. כך מדברות אימהות וילדות? שאלו אותי במסיבת־העיתונאים. הייתי נבוכה לחלוטין. לא יכולתי להסביר להם את המאפיין העיקרי שבסיפור הזה, כי מסתבר שביפאנית חסרה מילה אחת — אירוניה."

ואמנם, למרבה האירוניה, ליוו את ההסרטה, בשעתו שמועות עקשניות דווקא באשר ליחסים בין האם ובתה, כלומר, בין שירלי מקליין ודברה וינגר. טענו כי האווירה מחושמלת כל־כך, עד שאפשר להכין שם תה לשחקנים, מבלי להדליק אש.

דברה מכחישה זאת מכל וכל: „נכון ששתינו באנו מכוכבים שונים. שירלי יכולה לעמוד מאחורי ולהצחיק, וברקה אחת היא נכנסת רותחת כולה לתוך הסצינה. אצלי זה לא ייתכן, אני באה עם הדמות מן הבית. אני חיה את הדמות כל זמן ההסרטה ואינני יכולה להישאר דברה. לקח זמן עד ששירלי הצליחה להאמין לי, אבל משהאמינה, נוצר בינינו תהליך עבודה מקסים.

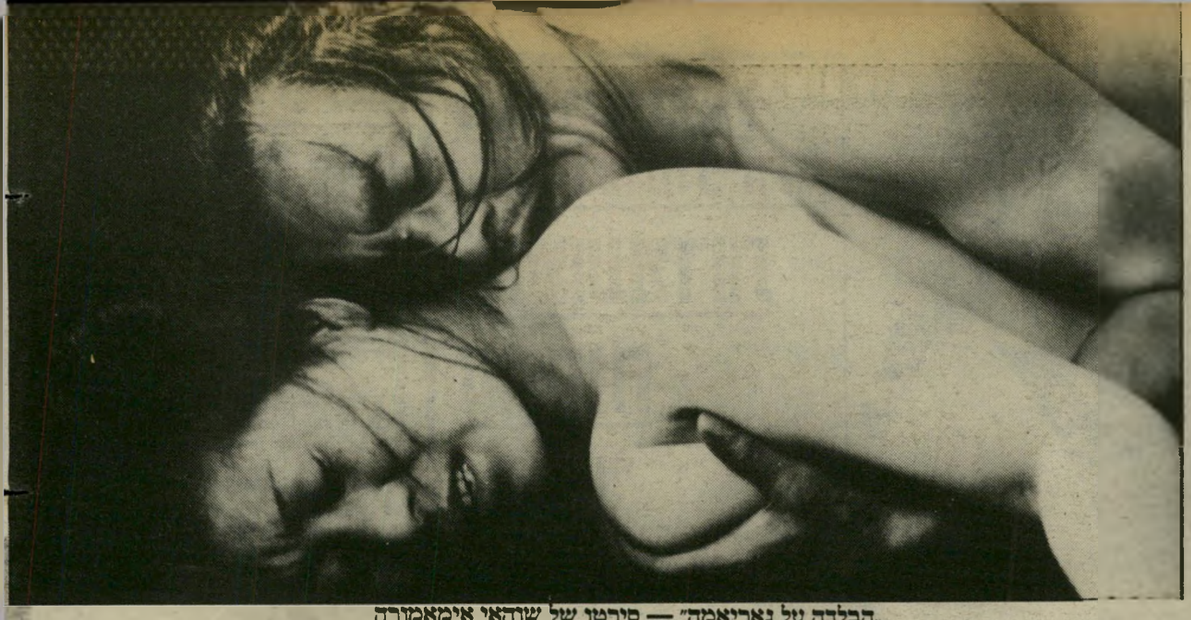
(המשך מעמוד 45)

במאוחר, הוא היה חייב להגיע לנאראיאמה, המתמצת במידה רבה, חלק גדול מן הנושאים שבהם עסק עד עכשיו.

הסרט מבוסס על שני ספרים מוכרים מאוד ביפאן, של סופר בשם שיצ'ירו פוקאזאווה, אשר שימשו כבר בעבר נושא לסרט באותו השם, של בימאי יפאני אחר (קייסוקה קינושיטה), אשר זכה לפרס הגדול בפסטיבל ונציה 1958.

"קראתי את הספר עוד לפני שהוא יצא לאור, ואני חייב להורות שהוא הפחיד אותי במקצת", מודה היום אימאמורה. "לא יכולתי להשתחרר מן ההרגשה שההתייחסות לחיי אדם היא קלת־דעת מדי. אבל, באיזשהו מקום, נחרט בי הסיפור ולא הניח לי. אלא שבאותה תקופה הייתי עדיין עוזר־בימאי, וקינושיטה, שהיה כבר בימאי מבוסס, הכין תסריט ועשה את סירטו."

אותו הסרט, שלבש מן הרגע הראשון צורה של משל, כאשר הוא מתחיל לפי המוסכמות של הצגת קאבוקי והוא מדגיש לכל אורכו, כי לא מדובר בעלילה ריאליסטית, אלא במשל מסוגנן, ככש את לב המערב, דווקא בסיגנון המלוטש שלו. אבל לא זה, כמובן מה שמשך את אימאמורה

"הבלדה על נאריאמה" — סירטו של שוהאי אימאמורה
כמו החיות גם אצל האדם הכוח המניע: יצר הקיום ויצר המין

הבמאי ג'יימס ברוקס בראיון ל העולם הזה

"הסרט שינה את חיי!"

בחדרו שבמלון אינטרקונטיננטל, בברלין, יושב ג'יימס ברוקס ומקבל עיתונאים בזה אחר זה לראיון, כמו אצל "רופא־שיניים. כולם רוצים להיפגש איתו, כי הוא אלוף השנה בארצות־הברית. סירטו החדש, המוצג בפסטיבל מחוץ לתחרות, תנאים של חיבה, כבר מועמד ל־11 פרסי אוסקר; הסטאטיסטיקה אומרת. שעד אותו רגע כבר ראו אותו יותר מ־20 מיליון צופים (בינתיים התוספו למניין עוד כמה מיליונים), ועל כן יש לו סיבה טובה להיות רגוע ונינוח. במסיבת העיתונאים שנערכה אחרי הקרנת הסרט לעיתונאים, אמנם לא התייחסו אליו בכפפות־משי, אך הוא השיב מנה אחת אפיים. אבל בהקרנה לקהל הרחב, קם הקהל על הרגליים והריע ממושכות לסרט לבימאי ולשחקנים שישבו באולם וזה משכיח מן הלב את העיתונאים הארסיים.

ברוקס הוא תגלית גלויה לכל. אמנם תנאים של חיבה הוא סירטו הראשון, אבל לפני כן כבר הגה ובייים סדרות טלוויזיה, כמו תוכניתה של מרי טיילור מור, שהיא מן הסדרות המוצלחות ביותר בייצר המרכיב הקומי לאיבוד. אבל הצופים צחקו במקומות הנכונים והגיבו נכון למתרחש על הבד."

הסרט מבוסס על רומן של לארי מקמארטי, מי שחיבר גם את הצצת הקולנוע האחרונה. ברוקס ניסה, במשך שנים, לשכנע חברות סרטים שיתנו לו גיבוי להפסקה, אבל נתקל בסירוב. ולמען האמת גם הסופר עצמו התקשה להאמין שאפשר לעשות מן הרומן שלו סרט.

מה ההבדל המהותי בין המקור הכתוב לבין התוצאה על הבד?

"ההבדל העיקרי הוא בכך שהספר, מן הרגע שבו מסתבר כי הגיבורה חולה במחלת־הסרטן, מפסיק סופית להיות מצחיק, ואילו אני חששתי שזה עשוי להיות מסוכן מאוד בסרט. לדעתי, חובה לשמור על הנימה הקומית בכל רגע אפשרי, וזה היה הקו שהינחה אותי ורדף אותי במשך כל תהליך עשיית הסרט."

"יש לי הרגשה שאנחנו קבענו את הקצב של הסיפור ואת התכיפות של ההברקות הנשלפות לארכו. כבר מן הסצינות הראשונות, ואין הבדל שהיו אי פעם בטלוויזיה האמריקאית, או הסדרות רודה וטרסי, המוכרות גם לקהל הישראלי. כך שלמעשה אין לגביו שום חידוש בתהליך העבודה עם שחקנים או עם מצלמות.

לכאורה, סוס ותיק ולמוד־מילחמות. אבל לא בדיוק. כאשר שואלים אותו איך היתה ההרגשה בהצגה הבכורה־לנינאית של הסרט, התשובה מפתיעה: "עשינו את הסרט באביב, בשנה שעברה, והוצאנו אותו למסכים בסתיו. ומאז, בכל הצגה חדשה, אני מתרגש מחדש. אמש היו לי פרפרים בבטן ואני שואל את עצמי, לעתים, מתי זה ייפסק. לגופו של עניין, אני חושב שהקהל קיבל את הסרט יפה מאוד. חששתי שמחוץ לאמריקה, גדול בין הקצב הזה, לקצב המקובל בטלוויזיה. אחרי שרכשנו את אמון הצופה במידה מספקת ויצרנו את ההזדהות הדרושה עם הדמויות, רק אז הרשינו לעצמנו לערוך תפנית חדה, להסתלק זמנית מן ההברקות ולהעפיל למישור יומרני יותר, תוך כדי כך שאנחנו מבטיחים לצופה שנשוב ונהיה מבריקים בהמשך."

מאחר שמדובר במיקצוען מרופלם, מקיים ברוקס את ההבטחה: "בסופו של דבר, אין זה שונה כל־כך מן הדברים שעשיתי בטלוויזיה. היו פרקים מסויימים של רודה או טכסי, שלא היו כלל מצחיקים, אבל היו אפקטיביים לא פחות מן הקומדיה."

איש לא האמין כי הסרט עתיד להיות הצלחה מסחררת כל־כך. חברת־ההפקה סברה שבמיקרה הטוב זה יהיה סרט אמנותי קטן וצנוע, ולכן כיוונה את תאריך הוצאתו לשוק לסוף־שבוע, שבו לא יצאו סרטים אחרים, כדי שלא יסבול מן התחרות. "ואז באה ההצלחה העצומה, ובעיתונות המיקצועית כתבו שהסרט הוא ענק שובר־קופות, ולי קשה היה לעכל כיצד הסרט הקטן והאינטימי שעשינו, קשור לאותו הענק שכתבו אודותיו, ששינה את חיי בין לילה."

אשר לשחקנים, שהם ללא ספק הקלף החזק ביותר של הסרט. איך משכנעים שחקן כמו ג'ק ניקולסון להופיע בתפקיד מישנה?

"היה ברור לי מלכתחילה שאני זקוק לשחקן מעולה לתפקיד הזה, ושהוא צריך להיות בגיל־העמידה. שחקן בגיל העמידה, אם הוא באמת מעולה, חייב להיות כוכב, או לא היה מנוס מפניה למישהו כמו ניקולסון. לשימחתי הגדולה, כבר בשיחה הראשונה בינינו, אמר לי שהחליט מזמן כי הוא בוחר תפקידים לפי תוכנם ולא לפי גודלם. ואכן, אחרי שקרא את התסריט נתן מייד את הסכמתו." קודם לכן, ניהל שיחה בודדת עם שחקן אחר, שלא היה לה המשך. שם השחקן: ברט ריינולדס.

ומה על המילחמות בין דברה וינגר ושירלי מקליין, שעליהן נכתב רבות כל־כך?

"אף פעם, במשך כל ההסרטה, איש מן המשתתפים לא רימה, לא זייף ולא העמיד פנים!"

"אני יכול לומר דבר אחד. העבודה על הסרט היתה קשה, היתה מאמצת, אבל אף פעם, בכל משך ההסרטה, איש מן המשתתפים לא העמיד פנים, לא רימה, לא זייף. בין שירלי ודברה היתה מערכת־יחסים מיוחדת במינה, ונידמה לי שההבנה ששררה ביניהן היתה נדירה. כל אחת הבינה מה מתרחש בלב השניה, הרבה יותר טוב מכל האחרים שהיו בסביבה.

"האווירה היתה מחושמלת כל הזמן, דרשנו, כל אחד מן השניי, את הכל. כאשר דברה באה יום אחד, אחרי שגזרה בעצמה את שערותיה, שהיו פאר ראשה, כדי להיכנס לעורו של התפקיד, רק בקושי התאפקתי שלא לומר לה כי היתה צריכה לחתוך יותר, במקום להודות לה על הקרבתה. כזאת היתה האווירה בשעת העבודה, ורק עכשיו אני מתחיל להבין את התרומה העצומה שרברה ושירלי תרמו זו לזו, ובדרך זו להעלאת קרנו של הסרט בכלל."

בימאי ג'יימס ברוקס (מזוקן), מדריך את שירלי מקליין וג'ק ניקולסון
מועמד ל־11 אוסקרים

לסיפור המוזר על כפר יפאני מנותק, בהרים, שבו קובעת המסורת, כי בגיל 70 על כל אדם ללכת להר נאראיאמה ולמות שם, כדי לפנות את מקומו בכפר לאדם אחר.

הסקרת הזקנים. בעיקבות ההצלחה של שני סרטיו האחרונים לי הנקמה ואיזאנאיקה, שתורגם במערב לסירוגין ב"מדוע לא או למי איכפת (השם תורגם אבל הסרט כמעט לא הוצג), התבקש אימאמורה על־ידי אחד האולפנים הגדולים של יפאן להציג נושא לסירטו הבא. הוא הביא להם שניים: סרט פעולה מן הסוג שנדמה היה לו כי ימצא חן בעיניהם, ואת גירסתו לבלדה על נאראיאמה. להפתעתו, הם בחרו דווקא באפשרות השניה.

לכאורה, אפשר לחשוד, בעיקר לאור הגירסה הקודמת של הרומן הזה, שאימאמורה נטש את הצד התעודי שבסרטיו, אבל לא כך הוא. "אפשר למצוא את המינהג הזה, של הפקרת הזקנים, אצל עמים רבים," הוא מדגיש. "ממיזרח־אירופה ועד לאינדיאנים בארצות־הברית, שלא להזכיר את האסקימואים שאצלם זה חלק בלתי־נפרד מאורח־החיים. וכך זה היה גם ביפאן עד לפני כמאה שנים."

אולם לא רק השימוש במינהל האמיתי הוא שמעניק לסרט את הגוון התעודי שלו, אלא בעיקר הדרך שבה מספר אימאמורה את הסיפור, בסיגנון שמזכיר כמעט סרטים אתנוגראפיים, שבהם העיקר הוא שיחזור אורחות חיים ומינהגים פרימיטיביים של האדם, אשר באמצעות התחקות אחריהם ניתן ללמוד יותר על טבע האדם היום.

חיים ומוות. לסרט הזה אין קו עלילתי במובן המקובל של המילה. זו שורה של מעגלים המסתובבים אחד בתוך השני ומובילים למסקנות פילוסופיות גם אם האירועים לעתים דראמתיים מאוד. זהו סיפורו של כפר קטן בהרים, המכוסה בתחילת הסרט ובסופו בשלגים. שנה חולפת בין שני קצוות אלה, מחזור של ארבע עונות, שבהן עובר הטבע תהליך של יקיצה משינה, פריחה, הבשלה, קמילה ושוב שינה.

בתוך המיסגרת הזאת יש מחזורים של חיים ומוות ואילו המציאות הקשה שבה חיים בני הכפר, היא שמכתיבה להם את המוסר והמינהגים שמקובלים עליהם.

רק הבן הבכור נישא, כי אסור להביא יותר מדי ילדים לעולם, מפני שאין במה לקיים אותם. הקהילה היא שמחליטה על גורל הפרטים בתוכה. גניבת מזון היא עבירה שרק ענש־מוות יאה לה, והשתמטות מחוקי־הטבע היא עבירה על הטעם הטוב. הורים מביאים ילדים לעולם, כדי שאלה יוציאו אותם מן העולם לאחר מכן, כי המינהג אומר שהבן צריך לשאת את הוריו, כאשר הם מגיעים לגיל 70, על גבו, אל פיסגת ההר, ולהשאירם שם.

יצר הקיום והמין. אימאמורה מתאר עולם שבו האדם הוא חלק בלתי־נפרד מן הטבע הסובב אותו, והחוקים שלהם הוא נשמע, הם החוקים של הטבע עצמו. משום כך ההשלכות התכופות לכל אורך הסרט אל עולם החי, כאשר נחשים, ינשופים, שועלים וציפורי־טרף מבשרים בצירור (ויש כאלה שטוענים כי זה אפילו שקוף מדי) את מעשי האדם. כמו החיות, גם אצל האנשים, יצר־הקיום ויצר־המין הם הכוח המניע.

ההתמודדות המתמדת, בתוך נפש האדם פנימה, בין היצרים הללו ובין מה שנהוג לכנות "האנושיות שבו", היא שמעניקה לסרט את גדולתו המיוחדת במינה, ואם האנושיות היא זו שמובטח שוש ושוב, לאורך הסרט, הרי זה חלק בלתי־נפרד מראיית העולם של הבימאי, ומן הדרך שבה הוא רואה את החברה שהוא מתאר.

"צריך להבין, שמדובר כאן בחברה אשר חוקיה נקבעו לאו דווקא בגלל תכתיבים רתיים

או תנאי רעב בלתי־נסבלים," טען אימאמורה בפני כתב של העיתון הצרפתי ליבראסיון, אחרי קבלת הפרס בקאן. "יש בחברה הזאת הסכמה שכוח עליון, אשר מהותו אינה מוגדרת די הצורך, משמו המהווה אולי שילוב בין הטבע ורוח האבות והחרדה מפני הבלתי־נודע, הוא זה שמנחה את החיים על פני הארמה, ובדרך המחשבה של בני־האדם הללו, אין מקום לחרוג מן החוקים הקבועים שלפיהם מתנהלים חוקים אלה."

להילחם בטבע. בעיני אימאמורה, הכניעה לחוקים הללו היא בעצם זו שנותנת לאנשים את האומץ להתמיד בדרכם ולהאמין שיש טעם בחיים. "לדעתי הטראגדיה האמיתית אינה הפרידה מן החיים בגיל 70, אלא בעייתו של האיש המנסה לצאת להילחם בטבע, להגדיל את מאגר המזון שהוא מספק, וכל זאת כדי להאריך את החיים עד גיל 80. כל הבניין האיתן שהוא המשענת לחברה, יתמוטט, והחברה היפאנית המודרנית — שיש בה עורף אמצעים

קן אוגטה וסומיקו סאקאמוטו
לשאת את הזקנים –

סאקאמוטו מכינה את בלתה
– לראש ההר

ושיכלולים, אבל בני־האדם איבדו בה את טעם החיים — היא דוגמה לכך."

במלים אחרות, לחיים יש טעם רק כאשר יש להם מיסגרת קבועה מראש, ורק כאשר צריך להילחם כדי לזכות בהם בכל יום נוסף. זה נשמע אולי אכזותי מדי, לא לאוזניים אירופיות, אבל הסרט עצמו אינו נראה אכזותי כלל וכלל.

אימאמורה פשוט משיר מן האדם את כל גינוייו ותחפושותיו התרבותיות, מעמיד אותו עירום ועריה מול בעיות הקיום הבסיסיות שלו, ומצביע על כך שגם היום, ההתנהגות היסודית של המין האנושי מוכתבת על־ידי אותם הגורמים הפרימיטיביים שכביכול נמחקו מן התרבות.

באורח משונה מאוד, קל יותר להבין את המוסר השורר בכפר המרוחק הזה ואת הטעם שיש בחוקים הקיימים בו, מאשר את המוסר העקלקל ואת מבוך־החוקים שבהם התבך העולם המודרני. אימאמורה מחזיר את הצופים בסירטו אל היסודות של החברה האנושית, ומשאיר בידיהם את הזכות להחליט אם אכן הם רחוקים כל־כך מן היסודות הללו ואם המרחק הזה הוא לכיוון הרצוי או לאו.

עמי ותמי חוזרים הביתה

אווה פרילינג ויאן מלמסיו: בגנות הפרוטסטנטים

פאני ואלכסנדר (צפון, תל־אביב שוודיה) – קודם כל, לא צריך להיבהל. זה אמנם סרט של אינגמר ברגמן. אבל הוא נעים. מעודן וחייכני לעתים קרובות. תענוג לראותו. הוא נמשך אמנם קצת יותר משלוש שעות. אבל הזמן עובר חיש מהר. ומה שחשוב עוד יותר, אחרי שיוצאים מן הקולנוע, ממשיך הסרט ללוות את הצופה עוד זמן רב.

בעצם, זו כמעט אגדת־ילדים. עמי ותמי שמתחילים באושר, נכנסים לבית המכשפה, שהיא כאן בישוף פרוטסטאנטי חמור. הבית עולה באש והם חוזרים אל האושר. הילדים הם פאני ואלכסנדר.

רק מקסימיו ויוזמתו הברוכה של יהודי, חבר־המישפחה, מצילים את האם ואת ילדיה ומחזירה אותם שוב אל חיק השבט העליז, התוסס והעולז של מישפחתם המקורית.

בסרט זה, שעלילתו מתרחשת בתחילת המאה, בעיר־שדה שוודית קטנה הדומה להפליא לעיר מולדתו של ברגמן, אופסאלה, מרכז הבימאי את כל המוטיבים שבהם עסק בעבר. הוא נאבק שוב עם הדת והאמונה, ועם דמות־האב הרודפת אותו מאז ילדותו (אביו של ברגמן היה כומר פרוטסטאנטי); הוא חזר להביע את אמונתו באמנות בכלל ובתיאטרון בפרט. אחרי שהסתייג מאלה פעמים רבות כל־כך בעבר.

הוא מצביע שוב על חיוניותם המופלאה של החיים.

ללמוד לחיות כאחת החיות

זאבים לבנים: עבודת צילום נפלאה

הזאב הלבן (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – מדען יוצא לשממה המושלגת של צפון קנדה, כדי לחקור התנהגות הזאבים הלבנים ומידת הסכנה שהם מהווים לעדרי הקאריבו החולבים ומתמעטים. קאריבו, דרך אגב, הוא ינוק הדיומה לצבי, שחי קרוב לקוטב הצפוני.

זאת נקודת המוצא לסרט זה של קארול (הסייח השחור) באלארד, המתגלה כאחד הקולנועים הרגישים והמוכשרים שיש היום באמריקה. באלארד נוטל אמנם סיפור שיכול להיראות כמו סרט־טבע סטאנדרטי של אולפני ואלט דיסני (שהפיקו את הזאב הלבן) והופך אותו למשל מרתק על אדם הניצב מול הטבע, משיר מעצמו את הקליפות המיותרות של התרבות ולומד לחיות כאחת החיות. ואין זה נאמר לגנות, אלא כניסיון להצביע על הצד האצילי, היפה והנכון של האדם, ההולך ונשחק ברגלן של מוסכמות של חיים המודרניים שעיקרם הם כסף, הצלחה, כוח ושילטון.

ברב שלבי הסרט, נמצא החוקר לבדו מול הטבע סביבו, טבע שמכוסה חלק גדול מן השנה בשלגים.ודחפיו האמיתיים של האדם, אשר דוכאו במשך שנים רבות כל־כך.

עבודת הצילום הנפלאה של היפאני הירו נאריטה (המועמד לאוסקר על סרט זה) והופעתו הכנה של צ'ארלס מארטין סמית בתפקיד הראשי, אחרי שנים ארוכות של תפקידי מישנה, הם

קלפים חשובים לטובת הסארט, אולם מעל לכל זו ידו של הבימאי באלארד, המתגלה כאחד הקולנועים הרגישים והמוכשרים שיש היום באמריקה. באלארד נוטל אמנם סיפור שיכול להיראות כמו סרט־טבע סטאנדרטי של אולפני ואלט דיסני (שהפיקו את הזאב הלבן) והופך אותו למשל מרתק על אדם הניצב מול הטבע, משיר מעצמו את הקליפות המיותרות של התרבות ולומד לחיות כאחת החיות. ואין זה נאמר לגנות, אלא כניסיון להצביע על הצד האצילי, היפה והנכון של האדם, ההולך ונשחק ברגלן של מוסכמות של חיים המודרניים שעיקרם הם כסף, הצלחה, כוח ושילטון.

ברב שלבי הסרט, נמצא החוקר לבדו מול הטבע סביבו, טבע שמכוסה חלק גדול מן השנה בשלגים.ודחפיו האמיתיים של האדם, אשר דוכאו במשך שנים רבות כל־כך.

עבודת הצילום הנפלאה של היפאני הירו נאריטה (המועמד לאוסקר על סרט זה) והופעתו הכנה של צ'ארלס מארטין סמית בתפקיד הראשי, אחרי שנים ארוכות של תפקידי מישנה, הם

הו, איזה סרטן נחמד!

שירלי מקליין ודבה וינגר: סיכויים של אוסקר

תנאים של חיבה (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – לא חשוב מה תאמר הביקורת על הסרט הזה, הוא להיט בטוח. תצי סרט צוחקים, חצי סרט בוכים, והקהל יוצא החוצה בהרגשה שחווה חוויה גדולה. אבל לא כואבת. ובוודאי לא מטרידה.

אם שתלטנית ואנוכית מאוד ובתה המצליחה לשמור על אישיות משלה ולהשתחרר מן הסינור, כדי להיות אדם עצמאי לגמרי, הם מרכז הכובד של הסרט. העלילה עוקבת אחר היחסים בין השתיים לאורך השנים. הבת נישאת ועוברת לעיר אחרת. האם נעתרת לקיסמו של שכן, אסטרונאוט בדימוס. הבת מגלה שהבעל מצמיח לה קרניים ומשיבה לו מנה אחת אפיים.

ואז, לפתע, נכנסת לתמונה מחלת הסרטן והופכת את קומדיית המוסר של העירה האמריקאית לטרגדיה. אבל לא נורא. כי זו מחלת סרטן פוטוגנית מאוד. נקיה מאוד. מסוג המחלות המתוקות והעצובות.

הגיבורה הגדולה מכולם היא שירלי מקליין, בתפקיד האם, שמעניקה לדמות הרבה קווי אופי, אשר אינם מצטיירים מן הדיאלוגים, ויוצרת טיפוס שכמותו לא זכתה לגלם כבר הרבה זמן על הבמה. סיכוייה לפרס אוסקר מרובים.

דברה וינגר, כבתה, אינה נופלת ממנה. אם כי, פה ושם אפשר לזהות את ההבעות, התנועות והדגשות הדיבור של תפקידיה

הקודמים. ואילו ג'ק ניקולסון, בדמות האסטרונאוט המיוחם שכרסו משתפלת מאז פסק לטוס לחלל, מפגין את כל סידרת החיוכים והקריצות שלו, הגונבות בדרך־כלל את ההצגה משחקנים שמשתדלים יותר.

בקיצור, מה שנוגע למיקצועיות, צריך להעניק כאן ציון גבוה לכל. אשר לדראמה ואמנות, זה פחות חשוב, מה עוד שזה לא משפיע כל־כך בקופה.

מישלוח מנות

הנה עוד פעם פורים. אני יודעת שאי־אפשר לעבור עליו בשתיקה. אבל איזה עצות אפשר לתת לפורים? הילדים כולם מתחפשים לדרדרסים, ומפני שאף אחת לא יודעת לעשות את התחפושת הזאת במו ידיה, נפתרה הבעיה. לוקחים איזה 4000 שקל וקונים תחפושת מוכנה. ילד שלא רוצה להתחפש לדרדרס, כדאי להשאיר אותו בבית ולקחת אותו לקופת־חולים, כי הוא ילד חולה. טוב, את בעיית הילדים פתרנו? הלאה.

עכשיו אנחנו. אתם רוצים להתחפש בכלל? בגילכם? לא הגזמתם קצת? טוב, מה אני רבה איתכם בכלל מצידי — תתחפשו.

לי פיתאום בא להתחפש, לפחות ליום אחד, לעקרת־בית עשירה כזאת, שכל הדאגה שלה בעולם זה אם העוזרת תבוא ב־8 בבוקר או ב־8 וחצי. יש כאלה, אני יודעת. עקרת־בית שגרה בארץ בלי מילחמות, ובלי 571 הרוגים, בארץ שאין בה אינפלציה ושחיקת־שכר, ואין בה כפיה דתית ולא משדרים שם חדשות כל שעה, ואין בה עם עצבני־בצדק.

מה אתם אומרים על הרעיון שלי לתחפושת? ניקוי ראש אמיתי. אפשר לעשות „כאילו." בפורים הרי מותר הכל.

הנה נמרנו את העניין הזה וכל מה שנישאר לסדר זה מישלוח־מנות. כאן אני הולכת לעשות לכם את החיים קלים, יפים ולא יקרים. בדרך־כלל מישלוח מנות ישראלי רגיל כולל צלחת גדולה ועליה כל מיני ממתקים, תוצרת כמה מחברות הממתקים הגדולות. מה כאן מעניין? מה כאן מיוחד ומשמח? כלום.

אנחנו, כמובן, לא נעשה את זה כמו כולם. אנחנו נחליט מה אנחנו יודעות לבשל הכי טוב. לא מרק־עוף או בשר צלוי עם אורז. משהו כמו ריבה טובה, או המוצים טובים, או תות־שדה בשוקולד, או כדורי־גבינה בשמן־זית, אפילו עוגיות טובות או אפילו סלט־פירות טעים.

נעשה כמות גדולה ממטעם אחד או שניים, שעליהם החלטנו, נשים אותם בתוך צינצנות יפות או פחות יפות ולכל צינצנת נצרף פיסת־נייר אלגנטית, שעליה נכתוב איך עושים את המאכל שבתוך הצינצנת. ובסוף נכתוב „פורים שמח" ונשלח את כל העסק לכל אלה שאנו חפצים ביקרם. אפשר לשלוח צינצנת אחת לחברים ואפשר כמובן אפילו שלוש צינצנות שונות, לאלה שאנחנו אוהבים במיוחד. זה לא יוצא יקר והמתנה היא מאוד אישית.

הנה תיזכורת קצרה לכמה דברים שאפשר לשים בצינצנות.

כדורי גבינה

1 חב' גבינה פרה ירוקה, 1 חב' גבינת 5%, חצי חבילה חמאה, 2 שיני שום כתוש, מלח, ואם רוצים קצת שמיר קצוץ. מערבבים הכל יחד. שמים במקרר לשעתיים ואחרי שהתקשה יוצרים ממנו עיגולים קטנים. שמים את העיגולים בתוך הצינצנת ועל הכל שופכים שמן־זית. סוגרים את הצינצנת ואחרי יום יש מאכל תאווה.

סלט פיטריות טריות

על כל 250 ג"ר פיטריות שמפניון רחוצות ופרוסות לפרוסות דקות, 3 שיני שום כתושות, מיץ מחצי לימון והרבה שמן־זית. טוב לאכול את הסלט לפחות יום אחד אחרי הכנתו ואפשר לאכול אותו אפילו שבוע אחר־כך.

לפת בבושה

על כל 5 לפתות סלק אחד קטן (זה רק לצבע). מים, מלח־בישול, שמיר ושום חתוך לשניים. פורסים את הלפת והסלק לפרוסות. מכניסים אותן לצינצנת זכוכית ועליהם שופכים את המלח, המים, השמיר ושני שיני שום חתוכים ולא קצוצים. סוגרים את המיכסה של הצינצנת ומחכים בסבלנות 5־4 ימים.

מרקחת תות־שדה

1 ק"ג תות־שדה, 1 ק"ג סוכר, מיץ מחצי לימון. רוחצים את התותים ומורידים להם את העלים. שמים אותם בסיר ועליהם שופכים את כל כמות הסוכר. משאירים לילה שלם במקרר, כדי שהתותים יפרישו מים. בבוקר קמים ושמים את הסיר (כולל כל תכולתו) על האש. בערך שעה וחצי על אש קטנה, כשכל 10 דקות בערך עושים בחישה אחת חגיגית.

אגב, אותו הדבר אפשר לעשות עם פלחי תפוזים חצויים לשניים. זו גם ריבה וגם מרקחת וגם מערן לגלידות ולבלינצס ובטח לעוד דברים שלא חשבתי עליהם.

זהו. אלו היו רק דוגמות. אני בטוחה שאתם תמציאו עוד עשרות דברים שאפשר להכניס לצינצנות ולשלוח אותם לחברים תוך כדי קיום מיצוות משלוח מנות.

שיהיה לכולנו חג עליז.

שירות ללקוח

אחי הוא מנהל בנק. אני יודעת שזה לא בדיוק הזמן שאדם שפוי יודה בכך אבל, כידוע, מאחורי חברים ואחים צריך לעמוד גם בשעותיהם הקשות.

אתם בטח חושבים שאח שהוא מנהל־בנק זה יופי. יש לו מישרד מפואר, המון מזכירות, משכורת ניפלאה שבגללה הוא קונה לי הרבה מאוד מתנות. כאילו הכל בסדר.

אבל זה לא ככה. מנהלי בנקים יש להם נטיה ברורה לראות באחיותיה (במיוחד מהסוג שלי) סאקריות ומטומטמות שלא יודעות איך להתנהג עם הכסף של עצמן וזו סיבה, יוצאת מהכלל, לפי דעתם של מנהלי הבנקים, לנדנד לאחיות כל הזמן ולהגיד להן המון מילים חשובות של בנקים שמעלות לי את לחץ־הדם.

הוא, למשל בשום אופן לא יכול להבין איך זה שאני לא קונה פת"ם וגם אף פעם אין לי מושג כמה כסף יש לי בחשבון ומצד שני, אף פעם בחיים אין לי אוברדראפט. בעניין האוברדראפט הוא כבר התקשר למוסיאון ליצורים חריגים ושאל אותם אם הם מעוניינים שאני אעמוד אצלם פעמיים בשבוע, כדי שהקהל יראה איך נראה אידיוט.

כל הזמן הוא מסביר לי איך לעשות העברות של כספים ואיפה כדאי לי לתת הוראות־קבע ואיפה כדאי לי לא לתת ומה לעשות בדיוק עם הכסף שמשתחרר מפה, בשביל להחזיר את ההלוואה משם. אבל כמה שהוא מנהל־בנק, האח שלי, ככה אני מצפצפת עליו. לא רוצה ניירות־ערך, לא רוצה לקחת הלוואה כדי להשקיע. אני רק רוצה כל הזמן שהכסף שלי יהיה מונח בחשבון עובר־ושב וכשיחשוק לי לבזבז אותו אני אבזבז. הוא לא בטוח אם כל העניין הוא מפני שיש לי חוש־הומור ואני צריכה להוכיח את זה כל הזמן, או אולי אלו הם סימפטומים של מחלת־נפש.

ככה זה נמשך כבר הרבה זמן. הוא צוחק עלי ואני צוחקת עליו. וילזול הדדי. אבל כמו שכולם יודעים, אם מטפטפים לך רעל כל הזמן, משהו בסוף נכנס.

הנה, השבוע אני הולכת לבנק שלי והפקיד מסתכל על חשבון העו"ש בתימהון. הוא אומר לי שיש לי 80 אלף שקל בחשבון ואני אומרת לו „יופי" הוא שואל אם אני נורמאלית ,ואני אומרת לו שלפי מיטב ידיעתי אני נורמאלית מאוד. ואז פקיד הבנק הקטן הזה אומר לי שבן־אדם לו 80 אלף שקל בחשבון עובר־ושב, מקבל בדיקה אצל הפסיכיאטר, על חשבון הבנק. מן שירות ללקוח.

בקיצור, הוא הסביר לי שלא יתכן שאני אבזבז את כל הכסף בבת־אחת ולכן הוא קונה לי בחלק מהכסף משהו עם שם לועזי ואת שאר הכסף הוא סוגר חלק לשבוע, חלק לשבועיים וחלק אני לא זוכרת לכמה ולמה.

הוא הסביר לי שזה נורא כדאי, כי אני אקבל על זה ריבית. הייתי מותשת מהמילים הקשות ובגלל הנידנודים הנצחיים של אחי, נכנעתי לו.

מאז הכסף שלי תקוע בכל מיני חשבונות לפירקי זמן משונים ואני מסתובבת בלי גרוש בארנק. הפקיד אמר שבעוד כמה ימים ישתחררו לי כמה שקלים וגם אקבל ריבית של 80 שקל.

אני מבקשת להודיע בזאת לכל מנהלי הבנקים בעולם ולפקידיהם שזו הפעם האחרונה שעברו עלי. לא רוצה ריבית. לא רוצה להיות מודרנית ולא רוצה להיות עשירה. רוצה את כל הכסף אצלי — תמיד. NO MORE עצות אחיתופל. תודה רבה לכם.

אי־אפשר בלי יין

מתי הראל טועם יין

רק לפני שבועיים התוודתי בפניכם על בורותי בנושא יינות. חשבתי שבזאת גמרו כל חברות היין בארץ את יחסיהן הדיפלומטיים איתי. אבל לא. אלה עובדים אחרת. ברגע שהם תפשו מישהו שמוכן להודות בפה מלא שהוא בור ועם־הארץ ושאצלו בירה שחורה זה מקום ראשון במשקאות, הם התחילו לטלפן. לא דרינג דרינג, כמו שהם מטלפנים לרחל המרחלת, אלא בום בום בשביל להפיץ.

עוד באותו שבוע התחלתי את הקורס המזורז. חברת כרמל מזרחי הזמינה אותי לאירוע מיוחד, כדי להציג בפני את יין ההילולים שלהם, שהוא יין צעיר, כך הסבירו לי, וכוחו בצעירותו. כלומר, אחרי כמה חודשים הוא כבר לא שווה כלום.

הדבר היחידי שידעתי כל הזמן בקשר ליינות, זה שכמה שהם יותר ישנים ככה הם יותר טובים. עכשיו מסתבר שגם זה לא תמיד נכון.

בחגיגת יין־ההילולים תפשתי את טועם־היין, מר מתי הראל, שותה ויורק, שותה ויורק. כבר חשבתי לגשת אליו להגיד לו שזה ממש לא תרבותי מצידו לעשות ככה. אם הוא לא אוהב את היין שלא ישתה. מה הוא יורק לפני קהל כל־כך גדול? אבל יודעי הדבר אמרו לי שזה בדיוק הסידור. ככה טועמים. לוקחים שלוק אדיר של יין לפה ואחר־כך, באלגנטיות, יורקים אותו, ולפי ההרגשה בחלל הפה יודעים אם היין טוב או לא. ואני המטומטמת, עד היום הייתי ממש בולעת את היין. בטח בגלל זה לא היה לי טעים.

זה לא נגמר. בטרם נרגעתי מעניין היריקות, הזמינה אותי גברת שלי שבררון, שהיא המומחית של חברת שטוק, לראות איך בודקים ליין את החום. היא היתה בחו"ל וראתה שם מדחום מיוחד ליינות שאותו היא רצתה להראות לי ולהסביר לי איך מודדים וכמה קר צריך להיות היין.

העניין הזה עם טמפרטורת החדר לא כל־כך עובד. כי פשוט יש הבדל קטן בין טמפרטורת החדר של חדר בדרום־צרפת בחודש נובמבר, למשל, ובין חדר תל־אביבי בחודש אוגוסט. שלי אמרה לי שהיא לא מבינה בחדרים, כי היא לא קבלן בניין, אבל אין לה בעיה למסור לי את הטבלה המדוייקת של הטמפרטורה שבה כל יין צריך להיות מוגש. בבקשה.

שמפניה 7־5 מעלות.
יינות לבנים 10־7 מעלות.
יינות רוזה 15 מעלות
ארם יבש 18 מעלות

זה היה שעור א' בידיעת היין. אודיע לכם על כל התפתחות חדשה בנושא.

דניאלה שמי

לחברנו **מוטי איש ישר**

הכלוא בכלא צבאי
על סירובו להשתתף במילחמת לבנון

חזק ואמץ!

אנו עימך במאבק

חבריך במיפלגת **אלטרנטיבה**
ת.ד. 31109, ת"א

ישוחררו כל אסירי המצפון!

למבצע שלנו לא היה תקדים
בארץ, בחו"ל או על המאדים
חייגו 734847, בין עשר לעשרים
ובמהרה תהיו יותר עשירים,
חכמים מאושרים,
ואת האסטרולוגיה אוהדים!

הוצאה לאור * פרסום * יעוץ אסטרולוגי
שדרות אברהם 5 רמת-גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1157 גבעתיים 53111

מועמד ל-11 פרסי אוסקר

שירלי מקלין

דברה וינגר

ג'ק ניקולסון

תנאים של חיבה

דרמה של צחוק ודמע.

בכורה ארצית מליל ששי 9.3.84

„רב־חן" תל־אביב

ליל ששי: 9.45 + 12.15
מוצ"ש: 7–9.35
א'–ה': 4.30–7–9.35
כרטיסים לשבוע מראש בקופות „רב־חן"

PARAMOUNT

סובל מצרות?

אקס - לאקס

השוקולד המשלשל

אקס

להשיג בכל בתי המרקחת

תן טרמפ לחייל

תקליטים

מוכרחים להשיג

ארנולד שנברג — כל היצירות למקהלה קאמרית; המקהלה הקאמרית ההולנדית+ אנסמבל שנברג, בניצוח ריינברט דה לאו; פיליפס 088"1—411 תוצרת־חוץ.

אם לא יהיה לחץ רציני על "חנויות" התקליטים, לא ייזכו אלבום מופלא זה לארץ לעולם. מצד שני, אם את, או אתה, מגלים איזושהי התעניינות בינונית ומעלה במודרניזם, או בשירת־מקהלה ובשנברג בכלל — פשוט אינכם רשאים לותר על זוג תקליטים מצויין זה. ארנולד שנברג לא הירבה לכתוב למיסגרת זו, אך כל אחת משמונה יצירותיו מרתקת. ההתקרבות והרתיעה מטונאליות, הרשמים והדתיים במוסיקה והובלת הקולות הסופר־מקצועית — כולם יחד, לצד הקלטה אוהבת ומעולה, מגישים אלבום כפול שהוא בעצמו יצירת־מופת קטנה. מהיות שנברג אשף בפוליפוניה (כתיבה רב־קולית), אין פלא שיצירות אלה מרכיבות את התרומה החשובה ביותר בתחום המוסיקה הקולית של מחצית המאה (הן נכתבו בין 1907 ל־1950, רובן ב־20 השנים האחרונות של תקופה זו).

הפסנתר כחיזמורת

קאטיה ומריאל לאבק — קונצ'רטו לשני פסנתרים ועיבוד לשני פסנתרים של שלושה קטעים מתוך "פטרושקה" מאת איגור סטרוינסקי; סיליפס 1"301—410, תוצרת־חוץ.

אני תמיד מנסה לא להביא למדור זה תקליטים אשר אינם יוצאים בהטבעה מקומית. זו היתה הגישה המקורית. כשעוד היה הבדל גדול במחירי שני סוגי תקליטים אלה. כיום הצטמצם פער זה, והתחשבות זו כבר אינה נדרשת. נוסף על כך, אי־אפשר להתעלם מתקליטים כה מיוחדים כמו השניים אשר נסקרים הפעם. ברור שלעולם לא ייצאו אצלנו. הפסנתר תמיד היה מרכז פעילותו היוצרת של סטרוינסקי. הוא תמיד הלחין במקור עבורו, ואחר כך עיבד לתזמורת או לכל הרכב אחר את יצירותיו השונות. קאטיה ומריאל לאבק, זוג האחיות־פסנתרניות המהממות, אשר ביקרו בארץ לפני חודשיים, הקליטו בביצוע מצויין את שתי היצירות האלה. תקליט מומלץ ביותר.

המיטב של המיטב

המיטב של שרה ווהאן — חברת איסטרוניקס.

שרה ווהאן היא מהקליבריות הגדולות בתחום זמרת הג'אז הקלאסי. מאחוריה שנים רבות של פרקטיקה וחצלחה. באלבום זה מלווים אותה המפיק הנצחי נורמן גראנץ וחבריהם: קאונט בייסי ותזמורתו, אוסקר פיטרסון, ג'ו פאס, לואי בלטון, רוי בראון ובאס, זעזר רבים. ההקלטות הנקיות ורפרטואר הכולל סטאנדרטים ידועים רוגמת יש לי העולם על חוט, מהר מדי ובמצב־רוח סנטימנטאלי. המיטב שבמיטב.

כדאי להחלט

להקת שערים לאחור (מהלבט) — המשיבי לחיים; מונוקול.

שמונה הקטעים באלבום זה מנוגנים בתופים אלקטרוניים והרבה סינתסייזרים. זה נשמע מבטיחה? האכזבה עצומה. מהלכים מוסיקליים וסקונצות (חזרות תוכנית) שנמאסו על קלאוס שולץ לפני יותר מעשר שנים, זוכים כאן להחאייה מלאכותית משעממת. מעט מהעיבודים הילדותיים קולעים דרך קרום־הבתולין המוסיקלי העבה של צמד הכותבים, טים סנואל וג'ון גולדברג הגרמנים. הכיוון היה לגרמניה ולארצות־הברית ואחד השירים, ראנאיי אור שמש, אף הצליח בארצות־הברית הגדולה והלא־תמיד־חכמה. בארץ כדאי רק למתחיליי

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — בסדר; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

מוסיקה

פרוצל'יל

נסיך ניו־יורקי

יש דמויות רבות, בכל תחום, שעליהן שומעים אבל אותו לא רואים. או שאינם אוהבים להצטלם, או שתצלומיהם אינם מגיעים ארצה בתכיפות הרצויה. אולי יטענו כי אין קשר ישיר בין מראה האמן ליצירתו.

זמר פרינס
אנרגטי ומוכשר

אך קיימת זיקה ברורה בין כל המרכיבים, חיצוניים ופנימיים. מסיבה זו, מובאת כאן תמונתו של נסיך. אין זה נסיך מלידה אלא זמר ניו־יורקי הקרוי פרינס.

פרינס, לברו וברא להקת פאנקי־עירוני מעולה, שר כמו שהוא ואחיו הניו־יורקים מדברים. מישפט זה כבר נותן מושג ברור על אופי השפה ותוכן השירים. בעיקר מין ואלימות זוכים לטיפול סלנגי של זמר אנרגטי ומוכשר.

השחקן הצעיר ארי מארפי הודה, כי המוסיקה של פרינס היא היחידה שלה הוא מאזין במכוניתו. הוא מצליח ביותר בניו־יורק ויש לצפות כי בעתיד הלא רחוק יהיה הרבה יותר מוכר גם בעולם הרחב.

קרן־יער בסעולה
אתגר וחשיפה

● ההרכב החדש־ישן של להקת יס החל מסע־הופעות מחוף (מיזרחי) לחוף (מערבי) בארצות־ברית, לפני כשלושה שבועות. בעלי הלב הבודד מפגינים, על פי דיווחים, הופעת־בימה מעולה.

● קונצרט־הנוער האחרון של התיזמורת הפילהרמונית —בניצוחו של אריה ורדי ובליווי הסבריו ובנגינת נגני הקרן הצרפתית של התיזמורת (הידועה גם כקרן־יער) — הציג תוכנית מרתקת. כלי קשה ומופלא זה זכאי להיות מוצג, ביסודיות ובאהבה שכזו, גם לקהל הרחב, ובהזדמנויות רבות יותר. גם הנגנים ראויים לאתגר ולחשיפה רבים יותר. הרעיון והביצוע ראויים להערכה.

מה נשמע

שאגות האריה

● רבים האזינו כבר לפני שנים רבות למוסיקה של ג'ורג'י ליגטי, המלחין אשר סיים עתה ביקור פורה בארץ. שלוש מיצירותיו הושמעו בפס הקול של הסרט 2001 – אודיסאה בחלל. היו אלה אטמוספרות לתיזמורת, משנת 1961; פרק הקרייה מהרקוואים של 1965; והקטע אה־קאפלה (למקהלה סולו) קצר מיצירתו לוקס אאטרנה משנת 1966.

● עוד קינוח מעניין לביקור שונה בארץ, מחזיר אותנו לחליל הקסם של וולפגנג אמאדאוס מוצרט (1756"1791). בשנת 1970 הקליטה חברת דקה/פיליפס את האופרה.לראשונה החליטו על ניסיון מעניין של שילוב מוסיקה קונקרטית ביצירה קלאסית זו. הכוונה במוסיקה קונקרטית לצלילים טיבעיים, המוקלטים ומעובדים לצורכי המפיק או המלחין. במיקרה זה זכה הסיגנון הקונקרטי לניצול מיזערי: קולות סופה. הרעמים הוקלטו חי ונשמעו באלבום המוגמר. גם את שאגת־האריות הקליט המפיק בגן־החיות המקומי.

● להקת ספינת החלל של ג'פרסון (לשעבר מטוסו של ג'פרסון) היא להקה ותיקה מאוד. בשנים האחרונות נוהגים חבריה להתרחק אחד מהשני בין אלבומים. כל פעם נדמה כי זהו זה, הם מתפרקים. לפני זמן קצר יצאו לאור שני אלבומי סולו של חברי הלהקה המובילים, פול קאנטנר (תיזמורת הרוק אנד רול של כדור הארץ) וגרייס סליק (קרא לזה לא נכון, קרא לזה נכון). בימים אלה שבו כל חברי ההרכב לבסיסם, בסאן־פרנציסקו, להקלטות חדשות.

במדינה

מחירים

סנוב. במיכמורת כבר חייתי?

הווילה במושב יקרה יותר מאשר אחוזה בריביירה

לונדון היא לונדון ובלגראבייה היא איזור־היוקרה של לונדון. לאחרונה הוצעה שם דירת־פאר למכירה. הדירה תוכננה במיוחד, בקומה הרביעית המחברת שני בתים הדורים, והיא כוללת חדר־מגורים, חדר־אוכל, אר־בעה חדרי־שינה, שני חדרי־אמבטיה, מרפסת־ענק ומעלית פרטית. המחיר המבוקש: 220 אלף לירות סטרלינג (כ־300 אלף דולר).

לוגאנו היא רבר אחר. זאת עיירת־קייט (30 אלף תושבים) ליד האגם בעל אותו השם, בלב שווייצריה האיטלקית. שם הוצעה דירת־פאר,

20 KM ST TROPEZ: Very beautiful estate to be renovated. Character. 4300 sq.m. land. $130,000. Tel: (94) 43 60 66 or write to Senequier, 8 Place Vieille, 83 680 La Garde Freinet.

SWITZERLAND

SUNNY SWITZERLAND
LAKE LUGANO
Lakeside apartments in the middle of a beautiful park with swimming pool, own landing stages. First quality equipment like fireplaces, large terraces, built-in kitchens, etc. Prices from SF453,900. 60% mortgages with leading Swiss banks at low interest rates. Please ask for our color leaflets.
EMERALD HOME LTD.
Via G. Cattori 3
CH-6900 Lugano-Paradiso
Tel: Switzerland 91-542913.

ISRAEL

MIKHMORET, ISRAEL. On the Mediterranean coast, 2 minutes walk from beach, beautiful villa, including also several self-contained fully furnished apartments. Nearest $400,000. POB 3022, Natanya 42130, Israel.

מודעות הלוח ב־טריביון"
לא לונדון, לא לוגאנו

לגדת האגם, בלב גן פורח עם בריכת־שחייה פרטית ומזח־סירות פרטי, עם מירפסות־ענק ומיטבח בעל ציוד חדיש, במחיר קצת יותר זול: 454 אלף פרנקים שווייצריים (כ־200 אלף דולר).

שתי דקות הליכה. מי שאין לו תקציב כזה, יכול להדרים, לריביירה הצרפתית, למשל. שם אפשר לרכוש, בקירבת סן־טרופה המהוללת, אחוזה כפרית, המשתרעת על ארבעה וחצי דונם, תמורת מיליון פרנקים צרפתיים (כ־120 אלף דולר).

אבל לאלה מבין קוראי האינטר־נשיונל הראלד טריביון, יומון היוקרה בשפה האנגלית, היוצא לאור, בו־זמנית, בפארים, לונדון, צוריך והאג, והנקרא מדי יום על־ידי עשרות אלפי אנשי־עסקים מצליחים באירופה ובני חוג־הסילון, היתה לפני ימים אחדים הצעה מושכת הרבה יותר.

כאשר עיינו בעמוד מודעות־הלוח, במדור ניכסי דלא־ניירי למכירה, יכלו לחשוב על מהפך אמיתי בחייהם.

לא לונדון המעטירה ב־300 אלף דולר, לא לוגאנו על האגם ב־200 אלף דולר, לא אחוזות־העניים בסן־טרופה ב־130 אלף דולר. הם צריכים לפנות מיזרחה למיכמורת, מושב החקלאים והדייגים שעל חוף הים־התיכון, בין נתניה לחדרה.

כי זה בדיוק מה שהוצע למכירה באותו יום, בלוח של הטריביון: „במרחק שתי דקות הליכה מחוף־הים, חווילה יפהפיה, כוללת מיספר יחידות־דיור עצמאיות ומרוהטות במלואן." המחיר המבוקש: 400 אלף דולר.

הווי

הפלייה ערתית

ירושלים פתח איחוד בני־תורה שירות חדש, המאפשר לכל אדם הפונה למיספר האיחוד, להאזין ל־55 דקות רצופות של שיעור גמרא, אך ביידיש בלבד.

★ ★ ★

תקופת־צינון

העוגן החליטה מזכירות הקיבוץ השרוני על שורת צימצומים נוכח המצב במשק, והורתה להוריד את טמפרטורת המים החמים לשטיפת־הכלים במיטבח מ־85 מעלות ל־50: להפסיק את קניית החלב מתנובה ולהסתפק בחלב מהרפת המקומית; לחדול מחלוקת גבינה לבנה לסועדים בחדר־האוכל, בגביעים, ולחלק את הגבינה בתיפוזורת בלבד.

★ ★ ★

גורל הפכפך

באר־שבע פנתה בעלת כרטיס הפייס מיספר 001945 להנהלת מיפעל־הפייס, ביקשה להעביר את הכרטיס שלה לאדם שזכה השבוע בפרס הגדול עם כרטיס מיספר 549100, כדי להסב את תשומת ליבו של הזוכה, לכך שמיספרי כרטיסיהם זהים. רק בסדר הפוך. „אולי הוא (הזוכה) יחשוב שגם לי מגיע משהו ויפצה אותי."

★ ★ ★

טבעות העושר

תל־אביב יעץ תכשיטן להשקיע את הכסף בטבעות־יהלומים וזה לא רק מהסיבה שקל יותר לשאת טבעת־יהלום של שני קאראט. השווה כ־50 אלף דולר, מאשר חבילת שטרות בערך זהה, אלא מפני שהשווי של טבעות כאלה בעולם הוא גדול כמעט ב־50% מאשר מחירם בארץ. אך על המשקיעים־בכוח לתכנן את השקעתם. לפי ארץ־היעד של מכירה אפשרית: בארצות־הברית מעריפים טבעת המכילה רק יהלום גדול אחד, מאיכות גבוהה; בגרמניה — טבעת המכילה כמה יהלומים קטנים מאיכות בינונית.

★ ★ ★

סרבני־תנור

עכו הודיעה המישטרה כי 1250 קילו חשיש, שנתפסו אחרי שהוברחו מלבנון, מונחים במחסניה והיא איננה יודעת כיצד להיפטר מהם. מאחר שמיפעל־הפלדה המקומי, שהיה שורף בעבר את החשיש המוברח, מסרב להמשיך לעשות זאת, מכיוון שהכמויות הגדולות שנתפסו מאז מלחמת לבנון, גורמות בשריפתן נזקים לתנוריו.

★ ★ ★

עוד המצאה

ירושלים הוצע לתת לוועידה הכלכלית הגדולה, העומדת להתכנס בעוד כחודש, לפי יוזמת השר יעקב מרידור, את השם ועידת 0:3, כי זאת תהיה הוועידה השלישית מסוגה והתוצאות הצפויות הן אפס.

★ ★ ★

שיפור פורים

תל־אביב יובאו ערב חג־הפורים מיבחר צבעי־שיער לשימוש חד־פעמי, הניתנים להסרה על־ידי הברשה או שטיפה והמוצעים, בין השאר, בבורדו, בז', ברונז, ורוד, זהב, כחול־ספיר וצדף.

★ ★ ★

כיפה סרוגה

ירושלים הורה מישרד־החינוך, מתוך מגמה לעודד את שוויון־המינים, למנהלי בתי־הספר לאפשר לבנים להתמחות בבישול, תפירה, סריגה וריקמה ולבנות — באלקטרוניקה ובטכנולוגיה.

העישון זכותך – על פי חוק

החוק החדש אומנם מגביל את העישון במקומות ציבוריים מסויימים, אך זכותך לעשן, בהתאם לרצונך, במקומות בהם הוקצה המקום לכך.

זכותך לעשן במקומות שהוקצו לכך על פי חוק בספריות, באולמות קריאה, בבנייני־תיאטרון, במטוסים, בבתי־חולים, במרפאות או בכל מקום אחר.

זכותך לעשן

בתחנות אוטובוסים, בתחנות מוניות, בשדות־תעופה, בנמלים, במסעדות, בבארים, בבתי־קפה, בפארקים, בגנים ציבוריים, ברחובות ובים.

אל תיתן שיפגעו בזכויותיך.

אזרחים שומרי חרויות

אם ברצונך להצטרף
פנה אל "אזרחים שומרי חרויות"
ת.ד. 21017 תל־אביב

המלך חוסיין: העיקר הבריאות!

בלב רוגש אך בפנים מחייכות עזב המלך **חוסיין** את בית־החולים בקליבלנד, אוהיו. אחרי שערך שם סידרת בדיקות יסודית בעיקבות התקף הכיב (אולקוס) המדמם, שפקד אותו לפני שלושה חודשים. הרופאים אישרו: „הכל בסדר.״ והמלכה **נור**, עם בתה **אימן** בת עשרת החודשים, באו לקחת את האב מבית־החולים הביתה, כשכולם עטופים בכובעי פרווה להגנה מפני השלג.

מלינה מרקורי: יחסי ציבור מבית־הסוהר

שרת־התרבות של יוון, השחקנית לשעבר **מלינה מרקורי**, יודעת מה ערכו של שידוך בין קולנוע ופוליטיקה. היא באה לחגוג מחווה שערך לה פסטיבל ברלין בהציגו סרטים שבהם השתתפה, בבימויו של בעלה, **הבימאי ז׳ול דאסן**. באותה הזדמנות לא שכחה לערוך לעצמה מסע מזורז של יחסי־ציבור. היא ביקרה עציר יווני היושב בכלא הגרמני וממתין למישפטו (סדרי ההבאה לדין בגרמניה מסורבלים מאוד), ודאגה להזמין את נציגי־העיתונות כולה, יחד עם פמליה אדירה של אנשי־תיקשורת שהביאה עימה מן הבית. בצילום היא נראית במכוניתה, צוהלת משימחה למראה ההמון שהתקבץ לפתח הכלא, ופותחת את החלון עבור הצלמים.

סילביה מלכת שבדיה: מלכת השלג

הפנים העטויים בצעיף אופנתי ובמגן־מצח תואם (מימין) אינם פניה של רוגמנית־צמרת המדגימה אופנת־שלג. זוהי **סילביה**, מלכת שוודיה, היפהפיה והחייכנית המעריפה תמיד את כללי האופנה על פני כללי הפרוטוקול. במראה זה, הכולל חליפת־סקי, גם היא בלבן, ככסות־הראש, המדגישה את עורה השזוף ושערה הכהה של המלכה, עשתה סנסציה בכפר לך שבאוסטריה, לשם באה עם בעלה, המלך **קארל גוסטאב** (בתמונה משמאל), כדי לעסוק בספורט האהוב על שניהם — סקי. הפעם יצאו השניים לחופשה בלי ילדיהם. אלה נשארו בארמון שב־סטוקהולם, יחד עם שומרי־הראש.

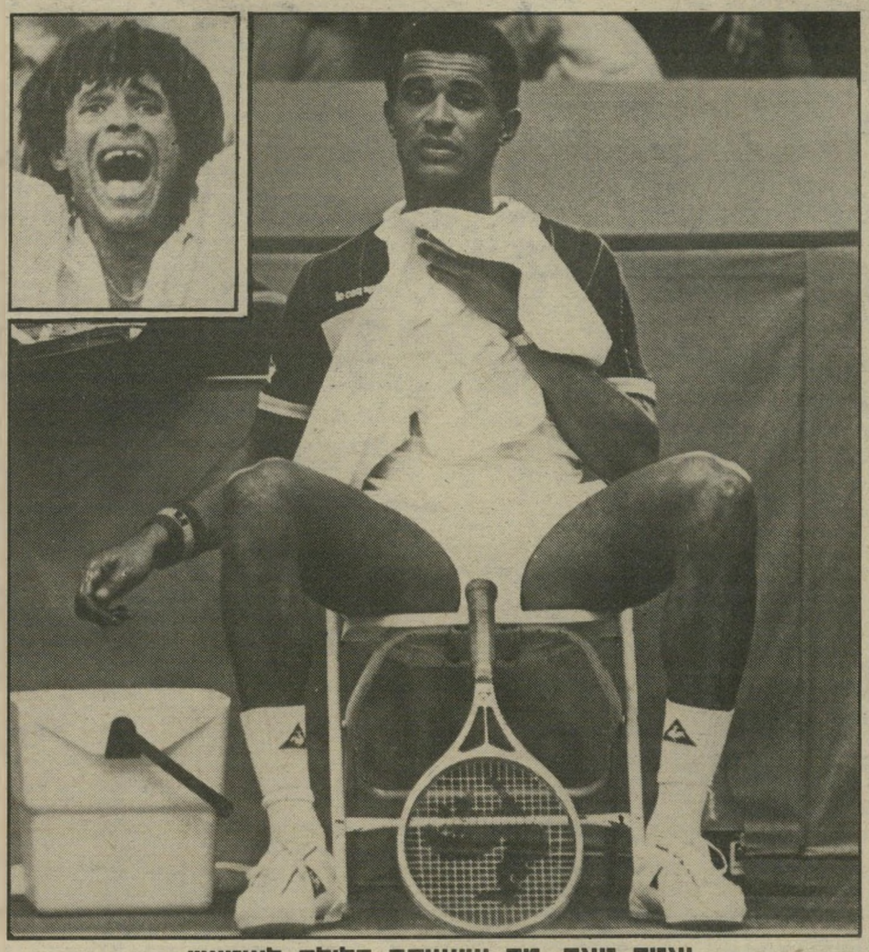

רומי הארק: הקוריוז של דיוויד בואי

בפסטיבל ברלין האחרון היו סרטים רבים, אבל חתיכות מעטות. לבן בלטה בגיזרתה ובחזותה הנוצצת כוכבת מועדוני־הלילה, **רומי הארק** שהתפרסמה בשל הרומן שניהלה עם השחקן דייוויד באווי. אבל כמו שנאמר, אף אחד אינו מושלם, כי רומי היא למעשה גבר/ת — אחד הקוקסינלים של ברלין, וקישוט מבוקש באמצעי התיקשורת.

אנשים בעולם

יאניק נואה: מה שעשתה דלילה לשמשון

יאניק נואה, הטניסאי המוביל של צרפת, עבר שינוי מהפכני. ראשית כל קיצץ את מחלפות־ראשו והיום הוא נראה בעל ראש גברי, נורמלי לחלוטין. הגורם אומנם כמו תמיד הוא האשה, אבל הפעם, שלא כבמיקרה שימשון ודלילה, השינוי הוא דווקא לטובה. שמה: **ספיליה רוד**. היא היתה מלכת היופי של שוודיה ב־1978. מאז נקשרה בשמו של נואה, חל בו שינוי ניכר והוא הפך רגוע יותר ואדיב ביחסיו לאנשים. ב־2 במרס קיבל השינוי את עיצובו הסופי, כשהשניים נישאו בטקס פרטי וצנוע ביאונדה, בירת קאמרון, שם נולד נואה. לאחרונה מתגורר נואה בניו־יורק, אחרי שחיפש לו מיפלט מן העיתונות ומלחץ מעריציו בפאריס, והשקט הנפשי ניכר בו היטב.

מחווה לליליאן גיש ★ ליז טיילור ויתרה על גלולות שינה ★ לורד שינוואל למען העישון באוטובוסים

השחקנית **אליזבט טיילור** חגגה את יום הולדתה ה־51 בצאתה ממרכז גמילה רפואי על שם **בטי פורד** בקליפורניה. היא הודתה שבמשך 25 שנים היתה מכורה לאלכוהול ולכדורי־שינה, אבל היום היא נהנית מן החיים, בזכות הטיפול שעברה ●●● תביעת מזונות של נהג הומו־סכסואל, בן 24, מן הפסנתרן **ליברצ'ה** (64), נדחתה בשאט־נפש על־ידי שופט שקבע כי יש בה „אופי של חוזה פריצות" ●●● הנשיא לשעבר **ריצ'ארד ניכסון** החליט שלא לעבור לדירה בת 12 חדרים, ששוויה שני מיליון דולר בבית משותף בפארק אבניו שבמאנהטן, למרות שתושביו ערכו הצבעה שאישרה את קבלתו כדייר בבית. בני הזוג ניכסון הופתעו מההתענינות הציבורית שהתעוררה בעניינם, והחליטו שלא לעזוב בשלב זה את ביתם בניו־ג'רזי. ●●● אשר לאיסור על עישון במקומות ציבוריים: **לורד שינוואל** בן ה־99 מחה למען זכויות המעשנים, כאשר חבר פרלמנט בריטי אחר, **הדוכס קינול** ביקש לאסור את העישון באוטובוסים דו־קומתיים. בנאום חוצב להבות קרא שינוואל: „מעולם לא מנעתי מאיש את מבוקשו בבית זה, אבל אני חרד לעובדה של התערבות באורח־החיים של הציוויליזציה ובדרכי־קיומה. אינני נוסע אוטובוסים, יש לי ההזדמנות להשתמש במכונית, ואף־על־פי־כן אני חושב שזו דרישה מרחיקת־לכת!" מיותר לציין כי הלורד מעשן במשך רוב שנותיו, ואינו חולם על הפסקה מטעמי־בריאות ●●● מזל טוב **למיק ג'גר** ולרעייתו **ג'רי הול** — הוריה של **תינוקת** במישקל שלושה קילוגרם ושבע מאות גרם, שבאה לעולם בבית־החולים לנוקס בניו־יורק, כלידה טיבעית לחלוטין ●●● בערב־מחווה שנערך לכבוד **ליליאן גיש**, הכוכבת הגדולה של הסרט האילם, בת ה־90, כבוורלי הילס, הוליווד, קיבלה השחקנית פרס מיוחד על מיפעל־חייה מן האקדמיה לאמנות הקולנוע. היא השחקנית השניה הווכה לכבוד זה, אחרי **בט דייויס**, שקיבלה אותו ב־1977. גיש, שהופיעה בלידתה של אומה ובחוסר סובלנות, היתה זו שהצהירה כי הקולנוע איבד את קיסמו כשהתחיל לדבר ●●● העיתון דיילי מייל הלונדוני לא נענה לבקשת המלכה **אליזבת השניה** שלא להתערב בחיים הפרטיים של בני מישפחתה, ועורך מעקב צמוד אחרי הנסיך **אדוארד** בן ה־19. הוא גילה כי מזה שישה חודשים יוצא הנסיך בקביעות עם **רומי אדלינגטון**, רוגמנית מהאמפשייר, שאותה פגש בנשף הימיה בחודש אוגוסט האחרון. לשאלת כתב העיתון ענתה אמה של הנערה: „לצערי, טרם פגשתי את אדוארד, אבל הוא נוהג לטלפן לביתנו ולבקש את רומי. כך נהוג לעשות בין אנשים צעירים." לביתנו ולבקש את רומי. כך נהוג לעשות בין אנשים צעירים." ●●● הזמר **מייקל ג'קסון** שבר את שיא הזכיות בפרסי־אוסקר לתקליטים, הגראמי, כשזכה השנה בשמונה פרסים בעת ובעונה אחת. ג'קסון בן ה־25 מכר את מיספר התקליטים הגדול ביותר בכל הזמנים מן התקליט אריך הנגן מותתן – 27 מיליון עותקים! השיא הקודם במכירת תקליטים הוחזק על־ידי הביי־ג'יז — 12 מיליון. כמו כן זכה ג'קסון בפרס על הפיזמון הטוב ביותר הכתוב אותו, כזמר הפופ הטוב ביותר וכזמר הרוק הטוב ביותר. תקליט הילדים אי־טי זיכה אותו בפרס כזמר הבלוז הטוב ביותר. אם לא די בכך, הוא חילק את פרס המפיק הטוב ביותר עם המעבד הקבוע שלו, **קווינסי ג'ונס** ●●●

נאטאשה פרי ומארצ'לו מאסטרויאני, מישל מרסייה ופיליפ ניקו, מארי זיזה נאט וז'אן קלוד ברייאל, גבריאל לאזור ודניאל אולבריצקי:

זוגות־זוגות ירדו כוכבי הקולנוע מאיטליה ודנמארק, צרפת ופולין, כדי להוכיח על הבימה הפריסאית כי הרומנטיקה לא חלפה עם הרוח

המיוחד בזיווגים אלה היא העובדה שכל השמונה מוכרים ככוכבי־קולנוע מובהקים, והנה — כולם מופיעים היום על קרשי בימה, בתיאטרונים השונים של פאריס. **סרי ומאסטרויאני** משחקים את צ'ין צ'ין, מחזה על נישואין גועשים ורועשים מאת **סרנסדאה ביירדן; מרסייה וניקו** מופיעים בבאנקו, **נאט ובריאלי** בדזירה, והמעניין מכל: **לאזור ואולבריצקי** — היא הופיעה בסירטו האחרון של **אנטוניוני**, ואילו הוא שחקן ותיק של הקולנוע הפולני — מופיעים בתפקיד גיבורי חלף עם הרוח בני האלמוות. מסתבר שהנוסטלגיה היא עדיין באופנה, והנושא האקטואלי בכל הזמנים היא האהבה. ובשטח זה אין חדש תחת השמש — לא בקולנוע ולא בתיאטרון. ההצגות זוכות להצלחה קופתית וביקורתית גם יחד כשרוב ההלל מועניק למארצ'לו מאסטרויאני.

גופתה של הפרוצה, רוזה וקנין, נמצאה בפרדס, אחרי שנרצחה בדקירה. כמה דקות לפני זה דיברה עם יעקב קטרי, הנאשם עתה ברצח. אחרי פרשה זו מסתתר הווי מיוחד במינו של משפחת זונות, סרסורים ותינוק

קומונה של זונות

סרסור נאפז גינדי חותם על עדותו במישטרה (לידו: שוטר). הוא מספר כיצד ראה את קטרי יורד מהמכונית בפרדס ונעלם עם רוזה מאחרי העצים. היה זה הוא שגילה את הגופה על השביל הפרדס.

לולא נרצחה רוזה וקנין, בפרדס שבו עבדה בזונות, ספק גדול אם היה סיפורה של החבורה המוזרה מתגלה אי־פעם. אולם כאשר נאשם יעקב קטרי ברצח רוזה, עלה כל הסיפור בבית־המישפט.

החבורה התגוררה בחדר מט לנפול בדרום תל־אביב. לחדר היה מצורף מיטבחון קטן, השרותים היו בחצר. כאשר יצא אחד מהחבורה בשעות הלילה, היתה חריקת דלת־הכניסה מעירה את כל היתר.

בחדר היו שלוש מיטות שבהן ישנו בדרך־כלל שלושה זונות. אולם אחרי שהצטרף לחבורה גם התינוק שנולד, היה יעקב קטרי מביא ממכוניתו שמיכה ישנה, פורש אותה על הארץ וישן עליה בלילות.

הנהג הנאמן

בורית חבקין, פרוצה בת 35, שכרה את החדר לעצמה ולאהובה, נאפז גינדי, נאפז הוא צעיר ערבי מרצועת־עזה, שחי עם נורית והתחלק איתה ברווחיה, הוא עבד באותה תקופה במאפיה ביפו. לעיתים, כאשר החדר היה הומה מדי מאנשים, העדיף נאפז לישון במקום עבודתו. אולם כאשר כא הביתה, היה ישן במיטתה של נורית.

האימרה כי לזונות יש לב זהב, נכונה במיקרה של נורית. כאשר שמעה כי חברתה, שרה שטיינר, זונה שעבדה גם היא בפרדסי יבנה, מחוסרת מקום־מגורים — הציעה לה נורית לעבור להתגורר בחדרה.

עד אותו זמן התגוררה שרה שטיינר עם מאהבה וסרסורה, ג'וג'ו עוגן, ברירת אמו באשדוד. אולם מכיוון שלא יכלו לשלם קנס בסך 15 אלף שקל שהוטל על האם, ברחו כל השלושה מהבית.

שרה וג'וג'ו עברו לגור יחד עם נורית ונאפז בחדרון הקטן. בזה לא נסגר המעגל. ג'וג'ו הביא אתו גם ידידו, יעקב קטרי.

קטרי הוא תימהוני, שחלק ניכר מחייו בילה בבתי־כלא. הוא הכיר את אחיו של ג'וג'ו בבית־הסוהר, וכאשר יצא, עבר לגור עם ג'וג'ו וחברתו. כאשר עבר הזוג לתל־אביב, נלווה אליהם גם קטרי, שאין לו כתובת־מגורים קבועה.

כל רכושו של קטרי היתה מכונית אמריקאנית ישנה אבל מרווחת, שאותה קנה אחרי שהשתחרר מבית־הסוהר. עליה היתה גאוותו; והוא נהג לגנוב דלק כדי שיוכל להסתובב בכבישים. קטרי לא עבד באותה תקופה, והתפרנס, לדבריו, מפריצות.

ג'וג'ו ריחם על קטרי, ואולי גם רצה לקשור אותו אליו, ולכן הציע כי ישיג לו פרוצה שתעבוד עבורו, והוא יוכל להתגורר בדירתה.

המכונית הגדולה היתה לעזר רב לחבורה, וקטרי היה נהג נאמן. בכל בוקר הסיע את הבחורות למקום עבודתן, בפרדסים של יבנה. הוא היה חוזר לשם אחר־הצהריים כדי לאסוף את הנשים ולהחזירן לתל־אביב. כאשר נורית עבדה בערבים ברחוב ארלוזורוב בתל־אביב, היה קטרי מסיע אותה גם לשם.

מתנדב לאבהות

לרוב הפרוצות שעברו בפרדסים היו גברים. אולם לרוזה, שחרחורת גנדרנית, לא היה גבר. ג'וג'ו אמר לקטרי כי הוא עומד לסדר לו את רוזה. לעיתים, כאשר הגיעו לפרדסים בבוקר, היה ג'וג'ו יורד ומדבר עם רוזה. לקטרי אמר כי היא טרם החליטה והיא תיתן את תשובתה בעוד ימים אחדים. בינתיים התגורר קטרי עם החבורה בחדר המשותף.

בחדר קטן בדרום תל־אביב גרו יחד שתי זונות וסרסוריהם, נערה תימהונית והתינוק שלה, והגבר שנאשם ברצח

בצורה בלתי־ברורה הגיעה אל החבורה גם צעירה צנומה, שהיתה בחודשים האחרונים להריונה. שרה אמין, 20 קראית, חיתה מגיל צעיר לבדה. אמה מתה עליה בילדותה, אביה נשא אשה אחרת, היא התגלגלה במוסדות ומישפחות אומנות.

שנים רבות גרה שרה בחדרים שכורים. היה לה מאהב והיא נכנסה ממנו להריון. כאשר נתגלה הריונה, גירשו אותה מהבית והפסיקו לתמוך בה. הגבר נעלם והיא היתה לבדה.

למרות הצעות ממישרד־הרווחה לקחת את הילד שייוולד לאימוץ, התנגדה לכך שרה בכל לבה, היא רצתה את הילד.

זמן־מה לפני הלידה, ביקרה החבורה את שרה אמין בבית שבו התגוררה, וגם קטרי פגש בה שם. הוא התרשם מאוד מאישיותה החזקה של הנערה. למרות מצבה הנואש לא איבדה את חוש־ההומור שלה ואת הגנדרנות הנשית. היא ליגלגה על מכוניתו של קטרי, ואמרה לו כי נסעה כבר במכוניות יותר מהודרות ממנה. הקינטור פגע בציפור־נפשו של קטרי, והאשה הצעירה נחרטה בזיכרנו.

כאשר ילדה שרה את בנה, לא רצו לשחררו מבית־החולים אם לא תביא תעודה המאשרת את זהות האב. היא לא הצליחה לאתר את אביו האמיתי של התינוק, וביאושה הסכימה כי קטרי יחתום ברבנות כי הוא אביו של התינוק.

רק דיסקוטקים וכסף

בסוף חודש ינואר 1983 הצטרפו שרה אמין ותינוקה אל חבורת הזונות וסרסוריהן, בחדרון המשותף שלהם. שתי הנשים הבוגרות יותר נמסו מאהבה ליצור הזעיר שהופיע לפתע בחייהן. נורית לא רצתה להוציא את התינוק מזרועותיה. היא חיתלה אותו, האכילה אותו ונישקה אותו כל היום.

האם הצעירה היתה, בעצם, פנויה מטיפול בתינוק. הוא הפך לצעצוע של החבורה.

כל העניין נמשך ימים ספורים בלבד, ובאותו זמן היה ג'וג'ו עדיין משתדל אצל רוזה כי תקבל את קטרי להיות הגבר שלה.

„ידעתי ששרה שטיינר ונורית עסקו בזונות, אבל אני לא הייתי זקוק לאחת שתעבוד בשבילי", העיד קטרי בבית־המישפט. „ידעתי שזאת חבורה של זונות וסרסורים. אני הייתי הנהג שלהם, אבל לא קיבלתי שום תמורה עבור זה. הם רק הכירו לי את שרה אמין, וככה התחילו כל הצרות שלי.

„ראיתי את שרה פעם אחת לפני שהציעו לי אותה. היא היתה או בסוף ההריון. אני עברתי הרבה בחיים, ישבתי שלושה מאסרים, אני מתבייש על זה שהיתי קודם גנב. אז הייתי מסתובב עם כל מיני בחורות שהתאווה שלהן היה רק ויסקוטקים וכסף. וזה מה שגרר אותי לגנוב.

„כשהכירו לי את שרה אמין, אמרו לי יש בחורה כזאת וכזאת, יש לה תינוק ורוצים לקחת לה אותו. אמרו לי שהיא עלולה להיתדרדר אם לא יעזרו לה.

„הלטתי לחתום על הילד. אמרתי לעצמי: יעקב, ישבת בבית־סוהר, גנבת, עשית הרבה צרות להורים שלך, והנה יש לך בחורה שגם כן עברה מספיק בחיים. כל מה שיש לך זה לטפל בילד שלה ולהקים מישפחה."

למרות שחלום המישפחה והאהבות קסם לקטרי, היססה שרה לקשור את חייה בחייו. היא עדיין אהבה את אביו אמיתי של התינוק, וקיוותה בסתר־ליבה כי הוא יחזור אליה.

היא גם חששה קצת מקטרי, שנראה לה מוזר ותימהוני. אולם כאשר לא היתה לה ברירה, ובית־החולים סירב לשחרר את בנה, נאותה כי הוא יחתום על הצהרת־אבהות. כאשר הגיע המועד לברית־המילה, החליט קטרי כי זה יהיה הדבר הראשון שיעשה כאב טרי.

מכיוון שלא היה לו כסף, נסע עם שרה לבני־מישפחתם כדי לאסוף כסף. הוא הציג את עצמו לפני אביה של שרה כבעלה לעתיד, וסיפר לו על תוכניותיהם. אולם האב לא התרכך. אחר כך נסעו אל דודתה של שרה, גילו גם לה תוכניותיהם.

משם נסעו לאחיו של קטרי. „זה אח שעזר לי הרבה בחיים," העיד קטרי, והוא אמר לו כי הילד הוא בנו, והוא צריך כסף כדי לערוך לו ברית־מילה.

האח פיקפק באבהותו של קטרי, והציע לו לעשות בדיקות־דם. אז הודה קטרי כי הילד אמנם אינו בנו, אך הוא רוצה לשאת את שרה ולגדל את בנה. האח הסכים ונתן לו סכום כסף.

קטרי טוען כי התעקש כל־כך לערוך את ברית־המילה ולשאת את שרה, מכיוון שרצה להצילה מהי־דרדרות לזונות. „לא רציתי שהיא תרד לזונות. ניגשתי למישפחה שלי והכנתי אותם שזה כבר הילד שלי. לא היה לי נעים להוריד את הראש ולהגיד 'זה לא הילד שלי'. בסוף חשבתי כבר לוותר על הברית, אבל כשהיא ראתה שאחי נותן לי כסף, היא אמרה: 'אל תוותר, אני אתתן איתך'."

גופה ליד השביל

ברית נקבעה ליום השני, אצל קרוב מישפחה של קטרי בכרם־התימנים. ביום הראשון, לפני הברית, נסע קטרי עם שרה מהבית. היא רצתה ללכת לבית־המישפט, שם אמור היה להתקיים מישפט בעניין הילד שלה. אולם קטרי ניסה להסיח את דעתה. הוא לא רצה שהיא תלך לשם, ואמר לה כי הוא ילמד אותה לנהוג במכוניתו.

הם יצאו מהבית כשהם לוקחים איתם גם את נאפז גינדי, למרות התנגדותה של נורית. הם יצאו, כדרכם, לפרדסים של יבנה, וקטרי אמר לשרה כי ילמד אותה לנהוג כשבילי הפרדסים, מכיוון ששם לא יפריעו לתנועה. תוך כדי נסיעה החליטו לנסוע לאחותו של קטרי, המתגוררת ליד רחובות. הם אכלו אצלה ארוחת־צהריים ויצאו שוב לדרך. מכיוון שהיה רק מעט דלק במכונית, וקטרי ידע כי יצטרך לשוב לפרדסים כדי לקחת את שרה קטינר ממקום־עבודתה, החליט לחסוך את הנסיעה הנוספת, ולאסוף את שרה בדרכו מרחובות.

המכונית האמריקאנית הכבדה נכנסה לפתח הפרדס שבו נהגו הפרוצות לעבור. במקום היתה רק רוזה. היא לבשה מגפיים כסופות והחזיקה ארנק בצבע כסף. לפי גירסת התובעת, רחל גודשמיט, ירד קטרי מהמכונית, כשידיו בכיסיו, ואמר לשרה ונאפז כי הוא הולך לדבר עם רוזה.

הוא קרא לה והם הלכו לכיוון שדרת העצים, שהסתירה אותם מיושבי המכונית. לדברי התובעת פרץ אז ויכוח בין קטרי ורוזה. היא לא הסכימה כי הוא יעבור לגור אליה ויחיה על חשבונה, הוא התרגז ודקר אותה בגבה במכשיר חד שהחזיק בכיסו.

אחרי כמה דקות יצא קטרי לבדו מן הפרדס, התניע את המכונית והתחיל לנסוע. אולם בטרם יצאו אל הכביש הראשי נזעק לפתע נאפז, שישב בצד ימין של המכונית. הוא ראה בצד הדרך, על שביל־העפר, גופת אשה. השלושה עצרו והגברים ירדו. הם ראו את רוזה, שלפני כמה שניות היתה בחיים, שוכבת על השביל. בגבה היו כמה סימני דקירות. היא לא מתה על המקום, אלא הצליחה לצעוד עוד כמה צעדים, ואז נפלה ארצה.

בעוד השלושה מסתכלים בגופה, נכנסה לפתח הפרדס מכונית נוספת. במכונית ישב איש־צבא שבא לחפש פרוצה. גם הוא הבחין בגופה. הוא הפנה את מכוניתו והחל נוסע לכיוון תחנת הדלק הקרובה, שממנה טילפן למישטרה. השלושה ראו כי הוא רשם את מיספר מכוניתם, והם מיהרו בעקבותיו. אחר כך אספו את שרה שטיינר ממקום עבודתה בסביבה, וחזרו לחדרם.

נאשם בכיפה וציצית

קטרי נעצר אחרי כמה ימים. המישטרה איתרה את מכוניתו ושמה לה מארב. הוא הכחיש כל קשר לרצח. לדבריו, מעולם לא התכוון לגור עם רוזה, הוא לא רצה ממנה כסף ומעולם לא דיבר אתה. הוא הופתע, לדבריו, ממראה הגופה בדיוק כמו חבריו במכונית.

היום, שנה אחרי הרצח, טרם הסתיים המישפט. השופטים אורי שטרוזמן, מאיר צבי־הכהן וחיים ארד, שמעו כבר את עדותם של כל בני החבורה.

התברר, כי מייד אחרי הרצח עזבו כולם את החדר וכל אחד פנה לדרכו. שרה שטיינר וג'וג'ו עברו לדירה אחרת. נורית ונאפז הסתכסכו. נאפז הכה את נורית וחבל בה, ועל כך הורשע לפני אותו הרכב של שופטים ונידון בימים אלה למאסר.

שרה אמין מצאה את אבי התינוק, ועברה להתגורר איתו. קטרי, הנאשם, יושב כבר שנה במעצר. הוא השתנה ללא הכר מאז. „אתה נראה כמו רבי", אמרה שרה אמין, כאשר ראתה אותו על ספסל־הנאשמים. קטרי חזר בתשובה. הוא גידל זקן עבות, חבש כיפה וציצית. הוא עדיין מחכה לפסק־הדין.

אילנה אלון ■

חוזר בתשובה

יעקב קטרי הופיע למישפט כשהוא חובש כיפה, מגודל זקן. הוא כופר כי רצח את רוזה, וטוען כי לא היה לו כל מניע לכך. שרה אמין, הנראית בתמונה לידו, היתה איתו במכונית בזמן הרצח, והיא העידה כי ראתה אותו נעלם עם הנרצחת ליד העצים.

האב שלא היה

כדי לשקם את חייו ולהפוך לאזרח הגון, החליט קטרי לשאת את שרה אמין, ולהצהיר על בנה כעל בנו. לשם כך היה מוכן ללכת לרבנות. ולאשר זאת.

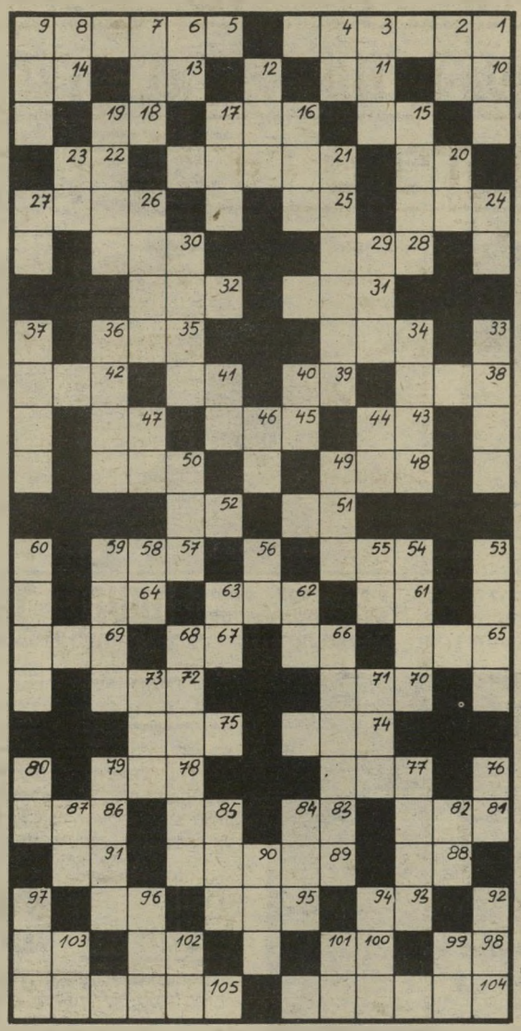
שביל בין פרדסים

קטרי עומד ליד מכונית המישטרה ושרה אמין יושבת בתוך המכונית. הם הובאו למקום על־ידי המישטרה, לשם שיחזור הרצח. רוזה נרצחה בפרדס ליד יבנה. הפרדס מכונה בפי נהגי המשאיות „בית־הזונות הגדול במדינה."

תשבץ

2428

מאת
אביגיל
ינאי

מאוזן:

1) צמח קיצי, בעל פרחים כחולים ריחניים; 5) חוסר שלטון, „איש הישר בעיניו יעשה"; 10) די; 11) הגזע האפריקני מבני נח; 13) פקודה; 14) אמן תבשילים; 15) תחת, למטה; 16) חרסה; 18) אמן הקסמים; 20) שמח; 21) שבר, רסיס; 22) נקי מחטא; 24) רוח קרים; 25) מלת המעטה; 26) ברק; 28) רקה; 30) תכשיט; 31) חלש; 32) מקום למוד דרדקים; 34) אריג רק הנטווה מפקעת זחלים; 35) אור, זוהר; 38) בנה של הבתולה מנצרת; 39) זז ממקומו; 41) חצי יובל; 42) רעב; קסם, כשוף (שמות ז' כב'); 45) על־אף, למרות; 47) שנתו נמשכת כל החורף; 48) לך מכאן; 50) פנים אל פנים; 51) אמונה; 52) חזק; 59) מילת שאלה של זמן; 57) קבוצת אנשים או בעלי חיים ממוצא אחד; 61) בגד אבלים בימי קדם; 62) קבוצת עמים ערבים בימי קדם; 64) חיק; 65) הנרקיס הוא מלכו; 66) מפל גרגרי התבואה בעת הזריה; 67) החוצה; 69) תינוק בן יומו; 70) מערן; 72) צמח בראשית צמיחתו; 74) כאב, ציר; 75) נעלמו, נכחדו; 77) שמחה, ריקנות; 78) מעגן; 81) עפר שנגרף על־ידי זרמי מים; 83) דרגש; 85) צמח רענן וצעיר; 86) רקוד; 88) מדד; 89) זרם אדיר; 91) יהיר; 93) תן מכה; 95) שחק בחידות; 96) עם או בלי תיק בממשלה; 98) עבר; 100) נהר בדרום אפריקה; 102) חזר; 103) הגיע; 104) הצדף המכסה גופן של רכיכות; 105) טומנת ראשה בחול.

מאונך:

1) משהו, חלק קטן; 2) מדינאי וסופר אנגלי מיסד ה„אגודה הפביאנית" (ש"מ); 3) קורת רוח, הנאה; 4) מערב; 6) בפרוש לא יונה; 7) משקה משכר; 8) קיים; 9) נגוד; 12) כהן לדת נכר; 15) חידת מלים; 16) נטש, עזב (בעיקר את החיים); 17) ענין, עסק; 19) נערו של אלישע הנביא (כ"ח); 20) רן; 21) מחשבות, הרהורים; 23) בהשאלה — פתח, חור; 24) הסר העליך; 26) עיר בשרון; 27) ראשי תיבות ע"י שמו של נפטר; 29) פרוש לתנ"ך בהרחבה ובתוספות; 30) תפנוק; 33) ממושמע; 34) אחד האלילים הראשיים של הכנענים בימי קדם (כ"ח); 36) כלי תחבורה; 37) היושב על כסאו של אליהו בחגיגת הברית; 40) מתכופף; 41) צוק; 44) רסיסי בקר; 46) כלי במשחק השחמט; 47) צמר; 50) טמפרמנט; 53) הוא יתרץ קושיות ובעיות; 54) קצת, שמץ; 55) מספר גוזמא במסורת היהודית; 56) חודש בהנחמה; 58) התגאה; 59) משכון; 60) מכר; 62) משפחת אמנים, מייסדי „בצלאל"; 63) ממהר; 66) שם התקיימה האולימפיאדה ב־1956; 68) להקה מוסיקלית, בעיקר קמרית; 71) מושל מחוז בארצות האיסלם בימי קדם; 73) לעג; 76) פלא; 77) חסר טעם, ריקנות; 79) קושר למתניו; 80) מגושם; 82) אחד מ־120; 84) רוקע נחושת; 85) גזיר עץ שאחזה בו אש ולא נשרף; 87) מילת שלילה; 90) אציל, נכבד; 992) בקיע; 94) חלל חצוב בסלע; 96) שלילת חרותו של אדם; 97) זוית; 99) ראשון בסולם מז'ור; 101) היה מנהל בי"ס לאמנות הבמה בארה"ב (ש"פ); 102) - אחוריים; 103) יוצא חלצים.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצחיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יפתח 4) 226066, 229388

לא רק לדתיות

(המשך מעמוד 33)

לקחת צעיף ברוחב 15 עד 20 סנטימטר, להוריד את הראש כלפי מטה, להניח את הבד מלמטה על העורף, כששני קצותיו משתפלים לצדדים, להרים את הראש ולקשור קשר במרכז המצח, לגלגל את שתי הקצוות הנותרים ולהכניס אותם מתחת לצעיף.

קשירת הטרבוש היא יפה ויוצרת מראה מיסתורי ועשיר, אך חושפת את הפנים למבטים רבים ולכן יש לשים לב באופן מיוחד לצורת האיפור, שצריכה להיות עדינה ומושלמת. מעט מייק־אפ, קצת פודרה, עיטור סומק בעצמות הלחיים וליפסטיק תואם. לא להגזים ולהפריז, אך גם לא לקמץ.

קשירת הטרבוש טובה ועוזרת גם בימי הקיץ על חוף־הים עם בגדי־ים ומישקפיים, והמראה הכללי הוא סכסי מאוד.

מראה הברווים. לאלה שתמיד רצו להיות נזירות ולא הצליחו עתה הזמן. הן יכולות, לפחות, להירואת כאלה, בעזרת מיטפחת מרובעת, שאותה מקפלים לחצי. לסרק את השיער לאחור, להניח את המטפחת על השיער, ממקום צמיחתו על המצח, כשמשולש הבד משתפל לאחור. להוריד את צידי המטפחת למטה ולהעלות אותה בקפל כלפי מעלה. לקשור בעדינות ולהשלמה לקחת צעיף בצבע תואם, להניח אותו סביב

דוגמנית מארש
כיסוי־ראש תואם לבגד־חוף

לצוואר, לקשור אותו בהצלבה מסביב לחזה ולקשור אותו מאחורנית.

מראה אידיאלי לימי הקיץ החמים. הגוף משתוף והראש מוגן.

הקשירות החדשניות של פאריס ורומא לא מאחרות להגיע גם לארץ, כשהפעם השימוש הוא בשתי מיטפחות תואמות באותו הצבע. האופנאים הצרפתים, החושבים שעטרת־ראשה של האשה הוא שיערה, לא מסתירים אותו לגמרי ונותנים לו לגלוש על הכתפיים ברכות ובטבעיות.

ומה עושים עם שני הצעיפים? את הראשון, המלבני, באורך 45 סנטימטר וברוחב 25, מניחים על הראש במרכז, ועליו מלפפים צעיף זהה בצבע, אך ארוך יותר מסביב למצח, כך מתקבל מין כובע־צעיף, המזכיר את מראה הברווים במדבר.

שימושי ואופנתי. וברומא צריך להתלבש כמו הרומאים. וגם לכך זקוקים לשני צעיפים. הראשון, קטן ומלבני, אותו מניחים על המצח והשני, הארוך, מלבישים על הראש כמו מיטפחת, מלפפים על הצוואר ונותנים לו ליפול כלפי מטה על הבגד. לימי האביב זה קצת חם, אבל אפשר לשמור את הרעיון ולאמץ אותו לימי הסתיו.

האופנה הישראלית לא מאחרת אחרי הפטנטים האירופאים וגם לא מקמצת בכך. אצל ליז הוניגמן ודורינא מאמינים בכיסוי־הראש המושלם, התואם והתפור לבגד, מה שנקרא בצרפתית קאפישון.

כובע־הקאפישון נועד במקורו לימי הגשם והרוח של החורף, כהגנה על השיער, התסרוקת והפנים וכמובן שהוא משמש גם ליופי. אבל, בין העונות הוא יכול להיות גם שימושי וגם אופנתי.

חופשה בעין־כרם

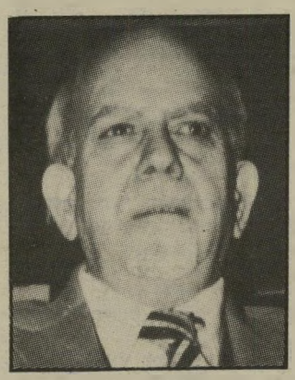
(המשך מעמוד 13)

האו"ם, הפתיע ערפאת כאשר בא באופן בלתי־צפוי ונשא נאום לפני כל המשתתפים. גם אז עמל טרזי במשך 18 חודש כדי להכין כיאות את ביקורו של ערפאת. באותו נאום בירך ערפאת את תנועת־השלום הישראלית, שנצי־גיה ישבו מולו באולם.

טרזי מקיים קשר יומיומי עם ערפאת, וכאשר הוא בנסיעה, הוא מעביר ומקבל הודעות דרך המישרד בתוניס. „אחת הסיבות להצלחה שלנו", אומר טרזי, „היא שאנחנו מקיימים תיקשורת קבועה בין כל האנשים".

טרזי מודאג מכך שיש בישראל נטיה חזקה מאוד ימינה. הוא אינו מצליח להבין את ההגיון הישראלי: „ישנן כמה אפשרויות", הוא אומר, „לגרש את כל הערבים מהשטחים הכבושים, או שיתנו לנו מדינה בגדה המערבית וברצועת עזה, ואנחנו נסתפק בזה. אבל הישראלים לא מוכנים לתת לנו מדינה, ואני מקווה שגם לא רוצים לגרש. לכן אני, כפלסטיני, מוכן גם לסידור אחר: אני מוכן שלא יתנו לי מדינה, אבל שיתנו לי זכויות־אזרח שוות לזכויות שיש ליהודים. אם ארע שאני יכול לבחור ולהיבחר בישראל, אני חוזר לשם. במצב כזה אוכל לראוג לעניניי בצורה דמוקרטית, דרך פרלמנט, אוכל לשכנע, ואדע שאני אזרח שווה־זכויות. אבל ממשלת־ישראל לא מוכנה לאפשרות הראשונה ולא לשניה. אז מה נותר לפלסטינים לעשות? איזה אופציה מציעה ממשלת ישראל לפלסטינים? חוסיין הציע שישראל תקפיא את ההתנחלויות לפחות בזמן השיחות, אבל גם לזה ממשלת ישראל לא מסכימה."

פגשתי את טרזי בפעם הראשונה אחרי הפיגוע באוטובוס בירושלים.

נציג טרזי
אזרח שווה־זכויות

לפני שלושה חודשים. כלי־התיקשורת בישראל מיהרו אז לדווח כי יאסר ערפאת, שהיה אז נצור בטריפולי, הודיע שאש"ף אחראי לפיגוע. ימים ספורים אחרי־כן התברר שזה לא מדוייק. שאלתי את טרזי אם אש"ף באמת אחראי לפיגוע באוטובוס. טרזי ענה שלא.

„הרי לפני שמטילים אחריות על מישהו, צריך לברוק טוב. צריך להבין מי יכול להרוויח ממעשה כזה. ערפאת היה אז נצור בטריפולי, והיה במשא־ומתן לקבל ערבויות של האו"ם ושל מדינות אירופיות ליציאתו משם. לא יתכן", אמר טרזי, „שאש"ף, שרק קיבל את ערבות האומות המאוחדות, יסתכן במעשה מטורף כזה, ויקלקל לעצמו את אפשרות־היציאה מטרי־פולי. אש"ף היה נתון אז במצב מאוד עדין מבחינה בינלאומית, ולא היה מרוויח דבר מפיגוע כזה".

כשנגמר הראיון לקח אותי טרזי לסיור מודרך בבניין האו"ם. בקומה השלישית, ליד האולם שבו מתכנסת מועצת־הביטחון, יש תערוכה על הפלסטינים. בתערוכה תמונות ממחנות־פליטים והסברים עובדתיים על העם הפלסטיני. התערוכה הוצבה שם עוד ב־1974, כשערפאת היה באו"ם, והיא תערוכת־קבע.

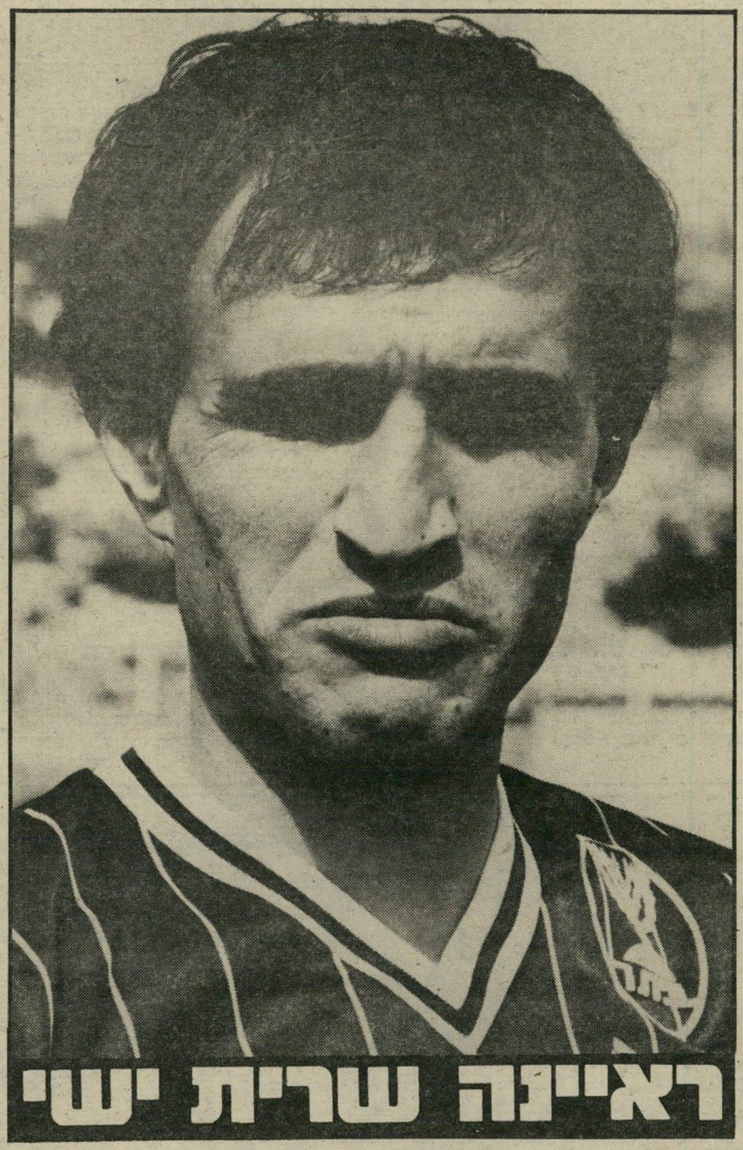
נפרדנו לשלום, כשהוא נשאר בניו־יורק הקרה, ואני חזרתי למיזרח־התיכון החם, תרתי משמע.

תן טרמפ לחייל

אורי מלמיליאן, כוכב כדורגל של בית"ר ירושלים, מספר על ילדותו בשכונת ממילא, החלבטויותיו עם רגשותיו הדתיים, יחסיו עם האוהדים וחבריו לקבוצה, יחסיו עם כתבי־הספורט וטוען כי

„לא מפריע לי שאין לי השכלה. לא הלכתי להיות דוקטור. הלכתי להיות שחקן־כדורגל, ובזה הצלחתי"

„אצלנו במשפחה לא עושים עניין מזה שאני שחקן כדורגל. לא מתעניינים בכדורגל במיוחד"

ראיינה שרית ישי

„אני בן־אדם רגיל. מה עושה פרופסור מחוץ לשעות־העבודה? רואה חדשות בטלוויזיה, נהנה מהחיים. כך גם אני"

„יש איזה מאה אוהדים שמקללים את השם של בית"ר. הם לא מבינים בכדורגל, ואין טעם להסביר להם"

„למה שאני לא אגור בבית? יותר טוב לגור לבד? לא אעזוב את ההורים עד שאתחתן"

„שחקנים ערביים זוכים בפופולריות, כי בספורט אין דת, גזע, אין לאום — יש רק שחקן על המיגרש"

„כדורגל זה משחק גברים!"

אפילו הדיוט כמוני יודעת שאורי מלמיליאן הוא כוכב כדורגל בקנה־מידה כלל ארצי ולא רק אוהדיה השרופים של בית"ר ירושלים, אלא כל אוהד כדורגל, באשר הוא, מעריץ את כישוריו של מלמיליאן.

פגשנו אותו בקפה „סביון", בית־קפה סולידי בפינת הרחובות בן־מימון ועזה, שבשכונת רחביה הירושלמית. בבית־הקפה ישבו אותה שעה שתי נשים ממוצא ייקי, שאכלו בנימוס אירופי מובהק שניצל וינאי עם תפודים וגזר. גם הן הביטו במלמיליאן והתלחשו.

„מזהים אותך," אמרתי לו, הוא הסמיק כמו חתן ביום כלולותיו ואמר משהו כמו: „אני רגיל לזה." אחר־כך הוסיף כמעט בלחש „טוב, בירושלים זו לא חוכמה."

גם המלצרית המבוגרת, שהגישה לנו את הקפה, זיהתה אותו. „מלמיליאן," שאלה, „מה אתה רוצה – עוגת־תפוחים או עוגת־גבינה?"

אחרי שבחר בעוגת־גבינה, שאלתי את מלמיליאן אם זה בית־הקפה של בית"ר. הוא מיהר להסביר לי שאותו לא רואים במקומות של הברנג'ה. הוא בן־אדם סולידי, אוהב לבלות בחיק מישפחתו במקומות שקטים. „אותי," הוא אומר, „לא תראי בפתיחות או בסגירות. אותי לא תראי במקומות שכולם מבלים בהם ועלי לא תקראי בטורי־הרכילות. אני בן־אדם שקט מטבעי."

הוא בא לפגישתנו הישר מפגישה שהיתה לו עם סגן־ראש־הממשלה דוד לוי, אך גם את העובדה הזאת, כמו את העובדה שממש ברגעים אלה כותב עליו עיתונאי־ספורט ספר, הוא אומר כבדרך־אגב, אחרי תום הראיון. אחרי שהכנסתי את העט לתיק, וכאשר אנחנו עוזבים את בית־הקפה בדרך למכונית.

„איזה ספר כותבים עליך?" אני מנסה להציל מפיו משהו. „שום־דבר," הוא אומר, באמת שום דבר, משהו כמו אלבום עם תמונות שלי מהבר־מיצווה."

„למה לא פורסם שכותבים עליך ספר?"

מלמיליאן עם שווייצר
„הדבר הכי חשוב בבית־ר׳"

(המשך מעמוד 57)

„לא יודע," הוא אומר לי, „באמת לא יודע."

אורי מלמיליאן לא שש להתראיין. „בשביל מה אני צריך להתראיין, ומה יש לי להגיד, ומה פיתאום העולם הזה' מתעניין בספורט? אני לא קשור לשום דבר ששווה שתטריחי את עצמך מתל־אביב." אחרי שהוא מתרצה, הוא מתנה את הראיון באישור המאמן שלו דויד שווייצר.

בערב, כשאני מדברת עם שווייצר, הוא אומר לי: „אורי זה בחור זהב, אין הרבה אנשים כמו אורי, כמה שהוא כובש. לעולם לא תרגישי את זה עליו. הוא לא עושה מזה עניין. הוא צנוע, אוהב לעזור לאחרים."

כהדיוט בתחום הכדורגל, אני מסתמכת על ידיעותיו המעמיקות של צלמנו ציון צפריר, שמוותר על היום החופשי שלו, כשהוא שומע שאני נוסעת לראיין את אורי מלמיליאן בירושלים. ציון נטל חלק פעיל בראיון ואת רוב השאלות „המקצועניות"

„אני לא יכול לדבר על כדורגל. כל הזמן זה מלחיץ את הבן־אדם. יש שעות שאני רוצה דברים אחרים, לא כדורגל"

שנשאלו בראיון זה יש לזקוף לזכותו. הוא שאל אותן, אני רק רשמתי.

בתום הראיון נסענו למיגרש של בית"ר ב־„בית וגן". שם, במועדון, אורי מרביץ מישחק דמקה מהיר עם דני נויימן ומסיים בניצחון מוחץ.

אותה שעה הסתובב במועדון שלמה קירת. ציון סיפר לי שהשניים רבו במישחק האחרון, שלא כדרכו של מלמיליאן שאינו רב עם שחקנים על המיגרש. לנגד עינינו ממש ערך המאמן שווייצר סולחה בין השניים, המגדירים את מה שקרה ביניהם כסתם ויכוח קטן.

מלמיליאן הוא אליל. ילדים מעריצים אותו. באים להתאמן בבית"ר ירושלים, מחקים את סיגנונו. הוא, כמו כל שחקן כדורגל שני בארץ, נוסע במכונית מדגם ב־מ־וו אך מסרב להצטלם עם המכונית. מספרים כי הוא מרוויח 45,000 דולר בשנה אך הוא מסרב להתייחס לסכום הזה.

עד היום, כשהוא כבר ילד גדול, הוא גר עם הוריו בשכונת קטמון בירושלים. כשאנחנו נמצאים על המיגרש צועק לי חייל אוהד מהעבר השני: „תעזבי את מלמיליאן. הוא מתחתן." מלמיליאן מסמיק ואומר: „תאמיני לי, כל הזמן דביקים לי שטויות. אני לא מתחתן." אני מאמינה לו, מה איכפת לי להאמין.

● איך החלטת להיות שחקן כדורגל?

זה בא לבד, נולדתי בשכונת ממילא לפני 27 שנים, זו היתה שכונה על א־כיפאק על הגבול של העיר העתיקה. הורי, שהם כורדים במוצאם, עלו ארצה מפרס והתיישבו בשכונה. היינו משחקים בשכונה והאהבה לכדורגל באה לי מאליה. יצאו הרבה שחקנים מממילא. לא רק אני. יצאו: ויקי מנצור, שלמה מעתבי, ציון תורג׳מן, עמנואל כהן, שלום אליהו, הרבה. היתה לנו אפילו קבוצת־כדורגל של השכונה, מכבי־ירושלים. רוב ה־שחקנים היו מממילא וכך היינו משחקים ברחוב ויצאו מאיתנו כדורגלנים.

● איך זה שמשכונה אחת יצאו כל־כך הרבה שחקנים?

אהבנו לשחק כדורגל. חיכינו לשבתות רק בשביל לשחק כדורגל, שישי־שבת היה אירוע מיוחד. היית הולכת לגן־העצמאות, היית פוגשת שם את כל החבר׳ה.

● איפה יש בגן־העצמאות מיגרש כדורגל?

איזה מיגרש? היינו משחקים על הדשא, חוטפים מכות מהממטרות, מהסלעים. לא היה איכפת לנו, העיקר לשחק.

● כילד שבא מבית דתי, איך שיי־חקת כדורגל בשבת?

כל עוד שיחקתי בשכונה, זה היה בסדר, לא נורא. הבעיה התעוררה כשהתחלתי לנסוע בשבתות למישחקים. זו היתה בעיה שעד היום לא התגברתי עליה.

● אתה כיום אדם דתי?

כן, חוץ מאשר לנסוע בשבתות, אני שומר מסורת עד היום. בשבת אני לא מדליק. מכיוון שאני לא מעשן בכלל, או אין לי בעיה של עישון בשבת. אבל עם נושא הנסיעות בשבת לא הצלחתי להתמודד עד היום, וכל פעם שאני נוסע למישחק אני בבעיה.

● אם זה עד כך חזק אצלך, מה בכל זאת גורם לך לנסוע בשבת?

האהבה לכדורגל! זו הסיבה היחידה. עם ההורים יש לי בעיה. עד היום הם לא שמחים עם זה שאני נוסע בשבת למישחק־חוץ.

● אבל אתה לא חובש כיפה.

אני לא חובש כיפה, אבל זה לא אומר כלום: אני ממישפחה דתית. אבל הכדורגל הוא סם־החיים שלי. גמרתי בית־ספר עממי־דתי, בית יעקב והלכתי לכדורגל. השקעתי את החיים שלי בכדורגל. התאמנתי הרבה. הייתי עובד כל בוקר על יסודות לברי, חצי יום מתאמן לבד, חצי יום עם הקבוצה.

„אני לא מערבב פוליטיקה בכדורגל. אם יציעו לי הצעה רצינית מהפועל, אשחק בהפועל"

● ההורים פירנסו אותך?

לא, עבדתי בכל מיני עבודות. מגיל 16 שיחקתי בכורגרים. אז קיבלתי 200 לירות לחודש.

● איך זה היה לגור בממילא, על הגבול ממש?

אם אני מסתכל לאחור, זו היתה חוייה לא נורמלית. ממילא היתה שכונה מיוחדת. כולם מישפחה אחת. אחד הכיר את השני, עזר לשני, ראה אחד את השני, זו היתה ספינת־האהבה, ממש כיף. כואב לי דבר אחד, שזה נפסק. כולם עזבו את ממילא.

● אתה מתאר את זה בצבעים ורודים למרות שממילא היתה שכונת־מצוקה.

לא! מי שחשב שזו היתה שכונת־עוני, זה הייתם אתם שלא גרתם בשכונה, מו שחושב שממילא היתה שכונת־מצוקה טועה! נכון, גרנו ליד הגבול של העיר העתיקה, בבתים לא הכי יפים, אבל כל התושבים היו מסודרים בחיים, בעלי־עסקים, אנשים טובים. מי שחי במחיצתם תמיד נהנה. סתם נתנו לממילא שם של שכונת־מצוקה.

● אם היה שם כל־כך נפלא, מדוע תושביה עזבו את השכונה ועברו, במו מישפחתך, לגור בקטמונים?

הורסים את השכונה, אז הכריחו לעזוב. אף אחד לא רצה לעזוב, המישפחה שלי התעקשה להישאר שם, עד הרגע האחרון. באה חברת קרתא והציעה כל מיני הצעות. רוצים לעשות בממילא פארק, אז כל אחד קיבל דירה. המישפחה שלי קיבלה דירה בסוף רחוב שימעוני. תאמיני לי, גם שם שכונה נהדרת, אבל כמו ממילא אין ולא יהיה.

● ספר לי על המישפחה שלך?

אנחנו תשעה אחים ואחיות. אני השישי. לא כולם גרים בבית, יש כמה נשואים. אבא שלי יהודי דתי וירא־שמיים, עובד בבית־חרושת. אמא בבית. מה אני אגיד לך — בית חם, חם, חם.

● איך זה שבגילך אתה עדיין גר בבית?

למה שאני לא אגור בבית? יותר טוב לגור לבד? מישפחה חמה כמו שלי אין! עד שלא אתחתן, לא אעזוב את הבית.

● אתה מתחתן?

עד פה!

● מתי הבחינו שאתה כשרוני במיוחד בשטח הכדורגל?

כשהייתי בן 14 שיחקתי בנערים. הרגשתי שמחכים שאגדל. לקחו אותי להתאמן בנוער ישראל. בק היה המאמן.

● טיפחו אותך יותר מאשר את האחרים?

אף פעם לא! לקחתי את עצמי בידיים, עבדתי לבד, לא יום ולא יומיים, שנים. ואף פעם לא השתעממתי. טוב, ראו שיש לי כישרון אבל אני טיפחתי את עצמי. לאט לאט התקדמתי. הייתי גם בנבחרת האפרוחים של דויד שווייצר, עם הצוציקים. הייתי בן 15. אחרי שבועיים שיחקנו נגד הבוגרים. המאמן שפר ראה אותי והזמין אותי לשחק בבוגרים. הם רצו ללכת למישרד־הפנים לשנות לי את הגיל, כדי שאשחק בבוגרים, אבל אבא שלי לא הסכים מבחינת הדת.

● אבא שלך ראה אותך משחק כדורגל?

אבא שלי לא ראה אותי באף מישחק: רק בטלוויזיה. הוא לא אוהב את זה. בכלל, אצלנו במישפחה אף אחד לא מתלהב מזה שאני שחקן כדורגל, ואף אחד לא מתעניין חוץ מהאחים. בכלל, המישפחה שלי לא רואה במישהו שמצליח משהו מיוחד, ואני אותו דבר. כולם בשבילי בני־אדם. כולם מגיעים כמעט לגיל 70, כולם הולכים אותו דבר, כולם יושבים אותו דבר, כולם מתים אותו דבר, וכמה כסף שלא יהיה לי, אני הרי לא אוכל שני סטייקים במקום אחד, וזהו. כך אני בבית, כך אני גם בחוץ, וכך אני גם במיגרש.

● איך אתה מתמודד עם ההערצה שמקיפה אותך?

מתמודד. כשפונים אלי, אני תמיד עונה. אני יודע שאנשים מתעניינים כי מפני שהם אוהבים כדורגל, אז לא צריך להשתחצן. גם אני יום אחד אגמור עם הכדורגל ואתעניין בשחקן מסויים או במישחק.

● אתה אליל?

לא רואה בי משהו שונה מהאחרים. לא יודע מה זה אליל. אותי לא תתפסו מחפש טובות־הנאה בגלל שאני מפורסם. כשאני הולך למיסעדה ובעל־הבית רוצה להזמין אותי, אני אומר לו שאם הוא רוצה שאמשיך לבוא למיסעדה שלו, שיקח ממני כסף.

● מה קורה כשאנשים מזהים אותך?

טוב, היום זה לא כמו פעם. היום זה כבר סיפור של עשר שנים. אנשים התרגלו. מצביעים עלי. בירושלים בכלל זה לא משהו מיוחד, כבר רגילים אלי. מובן שהיום אני מכיר אנשים שלא הייתי מכיר אם לא הייתי כדורגלן, אבל אמרתי לך — אצלי אין אנשים חשובים יותר או פחות. אצלי כולם אותו דבר. טבעי שיש ילדים שמחקים אותי, שבאים בשבתות לכל מישחק, טבעי שבגלל זה ילדים באים לבית"ר להתאמן. מי שנהנה מזה, בסופו של עניין, זו הקבוצה, לא אני.

● אתה זוכר את המישחק הראשון ששם אותך על המפה?

בטח זוכר, המישחק הראשון היה דרבי נגד הפועל־ירושלים. ניצחנו 2:1. נתתי גול. כלי־התיקשורת, כדרכם, קפצו עלי ונתנו לי עידוד ודחיפה. זומנתי לניבחרת הנוער ובגיל 17 שיחקתי בניבחרת־הבוגרים של ישראל. זו היתה מחמאה הכי גדולה והדחיפה הכי גדולה שיכולתי לקבל, והאיש שנתן לי את המחמאה והאיש שדחף אותי הוא דויד שווייצר.

● מה אתה חושב עליו?

אני רואה בו את האחד שנתן לי את הדחיפה

מלמיליאן עם שלמה קירת
„סתם ויכוח קטן!"

מלמיליאן עם דני נוימן במישחק
"הכדור הוא עגול!"

הכי רצינית. תמיד האמנתי בו ותמיד האמין בי ונתן לי קרדיט, שאני ארגיש טוב, וזה נתן לי ביטחון: זה חשוב לאללה לשחקן להרגיש ביטחון. בכלל, כל מאמן שעברתי איתו נתן לי משהו. אני מעריך את כולם. שפר העלה אותי להתאמן עם הבוגרים בגיל 15. מכל מאמן קיבלתי משהו.

● מעולם לא חשת שמאמן עוצר את ההתפתחות שלך, או שאינו מבין נכון את יכולתך?

שום מאמן לא עצר אותי. לכולם מגיע כל הכבוד. אני חושב שמאמן לא יכול לעצור שחקן בתוך המיגרש. אם שחקן עולה למיגרש והוא לא טוב, אסור להאשים את המאמן, אלא רק את השחקן.

● לא קורה שמאמן לא קולט נכון שחקן?

שחקן שהוא כוכב, אף מאמן לא יכול להפריע לו: שחקן אפור, ממוצע, זה כבר באמת עניין של מאמן. אבל כשמדובר בשחקנים טובים, המאמן יכול רק לעזור, לא להפריע. אם ניקח אותי, למשל, אף מאמן לא יבוא וישים אותי שוער.

● גם בתחילת דרכך לא יכול היה אותו מאמן, שקבע שתהיה חלוץ, לקבוע שתהיה שוער?

אני חושב שלא. בשביל זה יש מאמן. המאמן ראה שיש לי כישורים מסויימים, ושם אותי בקישור. הוא בטח ידע מה שהוא עושה.

● במה אתה רואה את שיא הקאריירה שלך?

מה זה שיא? כל פעם נקבע שיא חדש. קחי ילד בגיל שנה, הוא אומר אבא אבא, כולם רואים בזה שיא ומתלהבים. אחרי שנה־שנתיים אף אחד לא מתלהב יותר. כשהוא אומר דברים נוספים, זה מובן מאליו. כבר שמעו אותו מדבר. ככה זה עם שחקן. הוא עלה, נתן בעיטה, כולם מתלהבים. זה מה שקרה איתי. עליתי למיגרש, נתתי פס יפה, כולם התלהבו. אחר־כך נתתי אותו גול בריזוק, כבר לא מתלהבים. למה — כבר עשית את זה, אז מה יש להתלהב.

● מתי לדעתך היתה התקופה הטובה ביותר שלך בבדורגל?

ברגע ששחקן נמצא בשיא, גם הקבוצה שלו מצליחה. אני חושב שב־1976 וב־1979, כשלקחנו את הגביע, היינו בשיא. גם עכשיו, כשאנחנו רצים לאליפות, אנחנו בתקופה טובה.

● אתם רצים או הולכים לאליפות?

מי שיצבור יותר נקודות, ייקח את האליפות.

● אתם קצת בצרות בזמן האחרון.

ככה זה עם אמצעי־התיקשורת. אנחנו בצרות, אה? מי האמין בתחילת העונה שנלך לאליפות? הקבוצה התחילה עם העונש של 12 מישחקי־חוץ בתחילת העונה. כל מה שעניין, זה רק שלא נהיה למטה. והנה הקבוצה עולה. אז יש כאלה שלא טוב להם שהקבוצה במקום ראשון עם שלוש נקודות, ובמקום לעורר מלכלכים.

● היו לכם הספדים.

סד־הכל שני הפסדים וזה קורה.

„אמצעי־התיקשורת חמיד מנפחים כל דבר. מפני שאמצעי־התיקשורת ניפחו את ההתפרעות של האוהדים בבלומפילד, קיבלנו עונש 12 מישחקי־חוץ"

● זה נוצע ממשבר?

לא ממשבר. זה נובע מהפחד של הכישלון. נכשלנו פעם אחת, חטפנו מכה פעם שניה, בפעם השלישית נתגבר, נוציא את הקבוצה מלמעלה.

● מדוע שווייצר לא מרשה לכם להתראיין לאמצעי־התיקשורת?

זה לא שהוא לא מרשה. זה נהוג ששחקן שעובר עם קבוצה, צריך לקבל אישור מהמאמן להתראיין. אני לא יכול לעשות מה שאני רוצה, אני שייך לקבוצה.

● אולי מפני שעיתונאי־הספורט כותבים בזמן האחרון „הספדים" על בית־ר ירושלים?

זאת הבעיה עם העיתונאים. מניצחון עושים רעש, מהפסד עושים רעש. אבל התשובה הכי טובה שאני יכול לתת להם. זה במיגרש. אי־אפשר לשכוח שהקבוצה עברה תקופה קשה עם העונש רדיוס הזה שקיבלנו. ובגלל מי קיבלנו את העונש הזה?

● בגלל אוהדי בית־ר ירושלים שהתפרעו ב„בלומפילד"?

לא. בגלל כלי־התיקשורת שעשו רעש וניפחו את העניין מעבר לכל פרופורציה.

מה בסך־הכל קרה? 100 אוהדים רבו ביניהם, ראית מה קרה בנתניה — 1000 אנשים היו בתוך המיגרש. או מה — מישהו קיבל עונש? אנחנו קיבלנו עונש: בכלל, לפי דעתי כותבים יותר מדי על כדורגל. מספיק שיכתבו שלוש פעמים בשבוע — ביום ראשון, שלישי, ושישי. לא צריך לכתוב כל יום!

● מדוע, לדעתך, ירד בזמן האחרון אחוז הצופים במישחקי כדורגל?

בגלל המיתקנים.

● אולי מפני שרמת הכדורגל אינה גבוהה?

אני חושב שהרמה בארץ מתאימה למיתקנים. קחי את ימקא. זה לא מיתקן לכדורגל. או קיריית אליעזר, שם המישטח לא מתאים, או יהוד, עמידר, התיקווה. אף מיתקן לא מתאים לשחק בו כדורגל. זו בושה! מושקע כל־כך הרבה כסף בכדורגל ואין מיתקנים! והמיתקן הוא שהופך את הכדורגל לגדול. בן־אדם בא לבלומפילד — נהנה.

● לאן, אם כך, הולך כל הכסף המושקע בכדורגל?

יש קבוצות שלא יכולות להחזיק את עצמן. קהל לא בא למישחקים, בגלל מיתקנים גרועים. כדורגל זה הצגה. אוהב שמשלם 1000־1500 שקל, רוצה לבוא חמש דקות לפני תחילת המישחק, לראות מישחק בנוח. פה בן־אדם משלם 1000 שקל ודוחפים אותו, והוא נדחק, ועולה על הגדרות. וגם אצל השחקן זו בעיה. ברגע שהשחקן רואה שהמיתקן זה לא מיתקן, זו הבעיה הכי גדולה. אם הייתי אוהד, לא הייתי הולך לראות כדורגל בתנאים האלה.

● אתה הולך לראות מישחקים?

לא יוצא לי, אבל כשאפרוש בטח אלך. אני חולה כדורגל. גדלתי עם זה, וזה מה שיש.

● מה עושה הכדורגל לאנשים, שהם כל־כך אוהבים אותו?

לי זה עושה טוב: את יודעת שלכדורגל בא הכי הרבה קהל בעולם, יותר מאשר לכל דבר אחר? אנשים נהנים.

● אנשים נהנים לראות אנשים אחרים עושים ספורט?

בדיוק. זה כמו הצגה, כמו תיאטרון. אנשים נהנים לראות אנשים אחרים משחקים.

● מדוע, בניגוד לבדורסל, נשים אינן אוהבות ללכת למישחקי כדורגל?

מי אמר לך את זה? הרבה נשים אוהבות כדורגל. רק שבארץ אין מיתקנים: בחוץ לארץ נשים הולכות לכדורגל ובאות עם שלטים.

● אתה מאמין שאם יהיו מיתקנים טובים יותר, תיפסק האלימות ב־כדורגל?

אם המיתקן יהיה טוב. הכדורגל יהיה יותר טוב.

● ומה עם האלימות?

כדורגל זה לא מישחק אלים, זה מישחק גברי. אני לא הרבה שנים בכדורגל, רק עשר, ואף פעם לא רבתי עם אף אחד על המיגרש.

● רק בשבת הלפני־האחרונה עם שלמה קירת...

זה שטויות. יש לפעמים איזה ויכוח, כרגיל אמצעי־התיקשורת ניפחו את זה.

● אמצעי־התיקשורת מנפחים גם את האמוציות של האוהדים חמומי־המוח של בית־ר ירושלים?

לא יודע מה משפיע על האנשים ככה. לא מבין איך אנשים כל־כך מתלהבים. לפעמים הם רואגים למישחק יותר ממני. אני לא אוהב לדבר על כדורגל מחוץ למיגרש. אי־אפשר לדבר על זה כל הזמן. זה מלחיץ את הבן־אדם. יש שעות שאני רוצה דברים אחרים, לא כדורגל, אבל לפני מישחק אין לי סיכוי. כל מי שאני פוגש מדבר איתי רק על המישחק.

● מה אתה עושה חוץ מאשר כדורגל?

כדורגל זה המיקצוע שלי. חוץ מזה אני אוהב סרטים, מיסעדות, הצגות, כמו כל בן־אדם רגיל.

● אתה קורא?

עיתונים, כמו כולם. מה עושה פרופסור? רואה טלוויזיה, חדשות, ונהנה מהחיים פשוט.

● אתה בעד כדורגל מיקצועני?

אני רואה בכדורגל מיקצוע.

● לפי מה נקבע שכרו של שחקן?

לפי היכולת במיגרש.

● זה נכון שאתה משתכר בסביבות 45,000 דולר בשנה?

לא תשמעי ממני מילה על סכומים.

● למה?

בגלל — איך קוראים לזה — אתיקה מיקצועית. זה לא צריך לעניין אף אחד. מה זה מעניין כמה אני מרוויח?

● לרוב השחקנים יש עסקים אחרים מלבד הבדורגל, דך אין. מדוע?

כי אני מאמין שזה יפריע לי. עסקים וכדורגל אצלי לא הולכים ביחד. לא שאני לא חושב בכיוון. אבל כל דבר בזמנו.

● שמתי לב שאתה חושב בכיוון עיתונות, הסכת לעיתונאי?

ביקשו ממני בעיתון החדש חדשות. לעשות להם טור כל שבוע. ככה מה הולך במישחק, דיעה אישית על מישחקים, כל מה שאני רוצה. דווקא בסדר. אני נהנה מזה, אבל מה — אני לא אוהב לעשות אלף דברים במכה אחת. זה לא טוב. בסוף אני לא אשחק כדורגל.

● מה יקרה ביום שתפסיק לשחק?

אני לא יכול לחשוב כל־כך רחוק.

● אתה ריצה להיות מאמן?

לא רואה את עצמי כמאמן, רואה את עצמי בשטח העסקים דווקא.

● הרכילות אומרת שבזמן האחרון שווייצר לא עושה כל־כך טוב לבית־ר ירושלים.

מי שאומר את זה הוא באמת רכלן, כי אם קורה דבר אחד טוב בקבוצה, זה ששווייצר מאמן את בית־ר ירושלים.

● מהם יחסיך עם כתבי הספורט?

הכי טובים, ואני אגיד לך למה, כי אני אף־פעם לא חיפשתי להדליף לעיתונאים. בחיים שלי לא הרמתי טלפון בערב לעיתונאי. יש כאלה שרק מחכים שייגמר אימון בשביל להרים טלפון לעיתונאים בערב.

עמדתי בזה, למרות שאני יודע שאם אתה בסדר עם עיתונאים הם בסדר איתך, אם אתה מדליף משהו אתה מקבל משהו בתמורה. החלטתי שאם אני טוב במיגרש, זה מספיק, והעיתונאים יודעים את זה ומעריכים את זה. בכלל, אני טיפוס שלא איכפת לי, שמהיום עד סוף הקאריירה שלי לא יכתבו עלי, זה לא יזיז לי. אני יודע מה אני שווה, יש לי ביקורת עצמית. אני לא צריך עיתון בשביל לדעתם אם הייתי טוב או רע. יש שחקנים שיודעים אם היו טובים, רק אם הכתב נותן להם ציון 8 או 7, וזה גרוע.

● יש דמויות בבדורגל הישראלי שאתה מעריץ?

„הכדורסלנים יותר משכילים מהכדורגלנים, כי בבדורסל אפשר להשקיע בשעות הערב וללמוד ביום. בכדורגל צריך להשקיע את כל החיים, ולהחליל להתאמן על הבוקר"

לא יודע אם הערצתי עד כדי חיקוי, אבל תמיד אהבתי את מה שיש למוטלה שפיגלר להגיד. תמיד אהבתי את גיורא שפיגל.

● העובדה שאתה חסר־השכלה לא מפריעה לך?

אני חושב שלא. אם הייתי הולך להיות דוקטור, זה היה מפריע לי. אבל אני הלכתי לכדורגל. כשהייתי בן 17. גיורא שפיגל אמר לי מישפט חכם וטוב. בן־אדם בוחר לעצמו דרך והולך בה. אם הייתי בוחר להיות דוקטור, הייתי הולך ללמוד באוניברסיטה. אבל אני הלכתי להיות שחקן כדורגל מיקצועי והצלחתי. עובדה שבאים לראות אותי. הצלחתי, וזה הכי משמח, וזו היתה דרך קשה, תאמיני לי דרך קשה, עד שהצלחתי לעמוד במיגרש עם שתי רגליים בריאות.

● ומה עם הראש הבריא?

(המשך בעמוד 60)

(המשך מעמוד 11)

החברה מתעניינת גם בשטחים שמסביב לבית־לחם ובית סחור, בפרוזדור ירושלים ובצפון ירושלים, מעבר לקו הירוק, צפונית מיזרחית מגיבעת־שאול.

המיסמכים המיועדים לחתימה, שאותם מנ־פיקה החברה הם מרתקים לא־פחות.

מהרצל ועד ספר בראשית

לפני החתימה יכול היהודי ביחד עם בני־משפחתו לקרוא בתמצית עם מי יש לו עסק. הפרוספקט שהם מגישים לו מכיל את המידע הבא:

מטרות החברה:

חברת יד ירושלים בע"מ קבעה לעצמה למטרה לגאול את אדמות ארץ־ישראל מידי נוכרים ולהעביר אותן לידיים יהודיות, ולהחיות בכך מחדש את רעיון ההתנחלות בישראל.

ממליצה ח"כ התחיה גאולה כהן שיגרה ברכות ליד־ירוש־לים, ועתה מופץ גם מיכתבה ברחבי־העולם.

מטרה נוספת שלנו היא לשתף את יהדות העולם ביעד זה, ובכך להעמיק את דבקותם לאדמה ולמדינה של ישראל ולעודדם לעלייה.

החברה:

חברת יד ירושלים בע"מ הוקמה לאחרונה על־ידי אנשי עסקים יהודיים. הקשורים בכל מאודם לרעיון גאולת אדמות ישראל ויישובן.

חסרון גוף פרטי העוסק בהשגת יעדים אלה וההכרה בעובדה, שעתה יותר מתמיד, הזמן לעשות, עשה את הצורך ביזומה כזאת חיוני יותר מאי־פעם.

החברה כבר מצאה את דרכה ללבותיהם של אישים־דתיים, קציני צבא לשעבר, בעלי דרגות גבוהות ואישי ציבור.

שיטת הפעולה:

בסיפרו של בנימין זאב הרצל, אלטנוילנד מוקדש פרק לבעיית רכישת האדמות... (וכאן בא ציטוט מהספר).

החברה, דרך סוכניה ברחבי עולם, תגייס הון מיהודות העולם בסך 248 דולר מכל יהודי המשתתף בפרוייקט.

בתמורה תונפק למשתתף תעודת־קלף והוא יהיה צד בהסכם, לפיו החברה מתחייבת שאם תוך 24 חודשים החל מששה חודשים אחר שההסכם

Dear Fellow Jew,

It is said: And ye shall dispossess the inhabitants of the land, and dwell therein: For I have given you the land to possess it (Numbers XXXIII, 53).

Ever since biblical times, the Jewish effort to realize the aforesaid and to possess the Land of Israel continues.

Indisputably, the history of the Jewish people is woven with incessant efforts to single out the Chosen Land for the Chosen People.

Yet, even in our times, and in spite of the resurrection of the Jewish people in its land, much of the estate of the Land of Israel is held by gentiles, and, alas, this trend is on the increase.

לגדש החלק הראשון מפרוספקט של יד־ירושלים, המופץ באנגלית, והמלא בשגיאות־כתיב. בפתיחה מצוטט ספר במידבר ל"ג, שבו נאמר: "והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה." הפירוש המקובל לפסוק הוא: גירוש תושבי־הארץ הלא־יהודים מהארץ.

נעשה ונחתם — ירכוש המשתתף מהחברה חלקת־אדמה שלא תקטן מחמש מאות מטרים מרובעים בישראל, החברה תשלם לו 500 דולר כדי לעודד אותו לרכוש לעצמו ולמישפחתו חלק מארץ־ישראל, כך שייאמר עליו ועל מישפחתו: „גדולה יש לארץ־ישראל, שכל שיש לו חלק ממנה, כאילו יש לו חלק בעולם הבא" (ציטטה מן המישנה).

אם המשתתף, מכל סיבה שהיא, מחליט שלא לרכוש את חלקת האדמה האמורה, החברה תיטע עץ בארץ־ישראל, בשמו ועל שמו ועל שם מישפחתו, ללא כל תשלום נוסף מצידו.

תעודה נוספת, המאשרת עובדה זאת, תינתן לו (אחרי נטיעת העץ).

ההון שיגוייס בצורה כזאת יסייע לחברה ברכישת אדמות ארץ־ישראל מנוכרים. אדמות שתירכשנה בצורה כזאת תימכרנה אז ליהודים במחירים סבירים.

הצטרף לפרוייקט מפואר זה ומיצווה גדולה תיפול בחלקך, כפי שנאמר: „כי כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם" (בראשית פרק י"ג פסוק ט"ו).

גם קאנטרי־קלאב

כאשר ליבו של היהודי בגולה כבר שבוי לחלוטין ברשת הפסוקים והשמאלק, מראה לו נציג החברה שני חוזים מישפטיים תיקניים, ארוכים. האחד הוא טיוטת חוזה בין החברה ומוכרי הקרקע בגליל, והשני הוא החוזה המוצע בין החברה בישראל ובין הקונה מעבר לים.

בחוזה הראשון רוכשים היזמים חלקות קרקע של 500 דונאם, במחיר 6000 דולר היחידה — סך הכל, בסכום של שלושה מיליון דולר אמריקאיים. סכום זה ישולם לשיעורין.

הקונה מעבר לים, אותו יהודי הרוצה לקחת חלק בבניין ארץ־ישראל, עובר במיירות על המיסמך השני, החוזה שבינו ובין החברה, ומגלה בו את עיקרי ההסדרים הכספיים.

חברת יד ירושלים מוכרת דונאם קרקע במחיר של 6100 דולר. היא גובה סכום נוסף של 640 דולר להוצאות תיפעול החברה. בסך הכל: 6740 דולר.

מכיוון שהקונה כבר רכש אופציה, בצורת מגילת־קלף, במחיר 248 דולר וקיבל בזכותה הנחה של 500 דולר, הוא ישלם בסופו של דבר עבור דונם האדמה 6240 דולר. אם נצרף את תשלום רמ"ח (248) הדולארים ששילם תמורת מגילת־הקלף, הרי מחירו של הדונם יהיה 6488 דולר.

בחוזה מצויין, כמובן, שמחיר זה כפוף לשינויים, בהתאם לעלויות שונות ובניית תשתית מקיפה לפיתוח השטח, ומסיבות אחרות בלתי־חזויות. כך, למשל, יתבקשו הקונים מחו"ל לשלם ליד ירושלים סכום של 2500 דולר כל־אחד למימון הקמת קאנטרי־קלאב, כשיוקם בשטח.

התשלומים יכולים להתבצע בישראל, בדרום־אפריקה, בארצות־הברית ובכל ארצות אירופה המערבית.

אם הכל נראה כל־כך טוב, היש בכלל מקום לחשש?

העולם הזה פנה לחלק מהאנשים ששמם קשור ליד ירושלים וביקש את תגובתם.

אסף יגורי, ששמו הוזכר בראש הרשימה, הכחיש כל קשר אל החברה. „פעם היתה חברה כזאת. בזמנו היה ניסיון להידברות איתה. זהו סיפור של לפני שנה. היום אין לי שום קשר לנושא." יגורי הופתע כששמע על המיסמך המופץ בחו"ל והנושא את שמו.

זוניק שחם דיבר על החברה בחום רב. „זוהי קבוצה של יהודים שהחליטו לחבר ביניהם עם ציונות. והם רוצים לרכוש אדמות מידי ערבים. שלושת הישראלים, ששמם מופיע בחוזה, מוכרים לי אישית.

שחם הוסיף שהוא אינו שותף בחברה אלא רק תומך בה מוסרית.

שחם הופתע כששמע ששמו של רפול הוזכר גם כן בקשר ליד ירושלים.

עורך־הדין החיפאי, יוסף רענן, היה פחות פתוח לשיחה. „אינני מוכן לדבר עם עיתונאי על עניינים הקשורים במישרדי או בלקוחותיי," הוא אמר לפני שניתק את השיחה.

משה נטר, רואה־החשבון החיפאי של החברה, לא ידע ששמו מופיע ברשימת מועצת־המנהלים של החברה. „אף פעם לא הייתי בישיבות שלה. אינני מתמצא בנהליה. הם מכרו ליהודים בחו"ל, אינני יודע בדיוק איפה. הקונים נותנים רק מיקדמה."

אורי פורת היה מופתע לשמוע שמיכתב אדיב מקובל, שהוא שלח לנציג החברה על החומר שהציגו לפניו, מופץ עתה ברחבי העולם. „לא העליתי על דעתי שהם יעשו שימוש כזה במיכתב־תודה אישי שכתבתי בתום־לב." יותר מכך לא ידע פורת דבר על יד־ירושלים.

בירכת הדרך

הן עוברות, אם כן, כפי שהן מצטיירות עתה, הן כדלקמן: היזמים הדרום־אפריקאים הם אלמוניים. שלושת הישראלים המשמשים כנציגיהם אינם אנשי־עסקים גדולים המוכרים בארץ. כל שידוע הוא שחלקם מקורבים לשילטון.

הישראלים, שמיספרם בהנהלה גדל, הפעילו קשרים אישיים והציגו לפני ראשי השילטון הנוכחי תוכנית מפתה ביותר. השילטון נענה בשימחה ואז התבקשו המכובדים להעלות בכתב את דברי ההלל שיש בפיהם על יד ירושלים.

אנשי החברה ניסו במשך זמן רב להשיג גם מיכתב־ברכה מסגן ראש־הממשלה ושר השיכון והבינוי, דויד לוי, אך עד כמה שידוע לא הצליחו בכך.

דברי השבח השונים תורגמו לאנגלית, צולמו, והם מוצגים בחו"ל יחד עם הפרוספקטים של החברה. אצל מי שנמצא הרחק מישראל מתעורר הרושם, שחברה פרטית זו קיבלה מהשילטון יותר מאשר בירכת־הדרך.

העיסקה המוצעת מזכירה כמה פרשות של כפרי־רפאים בהתנחלויות בגדה־המערבית: מכירת הקרקעות אינה מבטיחה כלל שבמקום יוקם ישוב, מה עוד שהשטחים שבהם מדובר קרובים למקומות ישוב ערביים קיימים.

מדוע נזקקה החברה לייעוץ של הרמטכ"ל לשעבר, רפול? מה עניין ליוצאי שירות הביטחון הכללי בעיסקה?

והעיקר: נוצרת תחושה שמה שהממשלה אינה מצליחה להוציא מידי הערבים בארץ בדרך ההפקעה, מנסה חברה זו לעשות ברכישה פרטית. בתמיכת השילטון. גם משקיף לא משוחד יחוש שמדובר ביהוד הגליל — ואחר־כך בוודאי גם הגדה ומקומות אחרים בארץ — ולא בפיתוחו לטובת כל הגרים בו.

בן־ציון ציטרין ■

מישחק גברי

(המשך מעמוד 59)

בכדורגל צריך הרבה ראש. אי־אפשר לשחק עם הרגליים בלי הראש.

● איך אתה מסביר את העובדה שרוב שחקני הכדורסל משכילים ורוב שחקני הכדורגל משכילים פחות?

תראי, בכדורגל משקיעים יותר שנים מאשר בכדורסל. האימונים של הכדורגל קוטעים כל דבר אחר. הם מתחילים מהבוקר עד הלילה. בכדורסל אפשר להתאמן בלילה וללמוד ביום. הכדורגל לוקח ממך את כל החיים, וזה משתלם בסופו של עניין. בכדורגל מרוויחים הרבה יותר מאשר בכדורסל.

● אתה מודע לכך ששחקני כדורגל ערביים אינם סובלים מאפליה מצד הקהל?

זה היופי שיש בספורט. אין דת, אין גזע, אין לאום. לא חשוב אם הבן־אדם ערבי או יהודי, לא צריך לקשור את זה. תראי את זאהי ארמלי, או את ג'מי תורק — הם נמנים עם סגל הנבחרת. הם שחקנים טובים, ואסור לקשור את זה יחד.

● למרות שאתה כוכב אי־אפשר לשמוע מילה רעה עליך מאף שחקן אחר.

מפני שאף פעם לא השתחצנתי, לא ירדתי על שחקנים. ספורט בשבילי הוא ספורט. גם כשאני מפסיד, אני לוחץ ידיים עם המנצח. נכון שאני רוצה לנצח ושאני מחכה בקוצר־רוח לשבת, אבל אני אף פעם לא עושה רעש מזה שאני שחקן גדול. בגלל זה מעריכים אותי, בגלל זה מעריצים אותי.

● לא מפריע לך שבבית"ר ירושלים צומחים כוכבים חדשים, כמו אלי אוחנה?

לא. שחקן, כשיש לידו שחקן טוב, תמיד יהיה יותר טוב. אלי אוחנה טוב, אז הקבוצה טובה. אוחנה נותן גולים, אז מדברים על בית"ר ירושלים. שידברו קצת על אוחנה, שיתנו לי קצת שקט. זה לא יזיק.

● בזמנו עמדת לעזוב את בית"ר ירושלים. במה אפשר לפתות אותך עכשיו לעזוב הקבוצה?

הייתי צריך ללכת לשחק באזור תל־אביב. לא נתנו לי ללכת, היו לי בעיות עם הקהל.

● מה רצו ממך האוהדים?

חשבו שאני עושה הצגות. הייתי פצוע, לא יכולתי לשחק והם לא האמינו לי והתחילו הבעיות.

● ביצד אתה מתייחס לאוהדים שמקללים אותך?

אוהד שמקלל, הוא לא אוהד. בגלל אוהדים כאלה רציתי ללכת, שיהיה לי שקט. חשבתי שעריף לי לעזוב. אני לא מתחרט שנשארתי, אבל אני רוצה להגיד לאותו קומץ אוהדים שמקללים, שהם לא מבינים כדורגל.

● הם מוצאים סורקן בדרך זו?

שימצאו פורקן, אבל למה בקללות? כשאתה הולך להצגה אתה מקלל את השחקן?

● היחס של האוהדים אליך נע בין שינאה לאהבה?

יש איזה 100־200 איש שמחבלים בשם של בית"ר־ירושלים. אנחנו מכירים אותם. הם באים לאימונים. אין טעם לדבר איתם. הם לא יבינו, הם רק מקלקלים ומקללים. אותו אחד שקילל אותי שבת קודם, יכול להדים אותי שבת אחר־כך על הכתפיים.

● בשביל מי אתה משחק כדורגל — בשבילך, בשביל בית"ר, או בשביל הכסף?

התחלתי לשחק בגיל 9. ברגע שהתחלתי לשחק, שיחקתי בשבילי. אחר־כך עברתי לקבוצה. ברגע שאתה בקבוצה, אתה אוהב את הקבוצה. ברגע שהתחלתי לקבל כסף, זה הפך למיקצוע שלי. אבל אם את רוצה לשאול אם רציתי לעזוב את בית"ר בגלל הכסף, אז התשובה היא שהכסף לא היה הסיבה.

● היית מוכן לשחק בהפועל?

כדורגל זה לא פוליטיקה, בטח לא אצלי. קודם כל, אני אוהב את הקבוצה ואני לא מערבב כדורגל בפוליטיקה.

● למה אתה לא רוצה לשחק בחו"ל?

אף פעם לא! זה לא יכול להסתדר לי מבחינה רתית. טוב לי בארץ ואני נשאר בארץ.

● בשבת תשחקו נגד בית"ר תל־אביב. אתה חושב שתפסידו או שתנצחו?

בספורט אי־אפשר לדעת. הכדור הוא עגול. כשעולים לשחק אין ביטחון איך ייגמר המישחק. אנחנו לא הולכים למילחמה, אנחנו הולכים לכדורגל.

ברשותך, אני רוצה להגיד כמה מילים לאוהדים. הקבוצה נמצאת כעת במקום הראשון, בואו לעודד אותה, אל תצעקו אחרי חצי שעה, אם לא הולך. אם אתם אוהבים את בית"ר ירושלים, תהיו איתה גם ברגעים הקשים, לא רק ברגעים הטובים.

מאת מאיר תדמור

מה שעולה גם יורד

ה אימרה הבי־חשובה של השבוע אומרת: איש עוד לא הפסיד ממימוש (בזמן). ביום ראשון שוב היה מימוש. בעיתונים של יום המחרת כבר יכול להיות כתוב שזה בגלל הדברים שאמר שר־האוצר ביום חמישי, לעיתון של יום שישי, שצריך לנהוג בזהירות בעסקי בורסה.

קודם כל הוא צודק, תמיד צריך להיזהר. אבל יש הבדל גדול מאוד בין אם אני, למשל, כותב את זה בעיתון זה, ובין הצהרה של שר־האוצר.

יש לי הרושם, שהשוק במילא היה מוכן למימוש רווחים ורק אלה שהיססו קיבלו אישור „מטעם", ואלה שאמורים היו לקלוט את ההיצעים החליטו שלא.

סיכון מחושב. נו, עכשיו בוודאי תהיה השאלה הבאה — מה יהיה הלאה? אז אני מבקש להיות חכם לא יותר גדול, אבל גם לא יותר קטן, מהברוקר שהשיב לי בדיוק על השאלה הזו: „הכל פתוח." זוהי הבשורה.

הסיפורים יתחילו רק במחצית השניה של החודש, אחרי שנדע כמה עשה המדד החודש, אחרי שנגמור את הרבעון הראשון של השנה לקראת שנת מס ותקציב חדשה.

בינתיים, טוב יעשו קטני־האמונה אם יסנו מקומם ללוייתנים, המתמחים בקניה בירידה, ועל־פי השמועה, רובם של אלה נמצאים בקרנות הנאמנות, הם אלה המתמחים ב„לקנות בזול" ו„למכור ביוקר". חודשים ארוכים הם חיכו להזדמנות, ועכשיו הם לא יחמיצו אותה.

ישנה גם אפשרות נוספת של עוד סיבוב. אולי לא בעוצמה כמו זו של לפני שבוע, אבל בכל זאת.

מי שמוכן לקחת סיכון מחושב, ימתין להזדמנות הבאה, ייסטר מהניירות הקלים ויעבור לכבדים, של הקרנות והמוסדות, ואולי גם לקרנות עצמן, עד יעבור זעם.

לקנות ינים ולהרוויח שקלים

ל א תמיד צריך להקל ראש בערכם של שקלים. אפילו שקלים אינפלציוניים שווים יותר בינים של יום שישי, אם אתם מוכרים אותם בשקלים של יום ראשון. מסובך, אה? אבל מבטיח: וזה קרה לפני 10 ימים.

איך קובעים את השער היציג של השקל? בתשובה לשאלה זו טמון הסיפור. ובכן, בכל יום, פרט לשבת וליום ראשון שהוא השבת של הגויים, בשעה 8.30 בבוקר, מודיע בנק־ישראל על פתיחת המיסחר במט"ח עם הבנקים הגדולים, ומציע שני שערים לדולר, נמוך וגבוה.

בשער הנמוך הוא מוכן לקנות מט"ח מהבנקים, בשער הגבוה הוא מוכן למכור מט"ח.

את שני השערים הוא קובע על פי האינפלציה וצרכים אחרים, שהם חלק ממדיניות האוצר והבנק, אבל זה אינו מעניינינו. על פי הביקוש של הבנקים, בעיקר בל"ל והפועלים, או ההיצע, קובעים לבסוף את השער היציג, ב־12.30 בכל יום. מלבד שבת וראשון.

אבל לעומת זה, ביום שישי, אחרי השעה 12.30, נמשך המיסחר בלונדון עד שעה 4.00 ובניו־יורק, בגלל הבדלי הזמנים, עד שעות הערב המאוחרות.

וכאן טמון הרווח: היחס בין המטבעות בשקלים נקבע ביום שישי בצהריים, אך יחס זה עשוי להשתנות ולעיתים שינוי גדול, במהלך המיסחר בחו"ל.

שינוי זה יבוא לידי ביטוי רק ביום שני בצהריים, בתום המיסחר בין בנק־ישראל ובין הבנקים, ואז ייקבעו שעריהם של הדולר ושל שאר המטבעות, על פי היחסים החדשים ביניהם, שנקבעו עוד ביום שישי בערב.

זה מסובך, אבל חשוב.

מי שקנה ינים יאמנים זולים ביום ראשון — על־פי השער היציג שנקבע ביום שישי — הרוויח, בעיקר אם באותו סוף־שבוע התחזק הין ב־5% לעומת הדולר.

אבל זה לא קורה בכל שבוע ולא בכל חודש. העיקרון, אני מקווה, ברור.

למה יורד הדולר

ה שבוע פגשתי אחד שמתעניין בדולארים. אני יודע שיש הרבה כאלה בארץ, אבל הוא מתעניין בתיאוריה. כלומר, הוא קורא בעיתונים שהדולר יורד. אבל לא מבין בדיוק איך זה. הוא גם אומר: תשמע, איך זה יכול להיות שהדולר יורד? השקל יורד; כל יום מקבלים יותר שקלים עבור דולר. והוא צודק.

זהו הדבר המשותף לנו ולארצות־הברית. הכיוון ירידה — להבריל. יש לנו עוד משהו משותף: הגרעון במאזן המיסחרי. אתם רואים? כמונו: היבוא גדול יותר מהיצוא וההבדל בין השניים יוצר את הגרעון המיסחרי.

זו לא הסיבה היחידה לירידת ערכו של הדולר ביחס למטבעות האירופיים והין היפאני, אבל זה מסביר למה. וזו בדיוק היתה השאלה ששאלו אותי.

זה לא פשוט. ביחס לתמיהה השניה, מדוע יורד השקל יותר מהר מהדולר, יש גם תשובה מוחצת. המשותף לנו ולארצות־הברית שגם הם וגם אנחנו חיים על הדולר.

אך ההבדל הוא, שאת הדולר מדפיסים באמריקה ואצלנו בידוע מדפיסים שקלים.

ותתפלאו, האמריקאים. ולא רק הם. אינם מוכנים לקבל שקלים עבור הסחורות שהם מספקים לנו, ולכן יש לנו בעיה.

אנחנו צריכים למכור להם סחורה שהם צריכים ושתהיה מספיק יוקרה שידיה כדאי להם לקנותה. זה לא פשוט. בשביל דולארים צריך לעבוד קשה.

כדי שיהיה לנו כדאי לעבוד קשה, משלמים לנו בשקלים, כל יום יותר שיהיה כדאי, אבל זה לא תמיד עוזר.

ולכן יש לנו מחות מדי דולארים ועל־פי הכלל, שכל מה שנעשה יותר נדיר מחיזק עולה, כך גם עם הדולארים.

המוח־לכלכלה שלי, היה תולה אותי על ההסבר הצולע. העיקר שאתם הבנתם את הפריינציפ.

אור כזה עוד לא היה בארץ

מ י שחשב שנגמרו המטנטים בחנות גנואה. עכשיו נסביר תחילה את המונחים. מנורה — זה ברור. הלוגן — גזים אצילים (חמישית של גימנסיה). וזה מסתובב ומיוצר, איפה אם לא בעיר גנואה באיטליה. ומה שהכי חשוב, מיובא במיוחד עבור הכל־בו המפורסם לניו־יורק, באריזה מיוחדת, כך אני מקווה.

או בשביל מה כל הבבל"ת, תיכף תבינו למה.

עכשיו, בעזרת המנורה המיוחדת הזו, אפשר להאיר חדר גדול על־ידי מקור אור יחיד. מנורה מיוחדת זו מפיצה אור יקרות של 500 ואט. ליתר דיוק: אור הלוגן לבן, המאיר את התיקרה ומחזיר אור לבן, בלי צללים לכל חלקי החדר (הגדול).

זרוע טלסקופית באורך 1.75 מטר ועד 2.50 מטרים, משמשת לקביעת הגובה שבו תהיה המנורה. נורת הליבון קוורץ־הלוגן (האגס מזכוכית) יכולה לנוע יחד עם זרוע ניידת מעלה מטה ואף להשלים מעגל שלם, ימינה או שמאלה ונא לא לשכוח, כל זה כשהיא משליכה אור לבן שווה־עוצמה בכל פינות החדר.

אורך חיי הנורה, בסול מזה של נורה רגילה.

אחריות יש. המנורה עצמה עשויה מאלומיניום עם ציפוי שחור בעל ברק גבוה. המחיר של הדבר המיוחד הזה, הוא באמת מיוחד: 250 דולר והיא שלכם, כולל מישלוח ואחריות ברחבי ארצות־הברית.

היצרן האיטלקי אינו מקבל הזמנות.

כלי־הכסף של הדורה. ולמי שאין 250 דולר, נציע שי־ניחומים בהישג־יד של כל ישראלי מצוי, המזדמן לאמריקה. הרי לפניכם. מנקה כלי־כסף תת־קולי. ועכשיו, מה כלי מפואר זה יעשה עבורכם.

כן, הוא ינקה את כלי־הכסף שלכם בשניות ואין צורך לשפשף ולמרוח מישחה!

הכיצד? גלי־קול בתדירות נמוכה של 60 גלים בשניה, כך כתוב, יוצרים פעולה אלקטרוליטית, המאפשרת לחומר־ניקוי מיוחד להסיר את הציפוי השחרחר, הכסף המחומצן, שעל כלי־הכסף. כל הקונה את המכשיר, מקבל גם בקבוק של נוזל הניקוי. מתאים לשקע שבקיר.

אצלנו טעון טרנספורמטור המתאים לזרם של 220 וולט.

נו, והמחיר? 35 דולר ועוד 7.50 דולר עבור נוזל הניקוי. עכשיו אתם מבינים איך עושים עניין פשוט למסובך, ועוד משלמים עבורו כסף.

הבן, הבעל, חשבון הבנק והגברת תאצ'ר

ס יפור קצר, לא נורמלי, אמיתי ומעודכן. ישר לעניין. בשבוע שעבר ניגש עיתונאי לבנק, סניף של ברקליס בנק בלונדון, וביקש להכניס לחשבון המשותף של מארק ודניס תאצ'ר, הבן והבעל של ראש ממשלת בריטניה, כמה לירות־סטרלינג, ובהזדמנות זו ביקש גם לראות מה נעשה בחשבון.

הוא ראה. ולמחרת הופיעה באחד מעיתוני לונדון ידיעה שכללה פרטים מעניינים מהחשבון. מזכיר לכם משהו?

בקיצור, קמה צעקה, שעדיין לא נגמרה. איך זה בקלות כה מרובה, אפשר להשיג פרטים על חשבונו הבנקאי של כל מן דהוא, והדהוא הזה אינו אלא...

להיות בריא. עיתוני לונדון טרחו מייד להציע לאזרחים הנדהמים כיצד להגן על פרטיות חשבונם בבנק.

הם מציעים לבריטים הנפחדים לפתוח חשבונות בבנקים שוויציים, שם הם אומרים מובטחת הסודיות.

תאצ'ר
מזכיר לכם משהו?

צריך רק להזדהות, למסור את הפרטים האישיים וכו' והכל יבוא על מקומו בשלום.

אבל, מי שעדיין חושש. בעיקר בעיקבות מעשה שהיה — שבו הצליחו שילטונות־המס הצרפתיים לחדור אל קרביו של מחשב הבנק השווייצי ולהוציא ממנו את רשימת האזרחים הצרפתיים שהפקידו ממונם המובחר בבנק — טוב יעשה אם יפנה לבנק במרינה שכנה.

באוסטריה הסודיות הבנקאית היא ברמה גבוהה עוד יותר. שם תוכל להסקיד ממונך על שימך, בשם קוד, או בחשבון ממוספר.

הם מוכנים לקבל כל מטבע, מכל אזרח או סתם בעל ממון, גם אם הוא מהמיזרח־התיכון.

אבל, אומרים העיתונים הבריטיים, מי שמפקיד כספו בבנק אוסטרי, ייטיב לעשות, אם יהיה בריא, שאם לא כן, יתקשו יורשיו לקבל את כספו, אלא אם דאג לסידורים מיוחדים לזיהוי קרוביו.

עד כאן סיפורם של בני מישפחת תאצ'ר.

אבל, שימו לב, כדאי לקנות ולהציג את מכשיר הפלאים בפני הדודה שיש לה כלי־הכסף המפורסמים של המישפחה. ועכשיו היא תהיה פטורה מלנקותם, בעיקר אחרי שתפגינו את דאגתכם המרובה ותבקשו להשאיל את הכלים לצורכי־ניקוי.

אין טעם להחזיר (את כלי־הכסף). אתם תהיו הממונים על הברקתם.

ספורט

כדורגל

לתת את הקרדיט

משה סיני משחק בהפועל תל־אביב כבר ארבע שנים, ומאז — כל השערים שהכריעו את מישחקי הדרבי, הובקעו או על־ידי אחת משתי רגליו של סיני או שהובקעו בעיקבות מסירה טובה של סיני, שהפך בשנים אלה לכוכב בקנה־מידה בינלאומי.

בוז לבעיטה. למרות העובדות בשטח מפליא עד כמה אוהדי מכבי אינם מוכנים לתת לסיני את הקרדיט המגיע לו. כשגיורא שפיגל היה הכדורגלן־הכוכב של מכבי תל־אביב בשנות ה־70 הירבו האוהדים לשבח אותו בזכות העובדה שלמרות שלעיתים לא היה מבצע כמעט

יעקב אקהויז וביני טבק („מכבי")
התבלטות במיגרש

פעילות על המיגרש, היה, בפעולה אחת נכונה, קובע את תוצאות המישחק.

אוהדים אלה אינם מוכנים להתייחס כך אל איש הפועל סיני, שחרץ מישחקי דרבי רבים בזכות פעולה חיובית קובעת נכונה אחת.

כך קרה שהשבוע לא פירגנו הסוקרים את מישחק הדרבי, שנערך בשבת בבלומפילד, לסיני על הצלחתו, בה הבקיע מבעיטת 11 מטר והכריע את המישחק שנסתיים בתוצאה 0:1 לטובת קבוצתו. הם שמו, במקרה זה, את הדגש על חוסר פעילותו וחוסר התבלטותו במיגרש במשך 90 הדקות הארוכות של המישחק.

הצלחותיו הקבועות של סיני הפכו את אבי כהן ללוזר הבולט במישחקי הדרבי מאז שחזר מליברפול. כהן, להבריל מסיני, הצטיין עד מאוד על המיגרש במשך כל המישחק, והאקטיביות שהפגין בלטה לעיני כל. אך דווקא סיני שהיה פחות פעיל ובולט, שמר את כוחותיו לבעיטה שחרצה את גורל המישחק.

הבשלת אלי דרוקם עלידי אקהויז („הפועל", חולצה בהה)
הפגנת אקטיביות

מוטי איוניר („מכבי", חולצה בהירה) ומאיר נחמיאס („הפועל") בפעולה
עובדות בשטח

שחיה

מים עד נפש

הישראלים בארצות־הברית מרחמים, כנראה, על שתי השחייניות הישראליות הצעירות, הדר רובינשטיין והדר קליינמן בנות ה־14, שהגיעו לשקול אפשרות של חזרה הביתה, עוד לפני פתיחת המישחקים האולימפיים. אומנם לא יהיה קל להסביר לנערה שבמשך שנים מתאמנת לקראת רגע גדול זה, שבעיות כלכליות ימנעו את חלומה, אבל כנראה אין ברירה."

המבקר שפירסם את דברי קליינמן, הוסיף: השאלה המופנית לכל אחד מאיתנו היא — האם

משה סיני (כורע), ריסעאת טורק ואיתן לוי
פעולה אחת נכונה

לשם לפני כמה חודשים, כדי להתאמן באינטנסיביות לשיפור הישגיהן לקראת האולימפיאדה בקיץ.

מאמנן של שתי האלופות, אורי קליינמן, פנה לפני חודשים אחדים, מעל דפי עיתון היורדים המבקר לישראלים בארצות־הברית וביקש לטייע לשתיים להגיע להישגים. הבקשה היתה פשוטה: „שילחו תרומה." ההיענות היתה קטנה.

כעבור כמה שבועות חזר המאמן קליינמן, לנושא: „הגיעו מים עד נפש. ואנו מתחילים

ניתן להדר רובינשטיין ולהדר קליינמן לוותר על חלומן?

דעת האב. „אני לא יודע מה אומר אורי (קליינמן) לעיתונאים באמריקה... הדר נסעה לייצג את מדינת ישראל ויש לה משימה, להשיג את המינימום האולימפי, כדי לייצג אותנו באולימפיאדה. זה שהיא במצוקה כספית, זה אנחנו יודעים מזמן... הדר לא תחזור הביתה בגלל מה שכתוב בעיתונים. היא תחזור הביתה כשהיא תגמור את המשימה."

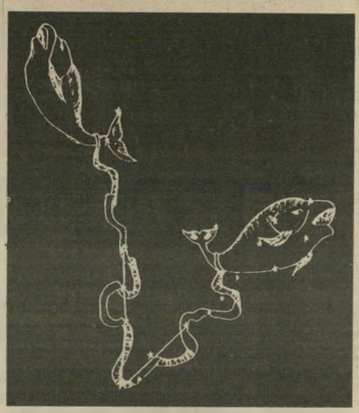
מרים בנימיני

מזל החודש:

דגים

כך־היד מלמדת על בעליה יותר מכל מדע אחר. אפשר ללמוד על אדם על פי מראה ידיו, הבעתן וכמובן קוו־היד

בחודש זה אנשים נוטים במיוחד למיסטיקה

כשהשמש נמצאת במזל דגים האווירה הופכת להיות מעורפלת, מעט מיסתורית ומוזרה. חודש מרס ידוע כחודש שבו מזג־האוויר יכול להשתנות בקיצוניות משעה לשעה. החורף והקיץ מתחלפים לסירוגין ומצב־הרוח מושפע מהאווירה הכללית. בתקופה זו אנשים מחפשים תשובות לשאלות מהותיות, אך רק לעתים רחוקות מוצאים פתרון לבעיות המציקות. יתכן שזו הסיבה שבחודש זה אנשים נוטים יותר למיסטיקה ונמשכים לשטחים שרוב השנה אינם מעסיקים אותם. מדיטציה, קבלה אסטרולוגיה כירולוגיה או כל עיסוק אחר שיש בו נגיעה במיסתורי, נמצאים כעת במרכז ההתעניינות.

כף־היד מלמדת על בעליה יותר מאשר מדעים אחרים. גם אלה שאינם מתמצאים בפיענוח של קווי־היד, מגשים לעצמם דעה על אדם לפי מראה ידיו או הבעתן.

לימוד הקווים שבכף־היד מסובך ומורכב, אולם יש דרך פשוטה יותר המלמדת על האדם. גם אלה שאינם רוצים להתעמק בקווי־היד יוכלו לזהות קווי־אופי רק לפי מראה או מגע ביד עצמה. ההתייחסות כאן היא בעיקר לחיצוניות של היד, כלומר לגב היד.

גורם חשוב בהערכה של האישיות הוא התחושה. יד גמישה למגע, מראה על אינטואיציה חזקה ומספרת על אדם כנוע, המסתגל במהירות ומתאים את עצמו בקלות לתנאים. לעומת זאת, יד קשה מראה על אדם מופנם וסגור המתקשה לבטא את עצמו. אינו מרגיש נוח בסביבה שאותה אינו מכיר.

זה שניתן בידים נוקשות מאוד הוא בעל רצון חזק, עקשן, שמרן ושונא כל שינוי או חידוש. קשה לו להשתחרר ולצאת מתוך עצמו.

במבט על הידים שמים לב לכל הסימנים – תנועות בלתי רצוניות, גמישות, מראה העור (עדין מחוספס וכו') טמפרטורה, לחות, צבע־העור, צורת־היד ומצב הציפורניים. למשל, אדם חרד נוטה יותר לרעוד וזה יתבטא בתנועותיו. מוכרת במיוחד הרעדה של השתיין; אך לא כל רעד מעיד על אלכוהוליזם. יש מחלות שגורמות לרעד של הידיים.

אפשר ללמוד רבות על אדם רק לפי הצורה שבה הוא מניח את ידו על השולחן או מניפה באוויר, על פי הדרך שבה הוא עושה זאת ניתן לדעת על אופיו ובעיותיו. זה הפורס את אצבעותיו לרוחב ברווחים שווים – מגלה אופטימיות ואמון ילדותי בחיים. אדם זה הוא פתוח, גלוי לב ומלא בטחון. גם בשעות הקשות הוא אינו מאבד תקווה. חוש־הומור מאפיין את התנהגותו.

המגושם והמסורבל מחזיק את אצבעותיו כשהן צמודות חזק וכאילו ממאן לפתוח את אצבעותיו, מראה יחס סגור, זהיר ואנטי חברתי. אדם זה מלא פחד מהעתיד, הוא לא נותן אימון במי שאינו מכיר וחושד גם באלה שעמם הוא חי. הכסף חשוב בעיניו עד מאוד – הוא קמצן ואפילו על עצמו לא יסכים להוציא פרוטה מיותרת.

עצמאות ורעיונות מקוריים מתגלים בידו של זה המניח את ידו כך שהזרת מורחקת משלושת שכנותיה. צורה זו מעידה על אינדיווידואליות. לאדם זה דעות ושקפות משלו שעליהן הוא מוכן להילחם. הוא אינו סובל שמחטטים בנשמתו – את חייו הפרטיים הוא שומר לעצמו ומקפיד לשמור על מרחק בינו ובין הסביבה.

יד רכה וגמישה אך לא מדי, מראה על אדם בעל יכלת הסתגלות טובה. אדם זה ניתן להשפעה בעל טקט סימפטי מלא שימחת חיים ונוח לבריות.

יד רכה מדי חסרת התנגדות מסתירה אדם פסיבי ועצל. הוא מוכן להבטיח הכל – אך בבוא העת אינו מקיים דבר.

יד קטנה באופן יוצא מגדר הרגיל לעומת הגוף – מראה על אדם שחושב גדול ופועל בגדול. הוא יכול לסכם את עמדתו לגבי זרים במבט חטוף אחד ויודע מייד אם לתת אמון אם לאו.

הוא תופס את עיקר הדברים במהירות, מחליט מהר ונכנס לפעולה ללא עיכובים. ברם, אין הוא יכול להיות מוטרד בפרטיה של עבודה ומעדיף להשאיר פרטים אלה לטיפולו של אחר.

ידיים רחבות לעומת מיבנה הגוף מגלות טיפוס איטי ומחושב בעל מזג אנליטי. הוא מעדיף לסמוך על ההיגיון ולא להיסחף אחר רגשותיו. ידיים אלה שייכות לזה שאינו ממהר להחליט והמעיין בזהירות בכל ה„בעדים" וה„נגדים" לפני עשותו את הצעד. למרבה הפלא, ידים רחבות מיטיבות לעשות עבודה עדינה.

גם לאצבעות חלק חשוב במבט על היד, הן יכולות להיות גמישות, או נוקשות, קצרות או ארוכות שמנות או רזות דקות או עבות, לכל אחד מהגורמים האלה חשיבות בקריאה של כף־היד.

אצבעות נוקשות מצביעות על מצב של עקשנות ונוקשות וחוסר יכולת להיכנע. בעל אצבעות אלה הוא מעשי דעותיו קבועות והחלטותיו כמעט ידועות מראש.

אצבעות גמישות מלמדות שכאן טיפוס מושך, מלא קסם, לא קונבנציונאלי, תוהה, סקרן ובעל טבע חקרני. לביטחון ולמעמד משמעות מועטה עבורו ולעתים קרובות הוא מניח לכסף ולהתחזמנות לחמוק מבין אצבעותיו הגמישות.

אצבעות נוקשות, המתכופפות פנימה לכיוון כף־היד, הן סימן לפיקחות יוצאת מן הכלל. אדם זה הוא רכושני ומשתוקק לקבל ולאסוף כסף ורכוש.

אצבעות המתכופפות אחורנית מגלות אי שימת־לב לחוקים והגבלות. בעליהן הוא „איש שיחה" ומתאים להשתלב בכל חברה. לצידו לעולם לא משעמם. הוא מבדר ומשעשע גם אם דבריו לא תמיד מבוססים או עמוקים.

השבוע תרגישו שהכל נעשה יותר קל, עדיין יש תחושה שהדברים מתנהלים לאט מהרגיל, אך לעומת החודש האחרון יחול שיפור. השינויים שמת־רחשים בימים אלה נראים ברגע הראשון קשים ולא נוחים, אולם תכנון זהיר של העתיד יוכיח את עצמו. ידידות שהחלה לא מזמן עומדת להתערער בגלל חוסר הבנה. עליכם להעיז ולהודות בשגיאותיכם. בימים רביעי וחמישי תתכוננו לפגישה בלתי־צפויה.

* * *

ידידים יגיעו לביקור בביתכם ללא הודעה מראש. זה יקל על מצב־הרוח שאינו קל בתקופה זו. אתם עומ־דים לפני שינוי ועליכם להחליט כמה החלטות חשובות. רצוי לשקול את הדברים לבד, תחיי־עצויות עם אחרים יגרמו בילבול וחוסר אפשרות לדעת מה טוב עבורכם. בשטח הרומ־נטי יהיה עליכם לשנות התנהגות. בתחום המי־קצועי תוטל עליכם משימה חדשה בקרוב. אך הפעם חשוב להבחיר שאין זה למען כסף

* * *

נסיעות שאתם מבצעים ב־14 או ב־15 בחודש תהיינה מוצלחות מכל בחינה שהיא. פגישה מקרית עשויה להביא ליחסים רומנ־טיים חדשים ומעניי־נים. בשטח העבודה עליכם להעז לעשות יותר ולהילחם על שיפור מעמדכם. לק־ראת סוף השבוע מכשירים שונים בבית עלולים להתקלקל, או־לם תוך יומיים הכל שוב יפעל כרגיל. האירועים שיתרחשו מה־17 בחודש עשויים להשפיע לגבי העתיד

ה־14 וה־15 בחודש הינו מתוחים במיוחד, אתם מודאגים מהשינוי שעומד לפניכם, כדאי לחפש עזרה מבחוץ, כדי שהקשיים הזמניים לא יהפכו מקור למתח ולדאגות. כדאי לדחות חתימה על מיסמכים חשובים עד ה־18 בחודש. חטוב ביותר כעת לחשוב על לימודים. תנאים מצויי־נים ללימוד דברים שעד עכשיו היו בגדר חלום

בלבד. בשטח הרומנטי אתם עולים על גל של פופולאריות. אך יש להיזהר משיפוט מטעה

* * *

השבוע יהיה עליכם להחליט החלטות חשובות בקשר להתקדמותכם המיקצועית. שיחות עם אנשים המתמצאים בבעיותי־כם יועילו לכם. מבחינה כספית יהיה עליכם להיות מאוד זהירים ביחוד ב־15 וב־17 בחודש. אתם עלולים לעשות צעד אימפו־לסיבי ולהתחרט על כך לאחר מכן. עדיף להשאיר הכל כפי שהוא כעת. סטודנטים יכנסו כעת לתקופה יותר טובה מם יוכלו ללמוד, ולהצליח בבחינות

* * *

מצבכם הכספי עומד להשתפר בצורה ניכרת, התקופה טובה להשקעות ולביטוחים לטווח רחוק. בשטח הרומנטי עומדת להתחיל תקופה מאוד מסעירה, התאה־בויות פיתאומיות עלו־לות לגרום לתיסכול מאחר שאי־אפשר יהיה לבטא את מה שאתם מרגישים, בגלל איזשהי סיבה, או שהוא או היא נשואים או שיש לחם התחייבויות קודמות ל־חיי־חמין יש חשיבות גדולה יותר מאשר בדרך־כלל והחקלה תבוא כשהתשוקה תוקל

השבוע תרגישו עייפות ולאות עד ה־17 בחודש אחרי־הצהרים. רצוי לנוח ולא להוסיף לעצמכם עיסו־קים שאינם הכרחיים. אתם נוטים לחלות. בגלל העומס המוטל עליכם אינכם חזקים במיוחד בתקופה זו, לכן כדאי להקפיד על מנוחה. יתכן שתת־בקשו לעזור לידידים אולם זה יביא לשינוי מה ויהיה נעים. בתחום הרומנטי כדאי לנצל את יכולתכם לדבר ולשכנע, שכן כושר הביטוי יהיה טוב מתמיד

* * *

השבוע תהיו עסוקים והעבודות שלקחתם על עצמכם יהיו מאמצות במיוחד, אך לעומת הזמן האחרון תרגישו שהאנרגיה שופעת ויש לכם מהיכן לשאוב את הכוחות. הבריאות מש־תפרת, אולם דווקא השבוע יש סכנה לת־אונות. כך שיהיה עליכם להיות זהירים בכבישים ועוד יותר להשגיח כשאתם מטפלים במכ־שירים חשמליים. השטח הרומנטי נראה טוב, בני המין השני מחפשים את קירבתכם. וקשה לכם להחליט מי עדיף

* * *

עליכם להיות זהירים מאוד בכל מה שקשור לכספים. אל תתפתו להשקיע כספים כעת והשאירו הכל כפי שהוא. תוך כמה ימים יתברר לכם שהטוב ביותר עבורכם הוא לא לשנות דבר. מסיבות ומיפגשים חברתיים יגוונו את השבוע, רצוי להיענות לכל ההזמנות שתקבלו, פגישה מעניי־נת ומיקרית עשויה לפתוח תקופה חדשה עבורכם. בשטח העבודה אתם עומדים לפני שינוי, מה־18 תתכוננו לשיחה חשובה.

ה־14 וה־15 בחודש יהיו מאמצים בגלל עומס עבודה שתוטל עליכם, אולם בקרוב תהיה הזדמנות לקדם את ענייני הקאריירה והכספים. צריך להיזהר מביטחון־עצמי מופרז ולא להתפתות ולחת־להב מעצות וסיפורים של ידידים או עמיתים לעבודה. יום ראשון, ה־18 בחודש או ביום שני ה־19 אתם עשויים לשמוע בשורות נפלאות, קרוב לוודאי שבקרוב תוצע לכם נסיעה לחו„ל. השטח הרומנטי ממשיך להיות טוב

* * *

השבוע תוכלו לנצל את התקופה שיחסית אינה רעה עבורכם. כדאי להשיל את מלוא כוחכם והשפעתכם במ־קום שבו אתם עובדים. חשוב שתילחמו על רעיונותיכם. בני הזוג עלולים שוב להיכנס למתח ב־14 או ב־15 בחודש, אולם המצם אינכם חייבים לוותר להם. טיול או נסיעה קצרה דרושים לכם מאוד ורצוי לבצע זאת כעת ולא לדחות זאת בגלל שום סיבה. מצבכם הכלכלי עומד להשתפר מאד בקרוב

* * *

אתם מרגישים את עצמכם יותר חזקים ויותר נמרצים מתמיד. כעת תוכלו להעז לבצע דברים החורגים מחשיבתכם. אנשים יק־בלו את התנהגותכם, ואת הצעותיכם. התר־פעה החיצונית שלכם תהיה מושכת במיוחד בחודש הקרוב, כדאי לנצל ולרכוש לעצמכם בגדים חדשים. ב־18 וב־19 בחודש כדאי להימנע מלעשות עיס־קות כספיות חדשות. אתם יכולים להיכנס למלכודת שממנה לא יהיה מוצא

רחל מרחלת על כל העולם

נשף החתונה של סינדרלה

אפשר להתחתן ואפשר להתחתן. **שימחה כהן** (36), למשל, עשתה זאת בגדול, גדול מאד.

לפני כשלושה שבועות בישרתי לכם על נשואיה הצפויים במנהטן ניו־יורק, **לסטנלי שטרן** (46). סיפרתי לכם גם על ילדותה של שימחה באור־עקיבא, על הפגישה הגורלית עם **יוסף שידלובסקי**, בעל המיפעלים למנועי־סילון, כיצד אימצו הוא ואשתו את הנערה מעיירת העולים הסמוכה בביתם בקיסריה. על לימודיה במיטב בתי־ספר באירופה, ובכללם פנימיות־יוקרה, על שובה של שימחה ארצה, על דאגתה למישפחתה, על העמדה המרכזית שהיא תופסת בקיסריה, על שהיא מנהלת את עיסקי שידלובסקי בארץ. ועתה התברר לי שהיא יושבת גם במועצות המנהלים של חברותיו בחו"ל. על הבית שבנה שידלובסקי לבתו המאומצת, ועוד ועוד ועוד. סיפור סינדרלה, לא?

לפני שבועיים התקיימה החתונה בניו־יורק. שלחתי לשם את אחת מאוזניי ועין צופיה, איימתי עליהם שיקשיבו ויפקחו והעיקר שידווחו, להלן רשמיהם:

רוחקה, את לא יודעת מה הפסידה העין השניה: החתן חתיך לאללה, ממש משגע, והאוזן השניה היתה שומעת גם היא על עושרו, מעמדו הציבורי וחוכמתו של החתן.

איך התחיל הרומן? לשטרן ולמישפחתו, אשתו ושלושת ילדיו, יש וילה בקיסריה, שאליה נהגו לבוא לעיתים תכופות. כאן הכירו, כמובן, את מלכת־השכונה — שימחה כהן. לפני שש שנים נפטרה אשתו של שטרן מסרטן. שדכני ניו־יורק לא חדלו מאז לנסות ולשדך לו ממיטב חתיכות אמריקה. שום דבר לא יצא מזה. שלח את כולן לכל הרוחות.

בביקוריו בארץ, בשנים האחרונות, התהדקה ידידותו עם שימחה. חודש לפני נשואיהם צילצל אליה מניו־יורק והציע לה טלפונית להינשא לו. התשובה היתה חיובית. ביקש שתבוא לפאריס, לקניות לקראת החתונה, שנקבע כי תתקיים בניו־יורק.

שימחה הגיעה לפאריס בלוויית חברה ישראלית, וסטנלי שטרן הגיע מניו־יורק, והחגיגה החלה. מסע־קניות מאורגן נמשך כמה ימים, מבית־אופנה אחד למישנהו. אצל אחד בחרו פרוות, אצל אחר שמלות, אצל השלישי חליפות, בבית־אופנה מפורסם הוזמנה שימלת־הכלה. ביקורים נערכו אצל מיטב התכשיטאים בעיר, ואלה סיפקו תכשיטים יקרים לרוב. בקיצור, הפאריסאים ערכו חגיגה.

עתה עברה כל הכבודה לניו־יורק. שבוע לפני החופה נערכו הנשואין האזרחיים, כפי שדורש החוק שם. דירתו של סטנלי, בשדרה החמישית ליד סנטרל־פרק, הורקה מכל רהיטיה, מיבצע לא קל — הדירה משתרעת על שלוש קומות. לדירה הוכנסו כל האמצעים לאירוח המוזמנים, 100 במיספר.

יומיים לפני החופה הגיעה שימלת־הכלה מפאריס, והסתבר שאינה תפורה לפי המידות של הכלה. החלק התחתון היה ארוך מדי, והחלק העליון קצר מדי!

פאניקה! מה עושים? מפאריס הציעו בבהלה שישלחו תופרת במטוס הראשון, כדי שתתקן את השימלה. ההצעה נדחתה. לא רוצים, תודה.

סיבוב דחוף בבוטיקים היקרים של ניו־יורק, ונמצאה שימלה אחרת, השבח לבורא.

מחצית מתושבי קיסריה, וכל אחיה ואחיותיה של הכלה, הגיעו מהארץ. המישלחת כללה את ינוש (האלוף **אביגדור בן־גל**) ואשתו: **דיצה חבס** בשימלת שיפון יפהפיה כסופה משל ולנטינו ו**ברוך** בעלה; **ודני זיידל** החדרתי המפורסם. בניו־יורק הצטרפה אליהם גם **אסתר רובין**, המבלה שם מחצית מכל שנה ליד אמה, בת ה־92, ואורח חשוב מפאריס, הזמן **אנריקו מסיאס**.

הכיבוד שהוגש? אל תהיו טמבלים: כשיהיו לכם עשרות מיליונים דולארים כמו לסטנלי שטרן, גם אתם לא תחסכו כמה עשרות אלפי דולארים על כיבוד. כל מה שאפשר להגיש — הוגש, בלי חשבון. העיקר שיהיה כשר.

ההילולה החלה ב־7 בערב ונמשכה עד השעות הקטנות, אך החתן־כלה הסתלקו עוד לפני המוזמנים. בנמל ניו־יורק המתינה להם היאכטה הפרטית של סטנלי, ובני־הזוג יצאו לירח־דבש באיים הקאריביים.

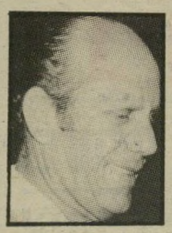
ויוסף שידלובסקי? גם הוא ישב בין כל המוזמנים, אכל ושתה, שתה יותר משאכל, וסיים את הערב כשהוא עצוב ושתוי.

קאצ'קס, קחו עצה ממני — אם להתחתן, לא בסטנדרד נמוך יותר! אם כבר אז כבר! אם נגזר שיהיה שלימזל בבית, שיהיה שלימזל עם כמה מיליוני דולר בבנק ויאכטה בנמל...

שימחה כהן
קניות בפאריס

הרחבת אופקים (2)

אופק
בנסיעות

וכמו שכתבנו בגיליון האחרון, נקבעה ליום ו' שלפני האחרון ישיבה של בית־הדין של אגודת־העיתונאים, לדיון בתלונתו של **יצחק אופק** על כי הוא מושמץ בעיתונות כי הוא מרבה בנסיעות לחו"ל.

הישיבה נקבעה ל־12 בצהריים, ושעה קלה לפני־כן צילצלה מזכירתו של החבר אופק והתנצלה: החבר אופק לא יוכל להגיע לישיבה הראשונה של בית־הדין, החבר אופק המריא לפני שעות אחדות לחו"ל...

רומן ברומניה

עבדתי עליכם! לא רומן, אלא רומנים. לא רומניה, אלא ריינגווף והסביבה. למה עבדתי עליכם? לא היתה לי כותרת משעשעת. מדוע אין לי כותרת משעשעת? נראה אתכם, גיבורים, ותדביקו אחרי הקריאה כותרת יותר מוצלחת!

רומן מס' 1: **טלי עומר**, הזאתי שמנהלת את הקולוסיאום הבת של הסופרת דבורה עומר, ומנהל הבימה **שמואל עומר**, מנהלת עתה רומן חדש וטרי כמו הפיתות של אבולעפיה. עד כה העבירה כמה אלכסונים על גברים רציניים. אחד היה בעלה, בועז ז'ורבין בנו־הבכור של הפירסומאי, אהבת־נעורים לא ניצחית. ואחר־כך, בין השאר, **עמוס לבי־טוב**, שהיה טייס בחיל־האוויר ונישבה בידי המצרים, והעוסק עתה באילוף כלבים.

השם החדש, בלי האלכסון, הוא **אברהם שפי**, שהיה עד כה נציג תדיראן באוסטרליה, וחזר עתה לארץ. הקצ'קס ממליצות שאעיף בו מבט, טוענות שהוא חתיך לא־נורמלי, ושהלוואי עליהן. גם אברהם הוא גרוש, כמו טלי, מזה שש שנים, ומגרוש לגרושה, מי יודע, אולי?

דבורה וטלי עומר
גרוש בעיר

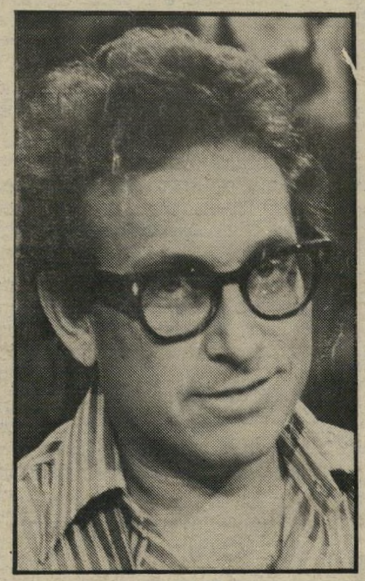
נירה רבינוביץ ויוסי צחור
חדש מהתנור

רומן מס' 2: **נירה רבינוביץ**, ההולכת מכות־רצח במחזה טוזי, ובין ואפטה לשמיר, או זך, גם שרה קצת, כמו בימים הטובים. הרומן שלה הוא עם תת־אלוף **יוסי צחור**. היא אלמנה, ויוסי גרוש. הג'אבר חייב לעשות דרך ארוכה כדי לפגוש את הג'אברה, כי הוא מוצב בפיקוד־צפון, והיום פיקוד־צפון זה לא מה שהיה פעם, הצפון הפך לצפוווווון.

אבל מה, יש רוטציה בצה"ל, לא?

אליק בליק בום

ראיתם אותי פעם סועדת? תמיד אני מחזיקה את הכף או הסכין כשהזרת מתרוממת, אינה לוקחת חלק במשימה — תפיסת הסכו"ם. מדוע הזרת מתרוממת? העדינות! העדינות, רבותי! אצל העדינים הזרת מתרוממת. העדינות מסמלת אותי

דן אלמגור
עם הבונדס

יותר מכל קווי־אופי אחרים. ועתה קחו את הסיפור הבא, הרימו את הזרת, וצאו לסעודה.

דם כחול

התפקיד שהועידו ל**עופרה חזה** במופע־פורים הקרוב, **עדלאידע**, תואם בדיוק נמרץ את השאיפות ואת החזון של אמרגנה **בצלאל אלוני** — אסתר המלכה. אלמלא רק לא הפריעו לו כל השרצים מסביב, היה כבר מזמן מושיב אותה על כס־המלכות.

באים השוטים והקטנים, ומשבשים לו מדי פעם את התוכניות. רצו לצלם לצרכי פירסום של המופע את המשתתפים על תלבושותיהם. הדבר תואם, כמובן, עם עופרה, וכשכולם התכנטו והוכנו לצילומים, בחרה היא שלא להופיע, כשהתרגיל הצליח, חזרה עליו שוב.

או סיפור יותר יפה, אנשי יחסי־הציבור דאגו שכוכבי הצגה ירושיינו בתוכניתה של **ריבקה מיכאלי** ברדיו. הכל נקבע והוסדר ליום ב', אך ביום השישי לפני הראיון הודיע בצלאל אלוני למפיקה של התוכנית שולה שמרלינג, שעופרה, המופיעה בתפקיד אסתר המלכה, לא תופיע לראיון משותף עם **משה חיים**, המופיע בתפקיד מרדכי היהודי. למה? ככה!

משה חיים הוא בסך־הכל הזמר הכי נמכר היום במדינת־היהודים, אך מכאן ועד להופעה משותפת בראיון עם עופרה, הדרך ארוכה.

אגב, הזכירו לי לצלצל למפיקים ולברר אם כבר איישו את התפקיד של המן.

דן אלמגור כונה פעם בית־חרוזת. בינתיים דברים השתנו, לפני שמו נוספה קידומת ד"ר, האיש התברגן קצת, והוריד מישקל והתחתך.

זה שלוש שנים שהד"ר עורך מעין חלטורות בינלאומיות, במשותף עם הזמרת **ריבקה רז**. הם מופיעים כשהוא מקרין שיקופיות או מרצה על השירה בארץ, ועוד כל מיני בלה־בלה־בלה, והיא מזמרת משירי־הארץ. בדרך כלל נכללים במופע עוד אמן ישראלי, ונגנים המלווים את הזמרת.

עד כה הופיעו בצרפת, באיטליה בדרום־אפריקה ובאנגליה, והלשון עוד נטויה.

אשתו של דן ממשיכה ללמד באוניברסיטה, ובעלה של ריבקה ממשיך לנהל מלון בהוואי. ואני ממשיכה להרים את הזרת בעדינות.

בצלאל אלוני ועופרה חזה
היא לא תבוא

צימוקי רכילות

● כולם מכירים אותה בירושלים. אפשר לפגוש בה בכל אירוע. שופעת ביטחון, ומלאה סיפורים כרימון.

הסיפור היחידי שאי־אפשר לשמוע מפיה הוא הסיפור על מה שהולך בביתה. בעלה מנהל מזה זמן רב רומן עם אחת מבאי־ביתה. הרומן מתנהל באותם הערבים שבהם היא עסוקה בענייני־ציבור.

● „אני, כנראה, שלומיאל. אין לי מה לעשות כאן. אנחנו חוזרים לארצות־הבריתי" סיפר לי **דני לרנר**. דני ניהל לאחרונה, עם אשתו **רחל**, את המיסעדה תל־אביב הקטנה. הזוג חזר רק לאחרונה מלוס־אנג'לס.

● לצה"ל מתגייסת בימים אלה אחת הנערות היפות ביותר. היא עומדת לשרת שירות־מילואים בשדה־תעופה בדרום. המדובר ב**ירדן לוינסון**, שנבחרה לאחרונה במקום השלישי כ„נערה היפה ביותר בעולם".

● הזמר **שימי תבורי**, שרק לאחרונה הצליח לשקם את נשואיו, אחרי שאשתו **ג'ניפר** חזרה אליו, היה מעורב ביום ראשון לפנות־בוקר בתאונת־דרכים שבה נפצעו השניים.

ג'ניפר ושימי תבורי
תאונת דרכים

ירדן לוינסון
שירות מילואים

רחל ודני לרנר
חזרה לארצות־הברית

דרינג, דרינג — האלו, ניצה!

„כן, **ניצה מעוז** מדברת."

„שלום, זו רחל, מה נשמע?"

„מה יכול להישמע..."

„שמעתי שאת נוסעת לאירופה."

„נכון, מאז מותה של אלינור אני נוסעת כל חודש לכמה ימים."

„???"

„את יודעת שאינני נפגשת עם אף אחד, אינני יוצאת העירה. אך הקשר עם **ז'ק תותח**, והידידות הארוכה איתו, נמשכים. פעם בחודש הוא מגיע לכאן, ומדי חודש אני נוסעת לפגשו במילאנו או בז'נבה, שבהן יש לו בתים, או בפאריס."

„הרי הוא גר בתורכיה!"

„נכון, אך לשם אני לא נוסעת."

„את נוסעת לאירופה לסדר פסח?"

„לא, ז'ק יגיע ארצה כדי להיות כאן בסדר. בשנה שעברה ערכנו את הסדר יחד עם אלינור ז"ל בהילטון. השנה תהיה **לורין**, בתי, עם אביה, **דני מעוז**, וסבתה בת ה־80, ואילו ז'ק ואני נחוג את הסדר במלון."

„ככה חלפה כימעט שנה מאז האסון עם אלינור."

„כ־11 חודשים חלפו. כולם אהבו אותה כל־כך. הנה עכשיו עומדים להנציח אותה במועדון שנפתח השבוע בתל־אביב. שם תיתלה תמונה גדולה שלה."

„כן, אלינור חסרה לכולם. להשתמע, ניצה, וכל טוב."

„להשתמע, תודה."

ניצה מעוז
ליל סדר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע, לפני 25 שנה, סירסם כתבת־שער שכותרתה היתה "מי אשם בהפסקת העליה". לכתבה זו הצטרפה גם רשימת העורך "הנדון", תחת הכותרת "רצח העליה" ● ראש מערכת "העולם הזה" הביא את הכתבה "הייתי פועל דחק": שבה תיאר את חוויותיו כפועל־דחק ● ראש־עיריית תל־אביב, חיים לבנון, הביא בכתבה "תל־אביב בשנת 2009" את תיקוותיו למראה העיר, במלאות לה 100 שנה. הסיבה: 50 שנה לתל־אביב ● כתבת־הצבע "לאן הובילה שיירת סאליבן" התייחסה לאמנים הישראלים הצעירים, שיצאו לארצות־הברית עם מנחה הטלוויזיה הנודע אד סאליבן ● "אביגיל היתה אהובתי" הוא סיפור יחסיו של מאיר ראובן עם אביגיל סלומון שנרצחה בגבעת ברנר ● בשער הגיליון: הפסקת העליה לישראל.

"העולם הזה" 1120
תאריך 18.3.1959

תל־אביב — בירה בפועל ★ נאצר מציע שלום ★ סופו של הבריון מכפר־סלמה

העם

עיר ללא עבר

יתכן מאוד כי תל־אביב היא המכוערת שבערי העולם. אלוהים נתן הוד הררי לירושלים. אבא חושי ברא את הים ואת הכרמל למען חיפה. אולם תל־אביב היא שטוחה, ללא נוף והוד.

אולם ל־400 אלף תושבי תל־אביב (בתוספת 200 אלף שאר תושבי גוש דן) תל־אביב היא בית. לא בית יפה ביותר, אך בית נוח, שהתרגלו לחיות בו, שכל פינה בו מוכרת.

תל־אביב היא עיר ללא עבר, וללא הרגשת עבר. מעטים מבין בניה שמים לב לכך, כי העיר כוללת בתוכה את יפו, אחת הערים העתיקות של הארץ, ששמה ידוע לכל ילד בעולם בגלל תפוזיה. כאשר מלאו לה השבוע 50 שנה, לא התרגשו תושביה ביותר. תל־אביבי הממוצע, החי בהווה ואולי חושב על העתיד, אינו מסתכל אחורה. הוא לא התרגש כאשר ראש־הממשלה ירק לו בפרצוף, החרים את הגיגות־היובל.

היו ימים כאשר תל־אביב היתה אחוזת רגשי־נחיתות, הסתכלה בהתיישבות־העובדת כבסיס צבאי עורפי של יחידה קרבית. רגשות אלה נעלמו לגמרי. במלאת 50 שנה לתל־אביב, היתה מכל הבחינות (מלבד הפוליטית־פורמאלית) עיר־הבירה של ישראל.

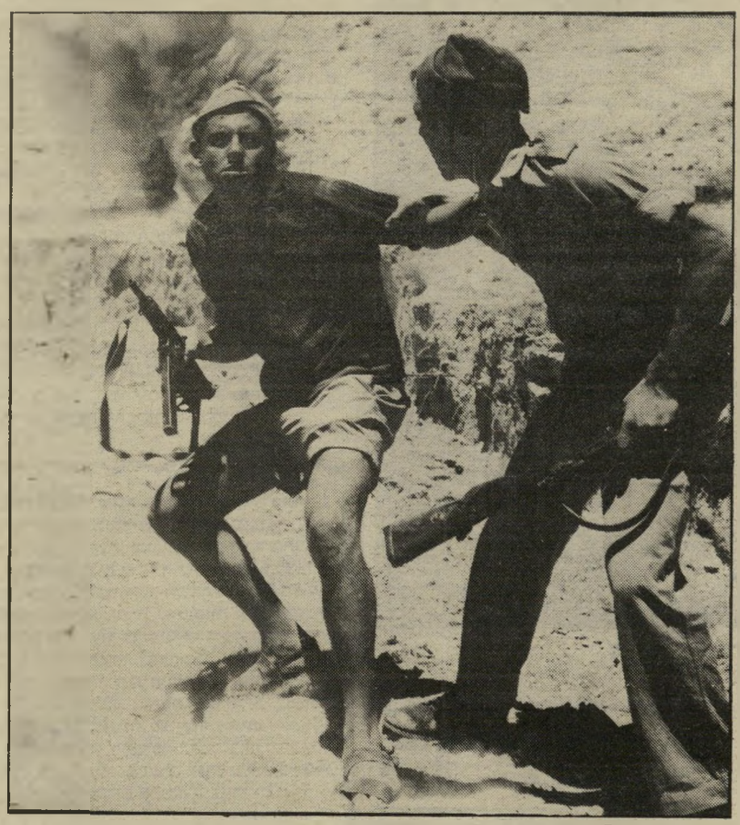
יחסים מרחביים

דו"ח מקאהיר

גמאל עבד אל־נאצר הסתכל בעיניה הכחולות היפות של האשה הכלונדית שישבה מולו. "אני מוכן לשבת גם עם דויד בן־גוריון," הוא אמר, "אני מעוניין בהסדר בעיות האיזור."

סימון לאקוטור, העיתונאית הצרפתית הנודעת של השבועון השמאלי החשוב פראנס אובסרוואטר, ומחברת (יחד עם בעלה, ז'אן) של ספר חשוב על בעיות המרחב, ירתה מייד את השאלה הבאה: "הסדר על איזה בסיס?".

הקצין הצעיר לא היסס. "קודם כל פיתרון בעיית הפליטים, על ישראל להכיר בזכותו של כל פליט לחזור, ולשלם פיצויים לאותם שלא ירצו לחזור."

הרב־הלוחם: השבוע, לפני 25 שנה, הוקרן הסרט הישראלי עמוד האש (לא סידרת־הטלוויזיה בשם זהה). אחד הכוכבים בסרט היה אורי זוהר (בחולצה כהה) שהוא היום רב בישיבה. בסרט גילם זוהר לוחם של מילחמת־העצמאות.

שבן־גוריון, אשכול, חיים כוהן ונחמיאס היו לאזרחי ישראל — הסמכות העליונה, היכולה לחוקק חוקים, ליזום מישפטים, להטיל קנסות ואף להעזר בכוח הזרוע כדי שהצדק (הפרטי) יבוא על סיפוקו. בקיצור: הוא היה הביריון של הכפר.

ככל ביריון דומה מצא גם צדוק את פרנסתו בגביית מיסים מתושבי הכפר ובהטלת היטלים נוספים על חלק מהם, כשלא הצליח לאזן את תקציבו. אולם כגובה־מיסים מנוסה ידע תמיד להבריל בין ידידים מקורבים, עליהם פרש את חסותו, ובין תושבים סתם.

זו הסיבה שהניעה את חיים לוי, אחד ממכריו ותושב סלמה, לארח לו לחברה באחד מערבי הסתיו האחרונים בבית הקפה של הכפר. מאחר שנימנה עם חוג ידידיו, לא חשש לוי מכל מס או היטל.

זו גם היתה טעותו של לוי. הוא לא ידע כי תקציב רופף עלול לערער אפילו ידידות יציבה. מייד כשראה אותו צדוק. פסק: "20 לירות קנס." ליתר תוקף החרים את פנס־הכיס שנשא לוי בידו.

מונופולין של גבייה. למחרת ציפתה לצדוק הפתעה. לוי, הידיד המאוכזב, שלמד את משמעות חוקי־היחיד של צדוק על בשרו, קרא לשומרי החוק הכללי. המישטרה שמה מארב לצדוק, תפסה אותו בקלקלתו — סופר את דמי הקנס.

השבוע ניסה צדוק לטעון בבית־המישפט כי הכל לא היה אלא הלצה, ואת הכסף לקח כהלוואה על מנת להחזיר. אולם השופט התל־אביבי אליהו מני חשב אחרת. לפחות במשך ששת החודשים הבאים יהיו שליחי אשכול גובי המס היחידים בכפר סלמה.

דרכי חיים

גובה־המס

מיכה צדוק היה לתושבי כפר סלמה, מה

כבש על האש: ראש עיריית תל־אביב, חיים לבנון, נוגס מצלי־כבש, במ־סיבה עם חבורת האש במיסגרת חגיגות יובל תל־אביב, שנערכו השבוע, לפני 25 שנה. משמאל: סולימאן כהן, מחבורת־האש (ואביו של יזהר כהן).

כולן אותו הדבר
(כמה מן ההסוואות המקובלות)

לפני 25 שנה עדיין לא הגיע עידן שני השערים, שער קידמי ואחורי ל"העולם הזה". אותם ימים היה העמוד האחרון קודש לנושאים קלים. בגליון 1120 הביע ההומוריסטן האנגלי הראלד פרוי את דעתו על הנשים.

● בת־השכונה

מוכנה ללכת לכל מקום, בתנאי שזה לא הזול ביותר. כשהיא מתבשמת, זה מריח בקוטר של עשרה מטרים. כשהיא רוקדת, זה מפריע בקוטר של 12 מטר.

● הרוגמנית

מוכנה לגלות את כל סודותיה לאמן שידע להסיר ממנה את צעיף הצניעות. מישפט כמו "אבל אצל נורית זה לפחות 86 סנטימטר", יעורר תרבה בכיוון זה. מעניינת במיוחד היא רוגמנית הציור, המדגימה בפני מצלמים, אמנים שונים, עוגבים זקנים, עוגבים צעירים וכו'.

● הפקידה

גורבת גרביים ערים, לובשת חצאית טוויד שאיכרה את צורתה מרוב ישיבה. חולצת־שק ללא־גיזרון. שיערה חסר צורה והיא מרכיבה משקפיים עגולים בעלי מיסגרת עבה. היא לוקחת לפעמים עבודה להרפסה בבית והיא טובה בלהדפיס בבית.

● חבובה'לה

אינה מתבגרת לעולם: צמות, דובון והיא אוהבת נורא להתפנק: "אתה חושב שזה נורא לא יפה לאכול שוקולד במיטה?"

● אלמנת־הקש

היא עושה את כל הסידורים. היא לוקחת על עצמה את כל הסיכונים. עליה לחשוב מהר כאשר יש צרות. הדבר היחיד שעל רווק לעמוד על המישמר, הוא אם אין אלמנת־הקש מתכוונת להתגרש מבעלה.

● עקרת־הבית

פורשת את רישתה לרוחב העייף. החולם על חיים שלווים ומסודרים. היא יודעת לגהץ ולבשל. מנקה בחריצות כל כתם מעניבתו היא נותנת לך להבין שהיא תהיה לך משרתת, טבחית, אחות רחמניה (על השרות ההוא לא תדבר, זה מובן מאליו) אם תישאנה לאשה.

פלירט. להרגיש לגמרי אחרת.

סבון תמרוקים וסבון נוזלי מסדרת מוצרי היוקרה – פלירט, מבית עץ הזית

י' אדר ב' תשמ"ד, 14.3.84 שנה 48 מיספר 2428 המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

וידוי מזעזע של יזהר כהן:

„הצלחתי את עצמי משיגעון!"